

NE

3865

ALEM KUTUPHANESI

A. İsmailoğlu

SISMANOGILIO
LEGATO

 SISMANGILIO
MIGLIARO

3868
Dördüncü seneye mahsus Cumhuriyet kiraatı

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ ΕΚΔΟΤΗΣ Α. ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ

ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑΡΙΟΝ
Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ

ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΤΗΣ ΤΕΤΑΡΤΗΣ ΤΑΞΕΩΣ
ΤΩΝ ΑΣΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

ΕΤΟΣ ΣΧΟΛΙΚΟΝ Α'.

Ἀδεία τῆς Διευθύνσεως τῆς Παιδείας ὑπ' ἀριθ. 2948
καὶ ἡμερομηνίας 12 Σεπτεμβρίου 1926.

Πάντα τὰ ἀντίτυπα δέον νὰ φέρωσι τὴν ἰδιόγραφον
ὁποιογραφὴν τοῦ ἐκδότης ἄλλως θεωροῦνται
κλεψίτυπα καὶ καταδικάζονται κατὰ τὸν νόμον.

A. Spyridonos
ΒΙΒΛΙΟΠΡΟΔΕΙΟΝ
ΤΟ ΣΥΜΠΑΝ

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

Γαλατῶ, Γιουκατὴ Καλδερῆς ἀριθ. 3

1926

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ

Χρυσόταυρος. — Σουρμελί.

ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑΡΙΟΝ

ΕΤΟΣ ΣΧΟΛΙΚΟΝ Δ'.

Τὸ Δημοκρατικὸν Πολίτευμα.

Θὰ ἐμάθατε ἀναμφιβόλως ὅτι κατὰ τὰ τελευταῖα ταῦτα ἔτη ἡ πατρίς μας ἐφήρμοσε πολλοὺς συγχρο-
νισμοὺς καὶ ἔκαμε μεγάλα βήματα πρὸς τὴν πρόοδον.

Ἐπιθυμῶ ἀκριβῶς νὰ σᾶς ἐξηγήσω σήμερον τὰς κυριωτέρας τῶν μεταρρυθμίσεων τούτων.

Πρὸ τῆς ἀνακηρύξεως τῆς Δημοκρατίας, οἱ Τοῦρκοι ἐκυβερνῶντο ἀπὸ αὐτοκράτορας τῆς γενεᾶς τοῦ Ὀσμάν.

Οἱ αὐτοκράτορες οὗτοι ἐκυβερνοῦν παλὺ κακῶς τὴν χώραν μας. Ἡ μόνη τῶν φροντίς ἦτο πῶς νὰ ἐξασφαλίσουν τὰς διασκεδάσεις καὶ τὴν προσωπικὴν τῶν ἡσυχίαν. Ποτὲ δὲν ἐσκέφθησαν διὰ τὸ καλὸν καὶ τὴν πρόοδον τῆς πατρίδος μας. Ἄλλως τε ἦσαν ἀπαιδεύτοι καὶ ἀμαθεῖς μέχρι βαθμοῦ τοῦ νὰ μὴ γνωρίζωσι ἀπὸ ποῦ ἀρχίζουσι καὶ ποῦ τελειώνουσι τὰ σύνορα τῆς Τουρκίας. Ἡ χάραξ καὶ κατασκευὴ ὁδῶν, ἡ ἰδρυσις σχολῶν καὶ τὰ παρόμοια, ἐθεωροῦντο ζητήματα ἀνάξια τῆς προσοχῆς τῶν. Τὸ

ἐνδιαφέρον των ἐστρέφεται ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν οἰκοδόμησιν λαμπρῶν καὶ πολυτελῶν ἀνακτόρων, ἐδαπάνων δὲ οὕτω τὸ χρήμα τοῦ ἔθνους πρὸς διασκέδασιν των.

Πρὸ καιροῦ οἱ Τούρκοι ἐτρέφον τὴν ἰδίαν νὰ γίνωσι κύριοι τῆς χώρας των καὶ ν' ἀποτινάξωσι τὸν ζυγὸν τῶν αὐτοκρατόρων τοῦ Ὀσμάν. Τελευταίως εἰς τῶν αὐτοκρατόρων τούτων ὀνομαζόμενος «Βα-χιδεδδὴν» ἐφθασε μέχρι βαθμοῦ ν' ἀποστείλῃ στρατὸν ἐναντίον τῶν ἡρώων Τούρκων οἱ ἑποιοὶ ἐπολέμουν κατὰ τοῦ ἐχθροῦ.

Ἡ πράξις αὕτη τοῦ αὐτοκράτορος τούτου ἠνα-ψεν ἀμέσως τὴν φλόγα τοῦ ἐθνικοῦ μίσους.

Τὸ Τουρκικὸν ἔθνος ἐξεδίωξε τότε τῆς χώρας τοὺς Σουλτάνους ἀπὸ τοὺς ὁποίους εἶχεν ὑποφέρει μύρια δεινὰ καὶ τῇ 30ῇ Ὀκτωβρίου τοῦ 1839 ἀνεκήρυξε τὸ Τουρκικὸν Δημοκρατικὸν Πολίτευμα.

Ἐκτοτε οἱ Τούρκοι ἠλευθερώθησαν ἀπὸ τὸν ζυγὸν τῶν Πατισῶν καὶ ἀνέλαβον μόνοι τὴν κυβέρνησιν τῆς χώρας των.

Ἐκάστη ἐπαρχία τῆς Δημοκρατίας ἐκλέγει τοὺς βουλευτάς της. Οἱ βουλευταὶ οὗτοι εἶναι οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ ἔθνους. Τὸ συμβούλιον εἰς τὸ ὁποῖον συνέρχονται οἱ βουλευταὶ λέγεται «Μεγάλη Ἐθνοσυνέλευσις».

Ἡ Μεγάλη Ἐθνοσυνέλευσις κυβερνᾷ τὴν χώραν ἐν ὀνόματι τοῦ λαοῦ.

Εἰς τὸ Δημοκρατικὸν πολίτευμα τὴν ἀνωτάτην κορυφὴν τοῦ Κράτους κατέχει μία προσωπικότης ἐκλεγομένη ἀπὸ τὸν λαόν, τὸ δὲ πρόσωπον τοῦτο φέρει τὸν τίτλον «Προέδρου τῆς Δημοκρατίας».

Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας εἶναι ὁ ἐξοχώτατος Γαζὴ Μουσταφᾶ Κεμάλ Πασᾶς.

Ὁ Μουσταφᾶ Κεμάλ Πασᾶς εἶναι ὁ ἔθνικὸς ἥρως ὁ ὁποῖος ἔσωσε τὴν Τουρκικὴν Ἔστίαν· εἶναι ἑκαῖνος ὁ ὁποῖος ἐχάρισεν εἰς τὴν χώραν τὴν ἀνεξαρτησίαν της καὶ τὸν ὁποῖον ὁ Τουρκικὸς λαὸς περιβάλλει μὲ μεγάλην ἀγάπην καὶ θαυμασμόν.

Ἡ Πατρίς.

Ἐχω γλυκεῖα πατρίδα
 Αὐτὸ τὸ τίμιο χῶμα
 Καὶ τὸ φθαρτό μου σῶμα
 (θίαν θὰ μεγαλώσω)
 Γι' αὐτὴν θὰ ἔχω ἀσπίδα.

Τὴν χώραν μου σιολίζουν
 Ἀπέραντα ἀμπέλια
 Ροδῶντες ξακουσμένοι
 Πανιοῦ μοσχομυρίζουν.

Καλλίφωνα ἀηδόνια
 Σὲ γραφικὰ τοπία
 Σκορπίζουν μελωδία
 Κι' ὕμνεον τῇ Θεῇ Πρόνοια,

Ἐχ' ἡ Πατρίς σὺν σύνορα
Μυριάδες λειονάρια,
Κι' ὁ ξένος ποθ' θά προστριβῇ
Θά τσακισθῇ ὀγρήγορα

Κάθε γωνιά τῆς χώρας μου
Βαρὺς εἶναι γιὰ μένα
Σ' αὐτὴν ἀνήκει ἡ πνοή
τῆς τελευταίας ὥρας μου

Γλυκεῖα Πατρίς! Γεννήθηκα
Σεὶν τρυφερῇ σου ἀγκάλῃ
Καὶ τὸ κορμὶ μου νὰ ταφῇ
Σὺν σπλάγχνα σου εὐχέθηκα.
ΑΛΗ ΡΙΑΒΑΝ

Οἱ Τούρκοι.

Οἱ Τούρκοι εἶναι τὸ μεγαλύτερον καὶ ἀγαθέτερον τῶν Ἑθνῶν τοῦ κόσμου.

Οἱ Τούρκοι ἔχουσιν ἱστορίαν πολλῶν χιλιάδων ἔτων ἢ ὅποια κοσμεῖται ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους με ἀνδραγαθήματα μεγάλης σημασίας.

Οἱ Τούρκοι ἀφῆκαν εἰς τὸ μέσον τῆς Ἀσίας πολλὰ ἰχνη πολιτισμοῦ. Ἡ ἱστορία ὅλου τοῦ κόσμου ἀναφέρει πολλοὺς ἐπαίνους διὰ τὰ ἀγνὰ ἦθη καὶ ἔθιμα τῶν Τούρκων. Εἶναι φιλόξενοι, φιλόφθωροι, μεγαλόψυχοι, φιλοσπλάγχνοι. Ὑπερέχουν κατὰ τὰς ἀρετὰς ὅλα τὰ ἄλλα ἔθνη.

Ἡ ἐξαιρετικὴ ἀνδρεία τῶν Τούρκων ὁμολογεῖται ἀπὸ ὅλους.

Ὅταν τὰ ἔθνη τῆς Δύσεως θέλουν νὰ ἐγκωμιάσωσι τὴν ἀνδρείαν ἑνὸς συμπολίτου των λέγουσι: «Ὁ τάδε εἶναι ἀνδρεῖος ὡς Τούρκος».

Προσέτι ὁ Τούρκος εἶναι στοχαστικὸς καὶ ἐξυπνος. Καὶ αὐτοὶ οἱ ἀμαθαῖς ἀπὸ τοὺς Τούρκους χωρικοὺς ἀντιλαμβάνονται τόσον εὐκολα καὶ τὰ λεπτότερα ζητήματα, ὥστε προκαλοῦν τὸν θαυμασμὸν ἐκείνων οἱ ὅποιοι τοὺς συναναστρέφονται.

Οἱ Τούρκοι ἀγαπῶσι πολὺ τὴν πατρίδα των. Ἡ ἀγάπη τῆς πατρίδος ἀποτελεῖ τὸ κυριώτερον τῶν αἰσθημάτων των.

Ἡ μήτηρ ἐν τῇ οἰκογενεῇ

Ἡ οἰκία εἰς τὴν ὁποίαν ὑπάρχει καλὴ μήτηρ, διακρίνεται ἀπὸ ὅλας τὰς ἄλλας. Εὐρίσκει κανεὶς ἐκεῖ τάξιν εἰς ὅλα τὰ μέρη, ἀρμονικὴν τοποθέτησιν ὅλων τῶν πραγμάτων καὶ καθαριότητα μεγάλην. Ὅλα αὐτὰ μαρτυροῦσιν ὅτι ἡ οἰκία διευθύνεται ἀπὸ καλὴν οἰκοκυράν.

Ἡ μήτηρ ὁμοιάζει με τὸν ἄρτον τὸν ὅποιον δὲν ἔμπορεῖ τις νὰ στερηθῇ· ὁμοιάζει με τὸν καθαρὸν ἀέρα, ὁ ὅποιος μᾶς δίδει ζωὴν. Ἡ καρδιά της καὶ ἡ ζωὴ της εἶναι διὰ τοὺς ἄλλους· εἶναι ὁλόκληρος

ἀφωσιωμένη εἰς αὐτούς, οἱ ὅποιοι τὴν θεωροῦν ὡς κοινὸν θησαυρόν. Ἡ ἀγαθότης τῆς ἐντὸς τῆς οἰκογενείας, χρησιμεύει ὡς καταφύγιον εἰς κάθε περίστασιν· αὐτὴ παρηγορεῖ καὶ θεραπεύει· διαμοιράζει μὲ ἐκείνους τοῖς ὅποιους ἀγαπᾷ τὴν χαρὰν καὶ τὴν λύπην. Ὅλα δὲ αὐτὰ τὰ πράττει μὲ ἀπλότητα φυσικὴν καὶ μὲ καρδίαν εἰλικρινή. Ἡ μήτηρ εἶπε ἡ ψυχὴ τῆς οἰκογενείας, χάριν τῆς ὁποίας ἐν ἀνάγκῃ καὶ θυσιάζεται. Τότε μόνον δύναται κανεὶς νὰ ἐκτιμήσῃ τὴν ἀξίαν τῆς μητρός, ὅταν αὐτὴ λείπῃ.

Ἀνθὴ τοῦ ἀγροῦ.

Πῆρε χαρούμενη σὶ τὸ χέρι τῆς
Τὸ καλαμόπλεκτο πανέρι τῆς
Κι' ἀνέβηκε γοργὰ τρεχάτη
Στὴ ράχη τοῦ βουνοῦ τὴν πρῶτην
Ποθὲν ἀνθολούλουδα γεμάτη.
Ὅλους τοὺς θάμνους τοὺς ἐγύρισε.
Ἐκοψε κι' ἀνθὴ καὶ τὰ μύρισε
Ἀνθὴ τοῦ ἀγροῦ, φύλλ' ἀπ' τὴ φύεση.
Ἐστόλισε καὶ τὰ μαλλιάκια τῆς
Ἐγέμισε καὶ τὸ πανέρι.
Τὸ σπῆτί τῆς ἐμοσχοβόλησε
Καὶ τ' ἀνθογυᾶλε τῆς ἐστόλισε
Κι' εἶπε μὲ μάτια δακρυομένα·
• Σ' εὐχαριστῶ, θεέ, ποῦ ἔλασες
Τ' ἀνθὴ τ' ἀγροῦ τὰ πλουτισμένα.

Χ Τὸ φθινόπωρον.

Ὁ καιρὸς δὲν εἶναι πάντοτε ὁ αὐτός, διότι ἄλλοτε ἔχομεν θερμότητα μεγάλην, ἄλλοτε ψυχὸς δριμύ καὶ ἄλλοτε οὔτε θερμότητα πολλήν οὔτε ψυχὸς πολὺ. Αἱ ἡμέραι πάλιν ἄλλοτε εἶναι μικραὶ καὶ ἄλλοτε μεγάλαι· τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ εἰς τὰς νύκτας. Καὶ εἰσὶν αἱ ἡμέραι εἶναι μεγάλαι, αἱ νύκτες εἶναι μικραὶ, ὅταν δὲ αἱ ἡμέραι εἶναι μικραὶ, αἱ νύκτες εἶναι μεγάλαι.

✕ Εἰς τὸ ἔτος διακρίνομεν τέσσαρας ἐποχὰς αἱ ὁποῖαι καλοῦνται «ὥραι τοῦ ἔτους». Ἐκάστη δὲ ἐποχὴ ἔχει τρεῖς μῆνας. Αἱ ἐποχαὶ εἶναι τὸ «Φθινόπωρον, ὁ Χεῖμῶν, τὸ ἔαρ καὶ τὸ θέρος».

✕ Τὸ φθινόπωρον περιλαμβάνει τοὺς μῆνας Σεπτέμβριον, Ὀκτώβριον καὶ Νοέμβριον. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην αἱ ἡμέραι γίνονται μικρότεραι, αἱ δὲ νύκτες μεγαλύτεραι· ὁ ἥλιος δὲν εἶναι πλέον πολὺ καυστικὸς καὶ ὁ αἶθρ γίνεται ὀλίγον κατ' ὀλίγον δροσερώτερος.*

Κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ φθινοπώρου εἰς τὸν τόπον μας ἡ φύσις εἶναι πολὺ μεγαλοπρεπής. Ἐνεκα τῶν πρῶτων βροχῶν τοῦ φθινοπώρου τὰ φυτὰ ἀναζωογονοῦνται καὶ ὅλη ἡ γῆ τὴν ὁποίαν ἔχει ξηράνῃ ἢ καυστικῇ θερμότητι τοῦ θέρους, σκεπάζεται ἀπὸ ἀφθονον καὶ χλοερὸν χόρτον. Τὰ ἀνθὴ

μᾶς εὐχαριστοῦσι μὲ τὰ ὠραῖά των χρώματα καὶ τὰς γλυκείας εὐωδίας. Τὰ πτηνὰ πετώσιν ἐπὶ τῶν θαλερῶν κλάδων τῶν δένδρων καὶ κελαδοῦσιν. Οἱ ὠραῖοι καὶ γλυκεῖς καρποί, τὰ ἀπίδια, τὰ σῦκα, τὰ κυδῶνια, τὰ μήλα, τὰ πορτοκάλια, κρέμονται ὥριμοι ἀπὸ τοῦς κλώνους. Αἱ ἄμπελοι εἶναι γεμῆται ἀπὸ ὠραίας καὶ γλυκείας σταφυλᾶς, τὰς ὁποίας ὁ ἄμπελουργὸς κατόπιν τρυγᾷ.

Ἄλλ' ὀλίγον κατ' ὀλίγον αἱ πρῶται ἡμέραι τοῦ φθινοπώρου παρέρχονται, ὁ καιρὸς γίνεται ψυχρότερος. Τότε τὰ ἄνθη καὶ τὰ φυτὰ τῶν πεδίων δὼν καὶ τῶν λόφων ἐξαφανίζονται, οἱ καρποὶ ὀλιγοστεύουσι καὶ ὀλίγον κατ' ὀλίγον δὲν φαίνονται. Πουθενά· τινὰς ἐξ αὐτῶν συναθροίζουσιν οἱ ἄνθρωποι, ἄλλους τρώγουσι τὰ πτηνὰ καὶ ἄλλοι πίπτουσιν εἰς τὴν γῆν.

Τὰ πτηνὰ ἀφίνουσι τὰ λιβάδια καὶ τὰ δάση, παύουσι τὸ γλυκὺ κελάδημα αὐτῶν καὶ μεταβαίνουσιν εἰς θερμότερους τόπους τὰ φύλλα τῶν δένδρων ἀρχίζουσιν ὀλίγον κατ' ὀλίγον νὰ μαραινῶνται καὶ νὰ πίπτωσι κατὰ γῆς. Τὸ παραμικρὸν φύσημα τοῦ ἀνέμου ἀποσπᾷ αὐτὰ ἀπὸ τοῦς κλώνους καὶ τὰ διασκορπίζει εἰς τὸν ἀέρα. Τὰ δένδρα ὑψοῦνται τώρα χωρὶς φύλλα καὶ καρπούς, αἱ ἄμπελοι μένουσι χωρὶς φύλλα καὶ σταφυλᾶς καὶ τὰ λιβάδια καὶ αἱ πεδιάδες χωρὶς χλόην καὶ ἄνθη. Πανταχοῦ γυμνότης καὶ μελαγχολία. Μόνον ἐδῶ

καὶ ἐκεῖ βλέπομεν τοὺς γεωργοὺς νὰ ὀργάνωσι τοὺς ἀγρούς ἢ νὰ σπείρωσι τὴν κριθὴν καὶ τὸν οἶτον. Χ

7. Τὸ φθινόπωρον.

Τὸ βουρκαωμένο σύννεφο τὸν οὐρανὸ μαυρίζει
ψιλὴ, ψιλὴ ἀρχίνησε βροχὴ νὰ ψιχαλίζει.

Εἶναι ἡ φύσις ποῦ θρηνεῖ.

Τὰ δάκρυά της εἰν' αἰδιὰ δπου πικροσταλάζουν
τὰ σύννεφα δπου βογγοῦν καὶ βαρυναστυνάζουν

Εἰν' ἡ θλιμμένη της φωνή.

Καὶ τὸ ξηρὸ ἐβράχηκε τῆς ἐρημιᾶς ποτάμι.

Ἀκοῦς τί κρότο τὸ νερὸ μέσ' ἔς τὰ χαλίκια κάμει;

Βλέπεις τὸν ἄσπερο του ἀφρό;

Ἐντοῖς λιγαριαῖς ἀνάμεισα ἦταν πουλιὰ κρυμμένα,

Τὸν κρότο μόλις ἀκουσαν ἔφυγαν τρομαγμένα,

μ' ἕνα τους πέταγμ' ἑλαφρό

8. Τὸ ναυτόπουλον.

Α'.

Πέντε μῆνες τώρα λείπει εἰς τὰ ξένα τὸ ναυτόπουλον· σωστοὺς πέντε μῆνες ἄχ! πόσον Πειθόμησε τὴν πατρίδα του! Τὸ καράβι μὲ τὸ ὅποιον εἶναι, ἐπῆγεν εἰς μακρυνοὺς τόπους, ἐστράθη εἰς πολλοὺς λιμένας, καὶ τώρα γυρνᾷ ὀπίσω. Νύκτα καὶ ἡμέρα ταξιδεύουν, μόνον οὐρανὸν καὶ θάλασσαν βλέπουν, ὁ ἄνεμος συρίζει μέσα εἰς τ' ἄρματα, φουσκώνει τὰ πανιά, τὰ κύματα κτυποῦν τὸ καράβι ἀλλὰ τὸ ναυτόπουλον δὲν τρομάζει, εἶναι γενναῖον ναυτόπουλον, καὶ μόλις προστάξῃ ὁ καπετάνιος σκαρφαλώνει εἰς τὰ ξάρτια καὶ λύνει ἢ δένει τὰ πανιά.

Δὲν τὸ τρομάζει ἡ θάλασσα τὸ ναυτόπουλον· δὲν συλλογίζεται τὸν κίνδυνον· ἐν πρᾶγμα μόνον συλλογίζεται πότε θὰ φθάσῃ. Ὅταν τελειώσῃ τὰς ἐργασίας του, στέκει ἀκουμβημένον εἰς τὸ παραπέτον (1) τοῦ καραβιοῦ καὶ συλλογίζεται τὴν γλυκειάν του πατρίδα. Κοιτάζει μακριὰν, μακριὰν, ὅσον ἡμπορεῖ νὰ φθάσῃ τὸ βλέμμα του, μήπως εἰς τὴν

(1) Περιφραγμα πλοίου, ξύλινον ἢ ἐκ χυδαροῦ ὀγκώματος (massa) κατασκευαζόμενον καὶ κείμενον κατὰ μῆκος τῶν πλευρῶν τοῦ πλοίου, ἵνα ἐμποδίσῃ τὴν εἰς αὐτὸ εἰσροήν τῶν ὁδάτων. Γίνεται χρῆσις αὐτοῦ κυρίως ὅταν τὸ πλοῖον φέρει βαρὺ φορτίον.

ἄκραν τοῦ ὀρίζοντος, ὀπίσω ἀπὸ τὰ σύννεφα διακρίνῃ τὸ σπιτάκι των, ὅπου περιμένει ἡ χήρα μάνα του καὶ τὰ ὀρφανὰ ἀδελφία του. Καὶ τοῦ ἔρχονται δάκρυα εἰς τὰ μάτια του.

Β'.

Πέντε μῆνες τώρα λείπει εἰς τὰ ξένα· ἄχ! πότε θὰ φθάσῃ; μὲ ποίαν λαχτάραν θ' ἀναθῇ τὴν μικράν του κλῆμακα καὶ θὰ ὀρμήσῃ εἰς τὴν ἀγκάλην τῆς μητρός του καὶ τῶν ἀδελφῶν του! Καὶ ἔπειτα τὸ βράδυ κατὰ εἰς τὴν γῆνιν· εἰς τὴν ὅποιαν θὰ λάμπῃ ἡ εὐτυχία, εἰς τὴν ὅποιαν θὰ λυγρῶσιν οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ, θὰ τοῦς δῶν, ἡ εὐτυχία εἰς ποία μέρη ἐταξιδεύει, τί πράγματα εἶδεν εἰς τοὺς μακρυνοὺς ἀκείνους τόπους, οἱ ὅποιοι εἶναι ποιοὶ ὄρατοι, ἄλλ' ἄχ! βλὺ τὸ ναυτόπουλον, διότι διὰ τὸν ξενιτευμένον, ὁ ἐπὶ τοῦ ἔχῃ λαχνημένα ὄντα καὶ τὸν περιμένον, ποτὶ δὲν εἶναι ὥραία ἡ ξενιτειά.

Πότε, πότε θὰ φθάσῃ; Τὸ περισσότερο βιάζεται νὰ φθάσῃ διότι μὲ τὰ λεπτά τὰ ὅποια τοῦ ἔδωκαν διὰ μισθὸν του, ἠγγόρασε δι' ἑλκ τ' ἀδελφάκια του καὶ τι· δι' ἄλλο ὀποδηματάκια· δι' ἄλλο καπελάκι καὶ διὰ τὴν μητέρα του καμπόσους πῆχαις πανίου διὰ νὰ ράψῃ φόρεμα. Μὲ ποίαν χαρὰν θὰ δώσῃ εἰς τὸν καθένα τὸ δῶρόν του καὶ μὲ ποίαν χαρὰν θὰ τὸ πάρῃ καθείς! Καὶ ἔπειτα θὰ βγάλῃ ἀπὸ τὴν τσέπην τοῦ πανταλοῦντος του, δεμένον εἰς ἓνα κόμβον τοῦ μανδύλιου του

τὰ χρήματα, ὅπου ἔμειναν, καὶ θὰ τὰ δώσῃ εἰς τὴν καυμένην τὴν μητέρα του διὰ νὰ ἀγοράσῃ αὐτὰρ, κρέας καὶ ὅ,τι ἄλλο θέλει.

Γ'.

Ἐνθ' εἰς αὐτὰ εἶχε τὸν νοῦν του τὸ ναυτόπουλον, κοιτάζει εἰς τὴν ἄκραν τῆς θαλάσσης, ἣ ὅποια ἀπλῆνεται ἔμπρὸς του, καὶ τί διακρίνει; Τὴν πατρίδα του.
Ἄ | ἔφθασαν τέλος πάντων!

Τὸ καράδι των σχίζει γρήγορα τὰ κύματα· ὅλοντε πλησιάζουν. Νᾶ, ἤρχισαν νὰ φαίνωνται αἱ οἰκίαι (ὅ) ναῦται καὶ αὐτοὶ σκορπίζονται εἰς τὰ κατόρτια, μαζεύουν τὰ πανιά. Ἐξαφνὶ γογγυρίζοντες ἐρρίψαν τὸ αἰθροῦν. Καταδιδύχουν μίαν βάρκαν εἰς τὴν θάλασσαν. Ἐμφανίζεται ὁ καπετάνιος, τρεῖς νῆπται, πηδᾷ εἰς αὐτὴν καὶ τὸ ναυτόπουλον. Κίθεται εἰς τὸν μπήγρον καὶ τραβᾷ κωπῖον. Ἡ καρδιά του κτυπᾷ δυνατὰ. Ἀρὰ γὰρ νὰ εἶνε ὅλοι καλὰ εἰς τὸ σπιτάκι των; μὴ ἔπαθε κανεὶς τίποτε; μὴ εἶναι ἄρρωστη ἡ μητέρα του, κανὲν ἀδελφάκι του; Πῶς ἀνησυχεῖ! Ἀλλὰ ποῖοι εἶναι αὐτοί, ὅπου περιμένουν εἰς τὴν ἀκρογιαλιάν; ὦ | τοὺς γνωρίζει. Ἡ βάρκα ἔφθασεν εἰς τὴν ξηρὰν, βγαίνει ὁ καπετάνιος καὶ τὸ ναυτόπουλον πηδᾷ εἰς τὴν ἀγκάλην τῆς μητέρας του καὶ τῶν μικρῶν του ἀδελφῶν.

9. Τὸ χωριό μας.

Τ' ἀσπρα σπιτάκια του ἕνα ἕνα
σκόρπια, ἀσυντρίφευτα καὶ ἀνάγια
σιτὴ θάλασσα ἀντικρὺ ἀπλωμένα
σὺν μονοκόμματα λιθάρια.

Τ' ἀσπρα σπιτάκια του κρυμμένα
μέσα σὲ πράσινα κλωνάρια,
ἡλιόφωτα χαριτωμένα,
μικρά, ἀσβεσιόχτιστα, καθάρια.

Πρώτη φορὰ ὅποιος τὰ θεωρεῖ,
γλυκεῖο ἀνοιξιὰτικὴν ἡμέρα,
ἀπ' τοῦ βουνοῦ τῇ ράχῃ πέρα,
ἡμερὰ ἀρνάκια τὰ θαρρεῖ
ποῦ βόσκουνε — σκόρπιο κοπάδι
σὲ χλωροπράσινο λιβάδι.

10. Πῶς δύο ἔξυπνα κοράσια σφύζονται
ἀπὸ τὴν χιόνα.

Δύο χωρικῶν κοράσια εἶχον θείαν, ἀδελφὴν τῆς
μητρὸς των, εἰς τὸ πλησίον χωρίον.

Ἡ θεία των τὰ ἡγάπα πολὺ καὶ πολλάκις τὰ

προσεκάλει καὶ ἔμενον ἀπὸ τὸ πρῶτ' ἕως τὸ ἑσπέραν εἰς τὴν οἰκίαν τῆς.

Ἐπειτα, ὅταν ἐπλησίαζε νὰ νυκτώσῃ, τὰ ἑσπέρα πάλιν εἰς τὴν μητέρα των.

Μίαν ἡμέραν τὰ κοράσια ἤθελον νὰ μεταβοῦν εἰς αὐτὴν ἀπὸ τὸ πρῶτ'.

Ὁ χαιμὼν ἦτο βαρὺς. Ἐνεδύθησαν καλὰ, ἔλαβον τὰς ρόκας ἵνα ἐργασθῶσιν ἐκεῖ, καὶ ἐξεκίνησαν.

Διήλθον τὸ δάσος, τὸ ἑποῖον ὑπῆρχεν ἀνὰ μεσο εἰς τὰ δύο χωρία, καὶ ἔφθασαν εἰς τὴν θείαν των.

Αὐτῇ, ὅταν τὰ εἶδεν, ἐχάρη πολὺ καὶ τὰ περὶ ποιήθη, ὅσον ἠδύνατο καλύτερα.

Κατὰ τὸ ἑσπέραν, ὅτε ἐπλησίαζε νὰ δύσῃ ὁ ἥλιος, τὰ κοράσια ἀπεχαιρέτησαν τὴν θείαν των καὶ ἐξεκίνησαν διὰ νὰ ἐπιστρέψουν εἰς τοὺς γονεῖς των.

Ὅταν ἔφθασαν εἰς τὸ δάσος, ἤρχισεν νὰ χιονίσξῃ καὶ νὰ φυσῇ τόσον πολὺ, ὥστε τὰ παιδιά δὲν διέκρινον πλέον τὸν δρόμον καὶ δὲν ἠθύναντο οὔτε νὰ προχωρήσουν οὔτε νὰ γυρίσουν ὀπίσω.

Πλησίον τοῦ δρόμου εἶδον ἕνα μικρὸ σπήλαιον καὶ ἐκεῖ κατέφυγον.

Πρὶν ὁμως εἰσελθοῦν εἰς αὐτό, ἔδεσαν εἰς τὸ ἄκρον τῆς μιᾶς ρόκας ἕν κόκκινον μανδήλιον, τὸ

ὁποῖον εἶχον, ἔμπηξαν δὲ τὴν ρόκαν στερεὰ ἐμπρὸς εἰς τὸ σπήλαιον. Ἐσκέφθησαν, ὅτι, ἐὰν τυχὸν ἐτέρνα τις ἀπ' ἐκεῖ, θὰ ἔβλεπε τὸ κόκκινον μανδήλιον καὶ θὰ ἤρχετο εἰς βοήθειάν των.

Ὅταν ἐνύκτωσεν, ἡ χιὼν ἔπιπτε πυκνότερα. Ἡ εἰσοδος τοῦ σπηλαίου, ἐντὸς τοῦ ὁποῖου εὗρισκοντο τὰ κοράσια, ἐκλείσθη ἀπὸ τὴν χιὼνα.

Ἐκεῖ δὲ καθήμενα τὰ δυστυχῇ ἤκουον τὴν θύελλαν νὰ μαίνεται. Τὰ κακόμοιρα ἐκ τοῦ φόβου ἔτρεμον! Ὁ πανάγαθος ὁμοῦς Θεὸς ἠγγρύπναι δι' αὐτὰ. Τέλος, ἀφοῦ προσηυχήθησαν, ἀπεκοιμήθησαν.

Τὴν ἐπομένην ἡμέραν, ἐπειδὴ τὰ κοράσια δὲν ἐπέστρεψαν εἰς τὴν οἰκίαν των, οἱ γονεῖς των ἀνησυχοῦν πολὺ καὶ ἔστειλαν ἕνα ἄνθρωπον εἰς τὴν θείαν των, διὰ νὰ μάθουν τί συμβαίνει.

Ὅταν ὁ ἄνθρωπος ἐπέστρεψε καὶ ἔμαθον παρ' αὐτοῦ, ὅτι τὰ τέκνα των δὲν εἶναι εἰς τὴν θείαν των καὶ ὅτι ἀπὸ τὸ ἑσπέρα τῆς προηγουμένης ἡμέρας εἶχον ἀναχωρήσει ἀπ' ἐκεῖ διὰ νὰ ἐπιστρέψουν εἰς τὸ χωρίον, ὁπέθεσαν, ὅτι θὰ τὰ ἐπλάκωσεν ἡ χιὼν καθ' ὁδὸν καὶ ἐταράχθησαν πολὺ.

Προσεκάλεσαν ὅλους τοὺς συγγενεῖς καὶ τοὺς φίλους των καὶ λαβόντες πτυάρια ἔτρεξαν εἰς τὸ δάσος, πρὸς ἀνεύρεσιν καὶ σωτηρίαν των. Ἐκεῖ ποὺ τὰ ἀνεζήτουν, εἶδον τὸ κόκκινον μανδήλιον, τὸ

ὁποῖον ἐξεῖχεν ὀλίγον ὑπεράνω τῆς χιόνης. Οἱ ἄνθρωποι ἐνόησαν, ὅτι ἐκεῖ ἦσαν τὰ κοράσια.

Τρέχουσι λοιπὸν ἐκεῖ, καλοῦσιν αὐτὰ μὲ τὸ ὄνομα των, ὅσον ἠδύναντο δυνατώτερα. Τὰ κοράσια ἤκουσαν τὴν φωνὴν τοῦ πατρὸς καὶ τῶν ἄλλων συγγενῶν των καὶ ἤρχισαν καὶ αὐτὰ νὰ φωνάζουν δυνατὰ ἀπὸ τὸ σκοτεινὸν καὶ χιονοσκεπὲς καταφύγιόν των.

Ἄλλ' ἠδύναντο ὁμῶς νὰ ἐξέλθουν. Ἡ χιών ἦτο πολλή καὶ ἡ εἰσοδος τοῦ σπηλαίου εἶχε φραχθῇ ὅλως διόλου ἀπὸ τὴν χιόνα. Τότε οἱ ἄνδρες μὲ πτυάρια ἀπεμάκρυνον τὴν χιόνα καὶ εὗρισκουν τὰ δύο κοράσια, τὰ ὁποῖα ἔτρεμον ἀπὸ τὸ ψύχος καὶ τὸν φόβον.

«Δόξα σοι ὁ Θεός!», εἶπον μὲ μίαν φωνὴν ὅλοι καὶ περιχαρεῖς ἐπέστρεψαν εἰς τὸ χωρίον των.

Ἡ μήτηρ ἰδοῦσα τὰ δύο κοράσια τὰ ὁποῖα ἐκλαίεν ὡς ἀποθανόντα, ἐλιποθύμησε.

Συνῆλθεν ὁμῶς μετ' ὀλίγον, ἠὺχαρίστησε τὸν Θεὸν διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν τέκνων της, τὰ ἔλαβαν εἰς τὰς ἀγκάλας της καὶ περιπαθέσιατα κατεφίλει αὐτά.

11. Τί παθαίνει εἰς βιαστικὸς ἀμαξηλάτης.

Ἡμέραν τινὰ περὶ τὴν ἐσπέραν γέρον τις χωρικός ἐπέστρεφε πεζὸς ἀπὸ τὴν πόλιν εἰς τὸ χωρίον του. Ὁ δρόμος ἦτο πολὺ ἀβύλιος· εἶχε πέτρας καὶ πολλὰ κοιλάματα καὶ διὰ τοῦτο ὁ γέρον περιεπάτει ἀργὰ ἀργὰ καὶ μὲ πολλὴν προσοχὴν.

Ἀμαξη

Καθ' ὁδὸν συναντᾷ αὐτὸν εἰς ἀμαξηλάτης, ὁ ὁποῖος ἐκτύπα ἀδυσώκοπα τοὺς ἵππους του, διὰ νὰ τρέχουν πολὺ.

Πρώτην φορὰν μετέβαινεν εἰς τὴν πόλιν ἐκείνην καὶ δὲν ἐγνώριζε τὸν δρόμον.

Ὅταν εἶδε τὸν γέροντα, τὸν ἠρώτησε: «Θὰ κατορθώσω, καλέ μου γέρον, πρὶν νυκτώσῃ, νὰ φθάσω εἰς τὴν πόλιν;».

— «Ἄν τρέχῃς τόσον πολὺ, ἀπεκρίθη ὁ γέρον

ἀδύνατον νὰ προφθάσῃς· ἂν ὅμως προχωρῇς σιγὰ σιγὰ τότε βεβαίως θὰ προφθάσῃς».

Ὁ ἄμαξηλάτης ἐξεπλάγη ἀπὸ τοὺς λόγους τούτους τοῦ γέροντος, ἐγέλασε καὶ εἶπε καθ' ἑαυτὸν· «Εἶναι τρελλὸς ὁ δυστυχὴς καὶ δὲν γνωρίζει τί λέγει!».

Καὶ ἐκτύπα τοὺς ἵππους δυνατὰ διὰ νὰ τρέχουν πολὺ.

Τὴν πρωΐαν τῆς ἐπομένης ἡμέρας ὁ γέρων μεταβαίνει ἀπὸ τὸ χωρίον του εἰς τὴν πόλιν.

Ἀφοῦ ἐβάδισε περὶ τὴν μίαν ὥραν, συνήντησε τὸν ἄμαξηλάτην καθ' ὁδόν. Ἀλλὰ πῶς τὸν εὗρεν! Εἰς ἀθλίαν κατὰστασιν ἡ ἄμαξα ἔκειτο κατὰ γῆς ἀνεστραμμένη καὶ εἷς ἐκ τῶν τροχῶν θρύμματα μακρὰν αὐτῆς.

Ἀπὸ τὴν μεγάλην ὁρμὴν, μὲ τὴν ὁποίαν ἔτρεχον οἱ ἵπποι, ἐθραύσθη εἰς ἐκ τῶν τροχῶν καὶ ἡ ἄμαξα ἀνετράπη.

Ὅλην τὴν νύκτα προσεπάθει ὁ ἄμαξηλάτης νὰ ἐπιδιορθώσῃ αὐτήν, ἀλλ' ἦτο ἀδύνατον. Ἦτο μόνος καὶ ἐργασία δὲν εἶχεν.

Ἐστέκετο λοιπὸν καὶ αὐτὸς πλησίον τῆς ἁμάξης καὶ ἐβλεπεν αὐτὴν περίλυπος. Δὲν ἐγνώριζε τί νὰ κάμῃ.

Μόλις εἶδε τὸν γέροντα, λέγει πρὸς αὐτὸν λυπημένος:

«Καλὰ μοὶ εἶπες, ὅτι ἔπρεπε νὰ τρέχω ὀλιγώτερον, ἐὰν ἤθελα νὰ φθάσω ταχύτερον εἰς τὴν πόλιν, ἀλλ' ἐγὼ δὲν ἤκουσα. Αὐτὰ παθαίνουν ὅσοι ἄσκοπα βιάζονται εἰς τὴν ἐργασίαν των».

— Ὅ,τι ἐγινε πλέον ἐγένεν· εἶπεν ὁ καλὸς γέρων. Παρίμενε ἀκόμῃ ὀλίγον καὶ ἐγὼ θὰ ἐπιστρέψω ἀπὸ τὴν πόλιν μὲ ἓνα ἄμαξοποιόν, διὰ νὰ σὲ βοηθήσῃ.

12. Σοββατόβραδο.

Γλυκεῖα ν' ἀπόψε ἡ βραδυά, κα' ἡ φύσις ἡσυχάζει· κανένα ἦχον δὲν ακοῦς, μηδὲ βοῦκου φλογερα, μηδὲ καλάδημα πουλίου ἢ βελασμα προβάτου, μηδὲ στὰ φύλλα δὲν ἀκοῦς τὸ χαίδεμα τ' ἀγερα.

Μόλις στὴν τριανταφυλλίαν τὴν μυριανθήομεν, τὰ ὁροσπερὰ τριανταφυλλα σείντ' ἀγὰλ' ἀγέλια, καὶ τὸ στηθάκι τοῦ παιδίου π' ἀναδοκαταβαίνει ὅταν κοιμᾶται ξενιστοσὶ σιν, μητρικὴ ἀγκύλη.

Ἀπανεμιὰ καὶ σιωπὴ βαθυή. Νά! ἡ καμπανα ἡχολογεῖ ἀπὸ μακροῦ στὸν ἡσυχὸν ἄερα.

Μήπως γιὰ θάνατο κινεῖται, γιὰ χαρὰ σημαίνει;

Ἀπόψε Σαββατίθραδο, κι' ἀπὸ τὴν ἐκκλησία
σημαίνει γιὰ τὴν αὐριανὴν ἡμέραν ἢ καμπάνα·
ὦ χωρικοί, σπογγίζατε ἀπὸ τὸ μέτωπόν σας
τὸν ἰδρωτὰ ποὺ ἄγισαν ἔξ' ἡμερῶν σας κόπος.

Αὐριον εἶναι Κυριακὴ, χαρὰ κι' ἀγάπης μέρα·
εὐτυχισμένοι χωρικοί· πλαγιάστε, κοιμηθῆτε,
καὶ θύλλθουν ὄνειρα γλυκὰ στὴν ἡσυχίαν σας ὕπνο
καὶ αὐριον πρωτὶ πρωτὶ, καλόκαρδοι τύφοι
μὲ τὴν γυναῖκα στὴ μεριά, τὸ τέκνον στὴν ἀγκάλη,
πηγαίνετε στὴν Ἐκκλησίαν γιὰ νὰ λειτουργηθῆτε.

13. Ὁ Μάνθος.

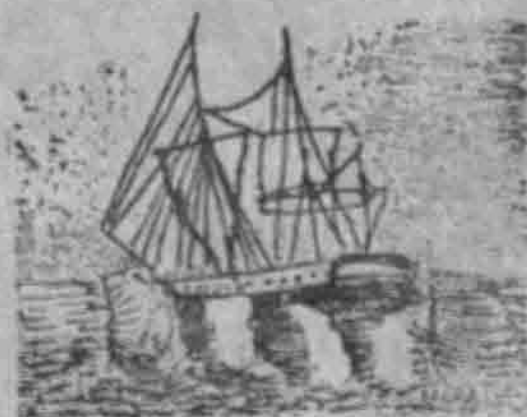
Μὲ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου ἐν πλοῖον ἱερῶτε
τὴν ἀγκυρὰν τοῦ εἰς τὸν μικρὸν λιμένα τῆς νήσου.
Τὸ νησίκι δὲ εἶχεν ἐπάνω παρὰ ὀλίγα μόνον
ἄσπρα σπιτικάκι καὶ δύο τρία περιβολία. Ἦσαν
ἀραγμένα εἰς τὸν μικρὸν λιμένα δύο τρία ψαρο-
κάϊκα καὶ ὀλίγες βάρκες.

Τὸ πλοῖον εἴχευ καλὸν καιρὸν, καὶ ἠγκυροβόλησε
κοντὰ εἰς τὴν παραλίαν.

Ἐνὺς νέος ἐτήδησεν εἰς τὴν βερκοῦλαν τοῦ, καὶ
ἐξῆλθεν ἔξω εἰς τὴν ξηρὰν. Ἦτο τριάντα ἔτων,

μελαγχροινός, μὲ μαῦρον μικρὸν μουστάκι καὶ μὲ
φρύδια πυκνά.

Ὁ καπετὰν Μαθιός, γέρον ναυτικὸς ἀπόμαχος,
ἐκαλοσώρισε τὸν νέον, καὶ ἐξεκίνησαν διὰ νὰ ὑπά-
γουν εἰς τὸ σπίτι τοῦ.

Πλοῖον

Εἰς τὸν δρόμον ἀπῆντησαν ἕνα σπιτάκι παλαιὸν
μὲ κῆπον. Ὁ κῆπος εἶχε μέσα διάφορα δένδρα ὀ-
πωροφόρα. Ὁ νέος παρετήρησε μὲ πόνον τὸν
κῆπον.

Κατὰ τὰς τρεῖς μετὰ μεσημβρίαν κατέβησαν πάλιν
εἰς τὸ πλοῖον. Ἡ θάλασσα ἤρχισε νὰ ἀγριεύῃ
προμηνύουσα τρικυμίαν.

Μία βάρκα εἰς τὴν εὐτοδὸν τοῦ λιμένος ἐπάλασε
μὲ τὰ κύματα. Ἦτο φανερόν πὺς τὴν ἐκυβέρνησαν
ἀδέξιοι χεῖρες ἀλλέως θὰ ἦτο εὖ ωλον νὰ ἐμβῇ εἰς
τὸν λιμένα.

Ὁ νέος ἐπήδησεν εἰς τὴν βαρκούλα του καὶ εἶπεν εἰς τὸν γέρον Μαθιό: «Ἀφήνω γιὰ».

— «Στὸ καλὸ!»

— «Μεῖνε ἡσυχος, παιδί μου. θὰ προσπαθῶ καὶ πιστεύω νὰ τὰ καταφέρω... Στὸ καλὸ! Μείνε ἡσυχος...»

Ἐξαφνα εἰς ἄλλος γέρον κατέβη εἰς τὸν λιμένα μὲ φωνάς: Γιὰ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, τὸ ἐγγόνι μου πνίγεται!... μιὰ βάρκα!

Κανείς δὲν ἐκίνησεν ἀπὸ τὴν θέσιν του. Ὅλοι ἐκοίταξαν τὴν λέμβον ποὺ ἐπάλευε μὲ τὰ κύματα καὶ δὲν ἐκινουῦντο ἀπὸ τὴν θέσιν των.

— Μιὰ βάρκα, παιδιά! πληρώνω ὅσα ὅσα! ἐφώναξε πάλιν ὁ γέρον.

— «Δὲν βλέπεις ὅτι δὲν ὑπάρχουν βάρκες;» εἶπε κάποιος. «Εἶναι ὅλες ἐξω. θὰ ἐπλόδισαν εἰς τὸ ἀπέξω λιμάνι...»

Ἐν τῷ μεταξὺ ἡ βάρκα ἀνετράπη.

— «Δυστυχία μου! πάει τὸ παιδί!» φωνάζει πάλιν ὁ γέρον. Πενήντα λίρες δίδω εἰς ἐκείνον ὃ ὅποιος θὰ σώσῃ τὸ παιδί.

Καμμία ἀπόκρισις

Ὁ νέος, ὅστις μετέβαινε μὲ τὴν βάρκαν εἰς τὸ πλοῖόν του, εἶδε τὴν σκηνὴν αὐτὴν καὶ ἱστρεψα τὴν βάρκαν του πρὸς τὸ μέρος τῆς βάρκας ποὺ ἀνετράπη.

— «Ἐκατὲν λίρες δίδω!» ἐφώναξεν ὁ γέρον δυνατώτερα. «Τὸ παιδί μόνον νὰ σωθῇ!...»

Ἡ τριχυμία ἐμαίνεται. Τὰ κύματα ἐφαίνοντο ὅτι ἐξήρχοντο ἀπὸ τὸ πέλαγος ὥς κινούμενα βουνά, ἐξέσπων δὲ μὲ φοβερόν κρότον εἰς τὴν παραλίαν. Χωρὶς κίνδυνον οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ πλησιάσῃ ἐκεῖ. Ὁ νέος ἐξεδύθη καὶ ἐρρίφθη εἰς τὴν θάλασσαν.

«Πάει, ἐχάθη» εἶπαν ὅλοι ὅσοι ἦσαν εἰς τὴν παραλίαν.

«Αἱ ἑκατὸν λίρες τὸν ἔκαναν νὰ χάσῃ τὴν ζωὴν του».

— «Παίζεις μὲ τὰ χρήματα!» εἶπεν ἄλλος.

Ὁ γέρον Μαθιὸς τοὺς ἐκοίταξε τόσον αὐστηρά, ὥστε ἐχαμήλωσαν τὰ μάτια των καὶ ἔπαυσαν τὴν ὁμιλίαν...

Ὁ νέος ἐν ᾧ ἐκολύμβη παλαίων μὲ τὰ κύματα, αἰφνης ἐχάθη καὶ ἐβυθίσθη. Ἐνὰ χέρι ἐφάνη καὶ μετ' ὀλίγον τίποτε. Ὅσοι παρετήρουν ἀπὸ τὴν παραλίαν, ὅλοι εἶχον ἀπελπισθῇ.

«Παιδί μου!» ἐφώναξεν ὁ γέρον. Στάκτη νὰ γίνουν τὰ χρήματα καὶ το καλὸ τους!..»

Μετ' ὀλίγον ἀνεφάνη πάλιν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης ὁ νέος κρατῶν κατὰ εἰς τὴν ἀριστερὰν μασχάλην του. Ἐλησάμισε τὴν βάρκαν του, ἔρριψε μέσα ἓνα παιδί καὶ ἀνέβη καὶ αὐτός. Μὰ τί κόμιναι; διατὶ δὲν φαίνεται; ἐλιποθύμησεν ἴσως; Δυστυχία!

Ἄλλ' ἰδοὺ αὐτός! κατὰ ἐτακτοποίησε μέσα ἐκ τὴν βάρκα του καὶ ἐπῆρε τὰ κουμπὰ εἰς τὰ χεῖρα του. Ἡ βάρκα ἔρχεται ταχεῖα. Νά την, ἰφθασε!
 «Τὸ παιδί.» ἐφώνησεν ὁ γέρον.

— «Δὲν ἔχει τίποτε» ἀποκρίνεται ὁ νέος, ὁ ὁποῖος τὸ κρατεῖ εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ χλωμόν. Ἀνασαινε. Μία ἀμαξία ἐπλησίασε τότε καὶ το ἔβησαν μέσα.

«Γρήγορα στὸ σπῆτι!» προσέταξεν ὁ γέρον. Ἀντικρῦσαι ἔπειτα τὸν νέον καὶ κοκκινίζει.

«Τὸ καλὸ ποῦ μ. ἔλαμες δὲν πληρώνεται. Πάρε ὅσα ἔχω, δυεκόσιες λίρες».

«Ὁ νέος τὸν παρατηρεῖ μὲ βλέμμα, τὸ ἑποῖον ἐμαρτύρει λύπην καὶ λειψρόνησιν ὁμοῦ.

«Δῶσε τὰ χρήματα εἰς τὸν πατέρα τοῦ παιδιοῦ, ποῦ ἔχει μεγαλυτέραν ἀνάγκην ἀπὸ μένα» εἶπε.

Καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὸ πλοῖον του. Κατέβη εἰς τὸ μικρὸν δωμάτιόν του καὶ ἀπὸ τοῦ ἡλλάξε φορεύματα ἀνέβη καὶ ἐκάθισεν εἰς τὸ τιμόνι.

«Ἐχ-γαῖά, καπετάν Μαθιό!» ἐφώνησεν

— «Στὸ καλόν».

— «Ὅπως εἶπαμε».

— «Ναί, παιδί μου... Στὸ καλόν».

Τὸ πλοῖον μετ' ὀλίγον δεξιῶς διοικούμενον ἔπλεε κατευθυνόμενον κατὰ τὴν ἀπένοντι νῆσον.

Ὅλοι ὅσοι ἦσαν εἰς τὴν ἀμαξίαν, τὰ ἔχασαν. Κάποιος εἶπε: «ὕπερηφάνεια!!!» «Ὁχι» ἐφώνησεν

αὐστηρὰ ὁ γέρο Μαθιός. «Πάντα ἀκριτοὶ εἰσθε, αὐτὸ δὲν εἶναι ὑπερηφάνεια. Ποῦ νὰ ἡξεύρετε οἷς τί παλληκάρι εἶναι ὁ Μάνθος!» Ἐρριψε τελευταῖον ἐν βλέμμα πρὸς τὸ πλοῖον καὶ προσεῖπεν: «Πᾶμε στὸ καφενεῖο νὰ σᾶς τὰ εἰπῶ».

Τὸν ἠκολούθησαν ὅλοι οἱ νέοι. Οἱ γεροντότεροι μετέβησαν εἰς τὰ σπῆτια των μερικοὶ δὲ ἄλλοι εἰσῆλθον εἰς τὸ ἄλλο καφενεῖον καὶ ὅχι εἰς ἐκεῖνο ποὺ ἐσύχναζεν ὁ γέρο Μαθιός.

Ὁ γέρο-Μαθιός προσέτοξε καφέ καὶ ἐκάθην.

Ἐκοίταξε γύρω του. «Ὅι γεροὶ δὲν μᾶ, ἡλῆθον, διότι δὲν ἔχουν καθαρὸν τὸ πρόσωπόν των! Τότε ποῦ ἔπρεπε ἐπῆραν τὸ μέρος τοῦ ἀρχοντα ἀπὸ φόβου καὶ ἀπὸ συμφέρον. Τὸ ὁρμάνον τὸ ἀφῆσαν εἰς τὴν τέχνην του».

— «Ἐπέμας, νὰ ζῆς, τί ἔγινε;» παρακάλεσαν οἱ νέοι. «Ἐδῶ κρύπτεται μυστήριον».

— «Ναί, μυστήριον», ἠκολούθησεν ὁ καπετάν Μαθιός. «Ἐγώ, ὁ πατὴρ τοῦ τέκνου καὶ ὁ προκομμένος ὁ ἀρχοντάς μου ἡμεῖς φίλοι ἀπὸ μικρὰ παιδιὰ. Καὶ οἱ τρεῖς κατ' ἀρχὰς ἐδουλεύομεν εἰς τὸ καρδὶ τοῦ καπετάν Μπισμάνη. Πρῶτος ἔλαμεν ἰδεῖν τοῦ καραβὶ ὁ πατὴρ τοῦ Μάνθου, ὁ καπετάν Στάυρος μὲ τ' ὄνομα. Ἐδουλεύομεν καὶ ἡμεῖς ἐκεῖ. Μᾶς ἐξουήθη καὶ ἀπεκτήσαμεν καὶ ἡμεῖς ἰδὲνα μᾶ καράβια. Ἡ ἔρχη τοῦ ἀρχοντος, τῷ ἔδεικε πολλὰ παρότη. Ἐννοίς ἐπροκοψεν καὶ ἐπεβάρθη εἰς τὸ νηρό. Ἐἵτε δὲ οὐκ ἦν τὸ φυσικόν

του αὐτοῦ, εἴτε διότι ἐφοδύθη μίπως πτωχόνῃ, ἢ γὰρ φιλάργυρος. Τὸν γνωρίζετε δὲ καὶ εἶναι περιτιδὼν τὴν σὰς εἶπω περισσότερα.

Πρὸ δεκαπέντε ἐτῶν ἀπέθανεν ὁ καπετὰν Στάμος. Ἄφηκε τὸν Μάνθον δεκαπέντε ἐτῶν, δύο κορίτσια καὶ δύο ἀγόρια μικρότερα. Εἶχε τότε δύο μικρὰ καράδια καὶ ἓνα μικροκάϊκον. Εἶχε καὶ τὸ σπιτάκι του εἰς τὴν ἐπάνω συνοικίαν, πλησίον εἰς τὸν Ἅγιον Νικόλαον.

Ἦξευρα πῶς ὁ καπετὰν Στάμος ἐχρεώσεται εἰς τὸν φίλον μας. Ἄν μὲ ἐρωτήσετε πόσα, δὲν ἔμπορῶ νὰ σὰς εἶπω· δὲν ἔξεύρω. Ὁ μακαρίτης ἐνόμιζε πῶς ὁ ἀρχοντὰς μας ἔμεινε πάντοτε ὁ παλαιὸς του φίλος. Ἄσχημα ὅμως ἔκαμε, διότι ἔπρεπε νὰ κρατήσῃ λογαριασμόν. Ἄς εἶναι. Τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι ὅτι πρὶν νὰ κλείσουν τὰ σαράντα τοῦ μακαρίτη, τοῦ ἐπώλησε τὸ σπίτι καὶ ἐπέταξεν ἔξω τὴν χήραν καὶ τὰ παιδιὰ του, τοῦ ἐπώλησε τὰ δύο μεγάλα καράδια του καὶ ἤθελε νὰ τοῦ πωλῇ καὶ τὸ καΐκι.

«Καὶ νὰ τοῦ γλυτῶνῃ, τώρα ὁ Μάνθος τὸ μονάκριβό του ἀγόρι» εἶπεν ἓνας.

«Δὲν θὰ τὸ ἐκκατάλαβεν· ἄλλως δὲν θὰ τὸ ἔκαμνε· προσέθεσεν ὁ ἄλλος.

— «Μὴ βιάζεσθε, ἐξηκολούθησεν ὁ καπετὼν Μαθίος· τὸ ἔξερε καὶ καλὰ μάλιστα. Σαῖς δὲν ἔξεύρετε τί παλληγκάρι εἶναι ὁ Μάνθος. Πηγαίνω εἰς τὸν ἀρχοντὰ μας καὶ τοῦ λέγω:

«Δὲν ἀφήνεις τὸ καΐκι νὰ δουλεύῃ ὁ Μάνθος; Τί φίλος εἶσαι σὺ; Πῶς θὰ ζήσουν τόσοι ἄνθρωποι;»

«Δὲν μ' ἐνδιαφέρει πῶς θὰ ζήσουν», μοῦ λέγει ἀσπλαγχνα. «ἐγὼ θέλω τὰ χρήματά μου!».

Νὰ σὰς εἶπω τὴν ἀλήθεια, παιδιά, ἐθύμωσα, καὶ δὲν ἔξεύρω τί θὰ ἔκαμνα. Ἐσυλλογίσθηκα ὅμως πῶς θὰ ἔκαμνα μεγαλύτερον κακόν. Ἵσως ἔπαιρνα καὶ τὴν ἰδικήν μου οἰκογένειαν στὸ λαιμό μου. Γυρίζω λειπὼν καὶ τοῦ λέγω:

«Δὲν θέλεις νὰ γίνω ἐγγυητὴς ἐγώ;».

— «Ἐγγυητὴς καὶ πληρωτὴς» μοῦ λέγει.

— «Ναί, τοῦ λέγω, μέλις κρατῶν τὸν θυμόν μου.

Νὰ τελειώνωμεν.

Ἐπέγραφα μυστικὰ χρεωστικά. Ἄν τὸ ἐμάνθανεν ὁ Μάνθος, ἂς ἦτο καὶ παιδί, δὲν θὰ τὸ ἐδέχετο. Εἶπα εἰς τὸν Μάνθον νὰ καίῃται εἰς ἓνα ἰδικόν μου σπίτι.

«Ὁχι, μοῦ λέγει. Δὲν ἔμπορῶ νὰ βλέπω τὸ σπίτι μας καὶ τὸν καλόν μας ἀρχοντα. Θὰ ὑπάγω εἰς ἄλλο νησί. Θὰ δουλεύσω καὶ θὰ ξεχρεώσω τὸ καΐκι τὸ γρηγορώτερον».

Αὐτὸ καὶ ἐγένεν. Ὅταν εἶχε χρήματα ἤρχετο εἰς τὸ σπίτι μου, εἶδε τὰ χρήματα καὶ ἔφυγε. Τοιοῦτο-τρόπως εἰς ὀλίγα ἔτη ἐξεχρέωσε τὸ καΐκι, τὸ ἐπώλησε καὶ ἔκαμε μεγαλύτερον. Εἶναι ἓν ἔτος ἀπ' οὗ ἔκαμε τὸ καράδι ποὺ εἴδατε σήμερον.

— «Καὶ τώρα διατί ἤλθεν;» ἠρώτησε κάποιος.

— Μοῦ ἔφερε χρήματα, διὰ νὰ τοῦ ἀγοράσω τὸ πατρικὸ τοῦ σπίτι. Θέλει νὰ ἐλθῇ νὰ καθίσῃ ἐδῶ».

— «Τώρα πιστεύω νὰ τοῦ τὸ θέσῃ χάρισμα ὁ ἀρχοντας» εἶπεν ἄλλος.

— «Ἡὺρες τὸν ἀνθρώπον!» εἶπαν οἱ ἄλλοι ὁμόφωνα.

— «Ἀλήθεια» εἶπεν ὁ καπετὰν Μαθιός. «Μὰ καὶ νὰ θελήσῃ νὰ τὸ κάμῃ ὁ ἀρχοντας, τὸ παλληκάρι ὁ Μάνθος - ἡξεύρατέ το. Δὲν θὰ τὸ δεχθῇ. Χάριν ἀπὸ τοιοῦτους ἀνθρώπους δὲν δέχεται, οὔτε καὶ ἀπὸ κανέναν! Ἄς εἶναι καλὰ τὰ χρυσόχερά του. Ἐκεῖνο ποῦ ἐλπίζω εἶναι, πὼς θὰ δεχθῇ ὁ ἀρχοντας νὰ πάρῃ ὅσα ἀξίζα τὸ σπίτι. Ἄν δὲν τοῦ ἐγλότιωνε τὸ παιδί, ἦτο καλὸς νὰ τὰ ζητήσῃ ὅλα. Ἔτσι κατήντησεν ὁ παλαιὸς μας φίλος...»

— «Ὁ πενθερός του ὁμοῦς εἶναι καλός», εἶπεν ἕνας.

— Καλός... Θέλεις νὰ εἰπῇς πὼς δὲν ὁμοιάζει μὲ τὸν γαμβρόν του; ναι. Μὰ ἤμποροῦσε νὰ εἶναι ἀκόμη καλύτερος» εἶπεν ὁ καπετὰν Μαθιός.

— «Δὲν σὲ ἐννοοῦμεν».

— Κοιτάξατε νὰ ὁμοιάσετε τοῦ Μάνθου καὶ θὰ μὲ καταλάβετε! Ἐνας πατέρας δὲν δίδει τὴν κόρην του εἰς πλούσιον εἰς τὸν ὅποιον ἀρέσουν τὰ ἄδικα.

«Ἀλήθεια!» εἶπαν.

— «Ἄγριος καιρός. Νὰ ἐπρέφθανε νὰ ποδίσῃ κά-
που ὁ Μάνθος;» ἠρώτησεν ὁ μεγαλύτερος ἀπὸ τοῦς νέους. «Διὰ τί δὲν τοῦ ἔλεγες νὰ μείνῃ;».

— Διότι δὲν θὰ ἔμεναν. Ὅσον δὲ διὰ τὸ ἄλλο ποῦ μὲ ἠρώτησες, ἂν καὶ ἐγγήρῃσα, τὰ μάτια μου βλέπουν καλότερα ἀπὸ τὰ ἰδικά σας. Ἄν δὲν ἔβλεπον πὼς ἐπλησίαζεν εἰς τὸ λιμάνι τὸ παλληκάρι μου, δὲν θὰ μὲ ἐβλέπετε ἐδῶ ἡσυχόν... Καλὴνύκτα σας».

— «Καλὴνύκτα, καπετὰν Μαθιέ».

14. Διὰ τίνων μέσων γίνεται ἡ συγκοινωνία καὶ ἡ μεταφορὰ κατὰ ξηράν.

Α'. Αἱ ὁδοὶ καὶ αἱ γέφυραι.

Διὰ νὰ συγκοινωνῶσιν εὐκόλῃ ἀναμεταξύ των οἱ ἄνθρωποι κατὰ ξηράν καὶ διὰ νὰ μεταφέρωσιν ἀπὸ τό-
που εἰς τόπον ἀσφαλῶς τὰ πράγματά των χρειάζονται πρὸ παντὸς ἄλλου αἱ ὁδοὶ.

Πολλοὶ τόποι συνδέονται ἀκόμη μὲ δρόμους στε-
νοὺς, τοὺς ὁποίους ἐσχημάτισαν οἱ πόδες τῶν διαβατῶν.

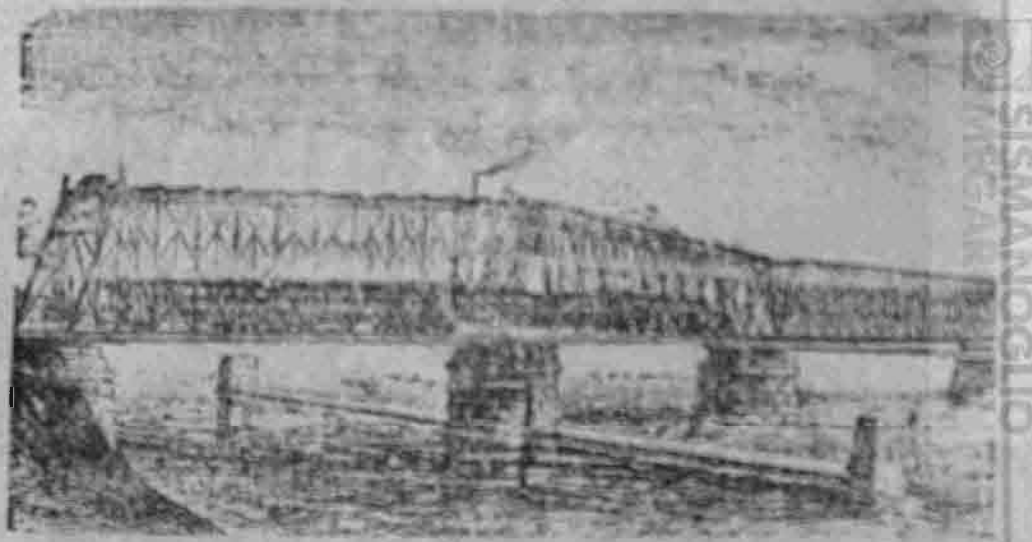
Χωρία καὶ πόλεις συγκοινωνοῦν μὲ δρόμους ἀμα-
ξιτούς, τοὺς ὁποίους κατασκευάζει ἡ κυβέρνησις μὲ
τὰ χρήματα τῶν ὑπηκόων της.

Ἐὰν ὑποθέσῃ τις ὅτι αἱ ἀμοξιτεῖς δρόμοι ὅλοι σχη-
ματίζουν μίαν εὐθεῖαν ἑσυνεχῆ, τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ
διέλθῃ, θὰ περιπατῇ πολλοὺς μῆνας! ἐξ. κ. ε. τ. ο. ἡ 1

ραν καὶ νόκτα. Τόσον εἶναι τὸ μήκος τῶν ὁδῶν τῆς χώρας μας.

Καὶ ἀπὸ τοῦ ἐνὸς καὶ ἀπὸ τοῦ ἄλλου μέρους πολλῶν ὁδῶν ὑπάρχουσι τάφροι. Δι' αὐτῶν χύνονται τῆς ὁδοῦ τὰ ὕδατα τῶν βροχῶν.

Ἐνίοτε ρίπτουσι κατὰ μήκος τῶν ὁδῶν σωροὺς χαλίκων, τὰ σκίρρα, καὶ σωροὺς χώματος. Δι' αὐτῶν ἀργάται θὰ γεμίσωσιν ὅσα κοιλώματα ἔχουσιν ἐνὶ τῇ

Γέφυρα

τῶν ἁμαξῶν οἱ τροχοί, ἢ θὰ ἐπισκευάσωσιν ὅ,τι κατέστρεψαν αἱ βροχαί.

Εἰς κάθε χίλια μέτρα ὑπάρχει μικρὸς στῆλος, τὸ δριον. Ὁ στῆλος οὗτος δεικνύει τὸν ἀριθμὸν τῶν χιλιομέτρων.

Τὸ μέρος τῶν ὁδῶν, τὸ ὅποιον διακόπτεται ῥαξ

ἢ χεῖμαρρος ἢ ποταμός, διαβαίνομεν διὰ γεφύρας.

Ἀνωθεν ῥάκος κατασκευάζουσι συνήθως γέφυραν ξυλίνην μὲν, ἔλλα στερεάν ἄνωθεν ὁμῶς χειμάρρων ἢ ποταμῶν κτίζουσι λιθίνας γεφύρας. Ἡ λιθίνη γέφυρα στηρίζεται εἰς τόξα (καμάρες). Τὰ τόξα στηρίζονται εἰς λιθίνους πόδας, ἰσχυροὺς, οἱ ὅποιοι βυθίζονται ἐντὸς τοῦ ὕδατος τοῦ ποταμοῦ.

Τὸν χειμῶνα κατέρχεται μὲ ὀρμὴν πλημμυρισμένος ὁ ποταμός καὶ ζητεῖ νὰ παραλύρῃ τὴν γέφυραν. Ἀλλὰ ματαίως εἶναι ἀκλόνητοι τῆς γεφύρας οἱ πόδες καὶ καταφρονεοὶ τοῦ ποταμοῦ τὴν μανίαν.

Τὸν τρόπον τῆς κατασκευῆς τῶν ὁδῶν καὶ τῶν γεφυρῶν ἐρίζουσιν οἱ μηχανικοί.

Διὰ τῶν ὁδῶν καὶ τῶν γεφυρῶν μεταβαίνομεν καὶ μεταφέρομεν διάφορα πράγματα ἀσφαλῶς καὶ εὐκόλως ἀπὸ χωρίου εἰς χωρίον καὶ ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν.

Β'. Τὰ ζῶα καὶ αἱ ἁμαξαι.

Οἱ ἄνθρωποι δὲν δύνανται νὰ πορεύωνται μακρυνοὺς δρόμους πεζοί. Ὁραoύτως δὲν δύνανται νὰ μεταφέρουν εἰς μεγάλας ἀποστάσεις πολλὰ καὶ βαρέα πράγματα. Εἰς τὰς περιπτώσεις ταύτας μεταχειρίζονται ὡς μέσα μεταφερὰς διάφορα ζῷα καὶ διαφόρους ἁμάξας.

Εἰς ὁριστὰ μέρη, ὅπου δὲν ἔχουσιν ἀκόμη χαραχθῇ καλοὶ δρόμοι, μεταφέρονται οἱ ἄνθρωποι καὶ τὰ πράγ-

ματα δι' ἡμιόνων καὶ ὄνων. Ἡ τοιαύτη μεταφορὰ καὶ δύσκολοι εἶναι καὶ κοπιώδης.

Εἰς τὰ μέρη ὁμοῦ, τὰ ὅποια συνδέουσι ἄρμα-
ξοί, οἱ ἄνθρωποι καὶ τὰ πράγματα μετακομίζονται
συνηθέστερον μὲ *δίτροχα ἄμαξια*, τὰ ἔποια σύρει
μόνον εἰς ἵππος ἢ μὲ *τετράτροχα ἄμαξια*, τὰ ἔποια
σύρουσι συνήθως δύο ἵπποι, ἢ μὲ *αὐτοκίνητα*.

15. Τὴν κακὸν προξενεῖ ἡ ὀκνηρία τοῦ Ἰωάννου,
κλειδοῦχου ἐνὸς σιδηροδρόμου.

Εἰς ἕκαστον σταθμὸν τῶν σιδηροδρόμων διασταυ-
ροῦνται πολλαὶ γραμμαὶ κατὰ διαφόρους διευθύνσεις.

Ἐκεῖ συναντῶνται καθ' ὁρισμένης ὥρας ἄμαξαι
σιδηροδρομικαὶ ἀντιθέτως ἢ πλαγίως ἐρχόμεναι.

Ἀλλὰ διὰ νὰ μὴ συγκρούωνται, μετακινεῖται ὁ ἀρ-
μέδιος ὑπάλληλος, ὁ κλειδοῦχος, ἑλαφρῶς τὰς σιδη-
ρὰς γραμμὰς μὲ ἐν ἀπλοῦν καὶ εὐκόλῳ μηχανήματι,
οὕτως ὥστε αἱ διασταυρούμεναι ἄμαξαι διευθύνονται
πρὸς τὰ δεξιὰ ἢ πρὸς τὰ ἀριστερά, ἀναλόγως τῆς
κατευθύνσεώς των.

Πρὸ πολλῶν ἐτῶν εἶχε διορισθῇ εἰς τινὰ σταθμὸν
σιδηροδρόμων κλειδοῦχος ὁ Ἰωάννης, ἄνθρωπος πολὺ
νωθρὸς καὶ φυγόπνοος.

Ἀπὸ μικρᾶς ἡλικίας ἦτο ὀκνηρὸς.

Δὲν ἐσηκώνετο πρῶτ' καὶ μετέβαιναν εἰς τὸ σχο-

λεῖον πάντοτε ἀργότερον ἀπὸ τοῦ ἄλλου μαθητᾶς.

«Ἐάν ἀπὸ τῆς παιδικῆς σου ἡλικίας, Ἰωάννη, δὲν
συνεθίσκεις νὰ ἐργάζεσαι», εἶπεν ὁ διδάσκαλος, «δὲν
θὰ ἐργάζεσαι καὶ ὡς ἀνὴρ, καὶ δὲν θὰ προοδεύσῃς εἰς
τὴν κοινωνίαν. Καὶ ὅχι μόνον σὺ, παιδί μου, θὰ γίνῃς
δυστυχὴς, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς ἀνθρώπους, μεταξὺ τῶν
ὁποίων θὰ ζήσῃς, θὰ προξενῇς δυστυχίαν!».

Ὁ Ἰωάννης ὁμοῦ δὲν ἤκουε τὰς συμβουλὰς τοῦ δι-
δασκάλου τοῦ καὶ οὔτε γράμματα ἔμαθεν, οὔτε τὴν
ἀγάπην πρὸς τὴν ἐργασίαν ἀπέκτησε.

Κατώρθωσε βραδύτερον νὰ διορισθῇ κλειδοῦχος εἰς
τοὺς σιδηροδρόμους καὶ νὰ ἐργάζεται τὰς πρώτας ἡμέ-
ρας δραστηριώτερον κάπως, οὕτως ὥστε καὶ οἱ ἀνώ-
τεροι αὐτοῦ νὰ πιστεύουν, ὅτι ἦτο ὑπάλληλος χρή-
σιμος.

Ἀλλ' ἡ ὀκνηρία εἶναι κακὸν καὶ ἀλέθριον· δὲν ἀφί-
νει τὸ θῆμά της εὐκόλῳ καὶ παραλύει τὸ σῶμά του.

Μίαν ἡμέραν, ἐνῷ ἔπρεπε νὰ μένῃ ἀγρυπνῶς πλη-
σίον τῆς γραμμῆς, καθ' ἣν στιγμὴν ἐμελλόν νὰ παρά-
σουν ἀντιθέτως δύο σιδηροδρομικαὶ ἄμαξαι, ἦτο ἐξη-
πλωμένος εἰς τὸν σταθμὸν.

Ἀκούει τὰς μηχανὰς τῶν ἐρχομένων ἄμαξοστοιχιῶν.
νὰ συρρίζωσι μακρόθεν· τηκώνεται καὶ ἀργὰ ἀργὰ μετα-
βαίνει εἰς τὸ καθήκον του.

Ἀλλ' ἦτο ἀργά. Δὲν εἶχον μετακινήθῃ τὴν ὁρισμέ-
νην στιγμὴν αἱ γραμμαὶ καὶ αἱ ἄμαξοστοιχίαι μετὰ
μεγίστης ταχύτητος προχωροῦσαι ἐξ ἀντιθέτων διευ-

θόντων συνεκρούσθησαν μεθ' ὁρμῆς φοβεράς!

Τὸ ἀποτέλεσμα ἐπῆλθε φρικῶδες. Αἱ μὲν πρῶται ἀμαξαὶ ἐκινήθησαν ἔξω τῆς τροχιάς των εἰς μύρια τεμάχια, αἱ δὲ τελευταῖαι ἀνατράπησαν ἐκτροχιασθεῖσαι. Οἱ πλείστοι τῶν ἐντὸς αὐτῶν ἀνθρώπων ἐφονεύθησαν καὶ ἄλλοι ἐπληγώθησαν.

Φρικῶδες θέαμα! Εἰς τὴν ἤσυχον ἐκείνην θέσιν, ἔνθα μέχρι τοῦδε ἤκούετο μόνον ὁ ψίθυρος τοῦ ἀπαλοῦ ἀνέμου, τῶρα ἤκούοντο θρήνοι καὶ στεναγμοί.

Ἡ ζωὴ τοσούτων ἀνθρώπων καὶ μαζί με αὐτὴν ἡ εὐτυχία καὶ ἡ χαρὰ ἑκατοντάδων οἰκογενειῶν ἠφανίσθησαν διὰ παντός, ἔνεκα τῆς ὀκνηρίας ἐνὸς μόνου ἀνθρώπου.

Καὶ ἐτιμωρήθη μὲν ὁ ἄθλιος ἐκείνος ὀκνηρὸς αὐστηρῶς ὑπὸ τῆς δικαιοσύνης καὶ ἐκλείσθη εἰς τὰς φυλάκας, ἀλλ' ἡ συμφορὰ, τὴν ἐποίησαν ἐπροξένησαν, ἦτο ἀνεπανέρθωτος.

Τὰ μικρὰ παιδιά, τὰ ὅποια περιέμενον τοὺς γονεῖς των, καὶ αἱ γυναῖκες καὶ αἱ ἀδελφαί, αἵτινες περιέμενον τοὺς ἀνδράς καὶ τοὺς ἀδελφοὺς των, ἐκλαυσαν καὶ ἐφόρεσαν μαῦρα!

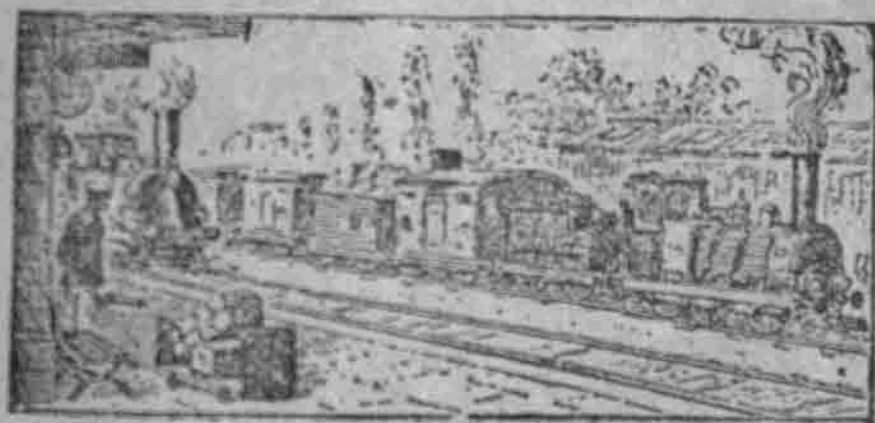
Παρήλθε χρόνος πολλός. Ὅσάκις δὲ ἐνθυμοῦνται τὸ δυστύχημά των, καταρῶνται τὸν ὀκνηρὸν ἐκείνον ἄνθρωπον.

Κατὰ εἰς τὴν ὀκνηρίαν.

16. Διὰ τίνος ἄλλου μέσου γίνεται ἡ συγκοινωνία καὶ ἡ μεταφορὰ κατὰ ξηράν.

Γ'. Ὁ σιδηρόδρομος

Τὸ εὐκολώτερον, τὸ ταχύτερον καὶ τὸ οἰκονομικώτερον μίσον, μὲ τὸ ὅποιον μεταφέρονται κατὰ ξηράν εἰς ἀποστάσεις μεγάλας ἄνθρωποι καὶ πράγματα πολλὰ

Σιδηρόδρομος.

καὶ βάρη, εἶναι ὁ σιδηρόδρομος.

Ὁ σιδηρόδρομος κινεῖται ἐπὶ σιδηρῶν ὁδῶν, αἱ ὅποιαι δὲν ὁμοιάζουν πρὸς τὰς ἀμαξιτάς.

Κατὰ τὸ πλεῖστον τῆς τοιαύτης ὁδοῦ ἔχουσι στρωθῆ ἑλύναι δοκοὶ εἰς ὀρισμένας ἀποστάσεις· ἀνωθεν δὲ τῶν δοκῶν τούτων καὶ κατὰ μῆκος, ἀπὸ τοῦ ἐνὸς καὶ τοῦ τοῦ ἄλλου ἄκρου αὐτῶν, ἔχουσι στρωθῆ ράβδοι σιδηραῖ. Ἐπὶ τούτων διέρχεται ὁ σιδηρόδρομος. Ὅσάκις τὸ μέρος, ἀπὸ τοῦ ὅποιον διέρχεται ὁ σιδηρόδρομος, διακόπτεται

ὕπὸ χειμάρρου ἢ ποταμοῦ, τότε κατασκευάζεται σιδηρὰ γέφυρα. Ἐπ' αὐτῆς στρώνεται σιδηρὰ ὁδός, διὰ τῆς ὁποίας διέρχεται ὁ σιδηρόδρομος.

Ὁ σιδηρόδρομος κινεῖται συνήθως μὲ ἀτμόν, ὅστις ἀναπτύσσεται εἰς ἰδιαιτέραν μηχανήν, ἣ ὁποία οὕτω δύναται νὰ σύρῃ πολλὰς ἀμάξας.

Αἱ σιδηροδρομικαὶ ἀμαξαί, αἱ ὁποῖαι κινούνται ὑπὸ τῆς αὐτῆς μηχανῆς ἀποτελοῦσι τὴν ἀμαξοστοιχίαν.

Μία ἀτμομηχανὴ δύναται νὰ κινή, μὲ ταχύτητα ἐξήκοντα χιλιομέτρων τὴν ὥραν, τριάκοντα ἀμάξας.

Σήμερον αἱ σιδηροδρομικαὶ ἀμαξαί διατρέχουσι τὰς πεπολιτισμένας χώρας καὶ ὅλας τὰς διευθύνσεις ἐπὶ σιδηροδρομικῶν γραμμῶν μεγάλης ἐκτάσεως καὶ τοιοῦτοτρόπως ἀποτελοῦσι διάφορα συμπλέγματα.

Τὸ μήκος καὶ ἡ πυκνότης τῶν σιδηροδρομικῶν γραμμῶν μαρτυρεῖ τρανῶς τὴν πρόοδον καὶ τὸν πολιτισμὸν ἑκάστης χώρας.

Αἱ σιδηροδρομικαὶ ἀμαξαί ἐκτεταμένων σιδηροδρομικῶν γραμμῶν, περιέχουσιν ἐκτὸς τῆς θέσεως τῶν ἐπιβατῶν καὶ τῶν ἐμπορευμάτων καὶ ἐστιατόρια καὶ κατώνας, διὰ τῶν ὁποίων παρέχουσιν εἰς τοὺς ταξιδεύοντας πᾶσαν εὐκολίαν καὶ ἄνεσιν.

Οἱ σιδηρόδρομοι, οἵτινες χρησιμεύουσι πρὸς μεταφορὰν ἐμπορευμάτων, καλοῦνται ἐμπορικοί. Ἡ ταχύτης αὐτῶν εἶναι μικροτέρα καὶ αἱ ἀμαξαί βαρύτεραι.

Πλὴν τοῦ ἀτμοῦ ὡς κινητήριος δύναμις τῶν σιδηροδρόμων χρησιμοποιεῖται καὶ ὁ ἤλεκτρισμός.

Οἱ διὰ τοῦ ἤλεκτρισμοῦ κινούμενοi σιδηρόδρομοι καλοῦνται ἤλεκτρικοὶ καὶ εἶναι ἐν χρήσει εἰς πλείους πόλεις.

17. Πῶς ὁ Γεώργιος βλέπει ἐν μελισσοκομεῖον.

Α'. Πῶς πλησιάζει μίαν κυψέλην.

Ὁ κύριος Εὐστάθιος ἐπισκέφθη ἐν ἀπόγευμα, μαζί μὲ τὸν υἱὸν τοῦ Γεωργίου, τὸν φίλον τοῦ κύριου Φίλιππον, ὁ ὁποῖος εἶχεν ἐν ὡραίον ἀγροκήπιον.

Ὁ κύριος Φίλιππος ὑπεδέχθη τὸν φίλον καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ εἰς τὸν κήπον, ὅπου εὗρίσκετο κατὰ τὴν στιγμήν τῆς ἐπισκέψεώς των.

Ἐβαίνοντε μὲ προθυμίαν εἰς τοὺς ἐπισκέπτας τοῦ τὰ διάφορα μέρη τοῦ κήπου. Ὁ Γεώργιος δὲν ἐχέρτανε νὰ βλέπῃ τὰ ὡραῖα χρώματα τῶν ἀνθέων, τὰ ὁποῖα ἐστόλιζον αὐτόν.

Προχωροῦντες ἐφθασαν εἰς τὸ ἄκρον τοῦ κήπου.

Ὅπουθεν αὐτοῦ ὁπῆρχε μέγα τετράγωνον φραγμένον μὲ μεταλλίνα ἔκτυα, κατωφερὲς καὶ ἐστρωμένον μὲ ἄμμον.

Ἐντὺς αὐτοῦ ἐστρώζοντο ἐπὶ χαμηλῶν βάσεων κιβώτια μικρά, ξύλινα, ὁμοίωτα πρὸς εἰκίας ἀνευ παραθύρων, μὲ ὀροφὴν τριγωνικὴν, ἣ ὁποία ἐξείχε. Εἰς τὴν βάσιν εἶχεν ὀπὴν μικρὰν χρωματισμένην.

«Αἱ κυφέλαι μου!», εἶπεν ὁ κύριος Φίλιππος.

«Τί εὐμορφον θάσμαι!», ἀνεφώνησεν ὁ Γεώργιος· «πραγματικὴ πόλις, μὲ ὁδοὺς εὐθείας· μόνον ὁ πληθυσμὸς αὐτῆς δὲν φαίνεται».

«Διότι ἐργάζεται, μικρὲ μου φίλε, ἐντὸς τῶν κυφελῶν».

Εὐθὺς ὁ Γεώργιος ἠτοιμάσθη νὰ περιεργασθῇ ἐκ τοῦ πλησίον αὐτάς.

Κυφέλαι

«Μὴ πλησιάζεις!», εἶπεν ὁ κύριος Φίλιππος· «αἱ μέλισσαι δὲν εἶναι φιλόξενοι· εἶναι ἄγριαι καὶ ἐπιθετικάι. Εἰς ἑκάστην εἰσοδὸν μένουσι φρουροί, οἱ ὅποιοι δὲν ἐπιτρέπουσιν εἰς οὐδέναν νὰ πλησιάσῃ. Κεντῶσι τὸν ἀδιάκριτον ἐπισκέπτην καὶ τὸ κέντρον αὐτῶν εἶναι ὄπλον ὀδυνηρόν. Οὐδὲ τὸν κύριόν των ἀνέχονται».

«Καὶ πόθεν προμηθεύεσθε τὰς κυφέλας;» ἠρώτησεν ὁ πατήρ τοῦ Γεωργίου.

«Κατασκευάζω αὐτάς μόνος. Εἶναι πολὺ εὐκόλον πρᾶγμα».

«Ἐχω ἄλλοτε ἴδει κυφέλην», εἶπεν ὁ κύριος Εὐ

στάσιος· «ἦτο ὁμοῦς ἀπλῆ καὶ ἄκομψος τεσσαρες μόνον σάνδες καὶ ἓνα σκεπασμα ἐσχηματίζον αὐτήν».

«Αἱ τοιαῦται κυφέλαι εἶναι ἀτελεῖς· τὰς γινωρίζω», ἀπεκρίθη ὁ κύριος Φίλιππος. «Εἰς μερικὰ μάλιστα μέρη κατασκευάζουσι κυφέλας πλεκτὰς ἀπὸ κλαδούς λυγαρίας μὲ ὑλοπτόν κάλυμμα».

«Ἀχ, πῶς ἤθελα, κύριε Φίλιππε», διέκοψεν αὐτὸν ὁ μικρὸς Γεώργιος, «νὰ ἴδω πῶς εἶναι μίση ἢ κυφέλη!».

«Ἀμέσως νὰ σοὶ δείξω», εἶπε προθύμως ὁ κύριος Φίλιππος.

Καὶ ἀμέσως μετέβη καὶ ἔφερε ὕψωμα λεπτὸν καὶ σκαρπῆ, τὸ ὁποῖον ἐκρέμασεν ἀπὸ τοῦ πύλου του.

Μετὰ τὸ ὕψωμα ἐκάλυψε τὸ πρόσωπόν του, τὸν λαιμὸν καὶ τὸν τράχηλον. Ἐφύρρεσεν ἀκολουθῶς χειρόκτυπα. Μετὰ ὁμοιον ὕψωμα καὶ μὲ χειρόκτυπα ἐκαλύφθη καὶ ὁ κύριος Εὐστάσιος καὶ ὁ μικρὸς Γεώργιος.

«Ἀλλὰ πρὸς τί αὐτὰ τὰ πράγματα;», ἠρώτησε τὸν κύριον Φίλιππον ὁ μικρὸς μὲ ἀπορίαν.

«Διὰ νὰ ἀποφύγωμεν τὰ κέντρα τῶν μελισσῶν. Αἱ μέλισσαι, ὅταν ταραχθοῦν, ὀργίζονται καὶ κεντρίζουν· ἀπὸ τὸ κέντρισμα δὲ αὐτῶν, ἂν εἶναι πολλὰ, ἐπέρχεται καὶ ὁ θάνατος».

Ἀκολουθῶς ἔλαβε μικρὸν μετάλλινον δοχεῖον, ἐντὸς τοῦ ὁποῖου ἤναψεν ἵσκαν.

«Ἀπὸ τὸν καπνὸν τῆς ἱσκάς», εἶπεν ὁ κύριος Φίλιππος, «αἱ μέλισσαι ζαλίζονται καὶ θόνηται τότε νὰ πλησιάσῃ αὐτάς ἀφένως».

Β'. Τί βλέπει δὲ Γεώργιος ἐνὶ τῇ κυφέλῃ;

Ἐπληρώσαν μίαν κυφέλην.

Ὁ κύριος Φίλιππος ἐκτύπησε μὲ μικρὰν ραβδὸν κατ' ἐπανάληψιν, ἀλλ' ἐλαφρῶς, τὴν στείγην τῆς κυφέλῃς.

«Τώρα», εἶπε πρὸς τὸν Γεώργιον, «αἱ μέλισσαι φοβούνται, μήπως ἀφαιρέσῃ κανεὶς τὸ μέλι, καὶ προσπαθοῦν νὰ κρύψουν αὐτὸ ἐντὸς τοῦ στομάχου των. Ὅταν ἔχωσι πλήρη τὸν στομάχον γίνονται ὀλιγώτερον ἀγριαί».

Μετὰ ταῦτα ἤνοιξεν ἄνωθεν τὴν κυφέλην, ὅπως ἀνοίγει τις ἐν κιβώτιον ἀμέσως ἀνυψώθησαν αἱ μέλισσαι καὶ πετώσαι περίξ ἐβόμβουν.

■ Γεώργιος ἔκυψε καὶ παρατήρησεν ἐντὸς. Εἰς ἀποστάσεις μικρὰς καὶ ὠριζιμένας ἐκρεμῶντο καθέως τετράγωνα πλαίσια, ἀκίνητα, τὰ ὅποια ἐστηρίζοντο ἄνωθεν. Ὁ κύριος Φίλιππος ἐξήγαγεν ἐν.

Ἐντὸς τοῦ τετραγώνου τοῦτου πλαισίου ἦτο ἐξηρμοσμένη κηρήθρα τεχνητή, πλοξ δηλαδὴ κηρίνη λεπτὴ, ἣ ὅποια εἶχεν εἰς τὰς δύο ἐπιφανείας τῆς πολλὰς χιλιάδας ἐξαγώνων κυττάρων κελλίων.

Τὰ ἐπάνω κύτταρα ἦσαν σκεπασμένα μὲ λεπτότατον κήρινον φλοιόν· εἰς τὸ βάθος πολλῶν ἐκ τῶν μεσαίων ὀπῆρχον αἱ σχαδόνες, ἀποδοὺς δηλαδὴ σκόληρες, αἱ ὅποιοι ἀνατρέφονται διὰ νὰ γίνωσι μέλισσαι τὰ κάτω ἦσαν κενά.

«Εἰς τὰ σκεπασμένα κύτταρα», εἶπεν ὁ κύριος Φίλιππος, «ἔχουσιν αἱ μέλισσαι ἀποθηκεύσει τὸ μέλι. εἰς τὰ κάτω δὲ κατοικοῦσιν αὐταί».

«Ἀλλὰ διατί ἔχετε τεχνητὰς κηρήθρας;», ἠρώτησεν ὁ πατήρ τοῦ Γεωργίου, «διατί δὲν ἀφήνετε νὰ κατασκευάζωσι φυσικὰς αἱ μέλισσαι;».

«Τὰς τεχνητὰς κηρήθρας προτιμῶσι καὶ αἱ μέλισσαι καὶ οἱ μελισσοκόμοι. Αἱ μὲν μέλισσαι διότι εὐρίσκουσιν ἄνευ κόπου ἕτοιμα τὰ κύτταρα καὶ οἰκονομοῦσι τοις τοιςτρόπως τὸ μέλι, τὸ ὅποιον θὰ ἐξωδευον διὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ κηρίου, οἱ δὲ μελισσοκόμοι, διότι ἀπολαμβάνουσι κατ' ἔτος πενταπλάσιον μέλι καὶ ἀγνόουν».

«Καὶ ζῶσι πολλαὶ μέλισσαι εἰς ἐκάστην κυφέλην;», ἠρώτησεν ὁ Γεώργιος.

«Πολλὰι χιλιάδες».

Ἀλλὰ τότε πῶς ἀναπνέουσιν; Ἡ δὲν ἔχουσιν ἀνάγκην αἵρος;»

«Δὲν δύνανται νὰ ὑπάρχῃ, μικρὴ μου φίλε», εἶπεν ὁ κύριος Φίλιππος, «ζωὴ ἄνευ αἵρος». Εἰς διάφορα μέρη τῆς κυφέλῃς αἱ μέλισσαι κινεῖται πολλαὶ μαζὶ τὰ περὶ τῶν ταχέως καὶ ἐπὶ ὥραν ὠρισμένην τοις τοιςτρόπος σχηματίζουσι ρεῖματα αἵρος καὶ ὁ μὲν μολυσμένος διὰ τοῦτο ἐξέρχεται ἀπὸ τῆς μικρᾶς ὀπᾶς, εἰσέρχεται δὲ ὁ καθαρὸς.

Τὸν χειμῶνα δὲν κρυώνουσιν αἱ μέλισσαι εἰς τὴν κυφέλην; ἠρώτησε πάλιν ὁ μικρὸς.

«Ὅχι», ἀπεκρίθη ὁ κύριος Φίλιππος, «πρῶτον διότι ἔχω τοποθετήσει τὰς κυψέλας πρὸς μεσημβρίαν, ὥστε νὰ μὴ τὰς προσβάλλῃ τὸ φῶς. Ἐπεὶτα ἔχω στρώσει τὸ ἔδαφος μὲ ἄμμον διὰ νὰ μὴ διατηρῆται ὑγρασία. Ἀλλὰ καὶ εἰς ἐκάστην κυψέλην ἀναπτύσσεται θερμότης ἀρκετὴ ἐκ τῆς συγκατοικίας τούτων μελισσῶν.

«Ἀλλὰ τόσαι μέλισσαι δὲν ρυπαίνουσι τὴν κατοικίαν των;».

«Ὅχι· διότι εἶναι καθαρῶταται».

Γ'. Τί μανθάνει ὁ Γεώργιος περὶ μελισσῶν.

«Ἀφοῦ διατηρεῖτε τόσας πολλὰς κυψέλας, κύριε Φίλιππε», εἶπεν ὁ Γεώργιος, «καὶ ἔχετε τόσας φροντίδας δι' αὐτάς, φαίνεται ὅτι θὰ κερδίζετε».

Κηφήν

Βασίλισσα

Κοιτίς

«Ἐκ τοῦ μέλιτος ἐκάστης κυψέλης κερδίζω καὶ ἑξὸς τριάκοντα περίπου λίρας».

«Δὲν ἐπίστευον, ὅτι ἡ μελισσοκομία φέρει τόσο σημαντικὸν κέρδος», παρατήρησεν ὁ πατὴρ τοῦ Γεωργίου.

«Τὰ κέρδη αὐτῆς εἶναι ἀκόμη μεγαλύτερα. Ἴδὲ τ

δένδρα μου! Εἶναι κατάφορτα ἀπὸ καρποῦς. Λοιπόν, τὴν εὐτυχίαν αὐτὴν ὀφείλω εἰς τὰς μελίτσας μου».

«Καὶ τίνα σχέσιν ἔχουσιν αἱ μέλισσαι πρὸς τοὺς καρποὺς;» ἠρώτησεν ὁ μικρὸς.

«Μεγάλτην. Ὅταν ἡ μέλισσα ἐπισκέπτεται ἐν ἄνθος πνέσσει ἐπὶ τοῦ ὑπέρου αὐτοῦ—χωρὶς νὰ θέλῃ—γύριν, ἣν ἐκόλλησεν εἰς τὰς πτέρυγας αὐτῆς ἀπὸ τοῦς στήμονας ἄλλου ἄνθους. Τοιοῦτοτρόπως γονιμοποιεῖται τὸ ἄνθος καὶ γίνεται καρπός».

Ἐνθουμούμι ἔμαθον εἰς τὸ σχολεῖον πέρυσι πῶς γίνονται οἱ καρποί.

«Ἡ μελισσοκομία λοιπὸν, μικρὲ μου φίλε, εἶναι ἐργασία περὶν, ἀκοπὴ καὶ πλουτοφόρος· ἡ μελέτη αὐτῆς τοῦ βίου τῶν μελισσῶν ἀποκαλύπτει μυστήρια καὶ γεννᾷ θερμὴν τὴν ἀγάπην πρὸς τὰ μικρὰ ταῦτα εὐγενεῖα ζῶντα».

«Θὰ σὲς ἦλθην πολὺ εὐγνώμων, κύριε Φίλιππε», εἶπεν ὁ Γεώργιος, «ἂν μοὶ ἐλέγετε καὶ οἱς μερικὰ πράγματα περὶ μελισσῶν».

«Αἱ μέλισσαι» εἶπε, «ζῶσιν ὁμοῦ, κατ' ἀγέλας, ἐν ἐκάστῃ δὲ κυψέλῃ κατοικεῖ ἐν μελίτσειον, ἐν σμήνους».

Ἐκαστὸν σμήνος μελισσῶν ἀποτελεῖται ἀπὸ μίαν θήλειαν, ἣ ὁποία γεννᾷ καὶ καλεῖται βασίλισσα, ἀπὸ πολλὰς χιλιάδας ἄλλων μελισσῶν, αἱ ὁποῖαι εἶναι θήλειαι, ἀλλὰ δὲν γεννῶσι καὶ καλοῦνται ἐργάτιδες,

καὶ ἀπὸ ἑκατοντάδας τινὰς ἀρρένων, οἵτινες ὀνομάζονται κηφήνες.

• Αἱ μέλισσαι εἶναι ἔντομα ἀνήκοντα εἰς τὴν τάξιν τῶν ὑμενοπτέρων. Ὀνομάζονται δὲ ὑμενόπτερα τὰ ἔντομα ἑκαίνα, τὰ ὁποῖα ἔχουσι τέσσαρας πτέρυγας ὑμενώδεις. Ὑμενόπτερα ἔντομα εἶναι καὶ οἱ σφήκες, αἱ μύρμηκες καὶ ἄλλα.

• Τὸ σῶμα τῆς μέλισσας, ὡς καὶ ὅλων τῶν ἔντομων, ἔχει δύο ἔντομους καὶ ἀπομένως διαιρεῖται εἰς τρία μέρη, τὴν κεφαλὴν, τὸν θώρακα καὶ τὴν κοιλίαν. Ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ὑπάρχουσιν οἱ ὀφθαλμοί, αἱ δύο κεραταί, καὶ τὸ στόμα.

• Ἡ μέλισσα ἔχει πέντε ὀφθαλμούς, δύο μὲν συνθετοὺς ἀπὸ πολλοῦ μικροῦς εἰς τὰ πλάγια τῆς κεφαλῆς, τρεῖς δὲ ἄπλους ἔμπροσθεν αὐτῆς εἰς σχῆμα τριγώνου. Μὲ τοὺς πλαγίους ὀφθαλμούς ἡ μέλισσα βλέπει τὰ περὶ καὶ τὰ μακρὰν αὐτῆς, μὲ τοὺς ἔμπροσθεν δὲ τὰ ἔμπροσθεν καὶ πλησίον εὐρισκόμενα ἀντικείμενα.

• Αἱ κεραταί, αἵτινες ὡς εὐλόγιστα λοφία στολίζουσι τὴν κεφαλὴν τῆς μέλισσας, χρησιμεύουν εἰς τὰς μέλισσας ὡς ὄργανα ἀφῆς, ἴσως δὲ καὶ ἀκοῆς καὶ ἀσφρήσεως. Ἐὰν ἀποσπᾶσθωμεν τὰς κερατάς μέλισσας τινός, αὕτη ἐξακολουθεῖ μὲν νὰ ζῇ ἀλλὰ καθίσταται ἀνίκανος πρὸς ἐργασίαν.

• Τὸ στόμα τῆς μέλισσας ἔχει σιαγόνας, αἱ ὁποῖαι

κινούνται ὀριζοντίως καὶ οὐχὶ κατακόρυφως. Μὲ τὰς σιαγόνας τῆς ἡ μέλισσα ζυμώνει τὸν κηρὸν ἀνοίγει τοὺς ἀνθήρας τῶν ἀνθέων, διὰ νὰ λάβῃ ἀπ' αὐτὰ τὴν γύριν, καὶ ἐκβάλλει ἐκ τῆς κυφῆλης πᾶν πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον στενοχωρεῖ ἢ ρυπαίνει τὰ ἔργα αὐτῆς.

• Ἡ γλῶσσα ἡ προδικὴς τῆς μέλισσας, χρησιμεύει εἰς αὐτὴν ὅπως ἀπορροφᾷ τὸ νέκταρ τῶν ἀνθέων, συμμαζεύει δὲ καὶ κρόπτι τὴν γλῶσσαν τῆς ἡ μέλισσας, ὅταν δὲν ἐργάζεται.

• Ὁ θώραξ τῆς μέλισσας ἀποτελεῖται ἀπὸ τρεῖς ζώνας ἢ δακτυλίους, οἵτινες καλοῦνται προθώραξ, μεσοθώραξ καὶ μεταθώραξ. Ἐξ ἑκάστου δὲ τῶν δακτυλίων τούτων ἐκφύονται κάτωθεν μὲν δύο πόδες, ἀνωθεν δὲ τοῦ μεσοθώρακος ζεύγος μικρότερων. Οἱ ἐπίσθιοι πόδες τῆς μέλισσας ἔχουσι τοῦτο τὸ χαρακτηριστικόν, ὅτι εἶναι πρὸς τὰ ἔξω ἀδελκωτοὶ ὡς νοχλιάζονται εἰς τὴν κοιλότητα δὲ ταύτην τοποθετεῖ ἡ μέλισσα εἰς βόλους τὴν συλλεγομένην ἐκ τῶν ἀνθέων γύριν.

• Ἡ κοιλία τῆς μέλισσας ἀποτελεῖται ἀπὸ ἑξ δακτυλίων. Μεταξὺ τῶν δακτυλίων ὑπάρχουν μικρὰ θυλάκια ἐκ τῶν ὁποίων ἐξέρχεται ὁ κηρὸς ἂν εἶδαι λεπτὸν πενταγώνων, παρασκευάζεται δὲ ὁ κηρὸς ἐκ τοῦ μέλιτος ἐν τῇ στομάχῳ τῆς μέλισσας. Τοιαῦτα θυλάκια ἔχουσι μόνον αἱ ἐργάτιδες μέλισσαι.

• Εἰς τὸ ἄκρον τῆς κοιλίας τῆς μέλισσας ὑπάρχει τὸ κέντρον, τὸ ὁποῖον εἶναι πολὺ ὀξὺ καὶ ἔχει πλάγια ὀδοντωτὰ ὡς πριόνιον. Ὅταν τὸ κέντρον εἰσελθῇ εἰς

σκληρὸν σῶμα, ὡς τὸ σῶμα ζῳοῦ, δὲν ἐξέρχεται πλέον ἐξ αὐτοῦ. ἄλλα μένει ἐντὸς τοῦ σώματος ἐπειδὴ δὲ μαζὶ μὲ τὸ κέντρον ἀποσπῶνται πολλὰκις καὶ τινα τῶν ἐν τοσούτων αὐτῆς, ἢ μέλισσα ἀφοῦ κεντρίσῃ, κατόπιν συνήθως ἀποθνήσκει. Κέντρον ἔχει καὶ ἡ βασίλισσα, ἀλλὰ τότε μόνον μεταχειρίζεται αὐτό, ὅταν θέλῃ νὰ κτυπήσῃ ἄλλην βασίλισσαν· ὁ κηφήν δὲν ἔχει κέντρον.

• Ἐκάστη κυψέλη ἀποτελεῖ βασιλείον μὲ ἄρχοντα, τὴν βασίλισσαν, μὲ κοινωνίαν, ἢ ἑποῖα ἀποτελεῖται ἀπὸ τὰς ἄλλας μελίσσας, καὶ μὲ νόμους, τοὺς ὁποῖους οὐδέποτε οὐδεμία μέλισσα οὔτε τὴν θέλησιν ἔχει, οὔτε τὴν δύναμιν τὰ παραβῆναι.

Δ' Τί μαρτυρεῖ ὁ Γεώργιος περὶ τῆς βασιλείας.

• Ἡ βασίλισσα τοῦ σμήνους διακρίνεται τῶν ἄλλων μελισσῶν ἐκ τούτου, ὅτι εἶναι μεγαλυτέρα αὐτῶν καὶ ἐμφανίζει μᾶλλον πρὸς σφῆκα· αἱ πτέρυγες αὐτῆς εἶναι βραχύτεραι τῶν πτερύγων τοῦ κηφήνος καὶ τὰ νύκτα αὐτῆς ἔχουσι χρῶμα χρυσεῖον.

• Ἔργον τῆς βασιλίσσης, ἧς διαμένει πάντοτε ἐντὸς τῆς κυψέλης, εἶναι νὰ γεννᾷ ὥσ' ἐντὸς ὁρισμένων καλλίων τῶν κηρηθρῶν, ἐκ τῶν ὁποίων ἐκκολάπτονται ἔπειτα αἱ ἐργάτιδες καὶ οἱ κηφήνες. Ὑγιὴς βασίλισσα δύναται νὰ γεννήσῃ ἐντὸς 24 ὥρων μέχρι τεσσάρων χιλιάδων ὧων.

• Ἡ βασίλισσα ἀπολαμβάνει ἐκ μέρους τῶν μελισσῶν τοῦ σμήνους σεβασμοῦ καὶ ἀγάπης.

• Ὅσκις ἐξέρχεται ἐκ τοῦ βασιλικοῦ κυττάρου καὶ ἐξέρχεται εἰς τὰς κηρήθρας, αἱ μέλισσαι σπεύδουσι νὰ παραμερίσωσι. Καὶ ἄλλαι μὲν τότε θηπεύουσιν αὐτὴν ἐξ ἀγάπης διὰ τῶν κεραίων, ἄλλαι δὲ προσφέρουν εἰς αὐτὴν μέλι.

• Ἐάν ἐκ τοῦ γήρατος ἀποθάνῃ ἢ κατ' ἄλλον τινὰ τρόπον ἀπολεσθῇ ἡ βασίλισσα τοῦ σμήνους, ὁλόκληρον τὸ σμῆνος ταράσσεται, πᾶσαι αἱ ἐργασίαι παύουσιν, αἱ ὀρφαναὶ μέλισσαι τρέχουσιν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ἀτάκτως εἰς τὰς κηρήθρας καὶ πολλαὶ ἐξ αὐτῶν ἐξέρχονται· ἐκ τῆς κυψέλης πρὸς ἀναζήτησιν τῆς προσφιλοῦς μητρὸς τῶν.

Ἄνευ βασιλίσσης ὁλόκληρον τὸ μελισσιον καταστρέφεται ἀπαραλλάκτως, ὡς καταστρέφεται δένδρον, τοῦ ὁποίου ἔχει ἀπεξηρανθῇ τὸ στέλεχος, ἐκτὸς ἐὼν ἐξ ἄλλων ριζῶν παραχθῇ νέον στέλεχος πρὸς ἀντικατάστασιν τοῦ ξηρανθέντος.

• Ὅτε καὶ αἱ μέλισσαι· ὅταν ἐννοήσωσιν ὅτι στεβόνται βασιλίσσης κατασκευάζουσιν ἰδιαίτερα καλλία εἰς τὰ ἄκρα τῶν κηρηθρῶν συνήθως, ἐντὸς δὲ τῶν βασιλικῶν καλουμένων τούτων καλλίων ἐκτρέφουσιν αἱ μέλισσαι μὲ ἀφθονον καὶ ἐκλεκτὴν τροφήν ὥσ' αἱ ὅσαι μεταφέρουσιν ἀπὸ ἄλλων καλλίων, ἐκ τῆς ἐκκολάφσεως δὲ τῶν ὧων τούτων ἐξέρχονται νέαι βασίλισσαι.

• Ἡ πρώτη ἐξεληθῶσα ἐκ τοῦ καλλίου βασίλισσα σπεύδει μετὰ τινος ὄρας, εἴτε μόνῃ εἴτε καὶ ὅπ' ἄλλων μελισσῶν βοηθομένη, νὰ καταστρέψῃ τὰ λοιπὰ βασι-

λικὰ καλλία, ἵνα μὴ ἐξεέλθῃ καὶ ἄλλη βασίλισσα, διότι δύο βασίλισσαι δὲν δύνανται νὰ ζήσωσιν ἐν ἁρμονίᾳ ἐντὸς τῆς αὐτῆς κυψέλης.

» Ἄν δὲ δι' οἷονδὴποτε λόγον εὑρεθῶσι καὶ ἄλλαι βασίλισσαι εἰς τὴν κυψέλην, αἱ μέλισσαι ἐξάπαντος θὰ θανατώσωσι ταύτας.

» Ἀκόμη δὲ τρέφουσι νέας βασίλισσας αἱ μέλισσαι, ὅταν, μὴ δυνάμεναι ἕνεκα στενοχωρίας νὰ ἐργασθῶσιν ἐλευθέρως ἐν τῇ κυψέλῃ, ἀποφασίσωσι νὰ χωρισθῶσι, μέρος δ' αὐτῶν φεύγει ἐκ τῆς κυψέλης ἵνα ἐγκαταστήθῃ ἀλλαχού.

» Τότε ἡ μὲν νέα βασίλισσα μένει ὡς διάδοχος ἐν τῇ κυψέλῃ, τὴν δὲ ἀποικίαν ὁδηγεῖ ἡ παλαιὰ βασίλισσα.

» Ἡ βασίλισσα ζῇ συνήθως 3 ἕως 5 ἔτη, ἀλλὰ μετὰ τὸ τρίτον ἔτος γεννᾷ μόνον κηφήνας.

Ε' Τί μαθαίνει ὁ Γεώργιος περὶ τῶν ἐργασιῶν καὶ τῶν κηφήνων.

» Αἱ ἐργάτιδες εἶναι αἱ μικρότεραι καὶ πολυπληθέστεραι μέλισσαι τοῦ σμήνους.

» Μελίσσιον ἰσχυρὸν δύναται νὰ περιέχῃ 40 - 80 χιλιάδας ἐργάτιδας.

» Αἱ ἐργάτιδες μέλισσαι συνεχῶς ἐργάζονται ἄπὸ πρωῒας μέχρι νυκτὸς ἀκούεις ἐντὸς τοῦ μικροῦ βασιλείου τὸν βόμβον τῶν ἐργαζομένων ἄλλαι μὲν ἀσχολοῦνται

εἰς τὴν περιποίησιν τῶν σχαδόνων, ἄλλαι δὲ κατασκευάζουσι κηρίον ἄλλαι φέρουσιν ἐξωθεν μέλι καὶ ἄλλαι γύριν. Καὶ γίνεται οὕτως ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς κυψέλης ἀδιάκοπος καὶ ἀκάματος ἐργασία.

» Δὲν ἀποτρέπει αὐτὸς ἀπὸ τῆς ἐργασίας οὔτε ὁ κίνδυνος μερικῶν πτηνῶν, οὔτε ὁ ἀσπλαγχνος θάνατος, τὸν ὅποιον εὐρίσκουσι πολλαὶ μέλισσαι μὲ τὸ κέντρον μερικῶν ἐντόμων.

» Παύσιν ἀκαταπόνηται ἀπὸ ἄνθος εἰς ἄνθος εἰς μακρινὰς ἀποστάσεις καὶ ἀπορροφῶσιν ἀπὸ τὰ ἄνθη τὸ νέκταρ καὶ τὴν γύριν. Ἐνίοτε φορτωμέναι μὲ τὴν πολυτίμον ὕλην πρὶν ἀκόμη φθάσουν εἰς τὴν κυψέλην, παρασύρονται μακρὰν ἀπὸ τὸν βίαιον ἄνεμον ἢ πνίγονται ἐκ τῆς βροχῆς.

» Ἀπὸ τῆς μικρᾶς ἡλικίας μέχρι τῆς τελευταίας περιόδου τῆς ζωῆς τῆς ἐργάζεται ἡ μέλισσα. Εἶναι εὐλογημένον ζωῶφιον. Ἡ φιλοπονία καὶ ἡ ἀφοσίωσις αὐτῆς πρὸς τὸ καθήκον δύναται νὰ γίνῃ παράδειγμα εἰς τοὺς ἀνθρώπους.

» Ὅσον εἶναι δραστήριαι καὶ φίλεργοι αἱ μέλισσαι τόσοι ἄεργοι καὶ ὀνητροὶ εἶναι οἱ ἄρρενες ἀδελφοὶ αὐτῶν, οἱ κηφήνες.

» Ζῶσι καὶ οὗτοι εἰς τὴν κυψέλην μέσα εἰς κόττωρα μεγαλύτερα· σπανίως ἐξέρχονται καὶ μόνην ἀσχολίαν ἔχον, νὰ τρέφωσιν ἀπὸ τὸ ἀποθηκευμένον μέλι.

» Καὶ μέχρι μὲν τινος ἀδιαφοροῦσιν αἱ μέλισσαι διὰ τὴν ἀργίαν τῶν κηφήνων, οὐδὲ γογγύζουσι, διότι τρέ-

φουσιν ἀέργους ἀδελφούς. Ἄλλ' ἔχει θρία καὶ ἡ ὑπομονή.

»Ὅταν ἴδουν ὅτι σπαταλοῦν οἱ κηφήνες τὸ πολυτίμον προΐον, τὸ ὅποιον ἐμάζευσαν μὲ κινδύνους καὶ μὲ κόπους, ὅτι αὐταὶ θ' ἀποθάνουν τῆς πείνης τὸν χειμῶνα, τότε πλέον ἐφαρμόζουσι κατὰ τῶν ὀκνηρῶν, αὐστηρόν, ἀλλὰ δίκαιον νόμον· νόμον, ὅστις προστατεύει τὴν ἐργασίαν καὶ καταδικάζει τὴν ἀεργίαν ἀσπλάγχυνος.

»Αἱ μέλισσαι δηλαδὴ, χάριν τοῦ γενικοῦ συμφέροντος ἢ ἐκδιώκουν ἄνευ οὐδεμιᾶς συμπαιδείας τοὺς κηφήνας ἢ φυλακίζουσιν αὐτοὺς κάτω τῆς κυψέλης καὶ ἀναγκάζουσιν οὕτω αὐτοὺς ν' ἀποθάνωσι τῆς πείνης!·

Ἡ ἐπίσκεψις τοῦ μελισσοκομεῖου μετ' ἐλίγαν ἔτε λείψεν.

Ὁ κύριος Εὐστάθιος καὶ ὁ Γεώργιος ἡδονοῦνται μὲ λόγους θερμούς τὸν κύριον Φίλιππον καὶ ἀνεχώρησαν ἐνθουσιασμένοι δι' ὅσα εἶδον.

18. Ἡ κυψέλη.

Τι ζωὴ εὐτυχισμένη

ζῇ ἡ μέλισσα ἐκεῖ!

Μέσ' ἔς τὸ μέλι πάντα μένει

μέσ' ἔς τὸ μέλι κατοικεῖ.

Τὴν κυψέλη τῆς κοιτάζω
καὶ ζηλεύω καὶ πονῶ
τὴν μητέρα μ' ἀγκαλιάζω
καὶ τὴν ζήλεια μου ξεχνῶ.

Εἶναι πιὸ γλυκὰ ἀπ' τὸ μέλι
τῆς μητέρας τὰ φιλιὰ
κι' εἶναι πάντοτε κυψέλη
ἡ θερμὴ τῆς ἀγκαλιά.

20. Πῶς εἰς θυμώδης ἄνθρωπος μετενόησε διὰ τὸ ἐλάττωμά του.

Ἀνθρώπος τις, ἦτο πολὺ ὀξύθυμος. Μὲ τὴν παραμικρὰν ἀφορμὴν ὀργίζετο, ἐκραύγαζε καὶ ἐφιλονίκει μὲ ὅλους.

Ὅσάκις δὲν εὗρισκε τὸ φαγητὸν ἑτοιμον, ὅτε ἐπεῖνα, ὀργίζετο κατὰ τῆς μητέρας του ἐφώναζε καὶ ἐπέπλητεν αὐτήν.

Μετανοοῖ μὲν ἔπειτα, ἀλλὰ ποτὲ δὲν προσεπάθει νὰ διορθωθῇ.

Ἐνόμιζεν ὅτι ὅλοι πταίουν καὶ αὐτὸς μόνον δὲν πταίει.

»Ἄν μὲ ἀφηνον ἡσυχον οἱ ἄνθρωποι», ἔλεγε, «δὲν θὰ ἐθόμωνον ποτέ. Ἄλλ' εἶναι κακοὶ καὶ πάντοτε μὲ ἐνοχλοῦν. Θὰ φύγω καὶ ἐγὼ μακρὰν τῶν

ἀνθρώπων, θὰ ὑπάγω εἰς ἓν ἔρημον δάσος καὶ θὰ γίνω ἐρημίτης. Ἐκεῖ οὔτε θὰ ἀκούω, οὔτε θὰ βλέπω κανένα καὶ τότε δὲν θὰ ὀργίζωμαι πλέον.

Παρέλαβε λοιπὸν ὅσα πράγματα τῷ ἐχρειάζοντο καὶ μετέβη εἰς ἓν δάσος.

Ἐκεῖ εὗρίσκει τόπον τινὰ μὲ πολλὰ νερά καὶ ἀποφασίζει νὰ κτίσῃ καλύβην καὶ νὰ μείνῃ ἐκεῖ δια παντός. Ἐκοψε λοιπὸν ὀλίγα ξύλα καὶ ἤρχισεν νὰ κτίσῃ τὴν καλύβην του.

Μετ' ὀλίγον ὁμως ἐδίψασεν. Λαμβάνει τὴν στάμναν, τὴν φέρει εἰς τὴν πηγὴν καὶ τὴν τοποθετεῖ ὑπὸ κατω ταύτης.

Ἀλλ' ἡ στάμνα δὲν εἶχε καλῶς τοποθετηθῇ καὶ ἀνατρέπῃ τὴν τοποθετεῖ ἐκ δευτέρου, ἀλλ' ἀνατρέπεται καὶ πάλιν.

Τότε ὁ ὀργίλος αὐτὸς ἄνθρωπος, ἀντὶ νὰ προσέξῃ νὰ τοποθετήσῃ αὐτὴν στερεώτερον, ἔξω φρενῶν λαμβάνει αὐτὴν εἰς τὰς χεῖράς του, τὴν πιεῖ ἐπὶ τοῦ βράχου καὶ τὴν θραύει.

Ἀλλὰ μόλις εἶδε τὰ θρύμματα κατὰ γῆς ἐσκοπισμένα, συνέρχεται, ἐκπλήσσεται καὶ λέγει: ὦ τί ἐνοήσιος εἰμαι! Πάντοτε ἐνόμιζον, ὅτι ἐπταίων οἱ ἄνθρωποι, ὅτε ὀργίζομαι, ἀλλὰ τώρα βλέπω, ὅτι οὐδείς πταίει, μόνον δὲ ἐγὼ ὁ ἴδιος πταίω. Τώρα ἐννῶ, ὅτι δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ εἰμαι μακρὰν τῶν ἀνθρώπων. Θὰ ἐπιστρέψω πηλοῖον αὐτῶν καὶ θὰ φροντίσω μὲ κάθε τρόπον νὰ διορθωθῶ.

21. Τί παθαίνει ὁ σκαιὸς καὶ βλάσφημος

Εὐάγγελος

Ὁ Εὐάγγελος, πτωχὸς νέος, ἐκ μικρᾶς ἡλικίας ἦτο σκαιὸς (ἀνάποδος). Καὶ ὅταν ἦτο μικρὸς ἐν ᾧ ἐπαιζεν ἐξεστόμιζε λέξεις λυπηρὰς καὶ κατόπιν, ὅταν ἐμεγάλωσεν ἐφέρετο πρὸς τοὺς συγχωρίους του ὑβριστικῶς.

Διὰ ταύτην τὴν διαγωγὴν του ἀπεμονώθη ὀλίγον καὶ ὀλίγον εἰς τὸ χωρίον καὶ ὅχι μόνον κανεὶς δὲν τὸν ἐχαιρέτιζε πλέον, ἀλλὰ καὶ ἐργασίαν δὲν ἠδύνατο νὰ εὕρῃ.

Δὲν ἠδύνατο νὰ ζήσῃ ἐκεῖ καὶ ἀπεφάσισε νὰ φύγῃ, μὲ τὴν ἀπόφασιν νὰ διορθωθῇ.

Εἰς ἓν χωρίον μακρὰν τοῦ ἰδικοῦ του, ἐξῆλθεν πλούσιος κτηματίας, ὁ κύριος Χαράλαμπος, εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ὁποίου ὑπῆρχον χωρικοί. Πρὸ αὐτοῦ παρουσιάσθη μίαν ἡμέραν ὁ Εὐάγγελος καί:

«Εἰμαι πτωχὸς νέος, κύριε», εἶπεν. «εἰς τὸ χωρίον μου δὲν εὗρισκω ἐργασίαν· δὲν μὲ προσλαμβάνετε εἰς τὴν ἐργασίαν σας; Θὰ εἰμαι φίλεργος καὶ πιστός».

«Ἀκριβῶς ἔχω ἀνάγκην ἐνὸς ἀνθρώπου», ἀπήντησεν ὁ πλούσιος κτηματίας, «ὥστε εὐχαρίστως σὲ δέχομαι ἀλλὰ κατὰ τοὺς δύο πρώτους μῆνας θὰ σὲ θεωρῶ προσωρινόν, μόνον δὲ μετὰ τὴν παρέ-

λευσιν αὐτῶν θὰ σὲ παραλάβω ὀριστικόν. Δέχου·

• Προθυμότητα •, ἀπήντησεν ὁ Εὐάγγελος.

Ὁ κύριος Χαράλαμπος ἔκαμε τοιαύτην συμφωνίαν, διότι ἤθελε κατὰ τὴν συνήθειάν του νὰ δοκιμάσῃ τὴν φιλεργίαν, τὴν ἱκανότητα καὶ ἐν γένει τὸν χαρακτῆρα τοῦ νέου ἐργάτου.

Ἀνέθεσε λοιπὸν εἰς αὐτὸν τὴν ἐπιμέλειαν καὶ τὴν περιποίησιν τῶν βοῶν.

Αἱ ἡμέραι παρήρχοντο ἡ μία μετὰ τὴν ἄλλην καὶ ὁ Εὐάγγελος ἐδείκνυε δεξιότητα καὶ προθυμίαν εἰς τὴν ἐργασίαν, οὕτως ὥστε ὁ κύριός του νὰ μένῃ εὐχαριστημένος.

Ἀλλὰ μίαν ἑσπέραν οἱ βόες, καθ' ἣν στιγμήν ἐπέστρεφον ἐκ τῆς βασκῆς, ἐδυστρόπουν νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὸν σταῦλον.

Ὁ Εὐάγγελος ὅπισθεν αὐτῶν προσεπάθει κινῶν τὴν ράβδον, τὴν ὁποίαν ἐκράτει, νὰ τοὺς βάλῃ μέσα εἰς τὸν σταῦλον διὰ τῆς βίας.

Οὗτοι ὁμως, μόλις ἐφθάνον πρὸς τῆς εἰσόδου, ἐστρεφον ὀπίσω μὲ ἐπιμονὴν τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ σῶμά των καὶ δὲν ἔστρεγον νὰ εἰσέλθουν.

Ὁ Εὐάγγελος ἤρchiσε νὰ ὀργίζηται, καὶ νὰ κραυγάζῃ, διότι αἱ κακαὶ ἔξεις, τὰς ὁποίας ἐκ μικρᾶς ἡλικίας προπαιθάνει κινεῖς, δὲν ἐκτριζόνονται εὐκολά.

Ὁ κύριός του εὗρισκετο κατὰ τύχην ὄρμιος ἐκ τοῦ ἐξώστου τῆς οἰκίας καὶ, χωρὶς νὰ φαίνεται

παρετήρει μὲ προσοχὴν τὴν περίεργον ἐκείνην ὀργήν.

Ὅσον περισσότερον ὀργίζετο καὶ ἐκραύγαζεν Εὐάγγελος, τόσον ἐπιμονώτεροι ἐγίνοντο οἱ βόες.

Ἐξέσπασε τότε οὗτος εἰς βλασφημίας, διὰ τῶν ὁποίων ἐφανέρωσε τὴν βάνανυσον ψυχὴν καὶ τὸν σκαιὸν χαρακτῆρά του.

Δὲν περιορίσθη ὁμως ὁ Εὐάγγελος μόνον εἰς βλασφημίας κατὰ τῶν βοῶν, ἀλλ' ἤρchiσε νὰ λέγῃ καὶ κατάρως φοικώδεις κατὰ τοῦ ἁγίου ὀνόματος τοῦ Θεοῦ καὶ κατὰ τοῦ κυρίου τῶν βοῶν.

Ἐκπληκτος καὶ φρίττων ὁ κύριος Χαράλαμπος κατέβη ἀμέσως καὶ, ἀφου μὲ τρόπον μαλακὸν καὶ μὲ θωπευτικοὺς λόγους κατῴρθωσε νὰ βάλῃ μέσα εἰς τὸν σταῦλον τοὺς βόες, ἐκάλεσε τὸν Εὐάγγελον, εἰς τὸν ὁποῖον, ἀφου κλήρωσε τὴν ἀπειρίαν τῆς μέχρι τοῦδε ἐργασίας του, εἶπε :

«Δὲν δύνασαι πλέον νὰ μένης εἰς τὴν ὑπηρεσίαν μου· αἱ ρυπαραὶ βλασφημίαι σου κατὰ τῶν ἁγίων ζώων, οἱ φοικώδεις λόγοι σου κατὰ τοῦ ἁγίου ὀνόματος τοῦ Θεοῦ, αἱ κατάραι σου κατ' ἐμοῦ, ὅστις σὲ παρέσχον ἐργασίαν, ἀπέδειξαν, ὅτι ἡ καρδιά σου εἶναι σκληρὰ καὶ ἡ ψυχὴ σου ἄγρῃ. Τοιούτους ἐργάτας δὲν συναιθίζω νὰ ἔχω.

Καὶ ὁ Εὐάγγελος ἀπετέμφθη τὴν ἰδίαν στιγμήν.

Ἔσο εὐπροσῆγορος πρὸς πάντα. — Κράτει θυμοῦ. Φεῦγε τὴν σκαιότητα.

22. Πῶς ὁ Γεώργιος βλέπει ἐν βουστάσιον.

Ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὴν πρώτην ἐπίσκεψίν των εἰς τὸ ἀγροκήπιον ὁ κύριος Εὐστάθιος μετὰ τοῦ Γεωργίου μετέβησαν ἐκεῖ τὸ δεύτερον.

Ὁ κύριος Φίλιππος εὐρίσκετο εἰς τὸ βουστάσιόν του, ἐνθα μὲ χαρὰν ἐδέχθη τοὺς δύο ἐπισκέπτας.

Τὸ βουστάσιον ἦτο δωμάτιον ὑψηλὸν καὶ πλατύ, εἰς τὸ μέσον τοῦ ὁποίου ὑπῆρχεν εἰς δύο σειρὰς ἀντικρουσίας ἡ φάτνη.

Εἰς τοὺς δύο ἀπέναντι τοίχους, ὑψηλά, ὑπῆρχον στρογγύλα παράθυρα, διὰ τῶν ὁποίων ἀνενεοῦτο διαρκῶς ὁ ἀήρ καὶ εἰσήρχετο φῶς.

«Τὸν χειμῶνα», εἶπεν ὁ κύριος Φίλιππος, «οἱ σταῦλοί μου εἶναι ζεστοὶ καὶ τὸ ψῦχος δὲν προσβάλλει τὰ ζῷα. Διότι καὶ τὰ ζῷα, ὡς γνωρίζετε, κρυώνουν καὶ ἔχουν ἀνάγκην, ἕπως καὶ ὁ ἄνθρωπος, θερμῆς κατοικίας».

»Ὅπως τῆς φάτνης εἶναι αἱ κλῖναι τῶν βοῶν. ἵνα μένωσι θερμαί καὶ ξηραί, σκεπάζω τὸ λιθόστρωτον ἔδαφος μὲ ἄχυρα, τὰ ὁποῖα συχνότατα ἀλλιάσσω, μεταφέρον τὰ παλαιὰ εἰς τὴν κοπροσωρόν».

»Ἡ κόπρος καὶ ἡ ὑγρασία τοῦ σταύλου βλέπουν τὴν ὑγείαν τῶν ζῷων, ἐνῷ ἡ ξηρασία καὶ ἡ καθαριότης ὠφελεῖ αὐτήν».

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην εἰσήρχετο ἐκ τῆς βοσκῆς μία τῶν ἀγελάδων.

Εὐθὺς, ὡς εἶδε τοὺς ἀνθρώπους, ἐστάθη καὶ προσήλωσεν εἰς αὐτοὺς τοὺς μεγάλους μαύρους ὀφθαλμούς της.

Ὁ Γεώργιος ἦτο ἀπέναντι τοῦ κυρίου Φιλίππου· ἀμέσως δὲ ἐπλησίασε πρὸς αὐτὸν μὲ κάποιον φόβον·

«Μὴ φοβῆσαι», τῷ εἶπεν οὗτος, «ἡ ἀγελάς μου

Ἀγελάς.

εἶναι ἡμερον ζῷον. Πλησίασον. Εἰς τὰ ἦρεμα αὐτῆς βλέμματα ἐκφράζεται γαλήνη ψυχικὴ. Ἀγαπᾷ τοὺς ἀνθρώπους».

Καὶ ἐνῷ εἶλεγε ταῦτα ἐθώπευε τὴν ἀγελάδα.

Ἡ ἀγελάς εἰς τὰς θωπείας τοῦ κυρίου Φιλίππου ἡσυχῶς ἐστράφη καὶ ἐγλείψε μὲ εὐγνωμοσύνην τὴν θωπεύουσάν χεῖρα.

Ἐθαύρησε καὶ ὁ Γεώργιος καὶ ἐθώπευσε καὶ αὐτὸς τὸ εὐμορφον ζῷον.

«Εἶναι», εἶπεν ὁ κύριος Φίλιππος, «καλοθρεμμένη. Ποῖται νὰ ἰδῇτε, μετὰ πόσης προθυμίας σὺρει τὸ ἄροτρον! Εἶναι καὶ μικρόσωμος· διὰ τοῦτο δὲν ἐξοδεύω πολλὰ διὰ τὴν τροφήν της».

«Καὶ πῶς τρέφατε, κύριε Φίλιππε, τὰς ἀγελάδας; ἠρώτησεν ὁ Γεώργιος.

«Μὲ χόρτον καὶ μὲ ἄχυρα. Εἰς τὴν τροφήν τῆς τῆς ρίπτω ὀλίγον ἄλας. Ἡ ἀγελάς ἀγαπᾷ πολὺ τὸ ἄλας.

Καὶ ταῦτα λέγων ἔδωκεν εἰς τὸν Γεώργιον μικρὸν βῶλον ἄλατος.

«Δὸς εἰς αὐτὴν τὸ ἄλας ἐπὶ τῆς παλάμης σου», εἶπεν ὁ κ. Φίλιππος.

Ὁ Γεώργιος ἐξεπλάγη, ἰδὼν μὲ πόσῃν τοῦ θύμῳ ἡ ἀγελάς ἔλαβεν ἀπὸ τῆς παλάμης τοῦ κ. τὴν γλῶσσαν τῆς τὸ ἄλας.

«Τὸ ἄλας διατηρεῖ», εἶπεν ὁ κ. Φίλιππος, «τὴν ἀγελάδα ὑγιᾶ διὰ τοῦτο πρὶν λαμβάνειν τὰ συντεταγμένα κέρατα καὶ τὸ τρίχωμα τῆς καὶ λαμβάνουν οἱ ὀφθαλμοί τῆς. Ἀκόμη καὶ τὸ γάλα τῆς ἀγελάδος γίνεται νόστιμον, ἀρσενικὸν καὶ ἀφθονόν.»

«Ὅσοι», εἶπεν ὁ κύριος Φίλιππος, «δὲν περιποιῶνται τοὺς βοῦς ζημιούνται.

«Οἱ ταῦτοι καὶ αἱ ἀγελάδες οὐροῦσι τὸν κόπον ἡμῶν. Αἱ ἀγελάδες δίδουσι εἰς ἡμᾶς ἄφθονον καὶ παχύτατον γάλα.

Ἀπὸ τοῦ γάλα μίᾳς κ. λῆς ἀγελάδος κερδίζομεν κατ' ἔτος ἄνω τῶν ἑκατὸν λιτρῶν. Γρηγορεῖται ζῆμα διδόντες εἰς ἡμᾶς καὶ τὸ κρέας τῶν. Ὅπως ἤξετε, τὸ κρέας τῶν βοῶν καὶ ἰδίως τῶν μικρῶν μόνον ἐστὶν ὡς

νοστιμώτατον. Τέλος οἱ βόες μᾶς δίδουσι καὶ τὴν καλύτεραν κόπρον.

«Πρέπει ὁμῶς νὰ ἡξεύρετε», προσέθηκεν ὁ κύριος Φίλιππος, «ὅτι ὑπάρχουν διάφοροι γενεαὶ βοῶν, ἐκ τῶν ὁποίων ἑκάστη παρέχει εἰς ἡμᾶς ἰδιαίτεραν ὠφέλειαν.»

«Μερικαὶ γενεαὶ εἶναι κατάλληλοι διὰ νὰ σύρουν τὰ ἄροτρα. Ἄλλαι πάλιν εἶναι καταλληλότεραι διὰ νὰ παράγουν γάλα. Ἄλλαι παχύνονται εὐκολώτερον καὶ δίδουν περισσότερον κρέας.

Αἱ ἀγελάδες τῆς Τουρκίας χρησιμοποιοῦνται πρὸς παραγωγὴν μύσων καὶ διὰ τὴν ἄρσιν τῶν ἀγρῶν. Ἐχουσι δὲ καὶ κρέας νοστιμώτατον.

«Μὴ λησμονῆτε τέλος», εἶπεν ὁ καλὸς κύριος Φίλιππος, «καὶ αἶαν ἄλλην ὠφέλειαν, τὴν ἐποίαν παρέχει εἰς ἡμᾶς ἡ δάμαλις. Οὕτως ὀνομάζομεν, ὡς ἡξεύρετε, τὴν ἀγελάδα πρὶν τεκνοποιήσῃ. Ἐξ αὐτῆς προμηθευόμεθα τὴν δαμαλίδαν, διὰ τῆς ὁποίας ἐμβολιαζόμενοι οἱ ἄνθρωποι δὲν προσβάλλονται ὑπὸ τῆς κολλητικῆς νόσου εὐλογίας.

23. Πῶς ἡ ὀρφανὴ Εὐφροσύνη περιποιεῖται τοὺς μικροὺς ἀδελφούς της.

Ἡ Εὐφροσύνη εἶναι δεκατεσσάρων μόλις ἔτων, ὀρφανὴ μητρὸς ἀπὸ διατίης.

Ἄν καὶ λεπτοφυῆς κόρη, ὁμῶς ἐργάζεται ἀπὸ πρωῒας μέχρι νυκτός. Ἀντικατέστησε τὴν μητέρα καὶ ἔγινεν ἡ ψυχὴ καὶ ἡ χαρὰ τῆς οἰκογενείας τῆς.

Τὴν πρωῒαν ἐγείρεται πρώτη, ἐνδύεται καί, κρατοῦσα εἰς χεῖρας τὰ ὑποδήματα, ἐξέρχεται σιγὰ σιγὰ ἀπὸ τοῦ δωμάτιου, διὰ νὰ μὴ ἐξυπνήσῃ τοὺς ἀδελφοὺς τῆς.

Εἰσέρχεται εἰς τὸ μαγειρεῖον καί, ἀφ' οὗ πλυθῇ, ἀρχίζει νὰ παρασκευάζῃ τὸ πρόγευμα διὰ τὸν πατέρα τῆς, ὅστις θὰ μεταβῇ εἰς τὴν ἐργασίαν, διὰ τοὺς ἀδελφοὺς, οἵτινες μετ' ὀλίγον θὰ σηκωθοῦν διὰ νὰ μελετήσουν καὶ νὰ ὑπάγουν εἰς τὸ σχολεῖον, διὰ τὴν πολλὴν μικρὰν Ἀναστασίαν, τὴν ὁποίαν ἡ μήτηρ ἀφῆκε βρέφος ὀλίγων ἡμερῶν.

Ἀφ' ἑσπέρας ἔχει θέσει τὰ πάντα ἐν τάξει. Ἐπὶ τῆς ἐστίας τὰ φρύγανα καὶ τὰ ξύλα εἶναι ἑτοιμα. Ἐν πυρεῖον ἔρκει ἵνα τὸ πῦρ ἀνάψῃ.

Καθ' ὅν χρόνον βράζει τὸ ὕδωρ, ἡ μικρὰ στρίβει τὴν τράπεζαν καὶ ἀθορύβως τοποθετεῖ ἐπ' αὐτῆς ὅ,τι χρειάζεται διὰ τὸ πρόγευμα.

Ἐξυπνᾷ ἔπειτα τὸν πατέρα καὶ προσφέρει εἰς αὐτὸν τὸν καφέ. εἰσέρχεται ἡσυχῶς εἰς τὸ δωμάτιον καὶ ἐξυπνᾷ τοὺς δύο μικροτέρους ἀδελφοὺς τῆς, ὅπως ἀκριβὼς ἔβλεπε τὴν μητέρα νὰ κλίνει.

Ἡ καλὴ κόρη βουθεῖ τὰ δύο μικρὰ νὰ ἐνδουθεῖν καὶ νιφθοῦν καὶ μετὰ τὴν πρωῒνὴν προσευχὴν ἐδηγεί καὶ καθίζει αὐτὰ πρὸ τῆς τραπέζης.

Ἐν ᾧ ἐκαίνα τρώγουν, ἡ Εὐφροσύνη λαμβάνει εἰς τὰ γόνατα τὴν μικρὰν Ἀναστασίαν, εἰς τὴν ὁποίαν μὲ ὑπομονὴν προσφέρει μὲ μικρὸν κοχλιάριον τὴν πρωῒνὴν τροφήν.

Μετὰ τὸ ἄθρον νήπιον καὶ ἐκφράζει μὲ τὸ γελαστὸν βλέμμα τοῦ ἀγάπην καὶ εὐγνωμοσύνην πρὸς τὴν καλὴν ἀδελφήν.

Καὶ ἡ φιλόστοργος κόρη γλυκαίνει τὴν πικρίαν τῆς ὁρφανίας τοῦ μὲ τὴν τρυφερὴν ἀφοσίωσιν.

Ἀφοῦ οἱ ἀδελφοὶ μεταβῶσιν εἰς τὸ σχολεῖον, ἀρχίζει νὰ σαρώνῃ μὲ προθυμίαν, νὰ τινάσῃ μὲ προσοχὴν τὸν κονιορτὸν καὶ νὰ ἐδρεπίζῃ μὲ φιλοκαλίαν τὰ ἐπιπλά τῆς οἰκίας.

Καὶ τελευταῖον ἡ μικρὰ κόρη, ἀφοῦ νιφθῇ πάλιν καὶ κτενισθῇ, κάθεται πρὸ τῆς ραπτομηχανῆς πλησίον τοῦ παρθένου, τὸ ὁποῖον σιελίζει κομψὴ γάστρα, καὶ κατ' ὅλην σχεδὸν τὴν ἡμέραν ράπτει.

Τὴν ἑσπέραν, διὰ νὰ ἐπανεέλθῃ ὁ πατὴρ κατὰ κοπος ἀπὸ τὴν ἐργασίαν, θὰ εὖρῃ ἑτοιμον τὸ δεῖπνον καὶ θὰ καθίσῃ μαζί μὲ τὰ ὁρφανὰ εἰς τὴν τράπεζαν.

Ἡ Εὐφροσύνη θὰ περιποιηθῇ τότε ὅλους μὲ προθυμίαν καὶ ἀγαθότητα καὶ ὅλους θὰ εὐχαριστήσῃ, θὰ μεταβῶσιν τὴν τρυφερὴν ἀγάπην τῆς μικρᾶς καρδίας τῆς εἰς τὴν ὁρφανὴν μητέρα οἰκογενείαν, ἡ μικρὰ οἰκοδόμου, ἡ τελευταία αὕτη κόρη.

Πρὸ ὀλίγου ἀπεκοίμισε τὴν Ἀναστασίαν, λικνί-

ζουσα αὐτήν ἐπὶ τῶν γονάτων καὶ φάλλουσα γλυκέως τὸ ἀκόλουθον ᾄσμα, τὸ ὅποιον ἔμαθεν εἰς τὸ σχολεῖον :

Ἀγγελοκάμωτο παιδί,
πέσε στήν ἀγκαλιά μου,
πέσε γλυκὰ νὰ κοιμηθῇς.

Δὲν ξέρεις πῶς σπαράζουνε
τὰ μαῦρα σωθικά μου,
ᾗς τὰ στήθη μου ὅσιν ἀπλωθῇς

Ἔλα, παιδί μου, κι' οἱ ὀρφανοὶ
ὅσιν στέκουν κι' ἀγρυπνοῦνε,
δύσκολα λησμονοῦνε.

Ἔλα νὰ σὲ κοιμίσουνε
ᾗς τῇ ζέστῃ τῆς ἀγκαλιᾶς μου
οἱ κτύποι τῆς καρδιᾶς μου.

24. Τί μανθάνει ἡ Εὐφροσύνη παρὰ τοῦ
πατρὸς τῆς περὶ τοῦ μεταξοσκώληκος.

Ἡμέραν τινα ἡ Εὐφροσύνη ἐτακτοποιεῖ μερικὰ
φορέματα τῆς μητρὸς τῆς, μεταξὺ τῶν ὁποίων εἶχε
οὐκ εἶχε καὶ ἓν μεταξωτὶν.

Ἡ Εὐφροσύνη παρατηρήσασα αὐτὸ προσεκτικὰ
εἶδεν, ὅτι τοῦτο ἦτο μαλακώτερον, λεπτότερον καὶ
σιελπνότερον ἀπὸ τὰ μάλλινα καὶ τὰ βαμβακερὰ
φορέματα.

Περίεργος διὰ τοῦτο ἡ μικρὰ κόρη ἠρώτησε τὸν
πατέρα τῆς καὶ ἔμαθε παρ' αὐτοῦ, ὅτι ἡ μέταξα, ἀπὸ
τὴν ὁποίαν κατασκευάσθη τὸ φόρεμα, εἶναι προϊόν
τοῦ μεταξοσκώληκος.

Προσέτι ἐπληροφορήθη παρὰ τοῦ πατρὸς τῆς, ὅτι
ὁ βραχὺς βίος τοῦ μεταξοσκώληκος εἶναι πολὺν περίε-
ργος διὰ τὰς μεταμορφώσεις, τὰς ὁποίας παθαίνει οὗτος
κατὰ τὸ διάστημα τῆς ζωῆς του.

Τοῦτο ἔκαμε μεγαλύτερον τὸν πόθον τῆς Εὐφροσύ-
νης νὰ μάθῃ τὸν βίον τοῦ μεταξοσκώληκος.

Ὁ δὲ πατήρ τῆς, ὅστις ἄλλοτε εἶχαν ἀσχοληθῇ εἰς
τὴν σιροτροφίαν, ὑπεσχέθη εἰς αὐτήν ὅτι θὰ πρᾶξῃ
τοῦτο κατὰ τὴν ἐσπέραν τῆς ἐπομένης ἡμέρας.

Κατὰ τὴν ἐρισθείσαν λοιπὸν ἐσπέραν παρουσίασεν
ὁ πατήρ εἰς τὴν θυγατέρα του ἓν μικρὸν κυτίον, τοῦ
ὁποίου τὸ σκέπασμα ἔφερε πολλὰς μικρὰς ὀπὰς.

Τοῦτο κατὰ διαταγὴν τοῦ πατρὸς τῆς ἔνοιξε μὲ
προσοχὴν ἡ μικρὰ κόρη, καὶ παρατήρησεν, ὅτι περιεί-
χε πολλοὺς μικροὺς κέκκους, οἱ ὅποιοι εἶχον χρῶμα
στακτερὸν καὶ μέγεθος κατὰ τι μικρότερον ἀπὸ τὰ
σπέρια οὐκοῦ.

Ἀφ' οὗ δὲ παρατήρησε τούτους καλῶς ἡ Εὐφροσύνη

ἠρώτησε τὸν πατέρα της, τί πράγμα ἦσαν οἱ μικροὶ ἐκαῖνοι κόκκοι. Ἐκ τούτου λαβὼν ἀφορμὴν ὁ καλὸς πατήρ διηγήθη εἰς τὴν κόρην του τὴν ἱστορίαν τοῦ μεταξοσκώληκος ὡς ἔξης:

«Οἱ ἐντὸς τοῦ κυτίου κόκκοι, κόρη μου, εἶναι αὐγά, ὁ σπόρος τοῦ μεταξοσκώληκος τὰ ὅποια γεννᾷ οὗτος κατὰ τὸ τέλος τῆς ζωῆς του ἐπάνω εἰς πανίον ἢ ἐπάνω εἰς χάρτιν.

«Ὁ σπόρος αὐτὸς διὰ νὰ διατηρηθῇ εἰς καλὴν κατάστασιν μένει κατὰ τὸ θέρος καὶ τὸ φθινόπωρον ἐκτεθειμένος εἰς τὸ μέρος, ὅπου παρήχθη καὶ τοποθεῖται μέσα εἰς ξηρὰ καὶ εὐάερα δωμάτια.

«Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ χειμῶνος ἀποσπᾶται ἐκ τοῦ πανίου ἢ τοῦ χάρτου μὲ ξύλινον μαχαίριον καὶ, ρίπτεται ἐντὸς ψυχροῦ ὕδατος, ὅπου ἀφήνεται ἐπὶ ἄρκτον ὥραν.

«Ἀπὸ τὸν σπόρον ὁ μὲν γόνιμος εὐθίζεται εἰς τὸ ὕδωρ, ὁ δὲ ἄγονος ἐπιπλέει καὶ ἀπορρίπτεται μετὰ τοῦ ὕδατος, τὸ ὅποion ἀλλάσσει τρίς ἢ τετράκις.

«Μετὰ τὴν πλύσιν ὁ γόνιμος σπόρος ἀπλώνεται εἰς πανία ἐντὸς δωματίων εὐαέρων καὶ ψυχρῶν, ἵνα ταχύτερον σταγνῶσιν.

«Ἐπειτα τοποθεῖται εἰς μικρὰ σακκίδια ἀπὸ ὕφασμα ἀνὰ 8—10 δράμια. Τὰ σακκίδια ταῦτα τὰ θέτουν ἐντὸς κυτίων, ὡς αὐτὸ εἶπω, διὰ νὰ ἀερίζωνται ἀπὸ μικρὰς ὁπῆς τοῦ σκεπάσματος.

«Τὰ μικρὰ ταῦτα κυτία παραδίδονται εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ πωλοῦνται εἰς τοὺς σηροτρόφους.

«Ὁ σπόρος τοῦ μεταξοσκώληκος ἐξηκολούθησεν ὁ πατήρ τῆς Εὐφροσύνης, «γεννᾶται τὸ θέρος καὶ ἐκκολάπτεται κατὰ τὴν ἐπομένην ἀνοιξιν, καθ' ἕλκον δὲ τὸ πρὸ τοῦ χειμῶνος διάστημα καὶ εἰς μεγάλην ἀκόμην θερμοκρασίαν ἂν εὐρίσκεται δὲν ἐκκολάπτεται.

«Διὰ νὰ κατορθωθῇ ἡ ἐκκόλαψις τοῦ σπόρου ἀπαιτεῖται νὰ ἐκτεθῇ εἰς τὸ δυνατόν ψυχρὸς τοῦ χειμῶνος διὰ τοῦτο τὰ γεμᾶτα σπόρου κυτία ἀποστέλλονται εἰς ὑψηλὰ βουνὰ κατὰ τὸν χειμῶνα ἢ διατηροῦνται εἰς πολὺ ψυχρὰ μέρη.

«Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ Ἀπριλίου, ὅτε ἡ θερμοκρασία ἔχει κατὰ πολὺ αὐξηθῇ, ἀρχεται καὶ ἡ ἐπύκνσις τοῦ σπόρου. Αὕτῃ ἀναλογικῶς τῆς θερμοκρασίας διαρκεῖ 20—30 ἡμέρας, ἡ δὲ μεταβολὴ τοῦ στακτεροῦ χρώματος τοῦ σπόρου εἰς κιτρινόλευκον δεικνύει, ὅτι ἐτελείωσεν ἡ ἐπύκνσις καὶ ἤρχισεν ἡ ἐκκόλαψις τῶν μικρῶν καμπῶν.

«Πατρίς τοῦ μεταξοσκώληκος, κόρη μου, εἶναι ἡ Κίνα.

«Ἐκ ταύτης κρυφίως δύο ταξιδιωταὶ ἐκ Κωνσταντινουπόλεως μετέφερον ἐντὸς καίλων ράβδων σπόρους τοῦ μεταξοσκώληκος εἰς τὴν πατρίδα των.

«Ἐκ Κωνσταντινουπόλεως διεδόθη ὁ μεταξοσκώληξ εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ διαφόρους ἄλλους τόπους.

»Ένταυθα, κόρη μου», εἶπεν ὁ πατήρ, «διακόπτω τὴν διήγησίν μου. Αὐριον δὲ τὸ ἐσπέρας θὰ σοὶ διηγηθῶ περὶ τοῦ βίου τοῦ μεταξοσκώληκος».

25. Τί ἄλλα μανθάνει ἡ Εὐφροσύνη περὶ τοῦ μεταξοσκώληκος καὶ τῆς σηροτροφίας.

Κατὰ τὴν ἐσπέραν τῆς ἄλλης ἡμέρας ὁ πατήρ τῆς μικρᾶς Εὐφροσύνης ἐξηκολούθησε τὴν διήγησίν του διὰ τὴν ζωὴν τοῦ μεταξοσκώληκος ὡς ἔξῃς :

«Μετὰ τὴν ἐμφάνειν ἀρχίζουν νὰ ἐξέρχωνται ἀπὸ τοὺς σπόρους μικροὶ μαυροὶ καὶ χνουδωτοὶ σκώληκες, οἱ ὅποιοι ἔχουν μέγεθος μίτου μύρμηκος καὶ ὀνομάζονται κάμπαι.

»Τὰς μικρὰς κάμπας τὰς ἀραιώνουν καὶ τὰς θέτουν ἐπὶ πανίου ἢ χάρτου.

»Ἡ νεογέννητος κάμπη, εὐθὺς ὡς ἐξέλθῃ τοῦ σπόρου, ἔχει ἀνάγκην τροφῆς· διὰ τοῦτο οἱ σηροτρόφοι ρίπτουν εἰς τὰς κάμπας ταύτας μικρότατα τεμάχια φύλλων μαύρης ἢ καὶ λευκῆς μορέας.

»Ταῦτα ἡ μικρὰ κάμπη τρώγει μὲ πολλὴν ἐρεξιν ἐπὶ 5 ἕως 6 ἡμέρας, αὐξάνεται δὲ αὕτη βαθμυδὸν ἀναλόγως τῆς θερμοκρασίας τοῦ τόπου.

»Αἴφνης παύει νὰ τρώγῃ μὲ τὴν κεφαλὴν τῆς εἰς πρὸς τὸ ἄνω μένει ἀκίνητος καὶ φαίνεται ὡς νὰ κοιμάται.

»Τοῦτο συμβαίνει, διότι τὸ δέρμα τῆς κάμπης δὲν εἶναι πολὺ ἐλαστικὸν καὶ δὲν μεγαλώνει, ὅσον καὶ τὸ σῶμά της· ἐπομένως στενοχωρεῖται ἕνεκα τούτου καὶ βυθίζεται εἰς ὕπνον, ὅστις διαρκεῖ ἐπὶ 24 ὥρας. Κατὰ τὸ διαστήμα τοῦτο σχηματίζεται νέον δέρμα ὑπὸ τὸ παλαιὸν δέρμα, τὸ ὅποιον πίπτει ὡς ἄχρηστον.

»Τὸ περίεργον τοῦτο φαινόμενον τῆς ἀλλαγῆς τοῦ δερμάτος καλεῖται ἀποδερμάτωσης καὶ ἐπαναλαμβάνεται τετράκις κατὰ τὸ διάστημα κατὰ τὸ ὅποιον εἶναι ἡ κάμπη.

»Κατὰ τὴν τρίτην ὁμοῦς ἀποδερμάτωσιν ἡ κάμπη, ἣ ὁποία τώρα εἶναι πολὺ μεγαλυτέρα, τρώγει μὲ μεγάλην λαιμαργίαν τὰ μορεόφυλλα ἐπὶ 6—7 ἡμέρας καὶ ἔπειτα βυθίζεται εἰς ὕπνον, ὁ ὅποιος διαρκεῖ διπλάσιον χρόνον ἀπὸ τὸν προηγούμενον ὕπνον, ἤτοι 36—48 ὥρας.

»Μετὰ τὸν τελευταῖον τοῦτον ὕπνον ἀλλάσσει διὰ τελευταίαν φορὴν τὸ δέρμα της.

»Κατὰ τὴν τελευταίαν ταύτην ἡλικίαν ὁ μεταξοσκώληξ γίνεται περισσότερον λαιμαργὸς τρώγων τὰ μορεόφυλλα μὲ ὑπερβολικὴν ἐρεξιν.

»Ἀφοῦ παρέλθουν 9 ἕως 10 ἡμέραι ἀπὸ τὴν τελευταίαν ἀποδερμάτωσιν, φθάνει εἰς τὴν μεγίστην ἀνάπτυξιν καὶ τότε λέγομεν, ὅτι ἀρχίζει νὰ ὀριμάζῃ.

»Ἐκτοτε παύει νὰ τρώγῃ ἡ ὀριμος κάμπη καὶ ἀπὸ τοῦ σώματός της ἐκφεύγει πᾶσα περιττὴ ὕλη ἕνεκα

τούτου γίνεται μικροτέρα καὶ λεπτοτέρα, ὃ δὲ κορμός της διαφανῆς καὶ λευκός, ὥς εἰάν ἦτο κήρινος.

» Μετὰ τὴν ἀποβολὴν τῶν περιττωμάτων ἀπὸ τοῦ σώματός της ἡ κάμπη γίνεται ἐλαφροτέρα, κινεῖ τὴν κεφαλὴν της μὲ ἀνησυχίαν καὶ ἀπὸ τοῦ χαμηλοῦ στρώματος, ἐνθα πρότερον ἔζη, ζητεῖ νὰ ἀναβῇ εἰς ὑψηλότερα στρώματα, εἰς τοίχους ἢ ἄλλα ἀντικείμενα ὑψηλά.

» Τότε δὲ οἱ στροτρώφοι τοποθετοῦσι πρὸ αὐτῶν καταλλήλως κλαδιά ἢ φρύγανα, εἰς τὰ ἑποῖα ἀναβαίνουν αἱ ὄριμοι κάμπαι. Ἐφ' οὗ δὲ εὗρουσι ἐπ' αὐτῶν τὴν κατάλληλον θέσιν ἀρχίζουν νὰ ἐκβάλλουν ἐκ τοῦ στόματός των κατὰ διαφόρους διευθύνσεις λεπτότατα νήματα, τὴν μεταξίνην κλωστήν.

» Τὰ πρῶτα νήματα τοῦ μεταξοσκώληκος σχηματίζουν ἀραιὸν καὶ ἀκανόνιστον δίκτυον.

» Ἐντὸς αὐτοῦ πλεκεῖ δεύτερον πυκνότερον δίκτυον καὶ τοιουτοτρόπως τὸ ὅλον δίκτυον λαμβάνει τὸ σχῆμα τοῦ φρού περιστερᾶς, ἐντὸς τοῦ ὁποῖου κρύπτεται ἡ κάμπη.

» Ἐξακολουθεῖ ὁμοίως τὴν πλεκτικὴν ἐργασίαν ἐπὶ τρεῖς ἀκόμη ἡμέρας, μέχρις ὅτου κατασκευασθῇ ἐντελῶς ἡ μεταξίνη κατοικία αὐτῆς, τὸ βομβύκιον.

» Μετὰ τὸ πλεξιμον τοῦ βομβυκίου ἡ κάμπη μένει ἀσφαλῆς ἐν τῇ φώλῃ καὶ τὸ σῶμα αὐτῆς καθίσταται πολὺ μικρότερον καὶ χονδρούτερον. Ὡς νὰ ἐκουράσθῃ δὲ τότε ἡ κάμπη μένει ἐν ἀκινήσει 18 — 20 ἡμέρας.

» Κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο ἡ κάμπη ἀναπνέει διὰ τῶν μικροσκοπικῶν ὀπῶν τοῦ βομβυκίου καὶ ἐτοιμάζεται νὰ ὑποστῇ νέαν πολὺ περίεργον μεταβολήν.

» Ἐκτὸς τῆς ἀλλαγῆς τοῦ δέρματος ἡ κάμπη ἀποβάλλει τὴν προτέραν μορφήν τοῦ σκώληκος καὶ μεταβάλλεται εἰς χρυσαλλίδα ἢ νύμφην καὶ τελευταίον μεταμορφοῦται εἰς ὠραίαν ψυχὴν, εἰς ὠραίαν πεταλοῦσαν, ἣ ὁποία ὡς μόνον σκοπὸν ἔχει τὴν διατήρησιν τῆς γενεᾶς τοῦ μεταξοσκώληκος.

» Ἡ ψυχὴ μετὰ 25 ἕως 27 ἡμέρας, ἀφ' ἧς ἐκλείσθη εἰς τὸ βομβύκιον μὲ τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς προσθίους πόδας της διατρύχῃ τὸ βομβύκιον καὶ ἐξέρχεται κατὰ τὰς πρωΐνας συνήθως ὥρας.

» Ἡ μεταμόρφωσις τῆς χρυσαλλίδος εἰς ψυχὴν καὶ ἡ ἔξοδος αὐτῆς ἐκ τοῦ βομβυκίου ἐπιτρέπεται ὑπὸ τῶν στροτρώφων μόνον εἰς τὰ βομβύκια, τὰ ὁποῖα εἶναι προωρισμένα διὰ σπόρον.

» Εἰς δὲ τὰ λοιπὰ ἡ χρυσαλλίς καταστρέφεται ἐντὸς τοῦ βομβυκίου πρὸ τῆς μεταμορφώσεως. Τοῦτο κατορθοῦνται ἢ δι' ἀρκίας ἀπλώσεως τῶν βομβυκίων ἐπὶ μίαν καὶ πλέον ἐδδομάδα εἰς τὸν θερμὸν ἥλιον, ἢ διὰ τεχνητῆς θερμάνσεως, οἷον δι' ἀτμοῦ, θερμοῦ ἀέρος κλπ.

» Ἡ ψυχὴ δὲν τρώγει. Ζῇ 10 ἕως 12 ἡμέρας καὶ ἀποθνήσκει, ἀφ' οὗ προηγούμενης γεννήσῃ ἐπὶ τοίχων ἢ ἄλλων οἰωνοθήποτε ἀντικειμένων λεῖων τὰ ὅα της.

τὸν σπóρον, ὃ ὁποῖος κατ' ἀρχὰς εἶναι κίτρινος, μετ' ὀλίγον δὲ χρόνον γίνεται στακτερός.

• Ὅσοι δὲ σπόροι δὲν ἤλλαξαν χρῶμα ἀπορρίκτονται ὡς ἄγονοι.

• Οἱ ἐκτρέφοντες μεταξοσκώληκας εἶναι ἀνάγκη νὰ ἔχωσι μορεῶνας ἄγρίας καὶ λευκῆς μορέας, τῶν ὁποίων τὰ φύλλα χρησιμεύουσι πρὸς τροφήν τοῦ ἐντέμευ.

• Τὸ σιροτροφεῖον αὐτῶν πρέπει νὰ εἶναι εὐρύχωρον καὶ συχνάκις νὰ καθαρίζηται καὶ νὰ ἀερίζηται, διότι ἄλλως οἱ μεταξοσκώληκες πάσχουν διαφόρους ἀσθενείας, καταστρεπτικὰς εἰς αὐτούς.

• Ἐξ ὧν τῶν ἀσθενειῶν, ἡ καταστρεπτικωτέρα εἶναι ἡ νόσος πιπερῆτις. Αὕτη διακρίνεται ἀπὸ τὴν ἀδυναμίαν, τὴν ἀνορεξίαν καὶ ἀπὸ τὰς νωθρὰς κινήσεις τῶν σκωλήκων, καθὼς καὶ τὴν ἀκίνησίαν καὶ τὴν ρυπαρότητα αὐτῶν.

• Ἡ νόσος αὕτη προσβάλλει συνήθως τοὺς σκώληκας εἰς τὴν μεγαλυτέραν ἡλικίαν των.

• Ἐνίοτε ἡ προσβολὴ εἶναι γενικὴ καὶ συμβαίνει νὰ ἀποθάνουν πάντες οἱ σκώληκες εἰς μίαν ἡμέραν.

• Διὰ τοῦτο ἐν καιρῷ ἀσθενείας τῶν σκωλήκων, πρέπει τὰ στρώματά των νὰ καθαρίζωνται καλῶς ἀπὸ τοὺς νεκροὺς σκώληκας καὶ νὰ ἀραιώνονται καὶ τρέφονται καλὰ οἱ ὑγιεῖς.

• Ἐκτὸς τῶν ἀσθενειῶν, φοβεροὶ ἐχθροὶ τοῦ μεταξοσκώληκος εἶναι καὶ οἱ ποντικοί, τοὺς ὁποίους οἱ

σιροτρόφοι πρέπει μετὰ πολλὴν προσοχὴν νὰ καταστέφουν,

Ἡ σιροτροφία εἶναι πολὺ ἐπικερδὴς ἐργασία, διότι μετὰ μικρὴν τῆς οἰκογενείας ἐργασίαν δίδει μεγάλα κέρδη.

26. Ἡ κεφαλὴ τῆς Καμήλας

Σὲ χερσὶα παῖδά, δοκῶϊης καμήλα

Εἶχεν, ὡς λέγουν κεφάλι ...

Μὰ... θὰ ποῦν οἱ ἄλλοι

— Τί μᾶς ψάλλει αὐτός!

Μὴν εἶναι κοινός;

Ποῖος εἶδε καμήλα

Δίχως κεφαλὴ ...

(— Ὁ μῦθος ὁηλοῖ —)

Αὐτὸ τὸ ξερὸ τὸ ξεκούτισο κεφάλι

Στὰ δορὴ στήν ἄμμο στὶ πέτρες στὸ χῶμα

Τραβοῦσε μαζί του τὸ δορημο σῶμα

Ποῦ ἔτρεμε δλο ἀπὸ κόπο καὶ ζάλη.

Ἀλλὰ, τί νὰ κάμῃ σὲ ποῖον νὰ προσφύγῃ;

Στὸν κόρακα πῆγε μὲ μέρα νὰ πῇ

Τὰ βάστα ποῦχε κι ὁ κόρακας εἶπε:

— Ἀφοῦ τέτοια τύχη σ' ἔδωκε ὁ Θεός

Τί μπορεί νὰ κάμῃ, πές μου, ὁ λαός;

Στοὺς λόγους αὐτοὺς ἡ καμπούρα τοῦ ζῴου
Ἐσείσθη μὲ ρῆγος· ἀλλὰ καὶ ἡ οὐρὰ
Κουλούριασε ἀμέσως ἀπὸ συμφορὰ
Καὶ ἠκούσθη βαθὺς στεναγμὸς μετὰ γόου

«Θεὸς νὰ φυλάξῃ ἀπὸ τέτοιο κεφάλι!»
Γι' αὐτὸ κι' ἡ καμήλα γιὰ ναῦρη μιὰ λύση
Ἀπ' ὅλους ποθεῖ συμβουλὴν νὰ ζητήσῃ.
Πλὴν ὅλοι τὴν διώχνουν κι' ἀπὸ παραζάλη
Μιὰ μέρα ποῦ ἦτο κοντὰ σὲ ποτάμι
Αὐτὸ τὸ κεφάλι τολμᾷ νὰ ξεκάμῃ.

Τὸ χώνει δλόκληρο μέσα σὲ τέλμα
Ξαπλώνεται κι' ἡ ἴδια κοντὰ σὲ νερὰ
Καὶ λέγει σ' αὐτὸ μὲ πολλὴ ἡρεμία
— «Πνιγμὸς κεφαλὴ βρωμερά!»

Γι' αὐτὸ κι' ὁ κόσμος σήμερα
Ἦ δόικα κεφάλια
τὰ ξεκάμει γρήγορα.

ΤΕΒΦΗΚ ΦΙΚΡΕΤ

27. Ἡ φυτοφαγία.

Εἰς τὴν Εὐρώπην, καθὼς γνωρίζετε, οἱ φυτοφάγοι
εἶναι πολυπληθεῖς. Ἐκεῖ ὑπάρχουν πολλὰ ἐστιατόρια
ἀποκλειστικῶς φυτοφαγικὰ, βίδονται δὲ καὶ ἐπίσημα
τοιαῦτα γεύματα. Καὶ τὰ γεύματα αὐτὰ εἶναι πραγμα-
τικῶς ἐξοχα καὶ πλούσια καὶ πολυποίκιλα.

Τοιαύτη ποικιλία φαγητῶν ἡμπορεῖ νὰ γίνῃ ἀπὸ
χορταρικά, ζυμαρικά καὶ γαλακτερά, ὥστε ἀποδει-
κνύεται τὸ κρέας ὅλως διόλου περιττὸν καὶ πρὸ παντὸς
διὰν σκεφθῇ κανεὶς ὅτι εἶναι εἰς πολλὰς περιπτώσεις
καὶ ἐπιβλαβές.

Ἀπαδείχθη πλέον ὑπὸ τῆς ἐπιστήμης ὅτι αἱ πε-
ρισσότεραι καὶ χειρότεραι ἀσθένειαι ὀφείλονται εἰς
τὴν κατάχρησιν τοῦ κρέατος καὶ πρὸ πάντων τοῦ
βουτίνου.

Ἐν γένει οἱ φυτοφάγοι εἶναι ὑγιέστεροι καὶ μακρο-
βιότεροι ἀπὸ τοὺς κρεοφάγους. Ὁ φυτοφάγος δὲν φο-
ρεῖται καμμίαν σοβαρὰν ἀσθένειαν. Εἰς τὴν ζωὴν μου
εἶδα πολλοὺς ἀνθρώπους εὐτραφεῖς μὲ φυτὰ. Ὅσους δὲ
ἀσθενεῖς συνήντησα πάσχοντας ἀπὸ νεφρίτιδας, καρδι-
ακῶν, ἀρθρίτιδας κτλ. ὅλοι ἐτρωγον κρέας.

Ἀλλὰ καὶ οἱ οἰκονομικοὶ λόγοι εἶναι ἀρκετὰ σπου-
δαῖοι. Ἡ φυτοφαγία στοιχίζει ἰσχυρότερος εὐθηνότερον
τῆς κρεοφαγίας. Ἐκτὸς δὲ τούτου κάθε πολιτισμένος
ἄνθρωπος δὲν πρέπει ν' ἀνέχεται χάριν τῆς τροφῆς τοῦ
τὴν χύσιν αἵματος, τὴν σφαγὴν ζώων, τὰ ὅποια
ἀισθάνονται, πονοῦν. Καὶ μετὰ τὴν σφαγὴν τὸ φθίσι-
μον! Τί φρίκη! τὰ γυμνά ἐκείνα κρᾶνία μὲ τοὺς ὀλ-
ναικτοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ τῶν ἐποίων εἶναι ἀποτυπωμένη
ἡ τελευταία ἀγωνία τοῦ πόνου καὶ τοῦ θανάτου!

Τὰ φέρομεν εἰς τὴν τροπέζαν μας, ἐξορύττομεν
τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν καὶ τοὺς καταδροχθίζομεν, τὰ
κατασπαράζομεν ὡς κανίβαλοι!

Ἑκατομμύρια ἴσως ἀνθρώπων σήμερον τρέφονται ἀποκλειστικῶς μὲ χόρτα, μὲ γάλα, μὲ αὐγά, μὲ ὀπώρας Ἡ ἰδέα τῆς ἀνθρωπιστικῆς διαίτης προσδεῖται πολὺ εἰς τὸν κόσμον, διότι εἶναι καὶ ἡ πλέον ὠφέλιμος εἰς τὴν υἰεσίαν μας.

27. Ὁ φόβος.

Πατὴρ φρόνιμος ἔλεγεν ὅτι κατὰ τὴν ἀνατροφήν τῶν τέκνων του, ἀφρόντισε κυρίως νὰ συνειθίσῃ τοὺς υἱοὺς καὶ τὰς θυγατέρας του νὰ μὴ φοβούνται τίποτε περισσότερο ἀπὸ αὐτὸν τοῦτον τὸν φόβον.

Ὁ φόβος πολλάκις εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς φαντασίας. Φανταζόμεθα καὶ φοβοῦμεθα δεινὰ τὰ ὅποια ἔμπορὸν νὰ μᾶς ἀπειλήσουν, ἀλλὰ τὰ ὅποια σπανίως ἐπέρχονται. Αἱ γυναῖκες πρὸ πάντων γίνονται ὑποκείμεναι τῆς φαντασίας. Διὰ τοῦτο κακῶς δὲν περιλαμβάνεται εἰς τὸ πρόγραμμα τῆς γυναικείας ἀνατροφῆς ἡ ἀσκῆσις τοῦ θαρρους, ἡ ὁποία εἶναι σπουδαιότερα ἀπὸ τὴν διδασκαλίαν τῆς μουσικῆς, τῶν ξένων γλωσσῶν, τῆς ζωγραφικῆς κ. τ. λ.

Μερικοὶ νομίζουν ὅτι ἀρμόζει εἰς τὴν γυναῖκα ἡ δειλία. Ἀπ' ἐναντίας, ἡ γυνὴ πρέπει νὰ εἶναι θαρραλέα καὶ ἀποφασιστική, διότι οὕτω καθίσταται χρησιμότερα καὶ εὐτυχεστέρα.

Μέγας ζωγράφος ἔγραψε πρὸς τὴν θυγατέρα του :

Ἀγαπητὴ μου κόρη, προσπάθησον νὰ εἶσαι ἀγαθὴ καὶ γενναία. Ἴδού αἱ δύο ἀληθεῖς ἀρεταὶ τῆς γυναικός. Καθότι χρεώσται νὰ εἶναι προετοιμασμένος διὰ τὰς θλίψεις. Καὶ ὁ μόνος τρόπος διὰ νὰ ἀντιμετωπίσῃ κανεὶς τὴν μοῖραν του, εἴτε καλὴν, εἴτε κακὴν, εἶναι νὰ δέχεται καὶ τὰ καλὰ καὶ τὰ κακὰ μὲ τὴν ἰδίαν γαλήνην ψυχῆς.

28. Ἡ ἐπιδημία.

Εἴθε δι' ὅλας τὰς ἀσθενείας ἡ προφύλαξις νὰ ᾖ τοσοῦτον εὐκόλος καὶ βεβαία ὥστε εἶναι διὰ τὴν εὐλογίαν. Μὲ ἓν σωληνάριον καλῆς θαυμαλίδος, τὸ ὅποιον περιχίττει πολὺ ὀλίγον, ἔμποροὺν νὰ ἐμειλισθῶν οὕτω ἀνθρώποι.

Ἐπίασε τὸ μπόλι σου; Δὲν φοβεῖσαι εὐλογίαν.

Δὲν ἐπίασε; εἶναι εὐκολώτατον νὰ ἐμβολιασθῇς καὶ εἶναι, ἢ, ὅπως τὸ λέγουσιν οἱ ἰατροί, νὰ ἀναδαμαλισθῇς.

Δὲν ἐπίασε καὶ πάλιν, ἐνθ' καὶ τὰς δύο φορές μεταχειρίσῃς καλὴν θαυμαλίδα ;

Αὐτὸ σημαίνει ὅτι δὲν ἔχεις ἀνάγκην, διότι ἀπὸ κάποιον προγενέστερον ἐμβολιάσματά σου, διατηρεῖται ἡ δύναμις. Ἐχεις ἀποκτήσει τὴν λεγομένην ἀνοσίαν.

Ἡ ἀνοσία δὲ τὴν ὁποίαν μᾶς δίδει ἓνας καλὸς ἐμβολιασμός, διαρκεῖ εἰς ἄλλους τρία ἔτη, εἰς ἄλλους ἑπτὰ, εἰς ἄλλους καθ' ἑτέραν τὴν τὴν ζοὴν.

Ἡ εὐλογία εἶναι ἢ πλεον ἐπικίνδυνος ἀλλὰ καὶ ἢ πλεον ἀκίνδυνος ἐπιδημία. Εἶναι φοβερά, ἀπαισία, ὅταν εὕρισκῃ τὸν ἄνθρωπον ἀπροφύλακτον, ἐνῶ ὁ ἐμβολιασμένος δὲν φοβεῖται τίποτε.

Ὁ Γέννηρ, ὁ ἐφευρέτης τῆς δαμαλίδος, εἶναι ἀπὸ τοὺς εὐεργέτας τῆς ἀνθρωπότητος.

Εἰς κάθε ἐπιδημίαν καὶ πρὸ πάντων τῆς εὐλογίας τὸ πρῶτον καθήκόν μας εἶναι νὰ ἐμβολιασθῶμεν. Τότε ἡ φοβερά αὐτὴ ἀσθένεια νὰ εἰσθε βέβαιαι ὅτι ποτὲ δὲν θὰ κτυπήσῃ τὴν θύραν μας.

29. Ἡ δύναμις τῶν γραμμάτων.

Στήλη πυρὸς, λέγει ἡ Παλαιὰ Γραφή, ὠδήγησεν εἰς τὰ σκότη τῆς ἐρήμου τὴν Μωϋσῆν. Στήλη πυρὸς εἶναι καὶ τὰ γράμματα. Καὶ διὰ μὲν τοῦ φωτὸς τοῦ ὁδηγῶν ἡμᾶς ἐν τῷ μέσῳ τοῦ σκότους καὶ τὴν κινήσεων τῆς παρούσης ζωῆς· διὰ δὲ τῆς θερμότητος τοῦ μεταδίδου εἰς τὰς καρδίας ἡμῶν τὸ πῦρ τῆς ἀγάπης.

Λόχνος φωτίζει τὸ σῶμα εἰς τὸ στάδιον τοῦ βίου· εἶναι ἡ ψυχὴ τὰ δὲ γράμματα εἶναι τὸ εἶναι τοῦτου.

Δυστυχεῖς ὅσοι ἐγκαίρως δὲν προμηθεύονται τὴν ἀναγκαίαν διὰ τὸν λόχνον των ἑλπίαν, διδοὺ τὰς καὶ ἀθλίαι θέλουν διέλθῃ καὶ τὴν νεότητά καὶ τὴν γῆρας των.

Τὰ γράμματα καὶ νέους μᾶς μορφώνουν, καὶ ἄνδρας μᾶς ὠφελοῦν, καὶ γέροντας μᾶς τέρπουν, καὶ δυστυχεῖς μᾶς παρηγοροῦν, καὶ ἀργοὺς μᾶς ἐνασχολοῦν, καὶ εἰς τὴν μοναξίαν μᾶς διασκεδάζουσιν, καὶ εὐτυχεῖς μᾶς εὐφραίνουν. Ἐλαφρὸν δὲ καὶ εὐχάριστον καθιστῶσι πάντοτε τὸ φορτίον τῆς ζωῆς.

Καθὼς διὰ τῆς σωματικῆς αὐξάνομεν τὰς σωματικὰς δυνάμεις, τοιοῦτοτρόπως διὰ τῆς σπουδῆς αὐξάνομεν τὰς ψυχικὰς· ὅσοι δὲ περισσότερον αὐξάνουν καὶ βελτιοῦνται αἱ σωματικαὶ καὶ ψυχικαὶ δυνάμεις τοῦ ἀνθρώπου, τόσο περισσότερον αὐξάνουν καὶ βελτιοῦνται τὰ ἔργα του, ἡ εὐτυχία του καὶ ὁ πολιτισμὸς του.

30. Τὸ δακτυλίδι.

Πατὴρ τις εἶχε τρεῖς υἱούς. Μίαν ἡμέραν προσκαλέσας αὐτοὺς εἶπε· «Τέκνα μου, πιθανὸν μετ' ὀλίγον ν' ἀποθάνω διὰ τοῦτο θέλω μοι τὴν περιουσίαν διμεῖραι εἰς ἑσῶν πρὸς ἡμᾶς. Ἀλλ' ἔχω ἓνα δακτυλίδι μὲ πολυτίμους ἀθόμαντος, τὸ ὅποιον θὰ χαρίσω εἰς ἑκείνον, ὅστις ἐνίοτε τοῦ αἵτους ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης θὰ κέρη τὴν καλύτεραν πράξιν».

Ὁ ἀρισθεὶς χρόνος ἦλθε καὶ οἱ υἱοὶ ἀλθόντες ἐγώπων τοῦ πατρὸς διεγγήθησαν ὅτι ὁ καθένας των ἔκαμε.

Καὶ ὁ μὲν πρῶτος εἶπε·

«Πλούσιος ἔμπορος εἶχεν ἐμπιστευθῆ εἰς ἐμὲ πολλὰ χρήματα· μετὰ τινὰς ἡμέρας ὁ ἔμπορος ἀπέθανε καί, ἐνῶ ἡδυνάμην νὰ κρατήσω τὰ χρήματα, ἔδωκα αὐτὰ εἰς τὴν χήραν τοῦ ἐμπόρου».

Ὁ πατὴρ ἀπεκρίθη :

«Καλὴ εἶναι ἡ πράξις σου, υἱέ μου, ἀλλὰ τοῦτο εἶναι καθήκόν μας· μόνον ὁ κλέπτης κατακρατεῖ τὰ ξένα πράγματα».

Κατόπιν προσέρχεται ὁ δεύτερος, ὅστις εἶπε :

«Μίαν ἡμέραν περιπατῶν παρὰ τὴν λίμνην εἶδον παιδίον, τὸ ὅποιον ἐκινδύνευε νὰ πνιγῇ. Ἐρρίμην ἀμέσως εἰς τὸ ὕδωρ καὶ ἔσωσα αὐτὸ ἀπὸ βέβαιου θανάτου».

«Καὶ ἡ ἰδική σου πράξις εἶναι ἄξ ἐπαινος, εἶπεν ὁ πατὴρ· ἀλλὰ πάντες ἔχομεν χρεὶς νὰ βοηθῶμεν τοὺς ἄλλους. Τοῦτο βεβαίως καὶ ἡ ἀγία ἡμῶν θρησκεία».

Τέλος ὁ τρίτος εἶπεν :

«Ἐγὼ μίαν ἡμέραν εὗρον ἀσπενδον ἐχθρόν μου νὰ κοιμάται παρὰ τὸ χεῖλος ἀποκρήμνου βαράθρου, πλησίον δὲ αὐτοῦ ὑπῆρχεν ὄφις φαρμακερός, ἕτοιμος νὰ τὸν δαγκάσῃ. Ἐφάνευσα τὸν ὄφιν καὶ προσεφύλαξα τὸν ἐχθρόν μου ἀπὸ τοῦ νὰ κρημνισθῇ».

Καὶ τοιοῦτοτρόπως ἔσωσα αὐτὸν ἀπὸ διπλοῦν κινδύνου.

Ἀγαπητέ μου υἱέ, ἀπεκρίθη ὁ πατὴρ, ἀναγκαλίσθητί με· εἰς αὐτὸ ἐβίβη· νὰ βοηθήσῃ τὸ ἀγαπῶντι ἐν δακτυλίδι. Διότι βοηθήσας τὸν ἐχθρόν σου ἐπραξας

ἐς τὴν μεγίστην τῶν ἀρετῶν καὶ ἐμιμήθης τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, ὅστις μᾶς ἐβίβαξεν ὅχι μόνον νὰ συγχωρῶμεν καὶ ἀγαπῶμεν τοὺς ἐχθροὺς ἡμῶν, ἀλλὰ καὶ νὰ ἀγαθοποιῶμεν καὶ εὐεργετῶμεν αὐτούς.

31. Χειμωνιάτικη νύκτα.

Μαῦρο σκότος καὶ ἐρημιά!
Σιωπὴ παντοῦ μεγάλη
καὶ φωνὴ ζωῆς καρμῖα
μέσ' σιῆς νύχτας τὴν ἀγκάλη
Σκοτεινὸς ὁ οὐρανὸς
καὶ οἱ ἀπέραντοί του θόλοι
καὶ ὁ βαθὺς ὠκεανὸς
καὶ ἡ ὠρεῖα πλάσις ὅλη.

Ὡ· τί ἄγρια σιωπὴ!
Τόσα κάλλη ὠνειρεμένα
τόσοι κόσμοι χαρῶποι
ὅλα εἶναι νεκρωμένα.

Κ' εἰς αὐτὴν τὴν σκῆπτεινιά
ποῦ μᾶς φέρνει ἀνατριχίλα,
πέφτουν ἀπ' τὴν παγωνιά
τὰ στεγνὰ τῶν δένδρων φύλλα.

Μαύρη νύκτα... συμφορά,
ποῦ τὸ σύμπαν ἀγκαλιᾶζει...
καὶ ὁ χιονιᾶς λυπητερὰ
μέσ' τὰ δάση πῶς στενάζει...

Μὰ γιὰ ἰδέ τον φώτεινός
μὲ λαμπρότητα σακφείρου
ἀστραψ' ὁ αὐγερινός
μέσ' τὰ βάθη τοῦ ἀπείρου.

Καὶ μᾶς λέγει μυστικά
πῶς θὰ φθάσῃ πάλι αὐγοῦλα
ποῦ θὰ ψάλλῃ μαγικά
τ' ἀηδονάκι στὴ μυριοῦλα.

33. Οἱ εὐεργέται τῆς ἀνθρωπότητος.

Μεταξὺ τῶν πρώτων εὐεργετῶν τοῦ κόσμου θεωρεῖται ὁ Γούτεμπεργ, ὁ ἐφευρέτης τῆς τυπογραφίας, ὁ Χριστόφορος Κολόμβος, ὁ ὁποῖος ἀνεκάλυψε τὴν Ἀμερικὴν, ὁ Κοπέρνικος, ὁ Γαλιλαῖος, ὁ Κέπλερ, ὁ Νεύτων, οἱ ὁποῖοι μᾶς ἐδίδαξαν τί εἶναι ἡ γῆ, οἱ ἀστέρες καὶ τὰ διαφόρα ἄλλα κοσμοῦ, καθὼς ἐπίσης καὶ τὰς κινήσεις των.

Ἐπίσης ὁ Πακίνος, ὁ Βάτ, ὁ Φούλτων καὶ ὁ Στέφανσον, οἱ ὁποῖοι μετεχειρίσθησαν τὸν ἀτμὸν διὰ τὴν κίνησιν τῶν ἀτμοπλοίων, τῶν σιδηροδρόμων καὶ ἄλλων μηχανῶν.

Ὁ Φραγκλῖνος καὶ Δάβυ, οἱ ὁποῖοι ἐφεύρουν μέσον νὰ μᾶς προφυλάττωσιν ἀπὸ τὸν κεραυνόν, ὁ Παρριαντιέ, ἄνευ τοῦ ὁποῖου δὲν θὰ ἐκινεῖτο ἀκόμη τὰ γεωμήλα, ὁ Γέννερ ὁ ὁποῖος διὰ τοῦ ἐμβολιασμοῦ τῆς βαρλίβος ἔσωσε τὸν κόσμον ἀπὸ τὴν καταστροφὴν τῆς εὐφλογίας, ὁ Φέζλερ εὐεργέτης τῶν ναυτιλλομένων μὲ τὴν ἐφεύρεσιν τῶν φάρων.

Ὁ Λεμπὼν ἐφεύρε τὸ ἀερίοφως, ὁ Βόλτα, ὁ Ἀμπέρ καὶ ὁ Ἀρογὼ ἐφεύρουν καὶ ἐτελειοποίησαν τὴν δύναμιν τοῦ ἡλεκτρισμοῦ. Ὁ Λαβραζιέ καὶ ὁ Μπερτελὸς τὴν χημείαν, ὁ Παστέρ, ὁ ὁποῖος ἀφίερωσε τὴν ζωὴν του ὅλην εἰς τὴν μελέτην τῶν μικροβίων, ὁ Ροῦ, ὁ ἐφευρέτης τοῦ ὁρροῦ κατὰ τῆς διφθερίτιδος, ὁ Ἐδισων, ὁ ἐφευρὸν καὶ τελειοποιήσας τὸν τηλέγραφον, φωνόγραφον, τηλέφωνον καὶ πλείστα ἄλλα.

Ἄς μὴ λησμενῶμεν ἐπίσης καὶ τοὺς ἀγνώστους ἐκείνους εὐεργέτας τῆς ἀνθρωπότητος, οἱ ὅποιοι αὖρον ἄν τρέπον μὲ τὸν ὁποῖον ἀνάπτομεν τὸ πῦρ, ὑφαίνουσιν πανί, ράπτουσιν ἐνδύματα, κτίζουσιν οἰκίας, κατασκευάζουσιν διάφορα ἐργαλεῖα τῆς πρώτης ἀνάγκης κ. τ. λ. κ. τ. λ.

Τιμὴ, ἐπαινος καὶ δόξα εἰς ὅλους αὐτοὺς τοὺς καλοὺς ἄνθρωποις, γνωστοῦς καὶ ἀγνώστους, οἱ ὁποῖοι μὲ τοὺς ἔργους τῆς ἐργασίας καὶ μὲ τὰς ἐφευρέσεις των ἔκαμαν τὸν κόσμον εἰς τὴν ἀνθρωπότητα.

34. Ὁ ἡλεκτρισμός.

Ποτὲ δὲν παρατηρήθησαν τέτοιαι θαυμάσιαι πρόοδοι εἰς τὰς ἐπιστήμας καὶ μὲ τοσαύτην ταχύτητα ὅσαι κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους.

Ὁ ἀτμὸς κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 19ου αἰῶνος ἔφερε αὐτῶν ἀπανάστασιν εἰς τὴν βιομηχανίαν καὶ τὸ ἐμπόριον, τὴν ὁποίαν συνεπλήρυσεν ὁ ἡλεκτρισμός κατὰ τοὺς ἡμέρας μας.

Καὶ ἔλατι πολλάι ἀκόμη ἐφευρέσεις καὶ ἀνλκα-

λύφεις θὰ γίνωσιν, αἱ ὁποῖαι θὰ φέρωσιν ἀληθῆ ἀναστάτωσιν εἰς ὅλας τὰς ἐπιστῆμας.

Ἄς ἐξελθωμεν πρὸς στιγμὴν εἰς τὴν ὁδὸν μεγάλῃς τινὸς πόλεως. Ἴδου ὁ ἠλεκτρικὸς τροχιόδρομος διέρχεται, μᾶς παραλαμβάνει καὶ μᾶς φέρει ὅπου εἶχον ἀνάγκην νὰ ὑπάγωμεν. Ἐπιθυμοῦμεν νὰ σταίλωμεν τηλεγράφημα εἰς συγγενῇ ἢ γνωστὸν μας, εὐρισκόμενον εἰς ἄλλαν πόλιν, διὰ νὰ τῷ ἀναγγείλωμεν σπουδαῖόν τι.

Μὲ τὸ τηλεγράφημα πληροφορεῖται τάχιστα.

Εἰσερχόμεθα εἰς ἐμπορικὸν γραφεῖον. Ἀκούομεν τὸν ἔμπορον, ὅστις πρὸ τοῦ τηλεφώνου κἀρνεῖ μαστιχῶς παραγγελίας ἐμπορικὰς. Ὁ ἀνταποκριτὴς εὐρίσκειται εἰς μακρὰν ἀπόστασιν, ἴσως καὶ εἰς ἄλλαν πόλιν, ἐν τούτοις τῷ ὁμιλεῖ, τὸν ἀκούει, συζητεῖ μετὰ τοῦ δια τὰς τιμὰς τῶν ἐμπορευμάτων καὶ τοὺς ὁροὺς τῆς ἀγοροπωλητικῆς ὥς νὰ εὐρίσκωνται ὁ εἰς ἀπάντησιν τοῦ ἄλλου ἀντὶς τοῦ ἰδίου γραφεῖου.

Ἡ ἡμέρα τελειώνει, ἀρχίζει τὸ σκότος. Εἰς μίαν στιγμὴν αἱ πλατεῖαι, αἱ ὁδοὶ, τὰ καταστήματα, οἱ οἴκοι, ἐφωτίσθησαν μὲ λαμπρὸν φῶς. Μία στροφέα μία πίεσις ἐνὲς κομβίου ἐπὶ τοῦ τοίχου πλημμυρεῖ μὲ ἀπλετον φῶς παντοῦ.

Μὲ τὸν ἠλεκτρικὸν ἐπίσης κώδωνα εἰδοποιεῖται τοὺς οἰκοῦντας εἰς τὸ ἔκτον, ὄγδοον καὶ πλῆθον πάτωμα νὰ μᾶς ἀνοίξωσι. Μὲ τὸν ἠλεκτρισμὸν ἀναδαίνομεν ἐκ τοῦ ἀνελευστῆρος ἀπὸ τὸ ἰσόγειον μέχρι τοῦ ἀνωτάτου ὀρόφου, σταματῶντες κατὰ βούλησιν εἰς ὅποιον πάτωμα θέλομεν.

Μὲ τὸν ἠλεκτρισμὸν φωτίζονται τὰ πλοῖα καὶ τὰ ὑποβρυχία. Τὸν ἠλεκτρισμὸν μεταχειρίζονται καὶ οἱ

τὴν βιομηχανίαν. Μὲ τὸν ἠλεκτρισμὸν ἡ λατρικὴ θεραπεύει πολλὰς ἀσθενείας, μὲ τὴν συγκέντρωσιν ἀκτίνων ἠλεκτρικῶν βλέπομεν εἰς μακρὰς ἀποστάσεις καὶ πολλὰ ἄλλα.

Ὁ μυστηριώδης αὐτὸς ἠλεκτρισμὸς ὁ πόσον ταχύς, ὥς ἡ σκέψις τοῦ ἀνθρώπου, κατέλαβε τὴν πρώτην θέσιν ἐν τῇ σημερινῇ ζωῇ, σὺν τῷ χρόνῳ δὲ διὰ νέων καὶ τελειοτέρων ἐφευρέσεων θὰ φέρῃ μεγάλας ὠφελείας καὶ εὐκαλίας εἰς τὴν ἀνθρωπότητα.

33. Ἡ σαυροῦλα.

Χαριτωμένη στακτερή, μιὰ εὐμορφὴ σαυροῦλα,
ὅταν ὁ ἥλιος χρύσειε τὴν πρωϊνὴν δροσοῦλα,
βγήεν ἀπ' τὴ φώλιτσα της σιδὸν κῆπο νὰ γυρίσῃ
καὶ κάθε ἔντομο βλαβερὸ ποῦ εὖρει ν' ἀφανίσῃ.

Εκεῖ σιμὰ ἀπ' τὴ μηλιά, μῆλο χρυσὸ εἶχε πέσει,
τὸ θαύμαζε — ποῖος τὸ καλὸ σὰν βλέπει δὲν ἀρέσει,
σκοπὸ δὲν εἶχε ἡ πιωχὴ καθόλου νὰ τὸ βλάψῃ,
τὸν κηπουρὸν ποῦ ἦτον ἐκεῖ θυμὸς εἶχε ταράξει.

Ἀρπάζει ἕνα πάσσαλον, ποῦταν ἐκεῖ ριχμένος
καὶ στήν σαυροῦλα τὴν καλὴ, τὸν εἶπτε θυμωμένος!
Τὸ κρυφὸ κεφάλι της τὸ ξύλο εἶχε κτυπήσει,
καὶ μὲ τὸ ἀθῶον αἷμά της τὸ μῆλο εἶχε ρανίσει,

Τὰ μάτια μισοέσθθησαν καὶ πρὶν τὰ κλεῖσ' ἀκόμα,
εἶπε, μ' ἀδύνατη φωνή, κ' αἱματωμένο σιόμα:
• Δὲν ἐβλάψα ποτέ, ἐφύλαττα ὅλους τοὺς καρπούς σου.
ποῖ ἄνθρωπε, θὰ μάθῃς σύ, τοὺς φίλους σου
[κ' ἐχθρούς σου;

34. Σκύλος καὶ γάτα.

Ἐπέστρεφα ἐν ἑσπέρας εἰς τὴν οἰκίαν μου, ὅταν εἰς τὴν διασταύρωσιν τοῦ δρόμου, εἰς τὴν γωνίαν, ἐκίνησε τὴν προσοχήν μου μικρὸς ὄμιλος ἀνθρώπων σταματημένων καὶ παρατεταγμένων ἀμφιθεατρικῶς.

Ὁ ὄμιλος αὐτὸς ἀποτελεῖτο ἀπὸ μερικοῦς παντοπώλας καὶ κρεοπώλας, ἀπὸ τοὺς μικροὺς ὀπτηρέτας των, ἀπὸ δύο τρεῖς μικροὺς ἀχθοφόρους, ἀπὸ ἄλλους τόσοις διαβάταις, καὶ ἀπὸ ἑνα ἀγαθώτατον ταβερνάρην.

Ὁ σκύλος τοῦ ταβερνάρη, τὸ φοβερόν ἐκεῖνο μπουλτώκ, εἶχε φαίνεται κυνηγήσει μίαν μεγάλην γάταν τῆς γειτονίας. Ἡ γάτα ἐπρόβλεπε νὰ τρυπῶσιν εἰς μίαν κλειστὴν θύραν καταστήματος, τοῦ ὁποίου τὸ μετάλλινον καταπίεσμα ἀτελῶς κατεδασμένον, ἄφινε κάτω ἐν στενὸν ἀνοιγμα. Καὶ ἀπὸ τὸ ἀνοιγμα αὐτὸ ἐβγαζε μόνον τὸ κεφάλι τῆς μὲ τὰ ἀγρία καὶ περίτρημα μάτια καὶ τὰ ἐμπροσθινὰ τῆς πόδια μὲ τὰ μυτερὰ νόχια, ἑτοιμὴ πάντοτε πρὸς ἀμυναν ἀπεγνησμένην.

Ὁ σκύλος ἐστέκετο ἐκεῖ ἐμπρός, θέλων ἀλλὰ καὶ μὴ τολμῶν νὰ ἐφορμήσῃ. Παραφύλαττε προφανῶς νὰ ξετρυπωσῇ ἡ γάτα πρὸς φυγὴν διὰ νὰ τὴν ἀρπάξῃ ἐκ τῶν νότων καὶ ἐκ τοῦ ἀσφαλούς. Ἀλλὰ τὸ ἤξευρεν ἐκείνη καλὰ ὅτι αὐτὸ θὰ ἦτο ὁ θάνατός τῆς καὶ ἔμεινε ἐκεῖ, πικρὸς γνωρίζει ἐπὶ πόσῃν ὥρᾳ μὲ τὸ σῶμα κρυμμένον καὶ τὸ κεφάλι μόνον ἀπ' ἐξῆ. Πρὸς νὰ ἀφήγῃ τὰ νόχια τῆς ὁ σκύλος διὰ νὰ τὴν ἀρπάξῃ ἀπὸ τὸ κεφάλι! Οἱ ἄλλοι ὅμως, ὁ ἀφέντης τοῦ ὁἴκου, τὸν παρώτρυναν:

— ΞΕ! ΞΕ! ... ἄρπαξ' τὴν ντέ! ...

Καὶ κάθε τὸσον ὁ σκύλος φιλότιμος καὶ γενναῖος ὄρμα γρυλίζων καὶ γαυγίζων, Γrrr... γαῦ!... Ἡ γάτα τότε διὰ νὰ τὸν ἀποκρούσῃ ἐπρόβαλλεν ἐπιθετικὰ τὰ πόδια ὅσον ἤμπορούσε πλέον ἐμπρός, ἐνῷ ἐτραβοῦσε τὸ κεφάλι ὅσον ἤμπορούσε περισσότερον ὀπίσω. Πφ! πφ!... Ἡ ἑρμὴ τοῦ σκύλου προσέκοπτεν ἐπάνω εἰς ὄνυχας φοβεροῦς, κινουμένους σπασμωδικῶς καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις: Πφ! πφ! Καὶ ἠναγκάζετο νὰ ἀποχωρῇ ἀμέσως, μὲ ἀμθχὰς εἰς τὸ πρόσωπον καὶ μὲ οὐρλιάσματα πόνου: Γάουου!...

Αὐτὸ ἦτο τὸ θάμα τὸ ὅποιον διεσκίδαζεν ἐξόχως τὸν ταβερνάρην καὶ τοὺς συντηρημένους γύρω πολίτας: ἐγγέλων, ἐκραύγαζον, παρώτρυνον, ἐχαλίαζον. Καὶ ἐφαίνοντο πραγματικῶς εὐτυχέστατοι.

Κανείς των δὲν ἐσυλλογίζετο τὸ μαρτύριον τῆς εὐτυχισμένης ἐκείνης γάτας, διὰ νὰ αἰσθανθῇ καὶ ὀλίγον οἶκτον, οὔτε καὶ τὸν κίνδυνον, τὸν ὅποιον διέτρεχον τὰ ἐξυπνα μάτια τοῦ σκύλου ἀπὸ τοὺς ὄνυχας τῆς γάτας. Καὶ ὅλοι περιέμενον ἀνυπομόνως πότε νὰ ἐφορμήσῃ ὁ σκύλος ἐπάνω τῆς, ἢ πότε ν' ἀπελπισθῇ ἡ γάτα καὶ νὰ ἐξορμήσῃ διὰ νὰ τὴν ἀρπάξῃ ἀπὸ τὸν λαιμὸν τελειωτικῶς.

Δὲν ἤμπορεσα νὰ ἀνεχθῶ τὴν βέρβερν καὶ ἀποτρόπαιον ἐκείνην σκηνὴν. Ἐπληρώσα τὸν ταβερνάρην καὶ τὸν παρέκάλεσα νὰ τραβήξῃ τὸν σκύλον του.

Ἐγύριζεν καὶ μὲ ἐκύτταξεν ἐκπληκτός. Ὡς νὰ μοῦ εἶπε: Ποῖος εἶσαι τοῦ λόγου σου πρὸς τολμᾶς νὰ διακόψῃς τὴν ὥρᾳν διασκεδασίν μας; Φαίνεται ὅμως ἡ ὥρᾳς μου δὲν τὸν ἐναθάρρυνε πολὺ ν' αὐτοδιάσῃ. Ἦρξάνθη λοιπὸν νὰ μοῦ ἀπαντήσῃ:

— Καί τί σέ σκοτίζει; Μήπως ἡ γάτα εἶναι δική σου;

Κατὰ τὴν λογικὴν βλέπετε τοῦ ἀνθρώπου δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ λυπηθῇ καὶ νὰ σώσῃ μίαν γάταν ἀπὸ τὸ μαρτύριον, παρὰ ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ εἶναι ἰδική του. Τότε μοῦ ἤλθε μία ἐμπνευσις διὰ νὰ σώσω τὸ ταλαίπωρον ζῷον.

— Μὰ βέβαια καὶ εἶναι ἰδική μου ἡ γάτα. Νὰ εἶδῃ κοντὰ κάθηνμαι· ἂν ἦτο ξένη θὰ εἶδα πεντάρα; Ὅπως δὲν δίδω καὶ διὰ τὸν σκύλον σου, ποῦ ἂν τὸν ἀφήσῃς ἀκόμῃ, ἢ μπορεῖ νὰ τοῦ βγάλῃ τὰ μάτια.

Με πολλὴν του λύπην καὶ χωρὶς ἄλλην λέξιν ὁ ταβερνάρης—τί νὰ κάμῃ—ἀπεμακρύνθη κρᾶζων τὸν σκύλον του. Τὸ πιστὸν ζῷον τὴν ἠκολούθησε προθυμῶς. Καὶ ἡ γάτα ἐξώρμησεν εὐθὺς ὡς βέλος καὶ ἐχάθη εἰς τὸ σκότος ἐνὸς δρομίσκου.

Οὕτω πως ἐτελείωσαν ἡ ἀπάνθρωπος διασκέδαις ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι ἐπρεπε νὰ θεωροῦν κακὴν καθε πράξιν, ἢ ὅποια ἢ μπορεῖ νὰ προκαλέσῃ τὸν πόνον, τοὺς στεναγμοὺς καὶ τὰ δάκρυα παντὸς πλάσματος ὀφελίμου, εἴτε ἀνθρώπος εἶναι τοῦτο, εἴτε ζῷον.

35. Ἐκδρομὴ τοῦ Νορδενσκιöld εἰς τὸν Νότιον Πόλον.

Ὁ ἄνθρωπος πρὸ οὐδενὸς κινδύνου σταματᾷ· θέλει νὰ γνωρίσῃ ὅλην τὴν γῆν καὶ προσπαθεῖ νὰ πλησιάσῃ τοὺς δύο πόλους. Ἴδού πῶς διηγουνται τοὺς κινδύνους, τοὺς ὅποιους ἐπαθον οἱ ναῦται τοῦ πλοίου «ὁ Ἀτλαν-

τικὸς», τὸ ὅποιον διηύθυνε τὸν Νορδενσκιöld κατὰ τὸ 1901—1903 εἰς τὰς νοτίους πολικὰς θαλάσσας.

• Ἀκούομεν τοὺς τριγμοὺς τοῦ πλοίου. Ὁ ἄνεμος μαίνεται. Κινδυνεύομεν νὰ κατασυντριβῶμεν ἀπὸ τοὺς κεχωριστοὺς ὄγκους τῶν πάγων, οἵτινες σωρεῖονται περὶ τοῦ πλοίου, ἐντὸς τοῦ κόλπου. Δύο σωροὶ πάγων πιέζουσι τὸ πλοῖον. Καθ' ὅλην τὴν νύκτα τὸ πλοῖον τρίξει. Μία ὀρμητικὴ κίνησις τῶν πάγων συνθλίβει τὸ πλοῖον. Ὅλοι οἱ ναῦται τρέχουσιν ἐπὶ τῆς γεφύρας· προσπαθοῦμεν νὰ διακρίνωμεν πόσῃν βλάβῃν ἐπαθε τὸ πλοῖον. Μέρος τῆς ὀπισθίας τροπίδος ἀπεσπάσθη. Τὸ πηδάλιον ἐθραύσθη. Ὁ ἐλιξ ἐπαθεν ἐπίσης. Τὸ ὕδωρ ἤρχισε νὰ εἰσέρμῃ εἰς τὰς μηχανάς. Τρέχομεν εἰς τὰς ἀντλίας, ἐνθ' ἕτεροι θέτουσι προμηθείας ἐντὸς τῶν σάκκων καὶ προσπαθοῦσι νὰ παραλάβωσι πᾶν ὅ,τι θεωροῦσιν ἀναγκαῖον.

• Δέκα ὁκτὼ ἡμέραι παρήλθον τοιούτοις ὁμοίως τὴν δεκάτην ἐνάτην ρεῦμα ἰσχυρὸν μᾶ· παρέσυρεν ἀπὸ τὸ μέρος, εἰς τὸ ὅποιον εὐρισκόμεθα. Τὸ ὕδωρ εἰσέρχεται τώρα περισσότερον. Βλέπομεν ὅτι μᾶς εἶναι ἀδύνατον νὰ διατηρήσωμεν πλέον τὸ πλοῖον. Ρίπτομεν τὰς προμηθείας εἰς ἓνα σωρὸν πάγων.

• Εἶναι ἀνάγκη πλέον νὰ ἀφήσωμεν τὸ πλοῖον, τὸ ὅποιον σιγὰ, σιγὰ βουλίζεται. Ὁ πλοίαρχος μᾶς, συναθροίζει ὅλους εἰς τὴν μεγάλῃν αἴθυσαν τοῦ πλοίου διὰ νὰ ἀποχαιρετήσωμεν αὐτὸ. Ἐπηκούσαμεν πάντες συγ-

κεκινηγέναι. Καὶ ἀφοῦ ἀπεχαιρετήσαμεν τὸν «Ἀτλαντικὸν» ἐρρίφθημεν εἰς τὸν πάγον, ὁπόθεν παρετηρούμεν αὐτόν. Μετ' ὀλίγον ἐσπασαν τὰ χονδρὰ σχοινία μὲ τὰ ὁποῖα ἦτο δεδεμένος καὶ ἀπεμακρύνθημεν παύσαντα περίπου μέτρα. Περὶ τὴν μεσημέριαν ἤρχισε νὰ καταβυθίζεται.

«Πάντες ἐσιώπων. Ὁ καιρὸς ἦτο κακὸς καὶ ὁ ἀνεμὸς ψυχρότατος. Τὸ πλοῖον ἐβυθίζετο ἀπὸ τὴν πρὸ-μνην. Κατ' ἀρχὰς ἐθραύσθη ὁ ἐμπρόσθιος ἱστὸς καὶ ἔπειτα ὁ μέγας ἱστὸς μὲ κρότον φεβερὸν. Μετὰ τινὰ δευτερόλεπτα ἠδυνήθημεν νὰ ἀναγνώσωμεν τὴν λέξιν «Ἀτλαντικὸς» ἐπὶ τῆς πρῶρας καὶ εὐθὺς ἀμέσως ἐξηφανίσθη. Ὁ πλοίαρχος ἐφώνησεν ἔν «Χαίρε» καὶ ἡμεῖς συγκεκινημένοι ἀπεχαιρετήσαμεν διὰ τελευταίαν φορὰν τὸ ἀγαπητὸν μας πλοῖον καὶ ἐμείναμεν ἀπομονωμένοι ἐπάνω εἰς τὸν ὄγκον ἐκείνον τῶν πάγων».

36. Τί εἶναι ἡ δίψα.

Ἡ δίψα εἶναι φεβρωτέρα ἀπὸ τὴν πείναν. Χωρὶς τροφήν ἠμποροῦμεν νὰ ζήσωμεν μερικὸς ἑβδομάδας· ἀλλὰ χωρὶς νερὸν δὲν ἠμποροῦμεν νὰ διατηρηθῶμεν πολλὰς ἡμέρας.

Αἰτία τῆς διαφορᾶς ταύτης εἶναι ὅτι τὸ σῶμά μας συνίσταται περισσότερον ἀπὸ νερὸν παρὰ ἀπὸ ἄλλην οὐσίαν, καὶ διὰ τοῦτο χρειαζόμεθα περισσότερον νερὸν παρὰ ἄλλο πρᾶγμα διὰ νὰ εἰμποροῦμεν νὰ ζῶμεν.

Σχεδὸν τὰ τρία τέταρτα τοῦ σώματός μας εἶναι ἀπὸ νερὸν. Ἐάν π. χ. ἀπὸ ἑνα ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος ζυγίσῃ ἐξήκοντα ὀκτάδας, ἐξατμισθῇ ὅλον τὸ νερὸν, τὸ ὅποιον

ἔχει εἰς τὸ σῶμά του, ποῖον βάρος νομίζετε ὅτι θὰ τοῦ μείνῃ;

Θὰ τοῦ μείνῃ δεκαπέντε ἢ δεκαῆξ ὀκτάδας. Εἰξεύρομεν ὅτι εἰς τὰς εἰκοσιτέσσαρας ὥρας κάθε ἡμερονομικίου ἀρκετὸν νερὸν ἐξατμίζεται ἀπὸ τὸ σῶμά μας διὰ τῆς ἀδῆλου διαπνοῆς καὶ τοῦ ἰδρώτος. Καὶ ἐάν δὲν πίνωμεν νερὸν διὰ νὰ ἀναπληρώσωμεν ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἐφυγεν ἀπὸ τὸ σῶμά μας, τότε ἐρχετοὶ τὸ αἰσθημα τῆς δίψης καὶ μᾶς λέγει ὅτι τὸ νερὸν τοῦ σώματός μας ὀλιγόσταυσε καὶ ὅτι πρέπει νὰ τὸ ἀναπληρώσωμεν.

Ὅταν κάμνῃ ζεστήν, ἰδρώνωμεν περισσότερον καὶ διὰ τοῦτο χρειαζόμεθα περισσότερον νερὸν, διὰ νὰ ἀναπληρώσωμεν ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἐχάθη.

Οἱ ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι καταγίνονται εἰς βαρείας ἐργασίας καὶ ἐξ ἀνάγκης εὗρισκονται πάντοτε ἰδρωμένοι, ἐπειδὴ χάνουν πολὺ νερὸν ἀπὸ τὸ σῶμά των, ἀναγκάζονται νὰ πίνουν συχνότερα ἀπὸ ἐκείνους, ὅσοι δὲν ἐργάζονται καὶ ἔχουν τὸ σῶμά των δροσερόν.

Τὸ φῶμί εἶναι κατὰ τὸ ἥμισυ νερὸν καὶ μερικοὶ ἀπὸ τοῦς καρπῶς περιέχουν τόσον νερὸν, ὥστε ἠμποροῦν πολλάκις νὰ σιτήσουν τὴν δίψαν καὶ πολλὰ ποτὰ ὡς π. χ. τὸ γάλα ὁ καρπὸς, τὸ τέτον, τὸ κρετὶ καὶ ὁ ζῆθος, δὲν εἶναι ἄλλο παρὰ νερὸν.

Νερὸν λαμβάνομεν εἰς τὸ σῶμά μας ὄχι μόνον διὰ τοῦ στόματος ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦ δέρματος.

Ἐάν π. χ. ὑπερβολικὴν δίψαν θὰ εὗρωμεν ὅτι ἐν κελὸν λοίστιμον ἠμπορεῖ νὰ ἐλαττώσῃ κάπως τὴν δίψαν, διότι ὀλίγον νερὸν ἐμβαίνει διὰ τῶν πόρων τοῦ δέρματος.

Καὶ ἀπὸ τὸν ἀέρα, ὅταν δὲν εἶναι πολὺ ξηρὸς, ἀκατάπαυστα λαμβάνομεν νερὸν εἰς τὸ σῶμά μας διὰ τῆς ἀναπνοῆς.

Ἀκούομεν πολλάκις ἀνθρώπους νὰ λέγουν :

« Τί ὑγρασία σήμερον ! » Τί θέλουν νὰ ποῦν μὲ τοῦτο ; Τί ἄλλο παρὰ ὅτι αἰσθάνονται ὅτι ὑπάρχει νερὸν εἰς τὸν ἀέρα ἀπὸ τὸν ὅποιον ἀπορροφᾷ τὸ σῶμά μας ; Τὸ νερὸν εἶναι τὸ ἀριστον καὶ ἀβλαβέστατον ποτὸν διὰ πάντα ἄνθρωπον, ὁ δὲ δημιουργός, ὅστις μᾶς ἐπλασε καὶ γνωρίζει καλύτερα ἀπὸ ἡμᾶς τί χρειαζόμεθα, ἐπλήθυνε τὴν γῆν μὲ πολλὰ ὁροσερὰ καὶ καθαρὰ νερά.

Τὸ νερὸν λοιπὸν καταντᾷ νὰ εἶναι εἰς τὸν ἄνθρωπον πολὺ χρησιμώτερον καὶ ἀπὸ τὴν τροφήν.

Μὲ αὐτὸ θὰ ζυμώσωμεν τὸ ἄλευρι διὰ νὰ κάμωμεν φωμί, μὲ αὐτὸ θὰ μαγειρεύσωμεν, θὰ πλύνωμεν τὰ πινάκια, θὰ νιφθώμεν, θὰ λούσωμεν τὸ σῶμα, θὰ πλύνωμεν τὰ ρούχα.

Δὲν ἀρκεῖ ὅμως τὸ νερὸν νὰ εἶναι ἁπλῶν πρέπει νὰ εἶναι καθαρὸν καὶ ὑγιεινόν, διότι ἄλλως βλάπτει καὶ προξενεῖ πολλὰς ἀσθενείας. Διὰ τοῦτο ἡ ποιότης του πρέπει νὰ εἶναι καλὴ καὶ νὰ μὴ διερχηται ἀπὸ μέρη ἀκάθαρτα, ἀπὸ τὰ ὅποια ἔμπορει νὰ μολυνθῇ, ὥς συνέβη πολλάκις εἰς πόλεις, εἰς τὰς ὅποιας δὲν ἐφροντίσαν τοὺς σωλῆνας τοῦ νεροῦ νὰ τοὺς ἔχουν μακρὰν ἀπὸ τοὺς ὀχετοὺς καὶ ἀπὸ τὰς καταβύθους.

37. Ἡ καταιγίς.

Ἦλθον τὰ νέφη τοῦ Βορέα
σι' ἀλόγατα καβάλλια
κι ἐξεπιζύψανε βορέα
στὰ ὄρη τὰ μεγάλα

Καθένα σὲ κορφὴ κοντὰ
ὠχυρωμέν' ἀχνίζει
καθὲν' ἀστράφτει καὶ βροντᾷ
καὶ πόλεμον ἀρχίζει

Ρίπτουν γιὰ σκάγια τὴν βροχή,
γιὰ βόλια τὸ χαλάζι,
καὶ πλυμμηρᾷ στήν ἐξοχή
καὶ τὰ σπαρμένα ἀρπάζει

Βγαίνει ὁ γεωργός, ἀντὶ σπαθί
μ' ἓνα τσαπὶ καὶ φτυάρι.
Ποῖος ἔμπορεῖ ν' ἀντισταθῇ
σ' ὀρμητικὸ χεῖμαρρι;

Στρέφει τὰ μάτια σὲ ἀψηλὰ
καὶ τὸν Θεὸ κοιτάζει,
τὸ δίκρυ του κατρακυλᾷ
βοήθα με! — φωνάζει

Καὶ ὁ Θεὸς ποῦ τὸν ποιεῖ
γιὰ τὴν καλὴ καρδιά του,
γενεῖται τοῦ ἡλίου νὰ φανῇ
νὰ πάῃ βοήθειά του.

Ἀπὸ τὴν μὴ ἢ συννεφιά
κι' ὁ ἥλιος ἀπ' τὴν ἄλλη,
τῆς Ἰριδὸς ἡ εὐμορφιά
σὲ μεταξὺ προβάλλει.

Βάλλει' ἐχθροὶ τοὺς κεραυνούς
τὰ ὄπλα σας στὴ θήκη,
γιαὶ εἰμ' ἐγὼ στοὺς οὐρανοὺς
ἡ παλαιὰ συνθήκη.

Ποῦ ἔγραψ' ὁ Δημιουργός
μὲ χρώματα ποῦ μένουν
γιὰ νὰ τὰ βλέπ' ὁ γεωργός
νὰ ἴδῃ τί σημαίνουν.

Τὸ κόκκινο εἶναι κρᾶσι,
γὰρ κίτριτο σιτάρι.
τὸ πράσινο ἢ περισσὴ
ἐλὴν ποῦ θὰ νὰ πόσῃ.

Γιὰ νὰ τοῦ πάγῃ λειτουργιὰ
καὶ νόμα νὰ τοῦ στείλῃ.
καὶ νὰ τ' ἀνάψῃ με καρδιά
τ' ἀνοίμητο καιρὸς ἡλίου.

38. Διατί πρέπει νὰ λουώμεθα.

Διὰ τοῦ δέρματος ἐξέρχεται ἀκατάπαυστα ἀπὸ τὸ
τὸ σῶμά μας ὑγρὸς τις ἀτμός. Εὐκόλα ἔμπορεῖ νὰ
τὸν διακρίνῃ τις εἴαν πλησιάσῃ τὸν δάκτυλόν του εἰς
καθρέπτην χωρὶς νὰ τὸν ἐγγίσῃ· εἰς ἐν ἣ δύο λεπτά θὰ
ἴδῃ ὅτι τὸ μέρος ἀκείνο τοῦ καθρέπτου θὰ θамβώσῃ
καὶ θὰ ὑγρανθῇ.

Διατί συμβαίνει ταῦτο; Διότι ὁ ὑγρὸς ἀτμός ἀπὸ τὸν
δάκτυλόν μας μεταβαίνει εἰς τὸν καθρέπτην.

Ἡ ἐξάτμισις αὕτη τοῦ σώματος διὰ τοῦ δέρματος
ὀνομάζεται ᾠδηλὸς διαπνοή.

Ἀλλ' ὅταν συμβῇ, ἢ ἀπὸ πολλὴν ζέστην, ἢ ἀπὸ
ἄλλην αἰτίαν, νὰ θερμανθῇ πολὺ τὸ σῶμά μας, ὁ ὑγρὸς
ἀτμός μεταβάλλεται εἰς ἰδρῶτα, τὸν ὁποῖον βλέπομεν
φανερὰ νὰ ρέῃ ἐπάνω εἰς τὸ δῆμα μας.

Ὁ ἰδρὼς συνίσταται ἀπὸ νερόν, ἐμπεριέχον διάφορα
ἅλατα καὶ ὀξέα, καὶ ἀπὸ παχυσίαν τινα οὐσίαν, ἣ ὅποια
μένει ἐπάνω εἰς τὸ σῶμα, ὅταν τὸ ὑγρὸν μέρος ξηραν-
θῇ. Τοῦτο ὁ λιπαρὸν μέρος τοῦ ἰδρώτος κάρνει νὰ λι-
ρῶνουν τὰ ἐνδύματά μας, καὶ ὅταν ἐν φροντίζωμεν
νὰ λούωμεν συχνὰ τὸ σῶμά μας καὶ νὰ ἐλλοτίζωμεν τὰ

ἀσπρόρρουχά μας, εἶναι βλαβερὸν καὶ ἀηδέες. Ἐν ἣ
παχεία ἐκείνη οὐσία μένει ἐπάνω εἰς τὸ δῆμα πολὺν
καιρὸν, κλείει τοὺς πόρους καὶ οὕτω ἐμποδίζει τὰς
ἀχρήστους καὶ βλαβεράς οὐσίας νὰ ἐξέρχωνται ἀπὸ τὸ
σῶμα μαζί με τὸν ἰδρῶτα.

Ἡ περιττὴ αὕτη ὕλη, ἣ ὅποια ἐξέρχεται ἀπὸ τὸ
σῶμα μαζί με τὸν ἰδρῶτα εἶναι πολὺ βλαβερὰ εἰς τὴν
ὕγιαν, εἴαν μείνῃ ἐπάνω εἰς τὸ δῆμα καὶ διὰ τοῦτο
δοσε δὲν φροντίζουσιν νὰ λούουν συχνὰ τὸ σῶμά των,
κρυολογοῦν καὶ ἀρρωστοῦν εὐκολώτερα ἀπὸ δόσους ψυ-
λάττονται πάντοτε καθαροί.

39. Ὁ φύλακας τοῦ φαναριοῦ.

Μονάχῳ μέσ' στὸ πῆλγο κι' ἀγνάντια ἀπ' τὸ λιμῖνι
σησαῖκε ἐνθῆναι ἀπόκρημνο τὴν ἀκαρπὴν τὴν ῥάχη.

Τὰ ὄρετα μόνον τριγωνοῦν στὴ κορυφῇ τοῦ βράχου
καὶ καταφεύγει ὁ ναυτικός, χειμῶνας σὺν τὸν πῆλῳ.

Τὴν ἰσημερίαν τοῦ ὀλόγρου τὸ κύμα νανουρίζει,
κι' ἐκείνῳ στὴν ψηλότερην κορυφῇ τοῦ ξυσπρίζει
κίρια, ποῦ μέσα των ὁ φάρος ἀκοίμητος ἀσπράζει
εἰς σκοτὴ καὶ κατακαινὴς, παρηγοριὰ τοῦ ναυτοῦ.

Ἄγρια ἢ νύκτα γίνεται σιτῆς θαλάσσης τὰ πλάτη
ψηλὰ γροῖζει τοῦ φανοῦ τὸ φλογισμένο μάτι.

Φύγων τὰ σύννεφα βαρὺ κατὰ τὴν πάλι πέρα,
Ποῦ λάμπει μοριοφώτιστη σιὸν σκοτεινὸν αἰθέρα.

40. Τί μᾶς φέρει ἡ Ἀνοιξίς.

Ὁ ἄνεμος τῆς Ἀνοιξέως φυσᾷ. Εἰς τὴν πνοὴν τοῦ τὰ σύννεφα σκορπίζονται καὶ φαίνονται πάλιν ὁ γαλανὸς αὐρανὸς καὶ ὁ λαμπρὸς ἥλιος. Περνᾷ ἐπάνω ἀπὸ τοὺς ξηροὺς κλάδους τῶν δένδρων οἱ βλαστοὶ ἀνοίγονται καταπράσινοι καὶ τὰ πρῶτα φύλλα σκεπάζουν τοὺς κλώνους.

Ἡ ἀμυγδαλὴ ἔχει ἀνθίσει καὶ εἶναι καταστόλιστος ὡς νόμφη. Πρώτῃ ἀφηγεῖται τοὺς πάγους τοῦ χειμῶνος καὶ ἀνοίγει τὰ ῥοαῖα λευκὰ καὶ ρόδινα ἀνθῶν της, ὡς ἂν θέλῃ νὰ παρηγορήσῃ τὰ ξηρὰ γύρω της δένδρα καὶ νὰ εἴπῃ εἰς αὐτά :

— Θάρρος! Βλέπετε, ἡ Ἀνοιξίς ἔρχεται! Πρώτῃ ἐγὼ τὴν εἶδον καὶ ἤνθησα. Γρήγορα ὅτ' ἀνθίσετε καὶ οἱ ἄλλοι.

Ὁ ἄνεμος τῆς Ἀνοιξέως φέρει ἐπάνω εἰς τὰ πτερὰ τοῦ τὰ χελιδόνια. Ἐρχονται ἀπὸ τὰς μακρυνὰς θερμὰς χώρας, πετοῦν χροῖμένα ἐδῶ καὶ ἐκεῖ μὲ τὰ σπαθωτά πτερὰ των καὶ ζητοῦν τὴν παλαιὰν των φωλεάν. Τὰ παιδάκια τὰ βλέπουν καὶ ἀρχίζουν νὰ τραγουδοῦν :

Χελιδόνι ἔρχεται

ἀπ' τὴν ἄσπερ θάλασσα

κάθησε καὶ λόλησε

Μάρτη, Μάρτη βροχερὴ

καὶ Φλεβάρη θλιβερὴ.

κι' ἂν χιονίξῃς κι' ἂν ποιίξῃς

πάλιν Ἀνοιξί μυρίζεις !

Οἱ σπουργίται ἀκούουν τὸ τραγοῦδι, πέρνουν καὶ αὐτοὶ θάρρος καὶ λέγουν :

— Ἐρχεται, ἔρχεται ἡ Ἀνοιξίς.

Ἀναβαίνουν εἰς τὸν ὑψηλότερον κλῶνον τῆς λεύκης καὶ κοιτάζουν πέρα. Νά τὴν ἔρχεται, μὲ φορέματα καταπράσινα, μὲ ρόδα Ἀπριλιάτικα εἰς τὰ ξανθὰ μαλλιά της, μὲ μαργαρίτας κίτρινες καὶ παπαρούνας καὶ λιμνανοθοὺς εἰς τὰ χέρια της. Καὶ ὅπου πατήσῃ τὸ πόδι της, χιλιάδες λουλουδάκια ἀνοίγουν λευκὰ καὶ κίτρινα καὶ κόκκινα.

Τὴν ὥρᾴα τότε νὰ ἐξυπνᾷς πρῶτ', νὰ περιπατῇς εἰς τὴν ἐξοχὴν καὶ ν' ἀναπνέῃς τὸν καθαρὸν ἀέρα τῆς θαλάσσης ἢ τοῦ βουνοῦ ! Δροσερὰ καὶ ζωογόνος αὔρα θαυρεῖ τὸ πρόσωπόν σου καὶ ἡ καρδίᾳ σου

σκιρτᾷ ἀπὸ εὐγνωμοσύνης καὶ εὐχαριστεῖ τὸν Θεόν, ὁ ὁποῖος ἐχάρισεν εἰς τὸν ἄνθρωπον τόσον μεγάλαν ἀγαθάν. Τὰ χεῖλη σου μὲ θαυμασμὸν ψαθυρίζουν :

«Μέγας εἶ, Κύριε, καὶ θαυμαστὰ τὰ ἔργα σου καὶ οὐδεὶς λόγος ἐξαρτᾷς πρὸς ἕνα τῶν θαυμασίων σου!»

Τὰ πρόβατα σαλεύουν εἰς τὰ πλάγια τοῦ βουνοῦ καὶ ὁ ἦχος τῶν κωδιωνάκων των ἀκούεται γλυκὺς εἰς τὸν ἀέρα. Ὁ βοσκὸς κάτω ἀπὸ τὴν σκιάν τῆς γηραιᾶς πλατάνου ἐξηλασμένος παίζει τὴν φλογέραν του.

Σπουργίτης

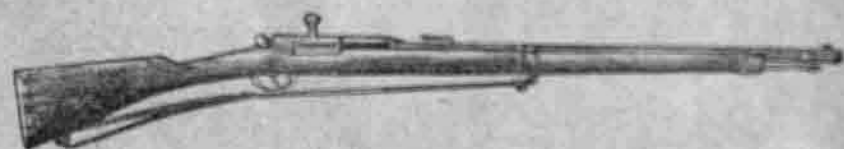
47. Πῶς τιμωρεῖται ὁ Ἀνδρέας, διότι παρήκουσεν εἰς τὸν πατέρα του.

Τὰ παιδιά μιᾶς συνοικίας συγκεντρώνονται μετὰ τὸ σχολεῖον τὸ ἀπόγευμα καὶ παίζουν.

Σχηματίζουσιν οὐλαμὸν καὶ γυμνάζονται ὡς στρατιῶται.

Ἀντὶ ὅπλου κρατοῦν κάλαμον, κλίνουν δεξιὰ καὶ ἀριστερά, μεταβάλλουν πρόσωπον, γραμμὴν μὲ παράστημα στρατιωτικὸν καὶ μὲ κανονικὸν βῆμα.

Ὁ μικρὸς ἐκεῖνος στρατὸς ἔχει ἀξιωματικούς, ὑπαξιωματικούς, σημαίνῃ ἐπάνω εἰς καλάμινον κοντόν, τὴν ὁποῖαν

Ὅπλον

φέρει πάντοτε τὸ ὑψηλότερον παιχνίδιον. Τὸ θέσμιον εἶναι ὦραϊον.

Μεταξὺ τῶν μικρῶν τούτων στρατιωτῶν εἶναι καὶ ὁ δεκάετης Ἀνδρέας.

Οὗτος, ὁσάκις εἰσέρχεται εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ πατρὸς του στέκεται καὶ βλέπει μὲ πόθον τὸ ὅπλον, τὸ ὁποῖον εἶναι κρεμασμένον ἄνωθεν τῆς κλίνης· διότι ὁ πατὴρ τοῦ Ἀνδρέου εἶναι κυνηγός. «Πῶς ἤθελα», σκέπτεται, «νὰ ἔχω ὀληθρινὴν καὶ ὄχι καλάμινον ὅπλον! Ἀλλ' ὁ πατὴρ ἀπηγόρευσε νὰ τὸ ἐγγίσωμεν. Ἐπειτα δὲ εἶναι καὶ τόσων ὑψηλὰ κρεμασμένον... μήπως δύναμαι καὶ νὰ τὸ φθάσω!»

Μίαν Κυριακὴν, ἐνῶ ἡ μήτηρ του καὶ ἡ μεγαλύτερα ἀδελφή του ἦσαν εἰς τὸ μαγειρεῖον, ὁ Ἀνδρέας εὐρέθη μόνος εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ πατρὸς του καὶ εἶχε προσηλάνει τὸ βλέμματά του εἰς τὸ ποθητὸν ὅπλον.

Εἰς μίαν γωνίαν ἐκοιμᾶτο ὁ μικρὸς ἀδελφός του.

«Δὲν εἶναι κανεὶς» ἐσκέφθη· «ἄς προσπαθῶ νὰ καταβιάσω τὸ ὅπλον, νὰ παίξω ὀλίγον, καὶ πάλιν τὸ κρεμῶ.

Ἐπειδὴ ὁμως δὲν ἔρθανεν, ἔθεσεν ἐπάνω εἰς τὴν κλίνην κάθισμα καὶ ἀνέβη.

Τὰ δάκτυλα αὐτοῦ μόλις ἤγγιζον τὸ ὅπλον· ἐστηρίχθη εἰς τὰ δάκτυλα τῶν ποδῶν του καὶ κατάρθωσε νὰ τὸ καταβιάσῃ.

Ἀλλ' ἦτο βαρὺ καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ τὸ κρατήσῃ καὶ τὸ ὅπλον... πίπτει εἰς τὸ πάτωμα.

Κρότος φοβερός ἀντήχησεν εἰς τὸ δωμάτιον, τὸ ὅποιον ἐπληρώθη καπνοῦ.

Τὸ ὅπλον εἶχεν ἐκपुरσοκροτήσῃ· τὰ μικρὰ σφαιρίδια ἐνεσπηνώθησαν εἰς τὴν ὁροφήν.

Ἡ μήτηρ καὶ ἡ ἀδελφὴ αὐτοῦ τρέχουσιν ἐντρομοί. Ὁ Ἀνδρέας ἐστέκετο ὠχρός καὶ τρέμων ἐπάνω εἰς τὸ κάθισμα.

Ἡ μήτηρ σπεύδει εἰς τὸ μέρος ὅπου ἐκοιμᾶτο ὁ μικρὸς ἀδελφός τοῦ Ἀνδρέου· εὐτυχῶς δὲν εἶχε συμβῇ δυστύχημα.

Τὴν στιγμὴν ἀκριβῶς ἐκείνην εἰσήρχετο ὁ πατὴρ εἰς τὴν οἰκίαν, ὅστις, ἀκούσας τὸν πυροβολισμόν, ὁρμᾷ τεταραγμένος εἰς τὸ δωμάτιον.

Μόλις εἶδε τὴν σκηνὴν ἐκείνην, ἐνόησε τί συμβαίνει. Κρατήσας ὁμως τὴν ὀργὴν του εἶπε μὲ φωνὴν αὐστηράν:

«Ἀπερίσκεπτε! Ὀλίγον ἔλειψε νὰ γίνῃς φονεὺς ὀλίγον θαῖψε νὰ γίνῃς θύμιος».

Κατὰ διαταγὴν τοῦ πατρὸς ἐξῆλθον τοῦ δωματίου ὅλοι πλὴν τοῦ Ἀνδρέου, ὅστις ἀφέθη ἐκεῖ, ἵνα μένων μόνος συναισθανθῇ τὴν κακὴν πράξιν του.

Ἀλλ' ὁ Ἀνδρέας ἦτο ἀπαρηγόρητος καὶ ἔκλαιε μὲ λυγμούς.

Μετ' ὀλίγον ἡ θύρα ἠνοίχθη ἡσύχως καὶ εἰσῆλθεν ἡ

ἀδελφὴ αὐτοῦ, ἥτις μὲ λόγους μαλακοὺς παρηγόρησε τὸν Ἀνδρέαν.

Ἀφοῦ παρῆλθον δύο καὶ πλέον ὥρῃ, εἰσῆλθεν ὁ πατήρ.

Ὁ Ἀνδρέας τρέχει καὶ ριφθεὶς εἰς τὴν ἀγκιάλην αὐτοῦ ζητεῖ μὲ δάκρυα συγγνώμην.

Ὁ πατήρ βεβαιωθείς περὶ τῆς εἰλικρινοῦς μετνοίας τοῦ υἱοῦ του, λέγει μὲ μαλακὸν τρόπον.

«Θέλεις, Ἀνδρέα, νὰ γίνῃς στρατιώτης καὶ ἡμῶς εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἀπέδειξας, ὅτι στερεῖσαι τῆς σπουδαιοτέρας ἀρετῆς τοῦ στρατιώτου, τῆς πειθαρχίας. Ἐνῷ διέταξα νὰ μὴ ἐγγίῃσῃ κανεὶς τὸ ὅπλον, σὺ παρέβης τοιοιτοτρόπως τὴν πειθαρχίαν.

«Εἶσαι ἄξιος τιμωρίας μεγάλης, ὁμοίως μὲ ἐκείνην, διὰ τῆς ὁποίας τιμωροῦν εἰς τὸν στρατὸν τοὺς ἀπειθεῖς. Σὲ τιμωρῶ λοιπὸν καὶ ἐγὼ τοιοιτοτρόπως ἐπὶ δέκα πέντε ἡμέρας δὲν θὰ λαμβάνῃς μέρος εἰς τὰ στρατιωτικὰ παιγνίδια, τὰ ὁποῖα παίζεις μετὰ τῶν συμμαθητῶν σου. Τοιοιτοτρόπως θὰ μάθῃς, ὅτι, γιὰ νὰ εἶσαι στρατιώτης, ἔστω καὶ εἰς τὰ παιγνίδια, ὀφείλεις πρὸ παντός νὰ ἔχῃς πειθαρχίαν.

48. Ἰδιότητες ἀναγκαῖαι τοῦ ποσίμου ὕδατος.

Ἡ παρουσία τοῦ ἀέρος εἶναι ἀναγκαῖα εἰς τὰ πρὸς πόσιν ὠρισμένα ὕδατα. Τὸ ὕδωρ τὸ ἐνέχον ἀέρα εἶναι πολὺ ὑγιανὸν καὶ ἔχει γεῦσιν εὐαρεστοτέραν ἢ τὸ στερούμενον τοιοῦτου. Τὸ διυλισμένον ἢ ἀπεσταχμένον ὕδωρ εἶναι μὲν ἀπολύτως καθαρώτερον, ἀλλ' ὄχι καὶ κατὰλληλον πρὸς πόσιν γίνεται δὲ τοιοῦτον, ἀφοῦ πρότερον ὑποβληθῇ εἰς συνάφειαν μετὰ τοῦ ἀέρος. Ἡ ἐκλογὴ καθαροῦ καὶ καλοῦ ποσίμου ὕδατος εἶναι οὐσιώδης ὅρος τῆς δημοσίας ὑγιεινῆς. Τὸ καθαρὸν ὕδωρ διακρίνεται ἐκ τῶν ἐξῆς γνωρισμάτων:

«Τὸ ὕδωρ θεωρεῖται καθαρὸν καὶ κατὰλληλον πρὸς πόσιν, ὅταν εἶναι δροσερόν, διαυγές, ἄοσμον ὅταν ἡ γεῦσις του εἶναι λεπτοτάτη καὶ μάλιστα οὐχὶ δυσάρεστος, οὔτε ἀηδής. οὔτε ἀλμυρά, οὔτε ὑπόγλυκος ὅταν περιέχῃ ὀλίγας ξένας οὐσίας ὅταν περιλαμβάνῃ ἀρκετὸν ἀέρα ἐν διαλύσει ὅταν διαλύῃ τὸν σάπωνα, χωρὶς νὰ σχηματίζῃ θρόμβους, καὶ ὅταν ἐν αὐτῷ τὰ ὕσπρια εὐκόλως βράζονται καὶ ταχέως».

Ὅπως ἀφαιρέσωμεν πάσας τὰς βλάβας τὰς προξενουμένας ἐκ τῶν μολυσμένων ὑδάτων, εἶναι ἀνάγκη νὰ βράζωμεν αὐτά· οὕτω καταστρέφονται τὰ διενεργοῦντα τὴν ζύμωσιν ὁργανικὰ ὄντα καὶ θνήσκουσιν ὑπὸ θερμοκρασίαν 100 βαθμῶν.

Ὅταν τὸ ὕδωρ εἶναι ἀπλῶς πλήρες ἀργίλου ἢ ἄμμου καὶ ἄλλων ἀδιαλύτων οὐσιῶν, ἀρκεῖ νὰ διαλύσωμεν αὐτό, ἵνα τὸ κρυσταλλώσωμεν καθαρὸν. Πρὸς τοῦτο διαπερῶσιν αὐτὸ διὰ πτερῶν πορωδῶν ἀμμιολίθων, ἢ καὶ δι' ἄμμου ἢ σπόγγου.

Ὅταν δὲ θέλωσι ν' ἀφαιρέσωσιν ἀπὸ τοῦ ὕδατος τὰ μολυσματικὰ ἀέρια, διαπερῶσιν αὐτὸ διὰ ξυλκινθράκων τετριμμένων εἰς κόνιν.

49. Μία δίκη.

«Νὰ ἰδοῦμε τί θὰ πῇ τὸ δικαστήριον!»

— «Τί θέλεις νὰ εἰπῇ τὸ δικαστήριον, κουμπάρε μου; Τὴν ἀχλαδιὰ ποῦ εἶναι στὸ σάνορο, τὴν ξέρουν ὅλοι πὼς εἶναι δική μου. Ὅπως ἡ ἐλχὰ ποῦ εἶναι στὴν ἄλλη μεριὰ εἶναι δική σου! Τὴν ἀχλαδιὰ τὴν φύτεψε ὁ παππούς μου καὶ τὴν ἐλχὰ ὁ παππούς τοῦ παπποῦ σου. Ὅποιον ἂν ρωτήσης ἀπὸ τοὺς γέροντας αὐτὸ θὰ σοῦ πῇ».

— «Δὲν ξέρω τί θὰ πῇ ὁ ἕνας κι' ὁ ἄλλος. Ἡ ἀχλαδιὰ γέρνει περισσύτερο στὸ δικό μου κτῆμα. Εἶναι δική μου καὶ θὰ τὴν κερδίσω».

— «Νὰ μὴν τὸ κάμης, κουμπάρε. Ἄν εἶναι νὰ πᾶς στὸ δικαστήριον καλύτερα νὰ σοῦ τὴν χαρίσω».

— «Χά, χά.... τὸν χαριστή! Νὰ μοῦ τὴν χαρίσης, ὅχι. Ὁὰ σοῦ τὴν πάρω μὲ τὸ νόμο».

Ἔτσι ἤρχισεν ἡ φιλονικία μίαν Κυριακὴν ἔξω ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν ὕστερα ἀπὸ τὴν λειτουργίαν. Ἦσαν γείτονες καὶ κουμπάροι, ὁ Μπελοδῆμος καὶ ὁ Λυκούσης. Ὁ πρῶτος εἶχε βαπτίσει τοῦ δευτέρου ἓνα ἀγόρι. Εἶχαν καὶ ἀπὸ ἓνα περιβόλι κολλητὰ. Κατὰ τὸν δημόσιον δρόμον ἦσαν οἱ πόρτες τῶν σπιτιῶν των. Τὴν πρώτην καλημέραν μεταξὺ των τὴν εἶχαν. Μαζὶ εἶχαν τὶς χαρὲς καὶ τὶς λύπες.

— «Νὰ ποτίσω ἐγὼ σήμερα, κουμπάρε».

— «Μετὰ χαρᾶς σου, γείτονα, αὔριο ποτίζω ἐγώ».

— «Νὰ σὲ βοηθήσω νὰ μαζέψῃς τὰ πορτοκάλια σου».

— «Ναὶ σ' εὐχαριστῶ. Κι' ὅταν εἶναι καιρὸς καὶ ἐγὼ θὰ σὲ βοηθήσω...».

Ἔτσι ζοῦσαν μιὰ χαρά. Καὶ τώρα ἐτοιμάζοντο διὰ δικαστήρια. Καὶ διατί; Διὰ τὸ τίποτε. Μίαν ἡμέραν ὁ βαπτιστικὸς ἀνέβη εἰς τὴν ἀγλαδιὰν ποῦ ἦταν ἀνάμεσά εἰς τὰ δύο περιβόλια.

Ἡ κουνιά του τοῦ φώναξε.

«Μή, παιδί μου, γιατί ἀκόμη εἶναι ἀγούρα τ' ἀγλαδία καὶ θὰ μοῦ ἀρρωστήσῃς».

Ἡ μητέρα τοῦ παιδιοῦ τὸ ἤκουσε καὶ τὸ εἶπε εἰς τὸν ἄνδρα της. Ἐκεῖνος, ποῖος εἰξέειρε εἰς τί θέσιν εὐρίθη, τοῦ ἐκακοφάνη, καὶ ἔτσι ἤρχισεν ἡ γκρίνια μεταξὺ των. Ὁσα καλημέρα, ὅτε καλησπέρα. Τὸν ἓνα δρόμον ὁ ἓνας, τὸν ἄλλον ὁ ἄλλος.

Ὁ Μπελοδῆμος ἐσυλλογίσθη: «Μπόρα εἶναι θὰ πιάσῃ. Ὁὰ καταλάβῃ τὸ λάθος του καὶ θὰ μετανιώσῃ. Ἰσως καὶ νὰ ἐντρέπεται νὰ πᾶ πὼς ἔχω δίκαιον».

Μίαν ἡμέραν ὅμοιος ἦλθεν ὁ δικαστικὸς κλητὴρ καὶ τοῦ ἐκοινοποίησεν ἀγωγὴν.

«Δὲν κάνει νὰ σπρώξω τὰ πράγματα», ἐσυλλογίσθη ὁ Μπελοδῆμος.

Πηγαίνει στὸν παπᾶ τοῦ χωριοῦ καὶ τοῦ τὰ λέγει ὅλα.

«Δὲν εἶναι καλὰ πράγματα, παπᾶ μου, νάχωμε τὴν εὐχὴ σου. Μὴλὲς τοῦ ὅτι θέλει νὰ γίνῃ μὲ τὸ καλὸ. Εἴμαστε ἐμεῖς, πτωχοὶ ἄνθρωποι γιὰ τὰ δικαστήρια;»

Ὁ παπᾶς ἓνας σεβάσμιος γέρον, ἐπῆγε καὶ ὁμίλησε τοῦ Λυκούση. «Ἀσχημα πράγματα εἶναι αὐτὰ ποῦ γίνονται τοῦ λέγει. Ἡ ἀγλαδιὰ εἶναι τοῦ Μπελοδήμου. Ἔτσι τὴν ξεύρει τὸ χωριό. Καλὰ θὰ κάμῃ νὰ δεχθῇ νὰ τὴν μοιράσουν. Ὁ Μπελοδῆμος θέλει νὰ εἶναι ἀγαπημένος καθὼς καὶ πρὶν, μὲ τὸν γείτονά του».

Ὁ Λυκούσης ποῦ νὰ δεχθῇ! ὁμίλησε μάλιστα καὶ ἄπρεπα στὸν παπᾶ. Τοῦ εἶπε νὰ μὴ ἀνακατόνεται στίς ξένες δουλειές. Καὶ ὅτι ἔχουν οἱ δύο των ὅτ' τὸ ξεδιαλύνῃ τὸ δικαστήριον...

Ἔτσι τὸ ἤθελε ὁ Λυκούσης, ἔτσι καὶ ἐγινε. Σήμερα νὰ ἐξετασθοῦν οἱ μάρτυρες, αὔριο νὰ γίνουν τὰ χαρτιά, νὰ γραφοῦν καὶ ὅλα χαρτίσημα, νὰ πᾶ τὸ δικαστήριον στὸν τόπον καὶ νὰ ἰδῇ ποῖος ἔχει δίκαιον.

Τέλος ἔπειτα ἀπὸ πολλὰ, τὸ δικαστήριον εἶπε πὼς εἶχε δίκαιον ὁ Μπελοδῆμος. Ἰδική του ἡ ἀγλαδιὰ.

Μὰ τότε ὁ Λυκούσης ἐπέσιμωσε περισσότερον. Ἐκαμὲν ὅλα χαρτιά διὰ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ ἀνώτερον δικαστήριον ἡ ἐπίθεσις. Ἀπὸ τὰ πεντάλια ποῦ ἐξόδαε εἰς τὴν ἀρχὴν, ἐρθασεν εἰς τὰ δεκάλια τὰ εἰκοσιπεντάλια. Τὴν ἐσοδείαν τοῦ περιβαλίου τὴν ἔτρωγαν τὰ ἐξοδα διὰ τὴν δίκην. Τὰ χρῶμα ἐπερνῶσαν, ἡ ἐσοδεία δὲν ἐρθκε, καὶ εἰς τὸ τέλος ἐχρεώθη! Τέλος ἐβγήκεν ἡ τελειωτικὴ ἀπόφασις. Ἡ ἀγλαδιὰ διὰ πάλιν τοῦ Μπελοδήμου. Καὶ τώρα; Ἄλλαι δίκαι νὰ πλῇ-

ρώση τὰ ἔξοδα καὶ τὰ χρέη ὁ Λυκούσης. Χρεωμένα τὰ περιβόλι, χρεωμένα καὶ τὸ σπίτι. Οἱ δανεισταὶ τοῦ ἔβγαλαν ἀπόφασιν νὰ τοῦ πωλήσουν τὸ περιβόλι. Ὁ Μπελοδῆμος ἠγόρασε τὸ σπίτι καὶ τὸ περιβόλι.

Τὸ βράδυ τοῦ ἐπέστρεψαν ἀπὸ τὴν πόλιν ἐπλησίασεν ὁ Λυκούσης τὸν κουμπάρον του καὶ τοῦ εἶπε θυμωμένα: «Καὶ ἐδῶ μπροστά μου βγήκες. Θέλεις νάχης τὴν εὐχαρίστησιν νὰ μᾶς πετάξης ἔξω».

— «Ἀλλὰ γιὰ νὰ μὴ σᾶς πετάξουν οἱ ἄλλοι».

— «Καὶ θὰ σοῦ ἐπαιρῶν τὴν χαρὰ, ἔ;»

— «Πάντα πικρόλογος, καὶ μένει. Ὅχι, τὸ πῆρα τὸ περιβόλι καὶ τὸ σπίτι γιὰ νὰ μείνῃς μέσα. Θέλω νὰ μείνῃς γι' τὸν ἑαυτό μου».

— «Πάλι ἔρχιντες τὰ χαρίσματα;»

— «Μὴ βιάζεσαι καὶ αὐτὸ τὸ κάνω ἂν θέλῃς. Μὰ λέω πῶς ἔτσι θὰ μοῦ πληρώσῃς τὸ χρέος μὲ τὴν ἡσυχίαν σου. Οἱ ἄλλοι δὲν σὲ περίμεναν βλέπεις. Θὰ δουλέψῃς καλύτερα τὸ περιβόλι, καὶ σὲ λίγα χρόνια θὰ ἦναι πάλι δικό σου».

Ὁλίγον κατ' ὀλίγον ἔπεφτε ὁ θυμὸς τοῦ Λυκούση. Ἐνεθυμήθη τὰ χρόνια ποὺ ἐπέρασαν ἀγαπημένοι, καὶ τὰ χρόνια ποὺ μιὰ κακὴ ὥρα τοὺς ἐχώρισε. Τί καλὰ θὰ ἦτο νὰ εἶχαν ἀκούσῃ τὸν κουμπάρο του καὶ τὸν παπᾶ του! Τὰ δάκρυα ἐγέμισαν τὰ μάτια του. Ἐπειτα ἠρώτησε δαυλὰ:

«Ἀλήθεια κουμπάρε;»

— «Ἀλήθεια στὸ στυχρὸ ποῦ πιστεύω».

Ὁ Λυκούσης τοῦ ἄρπαξε τὸ χέρι καὶ τὸ ἔστρεψε δυνατὰ. «Σ' εὐχαριστῶ. Ὁ Θεὸς νὰ σοῦ τὰ πληρώσῃ!» ἔμπαρσε νὰ τοῦ εἰπῇ.

Ἐν τῷ μεταξύ ἔφθασαν εἰς τὰ σπίτια των.

— «Καληνύκτα κουμπάρε».

— «Καλὴ σου νύκτα, εὐχαριστῶ».

Τὴν ὥραν ποὺ ἐπῆγεν ὁ Λυκούσης νὰ ἔαβῃ εἰς τὴν θύ-

ραν του, τοῦ ἐφύναξε ὁ Μπελοδῆμος: «Γιὰ νὰ σοῦ πῶ, κουμπάρε. Καὶ ἐπλησίασε σχεδὸν εἰς τ' αὐτὸ του. «Τὴν ἔχλαδιὰ, λέω νὰ τὴν κόψωμε αὐριο. Νὰ τὴν κόψωμε καὶ νὰ τὴν κόψωμε γιὰ νὰ γίνῃ στάχτη»....

Ὁ Λυκούσης ἐσυλλογίσθη ὀλίγον καὶ εἶπε:

«Ὅχι, κουμπάρε, νὰ μὴ τὴν κόψωμε. Θέλω νὰ τὴν βλέπω τὰ παιδιὰ μας καὶ νὰ ρεῖγουν ὅσο μποροῦν τίς φιλοκαίε καὶ τὰ δικαστήρια».

30. Ἡ ἐνδυμασία.

Οἱ ἄνθρωποι ἐκτὸς τῆς τροφῆς καὶ τῆς κατοικίας ἔχουν αἵματι καὶ ἐνδυμάτων, διὰ νὰ διατηροῦν τὴν φυσικὴν θερμότητα τοῦ σώματός των καὶ προσυλλάττουν αὐτὸ ἀπὸ τὸ κρύος καὶ ἀπὸ τὰς θερμὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου, καθὼς καὶ εἰς πᾶσαν προσβολὴν τῆς ἀτμοσφαίρας.

Τὰ ὕλικά τὰ ὁποῖα χρησιμεύουν διὰ τὴν κατασκευὴν ἐνδυμάτων προμηθεύονται οἱ ἄνθρωποι ἀπὸ τὰ διάφορα ζῷα καὶ φυτὰ.

Τὰ μαλλὰ τοῦ προβάτου καὶ τῆς αἰγῆς, τὸ ματάκι τοῦ μεταξοσκώληκος, τὰ δέρματα τῶν ζώων καὶ τὰ ὕλικά διαφόρων φυτῶν, οἷον τοῦ βάμβακος, τοῦ λίνου, τῆς καννάβειος καταργάζονται οἱ βιομήχανοι εἰς διάφορα ἐργαστήρια, τὰ ὅποια καλοῦνται κλωστήρια, ὑφαντήρια, βυρσοδεφεῖα καὶ κατασκευάζουν διάφορα ὑφάσματα, μὲ τὰ ὁποῖα γίνονται αἱ ἐνδυμασίαι τῶν ἀνθρώπων.

Ὅπως τὸ θέρος τὸ ὕδωρ, εἰς τὴν αἰθρὴν μὲν εἰς ἀγγεῖα, τὰ ὅποια ἔχουν πόρους, γίνεται ψυχρότερον διότι γίνεται ταχεῖα

ἐξάτμισις, τοιοῦτοτρόπως καὶ τὸ σῶμα ἡμῶν τὸ θέρος γίνεται δροσερώτερον, ἐνν' περιβάλλεται μὲ ἐνδύματα, τὰ ὅποια εὐκολώτερα διαβρέχονται ὑπὸ τοῦ ἰδρωτός καὶ ταχέως στεγνώνουν. Τοιαῦτα ἐνδύματα εἶναι τὰ μεταξωτά, τὰ λινά καὶ τὰ βαμβακερά.

Τὰ μάλλινα ἐνδύματα καὶ ἐμποτίζονται ὑπὸ τοῦ ἰδρωτός βραδέως καὶ στεγνώνουν βραδέως· διὰ τοῦτο εἶναι κατὰλληλα διὰ τὸν χειμῶνα.

Τὸ θέρος τὰ ἐνδύματα εἰς τὰ θερμὰ κλίματα καθὼς τὸ ἰδικὸν μας πρέπει νὰ ἔχουν λευκὸν ἢ ἀνοιχτὸν χρῶμα, διότι τὸ μαῦρον θερμαίνεται εὐκολώτερον ὑπὸ τῶν ἀκτίνων τοῦ ἡλίου.

Τὰ ρυπαρά ἐνδύματα εἶναι λίαν ἐπιβλαβῆ εἰς τὴν υγίειαν μας, διότι μᾶς μεταδίδουν διαφόρους ἀσθενείας. Διὰ τοῦτο οἱ ἄνθρωποι πρέπει νὰ φοροῦν πάντοτε καθαρὰ ἐνδύματα, καὶ παντὸς δὲ νὰ φροντίζουν, ὥπως ἀλλάσσουν συχνὰ τὰ ἐσωτερικὰ ἐνδύματα.

Τὰ ὑποδήματα χρησιμεύουσι διὰ νὰ προφυλάττουν τὰ πόδας μας ἀπὸ τὴν ὑγρασίαν, ἀπὸ τὸ ψῦχος, ἀπὸ τὴν θερμότητα, τὸν κονιορτὸν καὶ ἐν γένει ἀπὸ πᾶσαν βλάβην, ἢ ὅποια εἶναι δυνατὸν νὰ μᾶς γίνῃ ἕνεκα τῶν ἀνεμεκλιῶν τοῦ ἐδάφους.

Τὰ πολὺ στενὰ ὑποδήματα κάμνουν κἄλλους εἰς τὰ δάκτυλα, οἱ ὅποιοι μᾶς προξενοῦν φοβεροὺς πόνους· ἐνίοτε δὲ εἶναι καὶ ἐπικίνδυναι· τὰ δὲ πλατέα ὑποδήματα ἐμποδίζουν τὴν κίνησιν καὶ προξενοῦν ἐκδοράς εἰς τοὺς πόδας. Διὰ τοῦτο τὰ καλὰ ὑποδήματα δὲν πρέπει νὰ εἶναι μήτε στενὰ μήτε ἐν ῥύχωρα καὶ νὰ ἐπιτρέπωσι τὴν φυσικὴν ἀνάπτυξιν τῶν δακτύλων.

Οἱ πόδες πρέπει νὰ πλύνωνται συχνά. Ἡ κακοκομία, ἥτις ἀναδίδεται ἐκ τῶν ποδῶν, ἀποδεικνύει ἄνθρωπον μωρὸν, τὸν ὅποιον ὅλοι ἀποφεύγουσιν.

Ἐκ τῆς ἐνδιαστικῆς ἐνίοτε διακρίνομεν τὴν πατρίδα καὶ τὸ ἐπ' ἡμέλειμα πολλῶν ἀνθρώπων.

Ὅμοίως ἐξ αὐτῆς διακρίνονται οἱ καθαροὶ καὶ φιλόκαλοι ἄνθρωποι τῶν ρυπαρῶν καὶ ἀφιλοκάλων.

§1. Διὰ τίνων ἄλλων μέσων γίνεται ἡ συγκοινωνία καὶ ἡ μεταφορά.

Τὰ ταχυδρομεῖα, ὁ τηλεγράφος καὶ τὰ τηλέφωνα.

Ἄλλα μέσα τῆς συγκοινωνίας τῶν πολιτισμένων ἀνθρώπων εἶναι τὰ ταχυδρομεῖα, ὁ τηλεγράφος καὶ τὰ τηλέφωνα.

Μὲ τὰ ταχυδρομεῖα γίνεται τακτικὴ ἢ ἀποστολὴ τῶν ἐπιστολῶν τῶν κατοίκων μιᾶς χώρας πρὸς τοὺς κατοίκους τῆς αὐτῆς ἢ ἄλλης χώρας. Ὅσαίτις μὲ τὰ ταχυδρομεῖα ἀποστέλλουν οἱ ἄνθρωποι βιβλία, ἡμερητίδας, διάφορα ἐμπορικὰ δείγματα καὶ χρήματα πρὸς ἄλλους ἀνθρώπους, οἱ ὅποιοι κατοικοῦν μακρὰν.

Ὁ τηλεγράφος δι' ἐνὸς μεταλλικοῦ σύρματος ἢ καλωδίου ἐποβρυχίων, τὰ ὅποια συνδέονται μὲ ἠλεκτρικὴν μηχανήν, μεταβιβάζει ἀπὸ ἑνα τόπον εἰς ἄλλον μακρὰν ἐξουσιζόμενον, ἀκαριαίως τὰς σκέψεις ἡμῶν μὲ ἰδιαίτερα συμβολικὰ γράμματα.

Πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἡ τηλεγραφικὴ συγκοινωνία ἐτελειοποιήθη ἀκόμη περισσότερο καὶ ἡ συνεννόησις μεταξὺ διαφόρων πόλεων, αἱ ὅποια εὐρίσκονται εἰς μεγάλην ἀναμεταξύ των ἀπόστασιν, ἐπιτυγχάνεται ἄνευ σύρματος ἢ καλωδίου, διὰ τοῦ καλουμένου ἀσυρμάτου τηλεγράφου, τὸν ὅποιον ἐφεύρεν ὁ Ἰταλὸς Μαρκόνης.

Με τὸν ἀσύρματον τηλέγραφον δύνανται τὰ πλοῖα, τὰ ὁποῖα πλέουν εἰς τὸν Ὑξανὸν νὰ συνεννοῶνται πρὸς ἄλλα πλοῖα μακρὰν αὐτῶν πλέοντα, ἢ καὶ πρὸς πόλεις μακρὰν ἀπ' αὐτῶν εὐρισκομένας.

Τελευταῖον δὲ κατωρθώσαν οἱ ἄνθρωποι γὰ συνεννοῶνται πρὸς ἀλλήλους ἀπ' εὐθείας καὶ διὰ ζώσης φωνῆς εἰς λίαν μακρυνὰς ἀποστάσεις διὰ τῆς ἐφευρέσεως ὁργάνου τινός, τὸ ὁποῖον καλεῖται **τηλέφωνον**.

Καὶ τηλεγραφικὰ μὲν γραφεῖα ὑπάρχουσι σήμερον εἰς ὅλας τὰς πόλεις καὶ κομποπόλεις τοῦ τόπου μας, τηλεφωνικὰ δὲ εἰς μερικὰς πόλεις καὶ εἰς πολλὰ χωρία, τὰ ὁποῖα στεροῦνται τηλεγραφικῆς συγκοινωνίας.

Διὰ τῶν ταχυδρομείων, τῶν τηλεγραφείων καὶ τῶν τηλεφώνων, κατορθώθη νὰ ἐπικοινωνῶσι τακτικῶς ἄνθρωποι τῶν οἱ πολιτισμένοι λαοί, νὰ ἀνταλλάσσωσι τὰς σκέψεις των, νὰ ἐξυπηρετῶσι τὰς ἀνάγκας των καὶ τοιοῦτο τρόπον νὰ προάγωνται εἰς τὸν πολιτισμόν.

§2. Πῶς συνεφιλώθη ὁ Δημήτριος μὲ τὰ κατοικίδια ζῷα.

Ὁ Δημήτριος, υἱὸς κτηματίου, δοάκις ἐπέστρεψεν ἀπὸ τοῦ σχολείου ἐτάρασεν ὁλόκληρον τὴν ἑταιρίαν.

Ἄλλοτε μὲν λακτίζει τὸν πιστὸν φύλακα τῆς ἐταιρίας σκύλον δύνανται τότε νὰ ἴδῃς τὸ ἀγαθὸν ζῷον μὲ πόσον λυπημένον βλέμμα προσβλέπει τὸν ἀσπλαγχτὸν Δημήτριον καὶ ἐνῷ ἀπομακρύνεται γογγύζει. Ἄλλοτε δὲ κρατῶν εἰς τὴν χεῖρα κάλαμον, καταδιώκει τρέχον τὰς ὀρνίθας καὶ αἱ δυστυχεῖς φεύγουσιν δρομαίως καταρρίζουσαι, νομίζεις ὅτι ἱερὰς ἐπισεν εἰς τὴν αὐλήν.

Καὶ τότε κατὰ τὸν δρόμον αὐτῶν ἡ γάτα ἀνορθώνει τὴν σάκην, καὶ εἶναι ἐτοίμη νὰ ἀμυνθῇ, ὃ δὲ ἡμίονος λακτίζει καὶ ἡ αἴξ κρατίζει.

Ὁ Δημήτριος ἀπέβη τύραννος τῆς ἐπαύλεως. Καὶ ὁμοῦ παραπονεῖται, διότι τὰ ζῷα δεικνύονται πρὸς αὐτὸν κακά.

«Μὴ παραπονήσαι Δημήτριε», τῷ εἶπεν ὁ πατήρ του μίαν ἡμέραν. Ἐὰν ἐφέρεσαι πρὸς τὰ ζῷα μὲ γλυκύτητα δὲν θὰ ἐδείκνυνον δυσἀρέσκειαν πρὸς σέ· θὰ σὲ ἠγάπων καὶ θὰ ἡσθαι καλοὶ φίλοι».

— «Ποῖοι θὰ μὲ ἠγάπων, πατέρα;»

— «Τὰ ζῷα τῆς αὐλῆς μας, Δημήτριε».

— «Καὶ μὲ τὰ ζῷα νὰ γίνω φίλος;»

— «Διὰ τί ὄχι;» ἀπήντησεν ὁ πατήρ.

— «Τότε καὶ νὰ μὴ τὰ κτυπῶ;»

— «Θεὸς φυλάξῃ!» Μήπως κτυπᾷ κανεὶς τοὺς φίλους του;»

Ὁ Θεὸς, παιδί μου, εἶθηκε τὰ ἀγαθὰ ταῦτα πλάσματα καταξῆ ἡμῶν ὡς φίλους. Καὶ οἱ φίλοι οὗτοι εἶναι πολὺ-γάμοι, διότι μᾶς ὑπηρετοῦσι μὴ ἀφροσύνῃ. Εἶναι ἀγαθοὶ φίλοι διότι μᾶς ἀγαποῦν μὲ τὴν καρδίαν των. Εἶναι, παιδί μου, οὕτω πρὸς πλασμένα, ὥστε ν' ἀγαποῦν τὸν ἄνθρωπον, μὲ τὸν ὁποῖον συζοῦν, ἀρκεῖ νὰ φέρεται κανεὶς πρὸς αὐτὰ πρῶτος».

Καὶ ὁ πατήρ ὡδήγησεν εἰς τὴν αὐλήν τὸν Δημήτριον, ἐφοῦ ἔθεσεν εἰς τὴν χεῖρα τοῦ Δημητρίου ἀραβόσιτον.

«Ρίψε εἰς τὰς ὀρνίθας», εἶπε, «τροφὴν· βλέπεις πῶς κίτταζουσιν ἀφοβοί; Ἀπλώσε τὸ χεῖρι σου μὲ ἀραβόσιτον ἰδοὺ τρέφουσιν. Αἱ ὀρνίθες ἐγένοντο πλέον φίλοι σου, Δημήτριε, ἀρκεῖ νὰ ἐξακολουθῇς νὰ φέρεσαι πάντοτε πρὸς αὐτὰς πρῶτος».

«Θώπευσον, τώρα τὴν αἶγα. Λέχεται, βλέπεις, εὐγνωμόνως τὰς θωπείας σου καὶ σ' ἀκολουθεῖ,

« Εἶπε μαλακὸν τινα λόγον εἰς τὴν ἀγελάδα· σὲ προσ-
βλέπει ἡσυχῶς καὶ προσμένει νὰ τὴν θωπεύσῃς· εἴναι
φίλοι.

« Κάλεσον τὸν ἄστυλόν· ἰδοὺ σείει τὴν οὐρὰν του· τοιο-
τοτρόπως δὲ δεικνύει τὴν χαρὰν του, διότι εἴναι φίλοι.
Θώπευσον αὐτόν· σὲ ἀγαπᾷ πλέον ».

Ὁ Δημήτριος ἐδοκίμαζε χαρὰν διὰ τὴν ἀγάπην του
εἰς τὰ ζῷα, τὰ πλάσματα ταῦτα τοῦ Θεοῦ. Ἐφέρετο
ἐκτοτε γλυκὺς πρὸς αὐτά, τὰ ὅποια ἀνταπέδιδον τὴν ἀγά-
πην. Καὶ τότε ἦτο εὐτυχής.

ΣΣ. Τὰ ζῷα.

Ποτὲ δὲν θὰ πειράξω
τὰ ζῷα τὰ καυμένα·
μὴ τάχα ὅαν ἐμένα
κ' ἐκεῖνα δὲν πονοῦν;

Θὰ τὰ χαϊδεύω πάντα,
προστάτης των θὰ γίνω,
ποτὲ δὲν θὰ τ' ἀφίνω
᾿ς τοὺς δρόμους νὰ πεινοῦν.

Ἄν δὲν ᾿μιλοῦν κ' ἐκεῖνα
κι' ὁ λόγος ἂν τοὺς λείπῃ,
μήπως δὲν νοιώθουν λύπη,
δὲν νοιώθουν καὶ χαρά;

Μήπως καρδιὰ δὲν ἔχουν
᾿ς τὰ στήθη των κρυμμένη
ποὺ τὴν χαρὰ προσμένει
κι' ἀγαπᾷ λαχταρᾷ;

Ἀκόμη κι' ὅταν βλέπω,
πῶς τὰ παιδεύουν ἄλλοι,
ἐγὼ θὰ τρέχω πάλι
μὲ θάρρος σταθερό.

Θὰ προσπαθῶ μὲ χάρδι
τὸν πόνον των νὰ γιάνω
κι' ὅ,τι ᾿μπορῶ θὰ κάνω
νὰ τὰ παρηγορῶ.

ΣΣ. Τὸ ναυτόπουλο.

Με τὸ γλυκὺ φθινηπῶρο ἀράξαν διὰ μερικὰς ἡμέρας εἰς
τὸ εὐαγρο νησί τὰ καράβια καὶ πάλιν ἐκαμαν πανὰ διὰ
νὰ ταξιδεύσουν εἰς μακρινὰ ταξίδια. Ὅλο τὸ νησί ἦτο
ἐκείσταν. Ἄλλοι εἰς τὴν ἀκρογιαλιά καὶ ἄλλοι εἰς τὰ πα-
ράθυρα. Κινεῖν τ' ἄσπρα μαντήλια των καὶ εὐχονται «στὸ
καλό! στὸ καλό, καλὸ ταξίδι».

Τελευταία ἔμεινε ἡ γολέτα (1) τοῦ καπετὰν Παλιούρα, ἡ
«Εὐαγγελίστρια». Οἱ ναῦται καὶ τὸ ναυτόπουλο εὐρίσκονται
εἰς τὴν θέσιν των. Τελευταῖος ἔρχεται ὁ ἰδιοκτήτης τῆς
γολέτας. Ἡ γολέτα ἐκίνησε.

Τὸ ναυτόπουλο στρέφει τὰ μᾶτια του διὰ τελευταίαν

(1) Καράβι, ἡμιολία.

φορὰν εἰς ἓνα χαμηλὸ σπιτάκι ἐπάνω εἰς τὴν βράχον. Εἰς τὸ παράθυρον εἶναι ἡ μητέρα του, χήρα μαυροφόρα καὶ τὸ μικρὸ του τὸ ἀδελφάκι. Κινοῦν τὰ μαντήλια των. Χαίρει καὶ αὐτὸ μὲ τὸ μαντήλι του, καὶ ἀρχίζει μὲ προθυμίαν τὴν ἐργασίαν του, λύει τὰ πανιά καὶ βεηθεῖ νὰ σπρώξουν τὴν ἀγκυραν.

Τὴν ὥραν ποὺ ἐβασιλευν ὁ ἥλιος ἐχάετο σιγὰ σιγὰ καὶ ἡ «Εὐαγγελίστρια» εἰς τὸν ὀρίζοντα. Τὸ ναυτόπουλον ἀνέβη εἰς τὸ ὑψηλὸν κατάρτι καὶ ἀπὸ ἐκεῖ βλέπει διὰ τελευταίαν φορὰν τὸ νησάκι ποὺ χρυσώνεται ἀπὸ τὸ ἀντιφάγγισμα τοῦ ἡλίου. Ὑψηλὰ εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ βουνοῦ ἀσπρίζει ἐν ἐκκλησάκι. Ἐκεῖ θὰ πηγαίῃ τακτικά ἡ μητέρα του ἀνάπτυη τὰ μαντήλια καὶ νὰ κυτάξῃ μακρὰν τὴν θάλασσαν, πότε θὰ γυρίσῃ ἡ «Εὐαγγελίστρια» μὲ τὸ παιδί της, πότε θὰ φέρῃ τὴν προῖκα τῆς ἀδελφῆς του.

Ἦλθεν ἡ ἑορτὴ τοῦ ἁγίου Νικολάου καὶ ἡ «Εὐαγγελίστρια» δὲν ἐφάνη. Οὐτε τὰ Χριστούγεννα οὐτε τὰ Φῶτα ποὺ ἀγιάζονται τὰ νερά. Ἐνα γράμμα ἦλθεν εἰς τὴν μητέρα τὴν χαροκαμένην. Τῆς γράφει τὸ ναυτόπουλο ἀπὸ τὴν Νεάπολιν, πὼς ἡμποδίσθη, διότι εἶχε πολλὰς ἐργασίας. Νὰ μὴν ἔχη κανένα φρόνον, διότι τὸ καράβι εἶναι καλὸν τάξιδο.

Τώρα θὰ ταξιδεύσουν διὰ τὴν Μασσαλίαν καὶ ἀπὸ ἐκεῖ θὰ ἐπιστρέψουν στὴν Πόλη, στὸ ἀγαπητὸ τους νησί. Τὸ Πάσχα πρῶτα ὁ Θεός, θὰ εἶναι πλησίον της. Ἐκεῖ εἰς τὴν Μασσαλίαν θὰ ἀγοράσῃ καὶ ὅ,τι χρειάζεται διὰ τὴν ἀδελφὴν του.

Ἐφθασεν ἐπὶ τέλους τὸ Μέγα Σάββατον καὶ ἡ «Εὐαγγελίστρια» εἶναι ἐξω ἀπὸ τὸ νησί. Μὰ νὰ ἐμβῇ εἰς τὸ λιμένα δὲν ἡμπορεῖ. Ἔως ἰδῶ ἦτο καλὸς καιρός.

Τώρα μετεβλήθη καὶ ἔγινεν ἐνάντιος. Βασιλὰ εἶναι τὰ κύματα καὶ τὸ καράβι παιγνίδι τῶν κυμάτων. Σχηματίζονται

τὰ πανιά, σπασμένα τὰ κατάρτια καὶ εἶναι βαθὺ τὸ σκοτάδι, μεσάνυχτα.

«Δι' ὄνομα τοῦ Θεοῦ, λέγει ὁ πλοίαρχος θυμωμένος. «Ἔξω ἀπὸ τὸ νησί μας καὶ νὰ χαθοῦμε»

— «Μάννα μου!» συλλογίζεται τὸ ναυτόπουλο. Ἄντι νὰ βγάλῃς τὰ μαῦρα, θὰ βάλῃς κι' ἄλλα γιὰ μένα!..»

Οἱ θαλασσινοὶ δταν εὐρεθοῦν εἰς κίνδυνον γίνονται ἄλλοι ἄνθρωποι. Ὁ καπετὰν Παλιούρας ἐθύμωσε μὲ τὸν βοριά.

«Ἐ, γιὰ τὸν Θεό!» εἶπε καὶ πάλιν. «Ἔξω ἀπὸ τὸ νησί μας καὶ νὰ χαθοῦμε!»

Ἀπεφάσισε νὰ παλαίσῃ καὶ νὰ νικήσῃ. Εἶπεν εἰς τοὺς ναῦτας νὰ καταλάβουν τὰς θέσεις των εἰς τὸ κατάρτι, καὶ νὰ προσέτιξεν τὸ ναυτόπουλο νὰ ἀναβῇ εἰς τὸ κατάρτι καὶ νὰ κοιτάξῃ ἄγρυπνα, ἐκεῖνος δὲ ἔλαβε μὲ τὸ δυνατό χεῖρ τοῦ τιμονι.

«Μαῖνα πανιά!», φωνάζει.

Ἰδρῶσαν οἱ ναῦται διὰ νὰ κάμουν τὸ θέλημα τοῦ καπετάνιου. Ἰδρῶσε καὶ ὁ καπετάνιος διὰ νὰ ὀρθοπλωρίσῃ τὴν γολέταν πρὸς τὸν ἄνεμον. Τὸ ναυτόπουλον ἐπάνω εἰς τὸ κατάρτι καρφωμένον, αἰσθάνεται τὸν ἄνεμον νὰ τοῦ παγώνῃ τὰ χεῖρα, καὶ πολλάκις τὸ κύμα νὰ τὸ κτυπᾷ κατὰ πρόσωπον. Τὰ μάτια του πονοῦν καὶ δακρύζουν, μὰ ποῦ νὰ τὸ κλείσῃ! Κοιτάζει μέσα στὸ σκοτάδι καὶ φωνάζει κάθε τόσο δυνατὰ:

«Ξεφυ δεξιά!... Ξεφυ ἀριστερά μας!» Ἀκούει ὁ καπετάνιος, γυρίζει τὸ τιμόνι κι' ἡ γολέτα ἀλλάσσει τὸν δρόμον της. Πότε δεξιά, πότε ἀριστερά γυρίζει καὶ ἀργοπλέει. Τὸ πλήρωμα ἡγωνίσθη ἐπὶ ἀρκετόν. Ἡ γολέτα, χωρὶς νὰ δύναιτο τὸ τιμόνι νὰ τὴν κυβερνήσῃ, γυρίζει ἀδιάκοπα ἐκτετατὴ εἰς τὴν σκοτεινὴν καὶ ἀγριεμένην θάλασσαν. Αἱ ὅραι ἐφαίνοντο χρόνος!

Τέλος ἤρχιζε νὰ γλυκοχαράζῃ καὶ ἐφάνη ὡς μαῦρος ὄγκος τὸ νησί κάτω ἀπὸ τὸν μολιβδόχρουν ὀρίζοντα. Ὁ καπετάνιος εἶδε πλέον τὸ ποτρικὸ λιμάνι καὶ ἐγύρισε κατὰ ἐκὴ τὴν πρῶραν τῆς «Εὐαγγελιστρίας».

Τὴν ὥραν ποὺ περιέφεραν τὸν ἐπιτάφιον εἰς τὸ νησί ἡ γολέτα ἦτο εἰς τὸ λιμάνι.

«Ἦλθα, μάνι μου!» ἐφώνησε τὸ ναυτόπουλον μάλις ἔρριψαν τὴν ἄγκυραν.

Τὴν νύκτα τῆς Ἀναστάσεως ἐπῆγε τὸ ναυτόπουλο μὲ τοὺς ἰδικούς του εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Ἦνευε τὴν πασχαλινὴν λαμπάδα ἔμπρὸς εἰς τὴν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ καὶ μίαν ἄλλην λαμπάδα εἰς τὸν Ἅγιον Νικόλαον, τοῦ ὁποίου τὴν εἰκόνα ἡσπάσθη μὲ εὐγνωμοσύνην, διότι ἐσώθη.

55. Ὁ κύρ βοριᾶς.

Ὁ κύρ βοριᾶς παρήγγειλεν ὅλων τῶν καρσιβιδνῶν:
«Καράβια π' ἀρμενίζετε, κάτεργα ποῦ κινᾶτε,
ἐμπᾶτε στὰ λιμάνια σας, γιατί θὲ νὰ φουσήξω.
ν' ἀσπρίσω κάμπους καὶ βουνά, νὰ κρυώσω τίς βουκοῦλες,
κι' ὅσα βρῶ μισοπέλαγος, στεριάς θὲ νὰ τὰ ρίξω»
Κι' ὅσα καράβια τ' ἀκούσαν, ὅλα λιμάνια πιάνουν,
τοῦ κύρ Ἀντριᾶ τὸ κάτεργο μέσα βαθεῖα ἀρμενίζει.
«Δὲν σὲ φοβοῦμαι, κύρ βοριᾶ, φουσήξες δὲν φουσήξες,
τί ἔχω καράβι ἀπὸ καρυὰ καὶ τὰ κουπιὰ πιξάρη,
ἔχω κι' ἀντίκες μπρούνιζινες κι' ἀτσάλινα κατάρτια,
ἔχω πανιά μεταξωτά, τῆς Προῦσας τὸ μετζέι,
ἔχω καὶ καραβόσκονα ἀπὸ ξανθῆς μαλλίνας
κι' ἔχω καὶ ναῦτες διαλεχτούς, ὅλο ἄνδρες τοῦ «πελάγου».

κι' ἔχω κι' ἓνα ναυτόπουλο ποῦ τοὺς καιροὺς γνωρίζει,
κι' ἐκεῖ ποῦ στήσω μιὰ φορὰ τὴν πλώρη δὲν γυρίζω.

Ἀνέβα, βρὲ ναυτόπουλο, στὸ μεσιανὸ κατάρτι,
γιὰ νὰ διαλέξης τὸν καιρό, γιὰ νὰ ἰδῆς γιὰ τὸν ἀέρα...»
Παιζογυλιῶντας ἀνέβαινε, κλαίοντας καταβαίνει.

«Τὰ τί εἶδες βρὲ ναυτόπουλο, αὐτοῦ ψηλά ποῦ πῆγες;»

— «Εἶδα τὸν οὐρανὸ θολὸ καὶ τ' ἄστρα ματωμένα,
εἶδα τὴν μάρα ποῦ ἄστραψε καὶ τὸ φεγγάρι ἐχάθη,
καὶ στῆς Ἀττάλειας τὰ βουνὰ ἀστροχαλάει πέφτει...»

Ὡς ποῦ τὸ εἰπῆ, νὰ καλοσιπῇ, νὰ καλοκουβεντιάσῃ,
βαρεῖα φουριῶνα πλάκωσε καὶ τὸ τιμὸνι τρίζει.

ἀσπρογυαλίζει ἡ θάλασσα, σφυρίζουν τὰ κατάρτια,
σκώνονται κύματα βουνά, χορεύει τὸ καρόβι.

Σπηλιάδα τοῦ ῥθε ἀπὸ τὴ μιὰ, σπηλιάδα ἀπὸ τὴν ἄλλη,
σπηλιάδα ἀπὸ τὰ πλάγια του καὶ ξεσανίδωσε το.

Γέμισε ἡ θάλασσα κορμιά, τὸ κύμα ὅλο συντρίμμα,
καὶ τὸ μικρὸ ναυτόπουλο σαράντια μίλια πᾶγει.

Ὅλες οἱ μάνες κλαίγανε κι' ὅλες παρηγοριοῦνται
καὶ μιὰ μανούλα ἑνὸς καθιοῦ παρηγοριά δὲν ἔχει.

Βάνει τίς πέτρες στὴν ποδιά, τὰ τρόχια στὸν κόρφο
πετροβολᾷ τὴ θάλασσα καὶ τροχιάει τὸ κύμα.

«Θάλασσα, μικροθάλασσα καὶ μικροκυματοῦσα,
πῶπνιξες τὸ παιδάκι μου, π' ἄλλο παιδί δὲν ἔχω...»

— «Δὲν φταίω ἡ δόλια θάλασσα, δὲν φταίω ἐγὼ τὸ κύμα,
μόν' φταίει ὁ πρωτομάστορας ποῦ φτιάχνει τὰ καράβια
καὶ τὰ πλέκαγε φτενά καὶ τὰ γυρίζει ὁ ἀέρας,
καὶ χάνω τὰ καράβια μου, ποῦ εἶναι δικὰ μ' στολίδια
χάνω τοὺς νηοὺς τοὺς ἑμμορφους ὅπου μὲ τραγουδοῦνε».

56. Αὐτὸ δὲν μοῦ τὸ εἶπε κανεῖς.

Τὸ ἀιμόπλοιον ἐπήγαινε τὸν δρόμον του, καὶ οἱ ναῦται εἶχον εἰς τὸ μέσον τὸν καπετὰν Βαγγέλη, καὶ τοὺς ἑλεγε παλαιὰς ναυτικὰς ἱστορίας.

Ὅλοι τὸν ἤκουον μὲ προσοχὴν καὶ μὲ σεβασμόν. Μὰ ἓνα νεοφερμένον ναυτόπουλον, ποῦ δὲν τὸν ἐγνώριζε καλά· ἐτάνω εἰς τὴν διήγησιν τοῦ εἶπε: «Ἀδύνατον καπετὰν Βαγγέλη, αὐτὰ δὲν γίνονται!»

Διεκόπη ἀμέσως ἡ διήγησις· ἐκόπη καὶ ἡ ἀναπνοὴ τῶν ναυτῶν καὶ ἐκοίταξαν ὁ ἓνας τὸν ἄλλον φοβισμένοι.

Ὁ καπετὰν Βαγγέλης ἐκάρφωσε τὰ μάτια του εἰς τὸ ναυτόπουλον καὶ εἶπε μὲ τρεμουλιαστὴν φωνήν: «Αὐτὸ δὲν μοῦ τὸ εἶπε κανεῖς».

Τὸ εἶπε μὲ τοιοῦτον τόνον φωνῆς, ὥστε ἔφερεν εἰς τὸ ναυτόπουλον ζάλην. Κάτι ἠθέλησε νὰ εἴπῃ, ἀλλ' ἡ φωνὴ του ἐκόπη εἰς τὸν λάρυγγά του.

«Μὴ συνερίττειαι τὸ παιδί, καπετὰν Βαγγέλη, ἐξακολουθεῖ τὴν ἱστορίαν σου», εἶπε δειλὰ εἰς ναύτης.

— Δὲν ἤμπορῶ τώρα· ἄλλοτε· εἶπεν ὁ καπετὰν Βαγγέλης. Ἐσηκώθη, ἐτράβηξε καὶ ἐλείσθη εἰς τὴν καμπίναν του.

Τὸ ναυτόπουλον ἑστάθη ἀκίνητον, ὥς νὰ εἶχε γίνει μάρμαρον. Τὸ ἐπῆρεν εἰς ναύτης ἀπὸ τὸ χέρι καὶ ἐτράβηξαν κατὰ τὴν πρύμνην.

«Τί ἦτο αὐτὸ ποῦ ἔκαμες Στάμο;» τοῦ εἶπε: «Ἔτσι μιλοῦν πρὸς τοὺς μεγαλυτέρους; Ἄς εἶναι· κοίταξε νὰ τὸν εὗρης τὸν καπετὰν Βαγγέλη μόνον καὶ νὰ τοῦ ζητήσης συγχώρησιν. Ἄλλῃως ὅπως καὶ νὰ κάμῃς θὰ φύγῃς ἀπὸ τὸ πλοῖον».

Ἐνύκωσε ἡ θάλασσα εἶχε γαλήνην. Ἐφύσα δροσερὸ

ἀεράκι καὶ τ' ἀστέρια ἔλαμπον εἰς τὸν οὐρανόν, Παράμερα ἀκουμβισμένος ὁ καπετὰν Βαγγέλης ἐκοίταξε τὴν θάλασσαν, ὅταν τὸν ἐπλησίασε τὸ ναυτόπουλον δειλὰ καὶ καὶ τοῦ εἶπε μὲ φωνὴν τρεμουλιαστὴν: «Συμπάθησέ με· καπετὰν Βαγγέλη· δὲν ἤξεύρω πῶς μοῦ ἐξέφυγεν ὁ λόγος αὐτός. Συμπάθησέ με, σὲ παρακαλῶ». Καὶ τὸ ἔπιασαν οἱ λυγμοί.

Ἐγύρισε σιγὰ σιγὰ ὁ καπετὰν Βαγγέλης καὶ τὸ ἐκοίταξε καλὰ ἐπὶ ἀρετὴν ὄραν. «Σὲ συγχωρῶ, παιδί μου» τοῦ εἶπε: «Μοῦ ἔκαμες μεγάλο κακό, διότι πρῶτην φορὰν εὐρέθη ἄνθρωπος νὰ μοῦ εἴπῃ τοιοῦτον λόγον. Ἔ, καὶ σὲ ἀστείαι νὰ τὸν πειράξουν κανένα, τοῦ κακοφαίνεται. Ἔτσι εἶναι».

Ἐπιασεν ἀπὸ τὸ χέρι τὸ παιδί, τὸ ἐκάθισεν εἰς ἓνα κάθισμα καὶ ἤρχισε νὰ τοῦ λέγῃ:

«Ἀπὸ μικρὸς ἤμουν ὀρφανὸς κι' ἔπρεπε νὰ εὗρω ἐργασίαν. Ἐγὼ ὅπως καὶ σὺ ναυτόπουλον εἰς τὸ καράβι τοῦ Ραμαντάνη. Εἶχε καὶ σύντροφον. Πολλὰ ἔλεγον διὰ τοὺς δύο, μὰ καὶ ἀληθινὰ νὰ ἦσαν τί θὰ ἔκαμνα; Εἶχα ἀνάγκην νὰ θρέψω τὴν μητέρα μου καὶ δύο ἀδελφάς. Ἐταξιδεύομεν ἀπὸ νηοὶ εἰς νηοί, ἐφορτώνομεν κρασιά ἢ ὅ,τι ἄλλο εἶχεν ὁ τόπος καὶ τὰ ἐξεφορτώναμεν ἄλλοι.

Μίαν φορὰν ἐφορτώσαμεν ζάχαριν, ρύζια καὶ καφέδες διὰ νὰ τὰ πλάγωμεν ἀπὸ ἓνα λιμένα εἰς ἄλλον. Εἶχομεν καιρὸν νὰ ἀράξωμεν μὲ τὸ ἡλιοβασίλευμα εἰς τὸν λιμένα· μὰ δὲν τὸ ἔκαμαν. Τὴν νύκτα χωρὶς νὰ θέλω ἤκουσα τοὺς καπετάνιους μου νὰ λέγουν:

«Μὲ τὴν τρικυμίαν ποῦ εἶχαμεν εἴμεθα δικαιολογημένοι· θὰ βγάλωμεν εἰς τὸ ἐρημόνησο τὸ ἡμῖς φορτωθὲν καὶ θὰ δικαιολογηθῶμεν πῶς τὰ ἐρρίψαμεν εἰς τὴν θάλασσαν διὰ νὰ σώσωμεν τ' ἄλλα. Ἀρκετὰ θὰ κερδίσωμεν».

— «Καλὰ, εἶπεν ὁ ἄλλος· ἀλλὰ τὸ ναυτόπουλον ποῦ ἔχο-

μεν δὲν μ' ἀρέσει. Σοῦ εἶπα νὰ μὴν τὸ πάρης καὶ δὲν μὲ ἤκουσες».

— «Μὴ σὲ μέλλει», τοῦ εἶπεν ὁ ἄλλος. Δὲν θὰ εἶπῃ τίποτε. Εἶναι ἔξυπνο καὶ θὰ μάθῃ τὴν τέχνην μα; γρήγορα. Θὰ ἴδῃς πόσον θὰ μᾶς βοηθήσῃ. Ἄν κάμῃ πῶς λέγει λίποτε, ἀλλοίμονό του!»

Τὶ τὰ θέλεις, παιδί μου. Ἦμην λεοντάρι στὴν καρδίᾳ μου ἐφαίνετο πῶς ἤμουν ἱκανὸς νὰ τὰ βάλω καὶ μὲ τοὺς δύο. Μὰ ἐκεῖ, μέσα εἰς τὴν θάλασσαν ἐφοβήθην. Μ' ἐπιασε κρύος ἰδρώς. ἴσως καὶ τὰ ἔλεγον τόσον μεγαλόφωνα διὰ νὰ τ' ἀκούσω. Ὡστόσο ἀπεφάσισα νὰ κάμω πῶς δὲν ἤκουσα τίποτε καὶ νὰ ἔχω πάντα τὸν νοῦν μου.

Κατὰ τὸ πρῶτον ἐπλησίασαμεν εἰς τὸ ξερονήσι. Γύρω δὲν ἐβλέπαμεν κινεῖνα πλοῖον. Μετεφέρομεν ἀρκετὰ σακκιά καὶ τὰ ἐκρύψαμεν εἰς ἓνα σπήλαιον.

«Ἐοῦ, ὅ,τι κάμωμεν δὲν εἶναι ἰδική σου δουλειὰ νὰ ἐξετάζῃς» μοῦ εἶπεν ὁ Ραμαντιάνης, ὅταν ἐπιστρέψαμεν εἰς τὸ καράβι.

— «Δὲν ἐξετάζω ποτέ μου», εἶπα.

— «Ἐκεῖνο ποῦ σοῦ εἶπα. Πρόσεχε, γιατί δὲν μὲ ξεύρεις καλά».

Ἐγὼ ἐσιώπησα. Κατόπιν ἐπήγαμεν εἰς τὸν λιμένα ἐρρίψαμεν τὴν ἀγκυραν. Ὁ λιμὴν αὐτὸς ἦτο μιᾶς μακρᾶς πόλεως τῆς ὁποίας αἱ οἰκίαι καθὼς εἶναι ἑκτισμέναι ἀπὸ τὴν παραλίαν ἕως τὴν κορυφὴν τοῦ βουνοῦ, νομίζεις πῶς μία μαρμαρίνη σκάλα τὸς συγκρατεῖ ὅλας ἀπὸ ἐπάνω ἕως κάτω.

Τὸ ὅλιν μῆρος δὲν ἔχει παρὰ πέτρας καὶ ξερολάγκαδα καὶ λόφους τοῦ καὶ τοῦ νὰ ἴδῃς καμμίαν μερὸν πρασιναῖδα. Μὰ τὸ μῆρος, τὸ ὁποῖον εἶναι κατὰ τὴν πόλιν, ἔχει τὴν ανοικτὴν θάλασσαν ἀντικρὺ του. Πολλὰ νησιά βλέπεις

ἐμπρὸς σου καταπράσινα, σπαρμένα ἔδω κ' ἐκεῖ μέσα εἰς τὴν θάλασσαν.

Γύρω εἰς τὸ καράβι μας ἦσαν ἄλλα καράβια καὶ ἂν ἐγίνετο τίποτε ἦτο δυνατόν νὰ φωνάξω. Κατέβην εἰς τὴν καμαροῦλά μου, ἠτοιμάσα τὰ πράγματά μου καὶ τὰ ἀνέβασα εἰς τὸ κατάστρωμα.

«Γιὰ ποῦ, ὦρα καλῆς» μὲ ἐρωτᾷ ὁ Ραμαντιάνης.

— «Πηγαίνω νὰ εὗρω τίμια ἀφεντικά», τοῦ ἀπαντῶ ἄφοβα.

— «Τί εἶπες; μοῦ λέγει. Καὶ ἐσήκωσε τὸ χεῖρ του νὰ μὲ κτυπήσῃ.

— «Μὴ κινηθῇς», τοῦ λέγω. — «Σπύρο», φωνίζω πρὸς ἓνα ἄλλο ναυτόπουλο, ποῦ ἦτο εἰς τὸ διπλανὸ καράβι. Καὶ τοῦ πετῶ ἓνα γράμμα. «Κάμε μου τὴν χάριν νὰ τὸ στείλῃς εἰς τὴν μητέρα μου. Καὶ νὰ τῆς εἰπῇς νὰ μὴ τὸ ἀνοίξῃ πρὸ τοῦ ὑπάγω ἐ-εἰ ἐγώ.

— «Τὸ βλέπετε;» γυρίζω καὶ λέγω εἰς τὸν Ραμαντιάνην καὶ τὸν σύντροφόν του. «Ἢμπορεῖτε νὰ μὲ σκοτώσετε; μὰ καὶ σεῖς δὲν θὰ γλυτώσετε. Τὰ γράφω ὅλα».

— «Τί ἐπαθε; Βαγγέλης;» μοῦ λέγει μαλακὰ ὁ καπετάνιος. «Ἐτρελλάθης; Δὲν σὲ καταλαμβάνω».

— «Μὴ καταλαμβάνεις πολὺ καλά, τοῦ λέγω. «Ὅτι εἶπατε τὰ ἤκουσα ὅλα».

— «Καὶ τί θέλεις;»

— «Νὰ μὲ ἀρῆσετε νὰ φύγω καὶ νὰ γυρίσω νὰ πάρετε τὰ σακκιά τοῦ ἐμπόρου. Εἶδετέ; θὰ σᾶς μηνύσω εἰς τὴν ἐξουσίαν.

— «Τὰ βλέπεις;» τοῦ λέγει τοῦ καπετάνιου ὁ σύντροφός του. «Δὲν μ' ἀρῆσε; νὰ κάμω ἐκεῖνο ποῦ ἔξυπνα!»

«Ἐπέρχουν τόσα χρόνια, παιδί μου, καὶ ἀέμῃ, ὅταν ἐνθυμούμαι αὐτὰ τὰ λόγια, ἀνατριχιάζω».

Ἐστάθη ὀλίγον ὁ καπετάν Βαγγέλης καὶ ὕστερα ἐξηκολούθησε :

Ὁ καπετάνιος κατόπιν μοῦ λέγει :

— «Καὶ τί σὲ μέλει, Βαγγέλη; Ἐοὺ θὰ πληρωθῇς τὸν μισθόν σου. Ἀπ' ἐδῶ καὶ πέρα θὰ σοῦ δίδω διπλοῦν μισθόν· θὰ σὲ βάλωμεν εἰς τὰ κέρδη. Τί ἄλλο θέλεις;»

— «Ἄδεια χρήματα ἐγὼ δὲν παίρνω», εἶπα.

— «Ἐ, μὴ λέγεις τίποτε καὶ πηγαινὲς στὸ καλὸ».

— «Μὴ χάνης τὰ λόγια σου. Ἡ πιραδίδεις τὸ πρᾶγμα εἰς τὸν ἔμπορον, ἢ τρέχω εἰς τὴν ἐξουσίον».

Μὲ ἐπλήρωσαν καὶ μ' ἄφησαν νὰ φύγω. Ὑστερα ἀπὸ μερικὴς ἡμέρας ἐπῆγα εἰς τὸν ἔμπορον.

— «Σοῦ ἔφερεν ὅλο τὸ πρᾶγμα τὸ καράβι τοῦ Ραμαντάνη;» ἠρώτησα.

— «Ναί» μοῦ εἶπε, καὶ τότε ἠσύχασα.

Τί ἀπέγιναν τ' ἀφεντικά μου δὲν ἤξεύρω. Κάπου εἶπαν πῶς ἐπνίγησαν. Νὰ σοῦ εἰπῶ, καλὰ-καλὰ δὲν εἶχα καμμίαν ὁρεξιν νὰ ἐρωτήσω ἂν ἦτο ἀλήθεια ἡ ψέμματα. Ἐκείνο ὅμως ποὺ ἔκαμα δὲν ἤξεύρω πῶς ἔγινε γνωστὸν παντοῦ. Τώρα οἱ τίμοι καραβοκύρηδες ἐκοίταζαν ποιὸς νὰ μὲ πρωτοπάρῃ εἰς τὸ καράβι του.

Ἔτσι, παιδί μου, εἶπεν ὁ καπετάν Βαγγέλης, τελειώνων τὴν ἱστορίαν του, ἔζησα μὲ τὴν ἀλήθεια καὶ μὲ τὴν ἀλήθειαν θέλω νὰ πεθάνω.

57. Θαλασσινὸ τραγοῦδι.

Γλυκὰ φυσᾷ ὁ μπάτης,
ἡ θάλασσα δροσιίζεται,
στὰ γαλανὰ νερά της
ὁ ἥλιος καθρεφτίζεται.
Καὶ λὲς πῶς παίζουν χαρωπά,
πετώντας δίχως ἐννοια,
ψαράκια χρυσοπτέρωτα
σὲ κύματ' ἀσημένια.

Στοῦ καραβιοῦ τὸ πλάϊ
ἓνα τρελλὸ δελφίνι
γοργόπτερο πετάει·
καὶ πίσω μᾶς ἀφήνει
Καὶ σὰν νὰ καμαρώνεται
τῆς θάλασσας τὸ ἄτι,
μὲ τοὺς ἀφρούς της ζώνεται
καὶ μᾶς γυρνᾷ τὴν πλάτη.

Χιονοπλασμένοι γλάροι,
πῶχουν φτερούγια ἀτίμητα
καὶ γιὰ κανένα ψάρι
τὰ μάτια τους ἀκοίμητα,
στὰ ξάρτια τριγυρίζοντας
ἀκούραστα πετοῦνε
καὶ μὲ χαρὰ σφυρίζοντας
στὸ πέλαγο βουτοῦνε.

Καὶ γύρω караβάκια
 τριγύρω ἀρμενίζουν
 σὰν ἄσπρα προβατάκια,
 ποὺ βόσκοντας γυρίζουν
 μὲ χαρωπὰ πηδήματα
 στοὺς κάμπους ὅλη μέρα,
 κι' ἔχουν βοσκή τὰ κύματα,
 βοσκό τους τὸν ἄερα.

58. Ἡ ἄσπρη πεταλούδα.

Ἐπλησίαζε νὰ τελειώσῃ ὁ Ἰούλιος εἰς τὸν λαχανόκηπον ἐμπεγάλωσαν ὅλα τὰ λαχανικά. Μία ἄσπρη πεταλούδα μὲ τὰ τέσσαρα λευκὰ κι' ἄσπρα πτερά της, ποὺ ἔχουν μαύρα στίγματα, περὶ ἀπὸ λάχανον εἰς λάχανον.

Τί ζητεῖ ἐκεῖ ἡ ἄσπρη πεταλούδα; Δὲν τρώγει λαχανόφυλλα. Ὀλίγας ἡμέρας προηέτερα ἐπέτα εἰς τὰ λουλούδια. Κάτω ἀπὸ τὴν σιαγόνα της ἔχει διατεταμένην τὴν προβοσκίδα της ὡς ἐκστήριον ὥρολογιον. Νόστις ἐκκινεῖ τὴν ἐξεδίπλωνε, τὴν βυθίζειν εἰς τὸ λουλούδι καὶ ἐρρεῖ τὸ μέλι του. Καὶ τότε ἐκάθισεν ὑποκάτω ἀπὸ τὸ λαχανόφυλλον καὶ ἄφισε τὰ αἶμά της, μικρὰ ὅσον ἡ κεφαλὴ τῆς καρφίτσας καὶ κίτρινα. Ἀλλὰ καθὼς ἔκαμε νὰ σηκωθῇ, ἓνα χελιδονάκι τὴν ἔβλεπε καὶ τὴν κατέπνε.

«Μητέρα» φωνάζει ἀμέσως μὲ περισπῶντον, «ἡ πεταλούδα ἐκάθισεν εἰς τὸν λαιμόν μου».

— «Καλὰ νὰ πάθῃς!» λέγει ἡ μητέρα του, «νομίζεις πὺς δὲν ἤξευρες νὰ πιάσω κι' ἐγὼ ἄσπρες πεταλοῦδες;

Ἀφῆσέ τις νὰ γεννήσουν τ' αὐγά των. Ἀπ' τ' αὐγά των θὰ γίνουν κάμπαι καὶ τότε θὰ ἔχωμεν καλὸν φαγητόν».

Μετ' ὀλίγας ἡμέρας τὰ αὐγά τῆς πεταλοῦδας ἐγιναν παρῖαι κάμπαι. Εἶναι κασταναί, μὲ τρεῖς κίτρινas γραμμὰς εἰς τὸ σῶμά των. Τρώγουν πολὺ εἰς μίαν στιγμὴν δὲν ἐκίνουν ἀπὸ καθὲ λάχανον παρὰ τὸ κοιτᾶν. Τρώγει, τρώγει, ἡ κάμπη καὶ ἔπειτα μένει δύο τρεῖς ἡμέρας ἀκίνητος. Τὸ ὑποκάμισόν της φαίνεται νὰ τὴν στενοχωρῇ. Τὸ ἀλλάζει μὲ ἄλλο πλατύτερον. Πάλιν τρώγει, τρώγει καὶ μετ' ἄλλον καὶ αὐτὸ τὸ ὑποκάμισον τῆς εἶναι στενόν. Πάλιν ἐκίεται ὀλίγας ὥρας ἀκίνητος, σχίζεται καὶ αὐτὸ καὶ προβάλλει ἄλλο πλατύτερον. Αὐτὸ γίνεται τέσσαρας φορὰς.

Τὰ χελιδόνια εἶναι εὐχαριστημένα. «Τρώγετε, λέγουν εἰς τὰ μικρά των, νὰ δυναμώσετε, διότι ὕστερον ἀπὸ ὀλίγον καιρὸν θὰ σωθοῦν αἱ κάμπαι καὶ θὰ φύγωμεν».

— «Μιὰ σφηκούλα! μιὰ σφηκούλα!» λέγει ἑξαφνα ἓνα χελιδονάκι ἀνήσυχον.

— «Ναί, λέγει ἡ μητέρα ὁμοιάζει μὲ σφήκα, μὰ τὸ πτερὶ της δὲν ἔχει ταρμάκι. Ἀφῆσέ την· δὲν ἄξιζει τὸν κόπον».

Ἀλήθεια δὲν ἄξιζει τὸν κόπον. Εἶναι μιὰ σφηκούλα μικροτέρα ἀπὸ τὴν μίαν καὶ πολὺ λιγνὴ. Ἐκάθισεν ἐπάνω εἰς τὸ λάχανον καὶ φαίνεται πὺς θέλει νὰ πλησιάσῃ τὰς κάμπας χωρὶς νὰ τὴν ἴδουν. Μὰ ἐκείναι τὴν εἶδον καὶ ἀμέσως ἐταράχθησαν. Ἐξεκόλλησαν ἀπὸ τὰ φύλλα τὰ ἐμπροσθενὰ πόδια των τὰ ὁποῖα εἶναι ὀπλισμένα μὲ νύχαι σουδαρά, ὑψήλωσαν τὸ κορμὶ των καὶ κτυποῦν μὲ τὸ κεφάλι των πρὸς τὰ ὀπίσω, ὡς νὰ κτυποῦν εἰς τὸν ἄερα κάποιον ἐχθρὸν ἐχθρόν.

Ἡ σφηκούλα φεύγει φοβισμένη. Αἱ κάμπαι ἡσυχάζουν καὶ ἀρχίζουν νὰ βόσκουν εἰς τὰ λάχανα. Ἡ σφηκούλα πάλιν ἔρχεται πετᾷ προσεκτικὰ ἐπάνω εἰς τὴν κάμπην καὶ ἂν κάμπη δὲν τὴν ἴδῃ, κάθεται εἰς τὴν ράχιν της.

Τώρα, ὅ,τι καὶ νὰ κάμῃ ἡ κάμπη, εἶναι ἀδύνατον νὰ τὴν πετάξῃ ἀπὸ ἐπάνω της. Γυρίζει ἀπ' ἐδῶ, γυρίζει ἀπ' ἐκεῖ, σηκώνει τὸ κεφάλι της, τινάζει τὸ κορμί της· τίποτε! Ἡ σφηκούλα κρατεῖται καλὰ καὶ χώνει τὸ κεντρί της βαθυὰ εἰς τὴν ράχιν τῆς κάμπης. Ὀλίγας στιγμὰς κάθεται ἐκεῖ καὶ ἔπειτα σηκώνεται καὶ φεύγει. Καὶ ἡ κάμπη, ἡ ὁποία πρὶν ἐκινεῖτο ὥσάν τρελλή, ἡσύχασεν ἀμέσως καὶ ἤρξατο πάλιν νὰ βόσκη.

— «Ἐφυγε», εἶπε τὸ χελιδονάκι.

— «Ἐφυγε, ἀφοῦ κατώρθωσεν ἐκεῖνο ποῦ ἤθελε».

— «Τίς τίς» ἠρώτησε τὸ χελιδονάκι.

— «Ἡ σφηκούλα ἐγέννησεν εἰς τὸ σῶμα τῆς κάμπης ὥς τριάντα αὐγάς», ἐξήγησεν ἡ μητέρα. «Ἀπὸ αὐτὰ δὲ ἐξέλθουν τριάκοντα σκουληκάκια, τὰ ὁποῖα θὰ φάγουν τὸ κρέας τῆς κάμπης».

— «Καὶ θὰ ἀποθάνῃ».

— «Ἀμέσως δὲ! Τὰ σκουληκάκια εἶναι πονηρά. Τρώγουν τὸ κρέας, ἀλλὰ δὲν τρώγουν καὶ τὸν σῶμα τῆς κάμπης· αὐτὴ πάντα τρέφεται καὶ παχαίνει».

Ὅταν ἐμεγάλωσαν ἀρκετὰ αἱ κάμπαι τῆς ἑταίρας πεταλούδας, ἔτρεφαν τὰ λάχανα καὶ ἤρχισαν νὰ ἀνοίξουν τὰς πόρτας εἰς τὰ δένδρα· εἰς τοὺς τοίχους καὶ εἰς τὸν φράκτον. Τὰ χελιδόνια εὗρον εἰς ἐκείνας ἀρκετὴν τροφήν καὶ ἦσαν ἐν χαριστημένῳ.

Μίαν ἡμέραν, ἐκεῖ ποῦ ἐκυνήγει μὲ ὄρεξιν τὸ περίεργον μικρὸν χελιδονάκι, ἐπέσθη ξιφνα δεινότητος. Μία εἰς αὐτὴν ὁποία ἦτο ἐμπρὸς του, ἐοίχετο χωρὶς ὄρεξιν καὶ καθεύδον

σκεπεν ὥς νὰ ἦτο κουρασμένη. Τὴν στιγμὴν καθ' ἣν τὸ χελιδονάκι ἔλεγε νὰ τὴν τρυπήσῃ μὲ τὸ ράμφος του, βλέπε! νὰ προβάλλουν ἀπὸ τὸ κορμί της κατὰ σκουληκάκια πολὺ μικρά. Καθὼς ἐπρόβαιναν τὰ σκουληκάκια, ἐγύριζον τριγύρω τὸ κεφάλι των, μέχρις οὔ, ὅταν ἐξῆλθον ἐντελῶς ἀπὸ τῆς κάμπης, εὗρέθησαν ἀμέσως κλεισμένα μέσα εἰς τὸ κουκούλι των.

«Τί εἶναι αὐτὰ πάλιν, μητέρα;» ἐρωτᾷ τὸ χελιδονάκι.

— «Αὐτὰ τὰ ὁποῖα φαίνονται τώρα ὥς μικρὰ κίτρινα ἄντρά, εἶναι τὰ παιδιὰ τῆς σφηκούλας. Κοίταξε ἡ κάμπη τῆς ἑταίρας πεταλούδας πῶς σπαρταρᾷ. Μετ' ὀλίγον θὰ ψοφήσῃ. Ὁ σκουληκάκια ἔγιναν χρυσαλλίδες καὶ ἐκλείσθησαν εἰς τὰ κουκούλια των. Μὲ τὸν καιρὸν ἀπὸ κάθε κουκούλι θὰ ἐβγῇ μία μικρὰ σφηκούλα».

— «Καὶ θὰ ἀρχίσουν τὰ ἴδια ἐννόησα. Καὶ αἱ κάμπαι ἐννοεῖς δὲν ἔτρεψαν οἱ σφήκες τί θὰ γίνουν;» ἠρώτησε πάλιν τὸ χελιδονάκι.

— «Καιρὸς νὰ ἐτοιμασθῶμεν, διότι ἔρχεται ὁ χειμὼν» ἀπεκρίθη συλλογισμένη ἡ μητέρα. «Τὴν ἀνοιξιν ποῦ θὰ γυρίσωμεν, θὰ σοῦ δεῖξω τί ἔγιναν».

Ἦλθεν ὁ Μάρτιος καὶ ἦλθαν πάλιν τὰ χελιδόνια· ἦλθε καὶ τὸ περίεργον χελιδονάκι μὲ τὴν μητέρα του καὶ τὸν ἑταῖρα του. Τώρα εἶναι μεγάλο, ἔχει καὶ αὐτὸ σύντροφον καὶ θὰ κτίσῃ ἰδικήν του φωλεάν. Μὰ ὅσον καὶ ἂν ἐμεγάλωσεν, δὲν ἐλησμόνησε τὴν ἐλπίσκειν, τὴν ὁποίαν τοῦ ἔδωσεν ἡ μητέρα του· θέλει νὰ μάθῃ τί ἔγιναν αἱ κάμπαι, αἱ ὁποῖαι ἐπέσθον ἀπὸ τὰ κεντήματα τῆς σφηκούλας.

«Εἶναι τώρα ἔτοιμον τὸ πρῶτόν μας φαγητόν, πρὶν νὰ κτίσῃ καλὰ ὁ ἥλιος», εἶπεν ἡ μητέρα. «Κοίταξε εἰς τὰ δένδρα, εἰς τοὺς τοίχους καὶ εἰς τὸν φράκτον. Μικροὶ ὄρε-

χνινες κούνιες κρέμονται ἀπὸ ἑνα σχοινάκι. Τὸν καιρὸν ποὺ εἶχον καλοκαῖρι ἐκεῖ κάτω εἰς τὴν Ἀφρικὴν. ἔδω ἔπαυ χιόνι, ἐφύσα δυνατὸς ἀνεμὸς καὶ ἔκαμνε πολὺ κρύον. Καὶ ὅμως ὁ ἀνεμὸς δὲν ἔκοψε τὸ σχοινάκι, οὔτε ἔσκότωσε μέσα τοῦ τὸ μωρό».

— «Ποιὸ μωρό;» ἠρώτησε τὸ νέον ζεῦγος.

— «Τὸ μωρό τῆς κάμπης ἡ ὁποία ἐγλύτωσε ἀπὸ τὴν σφηκούλαν. Κάθ' ἡμέραν ὅφανε τὴν κούνιαν τῆς καὶ ἔπειτα ἔγειρε χρυσαλλίς. Ἀπ' αὐτὴν θὰ γίνῃ ἡ ἀσπρὴ πεταλούδα καὶ ἔπειτα ἀπὸ ὀλίγας ἡμέρας θὰ σχίσῃ τὴν κούνια καὶ θὰ ἐξέλθῃ. Τώρα ἔχει νόστιμον φαγητὸν μὲ ὅταν γίνῃ πεταλούδα. Ἐνθυμεῖσαι;» ἠρώτησεν ἡ μητέρα. Καὶ ἐκείναις με χαμόγελον τὸ χελιδονάκι.

— «Δὲν ἀξίζει» εἶπεν ἐκεῖνοι. «ὁμοιάζει ὥς νὰ κατακίρῃ τρέχας». Καὶ ἐπέταξε με τὸν σύντροφόν του νὰ κτίσουν τὴν φωλεάν των.

59. Ὁ ἐφευρέτης τοῦ ἀεροπλάνου

Ὁ Γουίλιαμ Ράιτ, ὁ ὁποῖος εἶχε τὸ προαιώνιον εὐεργέτημα τῆς ἀνθρωπότητος τοῦ ἀεροπλάνου, εἶχε αὐτὸς εὐεργετήσει καὶ ὅμως βρεθεῖς διὰ τὴν ἀνθρωπότητα. Ὁ δὲ πλεῖστοι τῶν μεγάλων εὐεργετῶν. Ὑστερὸν ἀπὸ πολλὰ κόπους καὶ ἔργον, ὁ δὲ ἔργον ὑπαγώρησεν εἰς τὴν βασιλείαν ἐφευρέσιν του καὶ ἡ ἀνθρωπότης ἀνθρώπων ἀνέστη. Ὁ μέγας ἐφευρέτης ὁ ὁποῖος ἐπείσθη ἀλλοτε πρὸς τὸ εἶναι ἐκιδιορθῶνων ποδήλατα μετὰ τὸν ἀντιβίον ἀνέ-

φον τοῦ Ὀρβιλ, ἐπέφθη μετὰ τὴν δάφνην τῆς νίκης του καὶ εἶδε κατόπιν μακρῶν καὶ πικρῶν ἀπογοητεύσεων τὸ χρυσὸν μαιδίαμα τῆς τύχης.

Διήλθεν ὁ Γουίλιαμ Ράιτ εἰς τὴν ζωὴν του τὰς δοκιμασίας τὰς ὁποίας ὑπέστησαν ὅλοι σχεδὸν οἱ εὐεργεταί τῆς ἀνθρωπότητος ἀπὸ τῆς δὲ τόσον ταχέως μετὰ τὴν ἀναγνώρισιν τῆς μεγαλοφυΐας του, ὥστε ἐξ ὅλων τῶν μόχθων καὶ τῶν πικρῶν του, δὲν τοῦ ἔμεινε σχεδὸν τίποτε πλὴν τῆς μετὰ θάνατον δόξης.

Ὅταν εἰς τὸ ἐφευρετικὸν πνεῦμά του ἐγεννήθη ἡ ἰδέα τοῦ ἀεροπλάνου, ἐπείσθη ὁ δυστυχὴς εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ παρασκευάσῃ καὶ ἀποκρύψῃ ἀπὸ τοῦ δυσπίστου κόσμου τὸ μίγαν σχέδιον τῆς κατακτῆσεως τοῦ ἀέρος· διότι ἐκεῖνοι εἰς τοὺς ὁποίους ἐξημερωμένη τὴν ἐφευρέσιν του, τὸν ἐγέλασαν σαρκαστικῶς κατὰ πρόσωπον.

Ἡ ἰδέα του μετεβλήθη ὕστερον ἀπὸ μακρὰ καὶ κοπιώδη πειράματα εἰς ἀεροπλάνον, τὸ ὁποῖον εἶχε τὴν ἰκανότητα νὰ πετιᾷ εἰς τὸν ἀέρα, τῇ βοηθείᾳ πτερύγων καὶ κινητηρίου μηχανῆς· καὶ τότε ὅμως φίλοι καὶ ξένοι ἐγέλασαν καὶ συνεβούλευσαν τὸν ἐφευρέτην νὰ κοιτάξῃ τὰ ποδήλατά του.

Ὁ ἐφευρέτης εἶχεν ἀνάγκην χρημάτων διὰ νὰ τελειοποιήσῃ τὴν ἐφευρέσιν του, οἱ συμπατριῶταί του ὅμως ἐκλείσαν τὰ ὦτά των καὶ τὰ βυλλάντιά των.

Ὁ Ράιτ ἔχον πάντοτε βοηθὸν τὸν ἀδελφόν του, ἠψήφισεν τὴν ἀδικοφροσίαν τῆς κοινωνίας, ἀντεπάλασεν ἠρωτῶς κατὰ τῶν στερημάτων, τῶν μόχθων, τῶν ἀπογοητεύσεων, ἐτελειοποίησεν τὴν ἐφευρέσιν του καὶ ἔκαμε τὸ 1903 τὰς πρώτας πτήσεις του δημοσίᾳ.

Ἡ φήμη του ἐφθασεν εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ μαζί μετὰ τὴν φήμην του, ἐφθασαν αἱ λεπτομέρειαι τῆς ἐφευρέσεώς

του, διάφοροι δὲ ἀεροναῦται ἤρχισαν κατασκευάζοντες ἀεροπλάνα, χωρὶς ὅμως κανεὶς ἐξ αὐτῶν νὰ ἐπιτύχῃ ἐκεῖνο τὸ ὄπριον κατώρθωσαν οἱ δύο ἐξ Ὁχάιιο Ἀμερικανοὶ Ἀδελφοί.

Ἐν γαλλικὸν συνδικάτον τὸ ὁποῖον εἶχεν ἔλθει εἰς διαπραγματεύσεις μὲ τοὺς ἀδελφοὺς Ράιτ πρὸς ἀγορὰν τῆς ἐφευρέσεώς των, διέκοψεν ἀποτόμως τὰς διαπραγματεύσεις, μὲ τὴν ἰδέαν ὅτι οἱ Γάλλοι ἀεροναῦται θὰ ἐπεγειοποιούν τὸ ἀερόπλανον. Ἡ ἰδέα ὅμως αὕτη δὲν ἐληλήθευσε καὶ ἀσφάρισεν ἐπὶ τέλους τὸ συνδικάτον νὰ ἀγοράσῃ τὴν ἀμερικανικὴν ἐφεύρεσιν.

Αὕτη ἦτο ἡ πρώτη ἀμοιβὴ τῶν κόπων τῶν ἰδελφῶν Ράιτ. Τῷ 1908 ὁ Ράιτ ἐπεπρέφθη μὲ τὸ ἀερόπλανόν του τὴν Γαλλίαν καὶ Γερμανίαν. Ἡ φήμη του ἔγινεν ἔκτοτε παγκόσμιος, τὸ δὲ ἀμερικανικὸν ἔθνος εἰς τὴν ἐπιστροφὴν του ἐφόρτωσαν αὐτὸν καὶ τὸν ἀδελφόν του με τιμὰς.

Ὁ Ράιτ ἀπέθανεν ἐκ τυφαιοῦς πυρετοῦ κατὰ τὸ 1912· ἡ ψυχὴ του ἐπέταξεν εἰς τοὺς ἀγνώστους τόπους τοὺς ὁποίους ὠνειρεύθη, ὅταν συνέλαβε τὴν ἰδέαν τῆς κατακτήσεως τῶν αἰθέρων.

60. Ὁρκος πίστεως εἰς τὴν φιλίαν.

Ὁρκίζομαι ἐνώπιον τοῦ ἱεροῦ βωμοῦ σου,
Φιλία, εἰς τὰ δόγματα, τοὺς νόμους, τοὺς θεσμούς σου,
ἐν ᾧ σε ζῶ ἐπὶ τῆς γῆς, ἀλόννητος νὰ μείνω,
νὰ τὰ τηρήσω ἀκριβῶς, χωρὶς νὰ παρεκκλίνω·
Ὅμνέω τὸν ἐλάχιστον νὰ μὴ πατήσω ὄρον,
καὶ τὸν συνήθη πάντοτε νὰ σοὶ προσφέρω φόρον,
ἀγνῶς νὰ σὲ λατρεύω,
καὶ ὡς θεὸν ἐφρέστιον πιστῶς νὰ σὲ προσβεύω.

Εὐδαιμονίαν ἀληθὴν σὺ μόνη προσπορίζεις
εἰς τοὺς πιστοὺς σου λατρευτάς. Σὺ μόνη ὠραῖζεις
τὸν ἄνθρωπον καὶ συντηρεῖς ἁρμονικῶς τὰ πάντα.
Εἰς σὲ χρυσοῦν ἀνήγειραν τὸ πάλαι ἀνδριάντα,
βωμοὶ ἀνθρωποδόμηται εἰς τὸνομά σου τόσοι,
καὶ προσφοράς προσάγουσιν εἰς τοὺς βωμούς σου ὅσοι
πιστοὶ εἰς τὴν φιλίαν,
μὲ ἀμοιβαίαν ἀγαθοῦν ἀγάπην καὶ τελείαν.
Πιστὸς εἰς τὴν φιλίαν μου θὰ ἀγαπῶ τὸν φίλον
μ' ἀγάπην ἀπαράμυλλον, μ' ἐνθουσιώδη ζῆλον.
Ὅλοκαυτώματα ἀγνά, τῆς πίστεώς μου δεῖγμα
καὶ ἐκατόμβας ἐντελεῖς ἐς τὸ ἱερὸν σου βῆμα
προσάγων μετὰ ζέσεως οὐδέποτε θὰ παύσω,
καὶ σμύρναι καὶ λίβανωτὸν πολὺν πολὺν θὰ καύσω,
σπονδὰς ἐκεῖ θὰ χύσω,
εἰς ὅσα ἤδη ὤμοσα νὰ μὴ ἐπιорκήσω.

61. Οἱ ἄνθρωποι.

Οἱ ἄνθρωποι μεταχειρίζονται ὡς καύσιμον ὕλην τοὺς ἄνθρωπος.

Ἀνθρώπων ὑπάρχουν δύο εἶδη: οἱ ξυλάνθρωποι (ξύλο-κάρβουνα) καὶ οἱ ὀρυκτοὶ ἄνθρωποι.

Τὰ ξυλοκάρβουνα ἔχουν βάρος μικρόν, σκληρότητα μετρίαν καὶ παράγουν ἥχον μεταλλικόν.

Δὲν λικνύνται μέσα εἰς τὸ ὕδωρ. Ὅταν καίωνται δὲν βγάζουν καπνόν, ἀφήνουν στάκτην καὶ σχηματίζουν ἐν ἄεριον πολὺ βλαβερὸν εἰς τὴν υἰεῖαν μας.

Τὰ ξυλοκάρβουνα κατασκευάζονται ἀπὸ ξύλα ἀπὸ τοὺς

άνθρακεις ἐκεῖ εἰς τὸ ἴδιον δάσος, εἰς τὸ ὅποιον αὐτοὶ κόπτουν τὰ ξύλα.

Πρὸς τοῦτο οἱ άνθρακεις ἐπάνω εἰς στερεόν καὶ ὅσον τὸ δυνατὸν ὀλιγώτερον ὑγρὸν ἔδαφος, σχηματίζουν σωρὸν ἀπὸ ξύλα σκληρά.

Εἰς τὸ μέσον τοῦ σωροῦ τοποθετοῦν τὰ μικρότερα ξύλα ὀρθία, ἀφήνουν δὲ εἰς τὸ μέσον αὐτῶν τρύπαν κυκλικήν, ἢ ὁποία ὁμοιάζει μὲ καπνοδόχον.

Ὀλίγυρα αὐτῆς τοποθετοῦν ἄλλα ξύλα εἰς θέσιν ὀριζόντιον ἀφήνοντας κατὰ διαστήματα τρύπας, διὰ νὰ συγκοινωνῇ ὁ ἐξωτερικὸς ἀήρ μὲ τὸν ἄερα ὁ ὁποῖος εὐρίσκεται ἀνάμεσα εἰς τὰ ξύλα.

Κατόπιν τὸν σωρὸν τοῦτον σκεπάζουν μὲ φύλλα ξηρὰ ἢ μὲ χόρτον καὶ ἄνωθεν ρίπτουν χῶμα.

Ἀφοῦ προετοιμασθῇ καλὰ ὁ σωρὸς, ρίπτουν ἀπὸ τὴν κεντρικὴν τρύπαν κάρβουνα ἀναμμένα ἢ ξηρὰ ξύλα ἀναμμένα.

Τὸ πῦρ ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἀνάπτει ὅλον τὸν σωρὸν.

Τὰ ξύλα τοῦ σωροῦ πρέπει νὰ καίωνται ὅλα συγχρόνως.

Διὰ τοῦτο, ὅταν παρατηρήσωσιν, ὅτι ἡ καῦσις εἰς ἓν μέρος προχωρεῖ πολὺ ταχέως, τότε φράζουν τὴν πλησίον τοῦ μέρους ἐκείνου τρύπαν· τὸ ἐναντίον δὲ μεγαλώνουν τὴν τρύπαν, ἢ καῦσις γίνεται ἀργά.

Ὁ καπνὸς, ὁ ὁποῖος ἐξέρχεται ἀπὸ τὰ καίόμενα ξύλα, κατ' ἀρχὰς εἶναι μαῦρος καὶ πυκνός· ὅσον ὅμως ἡ καῦσις προχωρεῖ, γίνεται ἀραιότερος καὶ ἔχει χρῶμα γαλάζιον ἀνοιχτόν.

Ὅταν ὁ καπνὸς ἔχει τοιοῦτον χρῶμα, ἐννοοῦν οἱ άνθρακεις, ὅτι τὰ ξύλα ἔγιναν κάρβουνα.

Τότε κλείουν ὅλας τὰς τρύπας. Ὁ ἀήρ δὲν εἰσέρχεται πλέον καὶ ἡ καῦσις παύει.

Ἀφοῦ περάσωσιν ὀλίγαι ἡμέραι καὶ κρύσις ὁ σωρὸς,

ἐσκεπάζεται. Τὰ ξύλα διατηροῦν ἀκόμη τὸ ἀρχικὸν σχῆμα, ἀλλ' εἶναι μαῦρα καὶ ἐλαφρότερα.

Ἀπὸ τὰ ξύλα ἀπορρίπτουν ὅσα ἔχουν χρῶμα ξανθόμαυρον, διότι ὅταν καίωνται παράγουν δυσάρεστον καπνόν.

Τοιοιούτοτρόποις κατασκευάζονται τὰ ξυλοκάρβουνα.

Ὁ ὀρυκτὸς ἔνθραξ εἶναι πολλῶν εἰδῶν. Συνήθως ὅμως μεταχειριζόμεθα εἰς τὰς ἐργασίας ἡμῶν δύο εἶδη αὐτοῦ, τὸν **λιθάνθρακα** (πετροκάρβουνο) καὶ τὸν **γαϊάνθρακα** (λιγνίτην).

Ὁ λιθάνθραξ ἔχει σχῆμα ἀκανόνιστον, βάρος μέγα καὶ χρῶμα μαῦρον γυαλιστερόν.

Διὰ νὰ καῇ, θέλει ἰσχυρὸν ρεῦμα ἀέρος.

Ὅταν καίηται παράγει πολλὴν θερμότητα, καπνὸν μαῦρον, ἀέριον τὸ ὅποιον ἔχει ὁσμὴν δυσάρεστον καὶ ὀφῆναι μικρὴν ποσότητα στάκτης.

Ὁ γαϊάνθραξ (λιγνίτης) ἔχει καὶ αὐτὸς σχῆμα ἀκανόνιστον, χρῶμα καστανόν, δὲν λάμπει, εἶναι εὐθραυστος καὶ ὅταν καίηται ἀφῆνει μεγαλυτέραν ποσότητα στάκτης.

Ὁ λιθάνθραξ καθὼς καὶ ὁ γαϊάνθραξ εὐρίσκονται μέσα εἰς τὴν γῆν. Τὰ μέρη τῆς γῆς, ἀπὸ τὰ ὅποια ἐξάγονται, ὀνομάζονται άνθρακωρυχεῖα.

Τοιαῦτα μέρη εἰς τὴν Τουρκίαν εἶναι τὸ Ζουγκουλδὰκ κτλ.

Λιθάνθρακες πολλοὶ εὐρίσκονται εἰς τὴν Ἀγγλίαν, τὸ Βέλγιον, τὴν Γαλλίαν, τὴν Γερμανίαν καὶ εἰς τὴν Ἀμερικὴν.

Τὰ άνθρακωρυχεῖα κεῖνται εἰς μέγα βάθος ἐντὸς τῆς γῆς καὶ ἀποτελοῦν μεγάλας ἐκτάσεις.

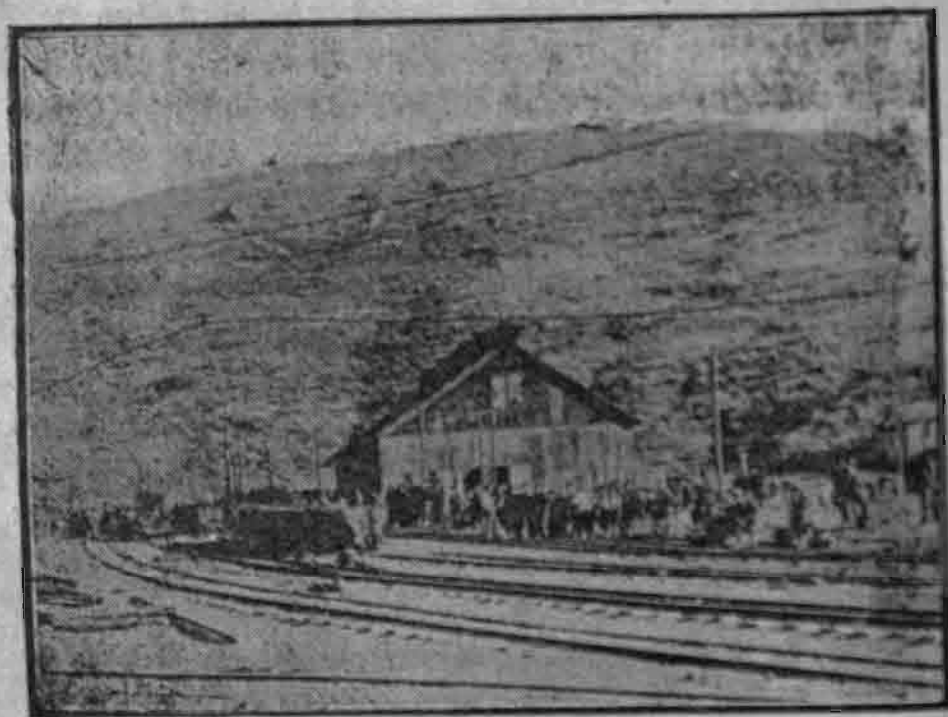
Πρὸς ἐξαγωγήν λοιπὸν τοῦ άνθρακος σκάπτουν βαθέα καὶ πλατιά φρέατα διὰ τῶν ὁποίων κατέρχονται οἱ ἐργάται.

Δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ καὶ ἐν γένει καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις τοῦ φρέατος σχηματίζουν ὁδοὺς, κόπτοντες τοὺς ὀρυκτοὺς ἔνθρακας.

Κατὰ διαστήματα δὲ ἀρῶνουν χονδροὺς στύλους ἀπὸ ἄνθρακος διὰ νὰ ὑποβαστάζωνται τὰ ἀνώτερα στρώματα.

Πολλοὶ ἐργάται στέκονται ἔμπροσθεν τοῦ στομίου τοῦ φρέατος καὶ ἀνασύρουν τοὺς κοπτομένους ἄνθρακας.

Ἄλλοι πάλιν μὲ μηχανὰς φουστῶν μέσα εἰς τὸ ἀνθρακωρυχεῖον καθαρὲν ἄερα.

Εἰσοδος ἀνθρακωρυχείου

Οἱ ἐντὸς τοῦ ἀνθρακωρυχείου ἐργάται διατρέχουν πολλοὺς κινδύνους· διότι ἄλλοι σκεπάζονται ἀπὸ τὰ κρημνίζομενα χώματα καὶ ἀποθνήσκουν, ἄλλοι δὲ ἀπὸ ἀσφυξίας παθαίνουν τὸ ἴδιον.

Τὸ χειρότερον ἀπὸ ὅλα εἶναι ὅτι πολλάκις τὸ σέριον, τὸ ὑποῖον ἀναπτύσσεται εἰς τὰ ἀνθρακωρυχεῖα, ἀνάπτει ἐξ ἄπρουσεξίας τῶν ἐργατῶν καὶ οἱ δυστυχεῖς κατακαίονται.

Ἄλλοτε πάλιν ἐξαφνα, ἐνῶ σκάπτουσιν, ἀναπηδᾷ πολὺ νερὸ καὶ οἱ ἐργάται πνίγονται.

Οἱ ὄρυκτοὶ ἄνθρακες ἐγέναν μέσα εἰς τὴν γῆν ὡς ἐξῆς: Πρὸ χιλιᾶδων ἐτῶν πολλὰ ἀπὸ τὰ δάση τῆς γῆς κατεχρόσθησαν ἀπὸ σεισμοῦ καὶ ἀπὸ καταβυθίσεως τοῦ ἐδάφους. Τὰ δένδρα λοιπὸν τῶν δασῶν αὐτῶν ἐπαθον μεγάλην πίεσιν, ἐθερμάνθησαν, ἐστερήθησαν τὸν ἄερα καὶ τὸ νερὸν καὶ ἔκκα τοῦτου μεταβλήθησαν εἰς ἄνθρακας.

Ἐὰν καταβῇ τις εἰς ἓν ἀνθρακωρυχεῖον, παρατηρεῖ μὲ ἐκπληξιν εἰς τὰ τοιχώματα τῶν στοῶν καὶ εἰς τὸ ἐδαφος ἀποτυπώματα φύλλων, ῥ. καρμῶν, ῥ. κλάδων δένδρων κτλ. Τοῦτο ἀποδεικνύει, ὅτι οἱ ἄνθρακες οὗτοι ἐγέναν ἀπὸ δένδρα.

Ἀπὸ τὸ πλῆθος δὲ τῶν ἀνθρακωρυχείων συμπεραίνομεν ὅτι ἐπὶ τῆς γῆς πρὸ χιλιᾶδων ἐτῶν ὑπῆρχον δάση ἀφθονώτερα καὶ πυκνότερα παρὰ σήμερον.

Οἱ λιθάνθρακες εἶναι χρησιμώτατοι εἰς τὴν βιομηχανίαν, διότι ἀναπτύσσουσι μεγάλην θερμότητα ὅταν καίωνται καὶ διότι εἶναι εὐθηνότεροι.

Μετχειρίζονται διὰ τοῦτο αὐτοὺς εἰς τὰς ἀτμομηχανὰς τῶν σιδηροδρόμων, τῶν ἀτμοπλοίων, τῶν ἐργαστασίων, ἀκόμη δὲ καὶ εἰς τὴν κατασκευὴν τοῦ φωταερίου.

62. Τὰ ἄνθη καὶ τὰ δάση.

Ἀγαπᾶτε τὰ ἄνθη, ἀγαπᾶτε τὰ δάση,
κάθε ἀγρὸ λουλουδάκι, κάθε πράσινο φύλλο!
Ποῦ καλύτερον ἄλλο θὲ νὰ βρῆτε ἢ τὴν πλάσιν
καὶ πιστότερον φίλον;

Μὲ ὀλίγο νεράκι, ἄλλο γῶμα κι' ἀέρα
ξεφυτρώνουν, βλαστάνουν καὶ τὸν κόσμον στολίζουν
καὶ ἔς ἡμᾶς ὅ,τι ἔχουν, ναί, ἔς ἡμᾶς νύχτα-μέρα
τὴ ζωὴ τους χαρίζουν.

Ξεκουράζει τὰ μάτια τὸ γλῆκό τους τὸ χρῶμα,
μέσ' ἔς τοῦ ἡλίου τὴ λαύρα μᾶς δροσίξ' ἢ σκιά τους
οἱ καρποὶ τους μᾶς τρέφουν, δίνει σφραῖγος ἔς τὸ σῶμα
τὸ ἀγνὸ τ' ἄρωμά τους.

"Όταν μέσα ἔς τὰ δάση τὸ νερὸ μουρμουρίζει
καὶ γλῆκὰ ψιθυρίζει μέσ' ἔς τὰ φύλλα ἢ σκιά τους
ἢ θλιμμένη ψυχὴ μας ἀνασαίνει ἐλπίζει,
δὲν τὰ βλέπει ὅλα μαύρα.

Ναί μεϊδιάμα εἶναι τοῦ Θεοῦ, τὸ λουλούδι
π' ὅλο δρόσο καὶ χάρις μέσ' ἔς τὸν κήπο προβαίνει
ὦ! κανέν' ἄλλο πλάσμα, ὦ! κανένα τραγοῦδι
δὲν τὸ φιδάνει ἔς τὰ κάλλη.

Τ' ἄνθη μόνον τίς λύπες, τίς χαρὲς μας γνωρίζουν.
'Στὴ γιορτὴ μας ἐν ἄνθους λέει ἀγάπης τραγοῦδι
καὶ στοῦ γάμου τὴν ὥρα λεμονιάς μᾶς στολίζουν
μυρωμένα λουλούδια.

Κι' ὅταν πάλι τὰ μάτια κουρασμένα μᾶς κλείσουν,
ἄνθη πάλι σκεπάζουν τὸ πτωχὸ μας τὸ σῶμα
καί, πιστὰ ἔς τὴν ἀγάπην ἄνθη πάλι θ' ἀνθίσουν
ἔς τοῦ κορμιοῦ μας τὸ χῶμα.

Κ' ἐνῶ, ὅσοι μ' ἀγάπην μᾶς κοιτάζουν 'δῶ πέρα,
μοναχοὺς εἰς τὸ μνήμα θὰ μᾶς ἔχουν ἀφήσει,
εἰς τὸν τάρον μας 'πάνω θὰ θρηγῇ νύχτα 'μέρα
θλιβερὸ κυπάρισσι.

'Αγαπᾶτε τὰ ἄνθη, ἀγαπᾶτε τὰ δάση,
κάθε ἀγνὸ λουλουδάκι, κάθε πράσινο φύλλο!
Ποῦ καλύτερον ἄλλο θὲ νὰ 'βρῆτε ἔς τὴν πλάσι
καὶ πιστότερο φίλο;

63. Αἱ ὑπόγειοι σήραγγες καὶ ἡ συγκοινωνία.

Ἐν ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα ἐμπόδια εἰς τὴν συγκοινωνίαν
τῶν λαῶν ὑπῆρξαν πάντοτε τὰ ὄρη, τὰ ὅποια δὲν ἡδύναντό
τις νὰ διαβῇ. Τὰς Ἀλπεις λόγου χάριν αἱ ὅποιαι χωρίζουσι
τὴν Γαλλίαν ἀπὸ τὴν Ἰταλίαν καὶ τῶν ὑπολοίπων ἡ ὑψηλοτά-
τη κορυφὴ εἶναι τὸ **Λευκὸν Ὄρος**, οὐδέποτε κατὰ τὸν πα-
λαιὸν καιρὸν ἡδυνήθη νὰ τὰς διέλθῃ τις. Τώρα εἰς ἐν τέ-
ταρτον τῆς ὥρας μὲ τὸν σιδηρόδρομον τὰς διέρχεται τις εὐ-
κόλως, ἐν μέσῳ μὲν τῶν ὄρεων ἐπὶ γεφυρῶν ἐναερίων, ὑπὸ
τὸ ὄρος δέ, διὰ μᾶς σήραγγας μήκους 12 χιλιομέτρων.

Δύο ἐταιρεῖαι ἀνέλαβον νὰ διατρυπήσωσι τὸ ὄρος τοῦτο
ἡ μὲν μία ἀπὸ τὸ μέρος τῆς Γαλλίας, ἡ δὲ ἄλλη ἀπὸ τὸ
μέρος τῆς Ἰταλίας. Οἱ ἐργάται εἰργάζοντο μὲ πελωρίας μη-
χανάς, αἱ ὅποιαι ἐκοπτον τοὺς βράχους, διατρώπων τὴν γῆν
καὶ ἐσχημάτιζον θόλον ὑπόγειον μέχρις ὅτου συνηντήθησαν
ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ὄρους.

Ταῦτα πάντα ἐξετελέσθησαν διὰ πολὺ δυσκόλων μαθη-

ματικῶν ὑπολογισμῶν. Τοιοῦτοτρόπως ἐπίσης οἱ Ἑλβετοὶ μετὰ τῶν Ἰταλῶν διεστρώπησαν τὸ ὄρος Ἅγιος Γοτθάρδος, διὰ μέσου τοῦ ὁποῖου διέρχεται σιδηρόδρομος ἐνώνων τὴν Ἰταλίαν μὲ τὴν Ἑλβετίαν.

Τοιαύτας σήραγγας, περὶ τὰς δεκαπέντε, παρατηρεῖ τις διερχόμενος τὴν σιδηροδρομικὴν γραμμὴν Μικρᾶς Ἀσίας, ἀπὸ Χαϊδάρ Πασᾶ εἰς Ἰκόνιον καὶ πέραν, καθὼς καὶ εἰς ἄλλα μέρη τῆς Εὐρώπης.

Ταξίδια τὰ ὁποῖα ἄλλοτε ἦσαν ἀδύνατα καὶ ἀνωπέρβλητα, ἤδη χάρις εἰς τὴν ἐπιστήμην ἐπέτυχαν, ἐκτάσεις δὲ ἀπερραντοί, τὰς ὁποίας ἀπηρτοῦντο μῆγας ὁλόκληροι νὰ τὰς διέλθωμεν, ἐσυντομεύθησαν εἰς ὀλίγας μόνον ἡμέρας.

64. Τὸ δάσος.

Τὸ δάσος δροσᾶτο ἐδῶ μειδιῶ,
στὰ δένδρα 'πὸ κάτω κοιμᾷτ' ἡ σκιά.
Ποτὲ δὲν τὸ καίει ἥλιος ἄκτις,
μόν' ἤσυχον πνέει δροσιὰ τῆς αὐγῆς.

Ἀπ' ἐνὸς κ' ἀπ' ἄλλο τοῦ δάσους κλαδί,
τ' ἀηδὼν τὸ ἴαλο γλυκὰ κελαδεῖ.
Τὴν ἀνοιξὶ φάλλει καὶ λέγει θαρρῶ,
Παιδιά, ὅσο θάλλει, κερδίστε καιρὸ.

65. Τὰ γεώμηλα.

Ὅταν οἱ Εὐρωπαῖοι μετέβησαν εἰς τὴν Ἀμερικὴν, ἐκτὸς τῶν ἀγνώστων ζώων καὶ φυτῶν εὗρον καὶ τὰ γεώμηλα, τὰ ὁποῖα μετέφεραν εἰς Ἰσπανίαν καὶ ἀπὸ ἐκεῖ εἰς Ἀγγλίαν καὶ Γαλλίαν.

Κατ' ὅρας ἐδέχθησαν δυσμενῶς τὰ γεώμηλα· ἄλλοι ἔλεγον ὅτι φέρουν πυρετόν, ἄλλοι λέπρα, ἄλλοι ὑπεστήριζον ὅτι τὸ μέρος εἰς τὸ ὁποῖον σπεύρονται γεώμηλα δὲν πρέκει εἶναι τίποτε.

Εὐτυχῶς διὰ τὸν κόσμον εὗρέθη εἰς φιλόανθρωπος, ὁ ὁποῖος κατόρθωσε νὰ κηρύξῃ ὅλας αὐτὰς τὰς προλήψεις καὶ τὴν ἀμάθειαν τοῦ λαοῦ. Οὗτος ὀνομάζετο Παρμαντιέ καὶ ἦν κατὰ τὸ 1737 μ. Χ.

Ὁ Παρμαντιέ ἦτο πολὺ πεπαιδευμένος ἄνθρωπος. Ἐκίχεν πολλὰ ταξίδια καὶ προσεπάθει νὰ καλυτερεύσῃ τὴν τροφὴν τοῦ λαοῦ. Αὐτὸς εὗρε τὸν τρόπον νὰ χωρίσῃ τὰ πίτυρα ἀπὸ τοῦ θλαυρον καὶ νὰ κατασκευάζῃ τὸν λευκὸν ἄρτον.

Αὐτὸς ἐδίδαξε τοὺς Γάλλους νὰ κατασκευάζωσι σάκχαρον ἀπὸ τὰ κακκίνογοῦλια, αὐτὸς ἐδίδαξε τὸν τρόπον τοῦ νὰ θλατίζωσι τὰ κρέατα, τὰ ὁποῖα οἱ ναῦται ἐλάμβανον μαζὺ τῶν εἰς τὰ ταξίδια.

Πρὸ πάντων ὅμως ὁ Παρμαντιέ προσεπάθει νὰ καλλιεργήσῃ καὶ διαδώσῃ τὰ γεώμηλα. Ἐσπειρε τοιαῦτα εἰς τοὺς ἀγρούς του. Ὅλοι τὸν περιέπαιζον καὶ τὸν ἐλυποῦντο διὰ τὰ ἔξοδα εἰς τὰ ὁποῖα τὸν ὑπέβαλεν αὐτὴ ἡ ἀνοησία του, ὡς ἔλεγον αὐτὸς ἑμῶς τὰ ἐδέχεται ὅλα μὲ ὑπομονήν.

Μικρὴν ἡμέραν ἔκίχεν δεῖπνον κατὰ τὸ ὅποιον προσέφεραν εἰς τοὺς προσκεκλημένους τοῦ γεώμηλα μαγειρευμένα κατὰ εἰκοσι τέσσαρες.

Διὰ τὴν δόσιν μεγάλην σημασίαν εἰς τὰ γεώμηλα, κατασκεύασε στερεὰ περιφράγματα ὀλόγυρα εἰς τοὺς ἀγρούς του καὶ διώρισε φύλακας ὀπλισμένους νὰ φυλάττωσι νύκτα καὶ ἡμέραν. Ὁ λαὸς ἤρχισε νὰ κλέπτῃ καὶ ἔλεγε. «Πρέπει νὰ εἶναι πολύτιμα πράγματα αὐτά, ἀφοῦ ὁ κύριος Παρμαντιὲ τὰ φυλάττει τόσο πολύ».

Αὐτὸ ἀκριβῶς ἐπεθύμει καὶ ὁ Παρμαντιέ.

Ὅσοι ἔκλεπτον γεώμηλα, τὰ ἔτρωγον, τὰ εὗρισκον νόστιμα καὶ ἐφρόντιζαν ἀμέσως νὰ φυτεύωσι καὶ νὰ τὰ καλλιεργῶσι.

Σήμερον ὅλος ὁ κόσμος τρώγει τὰ γεώμηλα καὶ ὁ Παρμαντιέ δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς μέγας εὐεργέτης τῆς ἀνθρωπότητος.

66. Τὸ ἄστρο.

Τὸ βλέπομε ἤγλα στὸν οὐρανὸ
Τῆς νύκτας τὸ σκοτάδι ὅταν ἀρχίζει,
Οὐράνιο διαμάντι φωτεινὸ, ποῦ ὀλόχρυσες ἀκτίνες μᾶς χαρίζει.
Μ' ἂν ἐπερτε στὴ γῇ μας ταπεινὸ,
Χωρὶς τὸ χάος πειὰ νὰ μᾶς χωρίζῃ
Παῖδες ξέρει τί κατὰξερο βουνό,
Θὰ εἶναι τ' ἄστρο αὐτὸ ποῦ λαμπυρίζει!
Στὸν κόσμον ἀπαράλλακτα θαυμάζουμε
Δειλὰ δειλὰ κ' ἐμεῖς καμμιὰ φορὰ
Ἀνθρώπους ὅπου μακριὰ κυττάζουμε.
Μὰ ἔταν καμμιὰ μέρα τοὺς γνωρίσωμε
Παῖδες ξέρει τί κακὰ φαρμακερὰ
Κρυμμένα στὴν ψυχὴ τους θ' ἀπαντήσωμε.

67. Αἱ σιδηραὶ πύλαι τοῦ Δουνάβεως.

Μέχρι πρὸ τριάκοντα ἐτῶν ὁ Δουνάβης δὲν ἦτο πλωτὸς εἰς τινὰ μέρη, διότι τὸ ρεῦμά του καθίσταται ὀρμητικώτατον, ἐπὶ πλέον δὲ ἡ κοίτη του εἶναι γεμάτη σκοπέλους, διὰ μέσου τῶν ὁποίων τὸ πέρασμα καθίσταται ἀδύνατον καὶ δι' αὐτὰ ἀκόμη τὰ μικρότερα σκάφη.

Εἶναι καὶ τοῦτο ἐν ἀπὸ τὰ κυριώτερα χαρακτηριστικὰ τοῦ Δουνάβεως, ὁ ὁποῖος ἐνῶ εἰς τὸ μεγαλύτερόν του μέρος εἶναι εἰς ἓκ τῶν ἡρεμωτέρων ποταμῶν, εἰς μερικὰ ἄλλα μέρη καθίσταται παραχώδης καὶ ὀρμητικώτατος.

Μέχρι πρὸ τριάκοντα ἐτῶν τὸ ταξίδιον διὰ μέσου τοῦ Δουνάβεως κατ' ἀνάγκην ἐσταμάτα ἐδῶ.

Ἐχρειάσθη δὲ πολὺς καιρὸς διὰ νὰ ἀποφασίσῃ ἡ Αὐστρία νὰ κατασκευάσῃ, ἐπὶ τῆς δεξιᾶς του ὄχθης τὴν μικρὰν διώρυγα διὰ τῆς ἵππου τὰ ἀτμόπλοια δύνανται νὰ ἀναπλέωσι τὸν ποταμὸν, χωρὶς νὰ διατρέχωσι τὴν κίνδυνον νὰ παρασυρθοῦν ἀπὸ τὰ ρεῦματα καὶ νὰ συντριβοῦν εἰς τοὺς βράχους.

Τὸ ἔργον αὐτὸ ἐτοίχισε πολλὰ χρήματα καὶ ἀπὸ μηχανικῆς δὲ ἀπόψεως ὑπῆρξε δυσκολώτατον, διὰ τοῦτο καὶ θεωρεῖται ὡς ἐν ἀπὸ τὰ σπουδαιότερα ὅλων τῶν ἄλλων ἔργων τὰ ὁποῖα κατασκευάσθησαν διὰ νὰ κανονίσουν τὸ ρεῦμα τοῦ μεγάλου ποταμοῦ.

Ἐπρόκειτο νὰ ἀνατιναχθῇ παροχθίως ὀλόκληρος σειρὰ βράχων καὶ νὰ κατασκευασθῇ εἰς τὴν θέσιν των μία διώρυξ, ἣ ἵππου θὰ μεταφέρῃ ἀσφαλῶς τὰ ἀναπλέοντα πλοῖα διὰ μέσου τοῦ ἐπικινδύνου μέρους τοῦ ποταμοῦ.

Τὸ ἐγχείρημα ὑπῆρξεν ἐπίπονον, ἀπῆται δὲ πολλὰ χρήματα καὶ χρόνον πολὺν. Ὑπεστηρίχθη ὅμως τὸ ἔργον ἀπὸ

ἐπιχειρηματίας οικονομικῶς· αἱ σιδηραὶ Πύλαι ὑπεχώρησαν διότι ὁ Δούναβις ἐνικήθη εἰς ἓν ἀπὸ τὰ στρυφνότερά του σημεία.

Ἡ διώρυξ ἐγίνε καὶ προστατεύεται δι' ἐνὸς μακροῦ τοῖχου ἀπὸ γρανίτην καὶ τοιμέντον.

Ὁ τοῖχος αὐτὸς εἶναι τόσον στερεός, ὥστε καμμία πλήμυρα καὶ κανὲν ρεῦμα δὲν ἔμπορεῖ νὰ τὸν ἐπηράσῃ.

Τὰ ἀτμόπλοια κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ταξιδεύουν μέσα εἰς τὰ ἀτάραχα νερά τῆς διώρυγος, ἐνῷ παραπλεύρως των ἀφρίζει τὸ ὀρμητικώτατον ρεῦμα, κυλινδούμενον ἐπάνω εἰς τοὺς σκοπέλους.

Εἰς τὰ ἐπικίνδυνα καὶ παραχώδη αὐτὰ μέρη ὅπου ὁ Δούναβις εἶναι παραχώδης, τὸ ἀτμόπλοιον πλέει διὰ τοῦ τεχνήτου δρόμου ἕως ὅτου φθάσῃ εἰς τὰ ἥρεμα ὕδατα, τὰ ὅποια ἐξακολουθοῦν τοιαῦτα μέχρι τοῦ κέντρου τῆς Αὐστρίας.

Τοιοιούτρόπως, ὅχι μόνον ἀπὸ ἐμπορικῆς ἀπόψεως, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ταξιδιωτικῆς ὁ Δούναβις ἐκέρδισε. Διότι ἂν δι' αὐτοῦ τὰ Ἀνατολικά ἐμπορεύματα μεταφέρονται εἰς τὸ κέντρον τῆς Εὐρώπης, ἐξ ἄλλου ἐν ταξίδιον ἀναψυχῆς ἀπὸ τῆς Ρωμανίας μέχρι Βιέννης διὰ τῶν θαυμασιῶν ποταμοπλοίων του, εἶναι μία ἀπὸ τὰς πλέον ὀνειρώδεις τέρψεις ποῦ ἔμπορεῖ κανεὶς νὰ ἀπολαύσῃ.

62) Τὸ στοιχειὸ ποῦ ἐξωγράφει.

Ἦτο τὸ ἔτος 1638. Ἀρκετὸν καιρὸν τότε συνέβαιναν κατ' ἑλλόγητα πράγματα εἰς τὸ σπουδαστήριον τοῦ μεγάλου Ἰσπανοῦ ζωγράφου Μουρίλιου.

Οἱ μαθηταὶ του, ὅταν ἤρχοντο τὸ πρῶτον εἰς τὸ σπουδαστήριον, εὗρισκαν συχνὰ ὡραιότατα πρόσωπα ζωγραφισμένα

ἐπάνω εἰς τοὺς πίνακας των, ποῦ εἶχον ἀφίσῃ καθαροὺς τὸ βράδυ, εἴτε τὰς ἡμιτελεῖς ἰδικὰς των συνθέσεις ἐντελῶς τελειωμένας μὲ ἀξιοθαύμαστον τέχνην.

Ἡρώτων τὸν μικρὸν μεγάλῃ δαῦλον, ὁ ὁποῖος ἦτο ἐπιφορτισμένος νὰ φυλάττῃ τὸ σπουδαστήριον τὴν νύκτα, καὶ αὐτὸς ἀπεκρίνετο εἰς ὅλας τὰς ἐρωτήσεις μὲ μίαν ἀπάντησιν :

Φαίνεται πῶς ὁ Θόμπης σὰς ἐσκάδωσθε καὶ ἄλλο παιγνίδι... «Θόμπης» ἦτο ἓνα στοιχειὸ τοῦ τόπου ἐκείνου, τὸ ὁποῖον οἱ ἀπλοῖκαὶ κάτοικοι ἐπίστευαν ὅτι ἐβγαίνει καὶ ἔκαμνε τὰ ἔργα του τὴν νύκτα.

Μίαν πρωΐαν, ὁ εὐνοούμενος μαθητὴς τοῦ Μουρίλιου ἐστάθη κατὰτρομαγμένος ἔμπρὸς εἰς τὸν ὀκρίβαντά του· καὶ μία κραυγὴ θαυμασμοῦ ἐφυγεν ἀπὸ τὰ χεῖλη του.

— Τί εἶναι; τί ἐπάθατε; ἤκούσθη ἡ φωνὴ τοῦ διδασκάλου, ὁ ὁποῖος ἐκείνην τὴν στιγμὴν εἰσήρχετο εἰς τὸ σπουδαστήριον.

— Αὐθέντα μου, κύττάξατε καὶ μόνος σας!

Καὶ ὁ μαθητὴς εἶδει μίαν ὡραίαν κεφαλὴν τῆς Παναγίας Παρθένου, σχεδιασμένην μόνον, ἀλλὰ μὲ τόσον ὡραίαν γραμμὰς καὶ τόσον θαυμαστὴν ἑκφρασιν, ὥστε ἐλαμπεν ἀκτινοβόλος ἐπάνω εἰς τὴν ὀθόνην, ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἄλλων προσώπων τὰ ὅποια ἦσαν γύρω της ζωγραφισμένα.

— Ποῖος ἐξωγράφισεν αὐτὴν τὴν κεφαλὴν; ποῖος τὴν ἐξωγράφισεν; ἀεβόησεν ὁ Μουρίλιος. Αὐτὸς θὰ γίνῃ μίαν ἡμέραν ὁ διδάσκαλος ὅλων μας. Σιωπᾶτε; Κανεὶς ἀπὸ σας δὲν εἶνε;... Ἀ! πρέπει νὰ φανερωθῇ αὐτὸ τὸ μυστήριον.

Καὶ ἐφώνησε :

— Σεβαστιανέ!

Ὁ μικρὸς μεγάλῃ, ὁ ἀγόρασμένος δοῦλός του, ἔτρεξεν ἡμῶς.

— Κοιμᾶσαι ἐδῶ κάθε βράδυ· δὲν εἶναι ἀλήθεια;

— Ναι, αὐθέντα μου.

✠ Ποῖος ἦλθε λοιπὸν ἐδῶ μέσῃ ἀπόψε, ἢ σήμερον τὸ πρωῒ πρὶν ἔλθουν αὐτοὶ οἱ κύριοι;

— Κανείς, αὐθέντα μου, κανείς· ἀπήντησεν ὁ μικρὸς μιγάς, τρέμων ἀπὸ τὸν φόβον του.

— Ἀκουσε καλὰ! Θέλω νὰ μάθω ποῖος ἔκαμεν αὐτὸ τὸ πρόσωπον. Ἀπόψε θὰ καθήσῃς ἄγρυπνος, καὶ ἂν ἕως αὖριον τὸ πρωῒ, δὲν ἀνακαλύψῃς τίποτε, θὰ λάβῃς εἰκοσιπέντε ραβδισμοὺς εἰς τὴν πλάτην σου. Τὸ εἶπα! πήγαινε τώρα νὰ τρίβῃς τὰ χρώματα, καὶ σεῖς, κύριοι, εἰς τὸ ἔργον.

Ἦτο νύκτα. Μέσῃ εἰς τὸ σπουδαστήριον, ὅπου ἔμεινον ἄγρυπνος μόνος του ὁ Σεβαστιανός, ἐσυλλογιζέτο τὸν πατέρα του, ὁ ὁποῖος ἦτο καὶ αὐτὸς δούλος τοῦ Μουρίλιου ἀγορασμένος, ἀλλὰ ποθῶν νὰ ζήσῃ ἐλεύθερος, ὑπέφερε πολὺ μὲ τὴν ζωὴν ἐκείνην τῆς σκλαβιᾶς. Καὶ ἔλεγεν ὁ Σεβαστιανός:

— Ἀ! ἂν γίνω μίαν ἡμέραν μεγάλος ζωγράφος, τί χάρι πού θὰ ἠμπορέσω νὰ σώσω τὸν πατέρα μου!...

Ἔως τότε ὅμως, τί νὰ πῶ διὰ τὴν γλυτώσω ἀπὸ τοὺς ραβδισμοὺς;

Ἐσυλλογιζέτο καὶ δὲν εὑρίσκειν· ἔπεσεν ἀπὸ τὴν κόπῃσιν ἐπάνω εἰς μίαν ψάθην καὶ προσεπάθησε νὰ κοιμηθῇ· ἀδύνατον ὅμως, ὁ πυρετὸς δὲν τὸν ἄφινε.

Τὴν αὐγὴν ἐσηκώθη καὶ ἐπλησίασεν εἰς τὴν Παναγίαν. Καθὼς ἐρωτίζετο ἀπὸ τὸ ὠχρὸν φῶς τῆς χαρουργείας, τὸ σχεδιασμένον πρόσωπον ἐφαίνετο γλυκύτερον καὶ ἀγνότερον. Ὁ Σεβαστιανός ἠθέλησε ν' ἀντιστῇ εἰς τὸν πειρασμὸν καὶ νὰ μὴ τὴν ἀποτελειώσῃ, ἀλλὰ δὲν τὸ κατόρθωσε· ἡ παλέττα, φορτωμένη μὲ τὰ χρώματα, ἦτο εἰς τὸ ἀριστερόν του χέρι, ἐνῷ τὸ δεξιὸν του ἐξωγράφιζεν, ἐξωγράφιζεν...

Ὡραία καὶ ὀλόφρεγγη ἔλαμπεν ἡ ἡμέρα, καὶ ὁ ἔρμης ἐκεῖνος, ἀπερρηγμένος μὲ τὴν εἰκόνα του, εἰργάζετο καὶ ἐξωγράφιζε μὲ τόσῃν ζέσῃ, ὥστε ὅλα τὰ ἐλθισμόνησεν.

Ἐξάρκῃ ἔμειναν ὡς μαρμαρωμένοι ἀπὸ τὴν τρομάρην

του, ὅταν ἀκούσας θόρυβον ὀπίσω του, ἐγύρισε νὰ ἰδῇ, καὶ εὐρέθη ἐνώπιον τοῦ Μουρίλιου καὶ ὅλων τῶν μαθητῶν.

Κανείς δὲν ὠμίλησε τὴν πρώτην στιγμὴν. Κατόπιν μὲ φωνὴν τρέμουσαν ἀπὸ συγκίνησιν, ὁ ζωγράφος ἠρώτησε:

— Ποῖος εἶναι ὁ διδάσκαλός σου, Σεβαστιανέ; Εἰς τὴν ζωγραφικὴν ἐννοεῖται. Διότι, ὑποθέτω δὲν εἶνε ὁ Θόμπης.

Ὁ μικρὸς ἤρχισε νὰ παίρνῃ θάρρος.

— Σεῖς ὁ ἴδιος, αὐθέντα μου.

— Πῶς, ἐγώ; Ἐγὼ ποτὲ δὲν σοῦ ἔκαμα μάθημα.

— Ναί, μὰ ἐκάμαντε εἰς τοὺς ἄλλους κ' ἐγὼ σὰς ἤκουα.

— Καὶ ἔχεις ὠφεληθῇ ἀπὸ αὐτῶν ἤκουσες, Σεβαστιανέ. Μοῦ ἔδωκε τὴν μεγαλυτέραν χαρὰν τὴν ὅποιαν ἠμπορεῖ νὰ ἀφικθῇ εἰς καλλιτέχνης. Ἐκαμα κάτι παραπάνω ἀπὸ εἰκόνας· ἔκαμα ἓνα ζωγράφον!... Παιδί μου, ὅτι μοῦ ζητήσῃς καὶ εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν μου, θὰ τὸ ἔχῃς!

Ὁ Σεβαστιανός ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας του:

Αὐθέντα μου, αὐθέντα μου, ἀφοῦ εἴσθε τόσο καλὸς διὰ τὴν πτωχὸν σας σκλάβον, τολμῶ νὰ σὰς ζητήσω νὰ μοῦ ἐκρίνατε... Ὡ! εἶναι πάρα πολὺ... τὴν ἐλευθερίαν τοῦ πατρὸς μου!

— Καὶ τὴν ἰδικήν σου, παιδί μου, ἀνέκραξεν ὁ Μουρίλιος, καὶ θυμωμένος πλέον νὰ συγκρατήσῃ τὴν συγκίνησιν του. Αὐτὸ τὸ ὅποιον ἐζήτησες, ἀποδεικνύει ὅτι εἶσαι παιδί μὲ καρδίαν. Ἀπὸ σήμερον θὰ εἶσαι ὅχι μόνον μαθητὴς μου ἀλλὰ καὶ υἱός μου.

Ὁ Σεβαστιανός Γομέθ, ὁ ὁποῖος εἶναι γνωστότερος μὲ τὸ ὄνομα «ὁ Μιγάς τοῦ Μουρίλιου», ἔγινε, χάρις εἰς τὸν διδάσκαλόν του, εἰς ἀπὸ τοὺς μεγαλυτέρους ζωγράφους, οἱ ὅποιοι ἐδόξασαν τὴν Ἰσπανίαν.

Καὶ σώζονται σήμερον ἔργα του ἀνεκτίμητα καὶ τὴν ἀξίαν των, ὡς ἡ Παναγία μὲ τὸ βρέφος Ἰησοῦν, ἡ Ἁγία Ἄννα καὶ ὁ Χριστὸς ὁ δεμένος εἰς τὸν στύλον.

68. Ἡ συναναστροφή.

Ἐν παιδίον εἶχε φυτεύσει εἰς τὸν μικρὸν κήπον τοῦ βαλάντιου λευκάς καὶ βιολέττας ἐρυθράς.

Μετ' ὀλίγον καιρὸν, ὅταν αἱ βιολέτται ἔκμουν ἄνθη, ἐθαύμασε, διότι παρατήρησεν, ὅτι τὰ ἄνθη δὲν ἔσχον ἐντελῶς κόκκινα ἢ λευκά. Διὰ τοῦτο ἐκάλεσε τὸν πατέρα τοῦ καὶ εἶπε :

— Πατέρα, ἰδέτε ὅτι αἱ βιολέτται αἱ λευκαὶ αἱ ὁποῖαι ἔσχον πλησίον τῶν ἐρυθρῶν, ἔχουσιν ἄνθη κοκκινωπά, καὶ αἱ βιολέτται αἱ κόκκιναι ἔχουσιν ἄνθη κλίνοντα πρὸς τὸ λευκόν.

— Ναί, τέκνον μου, ἀπήντησεν ὁ πατήρ, δὲν γνωρίζω ὅτι κάθε ἄνθρωπος γίνεται ὅμοιος μὲ ἐκεῖνον τὸν ὅποιον πλησιάζει.

Ἄν θέλῃς νὰ γείνης καλός, πρέπει πάντοτε νὰ συναναστρέφῃσαι μὲ καλοὺς.

69. Ἡ κόρη τῆς ὑπομονῆς.

Ἦλθε προχθὲς ἡ Ὑπομονή
Καὶ βάσταγ' ἀπ' τὸ χέρι
Μιά κόρη γλυκοθύρητη
Σὺν τῆς αὐγῆς τ' ἀστέρι.
Καὶ στρέφοντάς την πρὸς ἐμὲ
Μοῦπε μόλις τὴν εἶδα :

— Σοῦ συνιστῶ τὴν κόρη μου.

— Πῶς τήναι λέγε :

— Ἐλπίδα ! —

71. Αἱ ἀσκήσεις.

Αἱ ἀσκήσεις καὶ ψυχαγωγίαι εἶναι ἀπαραίτηται εἰς τὸν ἄνθρωπον.

Αἱ ἀσκήσεις ἀναγκαιόταται εἰς τὴν παιδικὴν καὶ τὴν νεανικὴν ἡλικίαν, ὡφελοῦσι πάρα πολὺ καὶ τὴν ὥρμην ἡλικίαν, διότι διατηροῦσι τὴν υἰεῖαν καὶ προφυλάττουσι τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τὰς ἀσθενείας καὶ τὸ πρόωρον γῆρας.

Αἱ ἀσκήσεις ἔχουσι πραγματικὴν ἀξίαν, ὅταν γίνωνται εἰς τὸν ἐλεύθερον ἀέρα καὶ οὐχὶ εἰς ἀτμόσφαιραν περιωρισμένην καὶ μεμολυσμένην, ὅποτε περισσώτερον βλάπτουν παρά ὡφελοῦν.

Ἐξ ὧν τῶν ἀσκήσεων ἡ καλλιτέρα καὶ μᾶλλον ὡφέλιμος εἶνε ὁ δρόμος.

Ὁ δρόμος ὡφελεῖ πολὺ, ὅταν γίνηται εἰς ἐλεύθερον ἀέρα.

Τὸ ποδηλάτον, ἡ κοπηλασία, ἡ κηπουρικὴ, ὅταν γίνωνται μετρίως καὶ ἐν τάξει, ὡφελοῦσι πολὺ εἰς τὴν υἰεῖαν.

Περὶσσότερον πάντων ἡμῶς ἔχουσιν ἀνάγκην κινήσεως εἰς τὸν ἐλεύθερον ἀέρα, οἱ ἔχοντες καθιστικὰ ἐπαγγέλματα, ὡς π.χ. οἱ γραμματεῖς, οἱ διδάσκαλοι κλπ.

Πόσον εὐχάριστον θὰ ἦτο, ἐν περίκλειστον καὶ ἐντὸς τῶν πόλεων ὑπάρχον κήποι, τοὺς ὁποῖους αἱ οἰκογένειαι νὰ καλλιεργῶσι μόναι των ! Πόσον εὐχάριστον καὶ ἀναψυχὴν θὰ ἦτο ἡ οἰκογένεια ἀσχολουμένη εἰς τοῦτο, ἀλλὰ ὅποιον ὡφέλεια θὰ ἐγένετο εἰς τὸ σῶμα καὶ τὴν υἰεῖαν !

72. Αἱ πολεκαὶ θάλασσαί καὶ οἱ πλέοντες πάγιοι.

Αἱ θάλασσαί τοῦ Βορείου καὶ Νοτίου Πόλου εἶναι πάντοτε κεκαλυμμέναι ἀπὸ πάγων. Οἱ πάγοι οὗτοι πλέουσιν ὡς ὁλόκληρα ὄρη, τὰ ὅποια ἔχουσι μῆκος καὶ πλάτος μέγιστον, ὕψος περισσότερον ἀπὸ 100 μέτρα, βάθος δὲ ἐντὸς τῆς θαλάσσης 600 περίπου μέτρα.

Πολλάκις οἱ ὄγκοι οὗτοι συνενόμενοι κατὰ χυμιάδας παρουσιάζουσι τὴν ὄψιν φανταστικῆς πόλεως καταστραμμένης.

Καὶ ἄλλοτε μὲν νομίζει τις ὅτι βλέπει νῆσον με τοὺς κόλπους καὶ τὰ ἀκρωτήριά της. Ἄλλοτε δὲ τεῖχος ἀπόκημνον με ὑπερύψηλα φρούρια ἐπάνω, τὰ ὅποια φαίνονται ὅτι αἰωροῦνται ἐπὶ τῆς ἀβύσσου, ἔτοιμα νὰ καταπέσωσι καὶ καταστρέψωσι τὸν αὐθάδη ἐκεῖνον, ὁ ὅποιος θὰ ἐτόλμα νὰ τὴ πλησιάσῃ.

Ἄλλοτε πάλιν, τὰ ὕδατα σκάπτουσι τοὺς πάγους τούτους καὶ σχηματίζουν διὰφορα παράξενα σχήματα, αὐλακὰς βαθείας, στύλους ὑψηλοῦς, γεφύρας, ὁπάς κτλ. Ὅποτε δὲν εἶναι περισσότερον ἐπικίνδυνον εἰς τοὺς θαλασσοπόρους, παρὰ ὅταν ἀποσπώμενοι οἱ πελώριοι αὗτοι ὄγκοι, παρασύρονται ὑπὸ τῶν ρευμάτων πρὸς νότον.

Ὅταν ὁ ὁδηγὸς τοῦ πλοίου παρατηρήσῃ κανένα τοιοῦτον σφοδρὸν πάγων ἐρχόμενον ἐκ βορρᾶ, ὁρεῖται μετ' ἄλγους τὴν ἐπιδειξιότητα καὶ ταχύτητα τοῦ πλοίου, νὰ ἀπορῶγῃ τὴν ἀσθερίαν σύγκρουσιν.

Ἡ ταχύτης τῶν ὄγκων τούτων εἶναι τόσον μεγάλη, ὥστε πολλὰ πλοῖα δὲν κατορθώνουν ἀπὸ μακρὰν ἀνάγκη νὰ παρεμείσωσιν ἢ καταστραφῇ των τότε εἶναι βεβαία καὶ ἀρνηκτος· διὰ τοῦτο δὲ μεθ' ὧρας τὰς προφυλάξεις, πολλὰ πλοῖα καταστρέφονται καὶ ἐξερπνίζονται.

73. Ρόδο κ' ἀγριολούλουδο.

Στὴ ρίζα μιᾶς τριανταφυλλιάς ἦτανε φυτρωμένο ἀγριολούλουδο γλυκὺ καὶ μικροκαμωμένο.

Ποὺς ξέρει ποὺ βροχόνερο, ποὺς ξέρει ποὺ ἀγέρι τὸ ἔρερε καὶ τὸ σπείρει μονάχο δίχως ταῖρι.

Γιὰ πόνους εἶχε γεννηθῇ, γιὰ πόνους, τὸ καῖμένο, καὶ πρὶν ἀνθήσῃ τὸ φτωχό, ἦτανε μαραμένο.

Κ' ἐκεῖ ὕψηλά, πολὺ ὕψηλά, ἓνα τριανταφυλλάνι καμάριονε καὶ ἔπαιζε γλυκὰ μετ' ἀεράκι.

Γεμάτο δρόσο κ' ὁμορφιά καὶ μυρωδιὰ καὶ χέρι στὴ ρίζα τοῦ δὲν κύτταζε ἀπ' τὸ πολὺ καμάρι, νὰ ἰδῇ τί κάνει τὸ φτωχό, νὰ λυπηθῇ λιγάκι, κ' ἓνα γλυκόλαγο νὰ πῇ στὸ μαῦρο λουλουδάκι.

Πέρασαν μέρες, πέρασαν, ἐπῆγε ὁ χρόνος, ὁ σβῆσαν τὰ κάλλη τοῦ ἑνὸς καὶ τ' ἄλλου παύει ὁ πόνος. Πέσαν τὰ φύλλα καὶ τῶν δυὸ καὶ τὸ φτωχὸ ἐγάθη, καὶ τόμοφο καὶ πλούσιο κ' ἐκεῖνο ἐμαράθη.

Κ' ἐγὼ ποὺ τᾶξερα τὰ δυό, σὰν ἦσαν ἀνθισμένα, καὶ πάλι τὰ εἶδα ὕστερα ξερὰ καὶ μαραμένα.

Ἄν καὶ μικρὸς κατάλαβα ὅτι στὸν κόσμον τοῦτο δὲν πρέπει νὰ καυχώμαστε γιὰ ὁμορφιὰ καὶ πλοῦτο. Εἶνε τὰ πλούτη πρόσκαιρα κ' ἡ ὁμορφιά δὲν μένει, καὶ μόνη καθαρὴ καρδιὰ στὸν Πλάστη ἀναβαίνει. Ἄς ἔχαποιμε τὰ φτωχὰ καὶ τὰ δυστυχισμένα, ὅς δῖνωμε παρηγοριὰ στὰ ἔρημα, στὰ ξένα.

Καὶ ὅταν τὰ παιγνίδια μας τὰ τόσα βαρεθῶμε.
 κ' ὅταν χορτάσωμε πολὺ, τότε ὡς θυμηθῶμε
 νὰ δώσωμε καὶ στὸ φτωχὸ κ' ἐκεῖνο νὰ χορτάσῃ,
 νὰ δώσωμε καὶ στ' ὄρφανὸ κ' ἐκεῖνο νὰ γελάσῃ.
 "ὦ! ἀγαπᾶτε τὰ φτωχά, τὰ ἔρημα, τὰ ξένα,
 ὦ! δίδετε παρηγορίαν στὰ πικροποτισμένα.

24. Τὰ χημικὰ λιπάσματα.

Εἰς ἓν μικρὸν χωρίον, εἰς γεωπόνος εἶχε συγκαλέσει τοὺς γεωργούς καὶ τοὺς ἐδίδασκε πῶς νὰ καλλιεργοῦν τὴν γῆν ἐπιστημονικῶς.

Ἐβγαλεν ἀπὸ τὸ θυλάκιόν του ἓν μικρὸν φιαλίδιον, τὸ ὁποῖον περιεῖχε μίαν σκόνην χρώματος σκοτεινοῦ καὶ τὸ ἐσῆκωσεν ὑψηλά.

— Παιδιά, εἶπε, βλέπετε ἐδῶ αὐτὴν τὴν θαυματουργὴν σκόνιν; Εἶναι χημικὸν λίπασμα. Ἀπὸ αὐτὴν θὰ ρίψετε μίαν κουταλιάν τῆς σούπας εἰς μίαν ρίζαν ντομάτας π. χ. καὶ θὰ ἴδῃτε θαύματα· ἡ ντοματιά θὰ λάβῃ θαυμασίαν ἀνάπτυξιν καὶ θὰ κάμῃ διπλάσιον καρπὸν. Συνάμα θὰ ὀρμαίῃ καὶ ταχύτερον κατὰ δεκαπέντε ἡμέρας.

Οἱ χωρικοὶ ἐθαύμασαν καὶ ἀπεφάσισαν νὰ δοκιμάσουν. Μία νεαρὰ διδασκάλισσα, ἡ ὁποία ἦτο παρούσα, ἤρώτησε τὸν γεωπόνον ἂν τὸ λίπασμα κάμνῃ καὶ δι' ἑνὸς τῆς γάστρας.

— Μάλιστα, τῆς ἀπήντησεν, ὑπὸ τὴν ὥρον ἑμὲς νὰ μὴ βάλετε εἰς μίαν μικρὰν γάστραν περισσύτερον ἀπὸ ὅσον χωρεῖ μία δακτυλῆθρα, διότι ἄλλως, θὰ κάψετε τὰ φυτά.

Τῆς ἔδωκε μάλιστα καὶ ὀλίγον λίπασμα νὰ τὸ διακρίψῃ εἰς τὰς μαθητρίκας τῆς, διὰ νὰ βάζουν εἰς τὰς γάστρας των.

Μετὰ ἓνα μῆνα διήλθεν ἐκ νέου ἡ περιουσίαν γεωπόνος καὶ ἐξετάσῃ πῶς ἐπῆγαν τὰ πειράματα μὲ τὰ λιπάσματα.

Οἱ χωρικοὶ, κατὰ τὴν πατροπαράδοτον συνήθειάν των, δὲν εἶχον κάμει τίποτε!

— Ἀφοῦ οἱ προπάτορές μας δὲν μετεχειρίζοντο χημικὰ λιπάσματα, εἶπον, τί θέλομεν ἡμεῖς νὰ νεοτερίσωμεν;

— Ἀλλὰ, φίλοι μου, κλοισατέ τὴν τύχην σας! Αἱ γαῖαί σας σήμερον δὲν εἶναι πλέον γόνιμοι, ὅπως ἦσαν εἰς τὴν

Χημικὰ λιπάσματα

ἐπαχὴν τῶν προγόνων σας· ἐκουράσθησαν, ἐξηντλήθησαν, δὲν παύουν ὅπως ἄλλοτε. Διὰ νὰ ἔχετε πλουσίας ἐσοδείας σίτου, ἄρβυλα στικρῶλια, πολὺ λάδι, πρόβια λαχανικὰ κτλ. πρέπει νὰ μετεχειρισθῇτε λιπάσματα. Δοκιμάσατε τοῦλάχιστον, διὰ νὰ πεισθῇτε μόνοι σας, ὅτι εἶναι ἀποτελεσματικὰ.

Ἐκείνην τὴν στιγμὴν διέσχισε τὸ πλῆθος μία νεάνης κρατοῖσα δύο γάστρας βασιλικοῦ.

— Ἐγώ, ἐρώναζεν, ἐγώ, κύριε γεωπόνε, ἐθαύμασα.

Είχα δύο βασιλικούς ἴσου μεγέθους· ἔβαλα εἰς τὸν ἓνα μίαν δακτυλήθραν χημικοῦ λιπάσματος, καὶ ἰδοὺ, ὡς βλέπετε, ὁ λιπασμένος ἔλαβε διπλασίαν ἀνάπτυξιν ἀπὸ τὸν ἄλλον.

— Εὖγε, εἶπεν ὁ γεωπόνος, ἰδοὺ μία νέα ἡ ὁποία δὲν εἶναι προγονόπληκτος. Μήπως ἐδουκίμασαν καὶ ἄλλα κοράσια;

— Μάλιστα, εἶπεν, εἰς τὸ σχολεῖόν μας ἐμοίρασαν χημικὸν λίπασμα εἰς τὰ κοράσια. Εἰς τὴν ἀρχὴν εἶδον ὅλαι λαμπρὰ ἀποτελέσματα· ἀλλ' ἔπειτα, ἀπὸ τὴν ἀπληροστίαν των, ἔβαλαν περισσότερον λίπασμα καὶ τότε, τὸ πάρα πολὺ, ἀντὶ νὰ ὠφεληθῇ, ἔκαψεν τὰ φυτά.

— Φυσικά, ἀπήντησεν ὁ γεωπόνος· καὶ ἡ κίνα εἶναι δυναμωτικὴ μόνον ὅταν τὴν μεταχειρίζεσθε εἰς μικρὰς δόσεις, ἀλλ' εἰς πολὺ μεγάλας δόσεις βλάπτει. Πρέπει νὰ εἰσέχετε, φίλοι μου, ὅτι τὰ χημικὰ λιπάσματα εἶναι ἡ δακτυλιωτέρα ἐρεῦρεσις τοῦ κόσμου. Ἐνῷ ἡ ἀτμομηχανή, ὁ ἡλεκτρισμὸς, ὁ κινηματογράφος, τὸ τηλέφωνον κ. τ. λ. διευκολύνουν καὶ πλουτίζουν ὠρισμένας τάξεις τῆς κοινωνίας, τὰ χημικὰ λιπάσματα αὐξάνουν τὴν εὐτυχίαν καὶ τὴν εὐμάρειαν ὅλου τοῦ κόσμου. Ὀλίγοι ταξιδεύοντες, σπανίως μεταβαίνομεν εἰς τὸν κινηματογράφον· ἐνῷ ψωμί τρώγομεν ὅλοι, φρούτα ἐπιθυμοῦμεν καθ' ἑκάστην, καὶ ἡ ἐρεῖραισις τῶν χημικῶν λιπασμάτων, ἡ ὁποία μᾶς προμηθεύει εὐθηνότερον σίτον καὶ περισσότερα φρούτα, εἶναι πλουτοπαράγωγική καὶ σωτήριος δι' ὅλον τὸν κόσμον.

— Καὶ ἀπὸ τί κατασκευάζονται, κύριε γεωπῶνε, τὰ χημικὰ λιπάσματα;

— Κυρίως ἀπὸ πέτρας καὶ ὄρυκτά (φωσφορολιθίους, ὄρυκτά καλιοῦχα κτλ.). Ἐν μέρει ὅμως κατασκευάζονται ἀπὸ ξηρὸν αἷμα (αἱματάλευρον), ἀπὸ ξηρὰ φάρια (ἰχθυοάλευρον), ἀπὸ ψάριον ζῶον (κρεατάλευρον), ἀπὸ γαιθέρων καὶ ἄλλας οὐσίας περιεχούσας θεῖον, ἀμμωνίον κ. λ. π.

25. Ὁ Νάνσεν καὶ τὸ «Φράμ» εἰς τοὺς παγωνας.

Πλὴν τοῦ Νορδενσκιöld καὶ ὁ Νάνσεν εἰς τὰ 1890 ἐπεχείρησε νὰ φθάσῃ καὶ νὰ ἐξετάσῃ τὸν Βόρειον Πόλον. Προητοίμασε τὰ πάντα οὕτω πως, ὥστε καὶ ἡ ζωὴ κατὰ τὸ ταξίδιον νὰ εἶναι εὐχάριστος καὶ τὸ πλοῖόν του νὰ ἀντέχῃ ἐναντίον τῶν παγώνων.

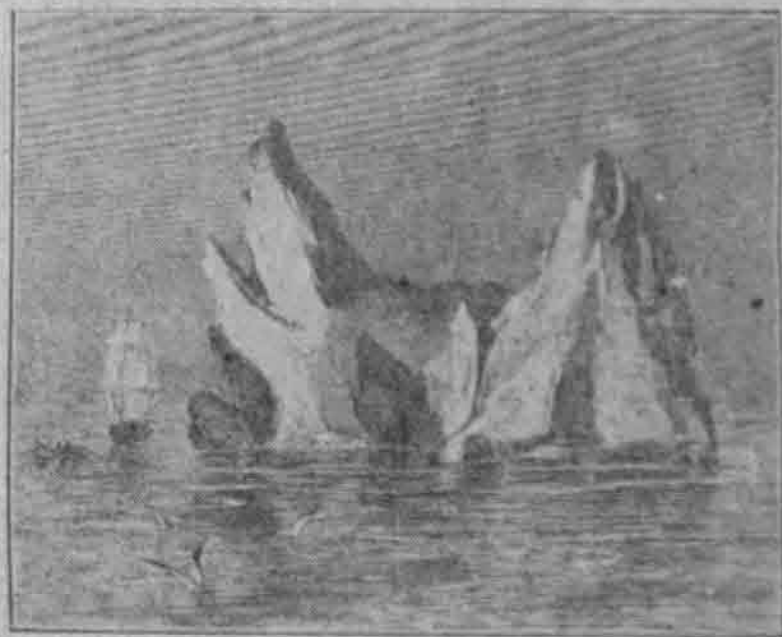
Λιγοῦνται ὅτι κατὰ τὴν 9ην Ὀκτωβρίου ῥοθιάνθησαν τοὺς πρώτους παγωνοὺς καὶ τὸ «Φράμ» (τὸ πλοῖον τοῦ Νάνσεν) ἔτρεμε καὶ ἐτινάσσετο πρὸς τὰ ἐπάνω. Τὰ τεμάχια τοῦ πάγου ἐθραύοντο κατ' ἀρχὰς ἐπάνω εἰς τὰς πλευράς τοῦ πλοίου καὶ ἔπειτα ἤρχοντο καὶ ἐσωρεῖοντο ὑποκάτω εἰς τὴν τρύπιν. Τὴν 13ην Ὀκτωβρίου μία σύγκρουσις φοβερὰ ὤψωσε τοὺς πάγους ὅπωςθεν τοῦ πλοίου εἰς ὕψος 4-5 μέτρων. Τὸ «Φράμ» ἐξετοπίσθη ἀπὸ τὴν θέσιν του. Μερικοὶ κύνες τοῦ πλοίου καταργώθησαν ὑπὸ πολυαριθμῶν ἀρκτων, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ νῆπτι πολλὰς ἐρόνευσαν.

Κατὰ τὸν μῆνα Ἰανουάριον ἡ θερμοκρασία ἐβῆσεν εἰς 40^ο βαθμοὺς ὑπὸ τὸ μηδέν, κατὰ τὸν Φεβρουάριον δὲ εἰς 80^ο. Μ' ὅλα ταῦτα ἡ ὑγεία ὅλων τῶν ναυτῶν ἦτο ἐξαιρετος, χάρις εἰς τὰς ἀσκήσεις καὶ εἰς τὰς θρεπτικὰς τροφάς. Τὴν 16ην Φεβρουαρίου ἀνεράνη ὁ ἥλιος, ἀφοῦ ἐπὶ 121 ἡμέρας ἔμεινε κεκριμμένος· ἡ θερμοκρασία ἐβῆσεν εἰς τὰ 50^ο.

Ὁ δεύτερος χειμὼν ἦτο ὅμοιος μετὰ τὸν πρῶτον. Βλέποντες ὁ Νάνσεν ὅτι τὸ πλοῖόν του δὲν προχωρεῖ πρὸς βορρᾶν, ἀπεφάσισε νὰ πλησιάσῃ τὸν Βόρειον Πόλον περιπατῶν ἐπάνω εἰς τοὺς πάγους. Ἀφοῦ παρτίλαβε τρία ἐκκρηθρα συνδεδεμένα ὑπὸ κινῶν, καὶ δύο μικρὰς λέμβους ἀπὸ δέρματος, ἐξεκίνησε τὴν 14ην Μαρτίου μετὰ τὸν φίλον του Ἰωχάνσεν.

Ἐλαβε δὲ ἑκάστος αὐτῶν ἀνὰ δύο ὑποκάμισα λινά, ἀνὰ

ἓνα ἐπενδύτην ἀπὸ δέρμα καμήλου, περιεντημίδας ἀπὸ χονδρὸν ὕψωμα, φορέματα χονδρά καὶ ἀδιάβροχα καὶ ἓνα πῦλον θερμὴν. Ζωοτροφίας δὲ τὰς ἐξῆς: Κίβιν κρέατος, ταραγευμένους ἰχθῦς, γεώμηλα, πίσα, κυάμους, παξιμάδια, γάλα πεπηγμένον, σοκολάτην καὶ 40 ὀκάδας βουτύρου. Ἐλαβον δὲ πρὸς τούτους μαζὶ τῶν δύο στρωμάτων μίαν

Οἱ παγῶνες

σκηνὴν μεταξίνην, 12 ὀκάδας πετρελαίου διὰ νὰ ἀναπτύσῃ πῦρ, δύο δίκλινα, 350 φυσίγγια γεμάτα μὲ σφαίριδα καὶ μὲ μεγάλας σφαίρας, ἀστρνομικὰ ἐργαλεῖα, βαρόμετρα καὶ θερμόμετρα, ἐν τηλεσκόπιον καὶ μίαν φωτογραφικὴν μηχανήν. Τὸ βάρος τῶν τριῶν ἐλκήθρων, τῶν δύο λέμβων καὶ τῶν διαφόρων προμηθειῶν, δὲν ἦτο μεγαλύτερον τῶν 700 ὀκάδων.

76. Ὁ Νάνσεν προχωρεῖ πρὸς τὸν

Βόρειον Πόλον.

Κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ ταξιδίου των, ὁ πάρος ἦτο στερεὸς καὶ ἐλιγώτερον ἐπικίνδυνος. Ἡ θερμοκρασία δὲν ἀνῆλθεν ἄνω τῶν 40°. Ἀλλ' ἀπὸ τῆς 25ης Μαρτίου ἡ ὁδοιπορία ἔγινε παρὰ πολὺ κοπιώδης, ἤρχυτο νὰ γίνηται ἀνάγκη νὰ θυσιάζῃ μερικὸς κῆνας διὰ νὰ τρέφῃ τοὺς ἄλλους. Ἐνῶτιον παρήρχοντο αἱ ἡμέραι, αἱ τροφαὶ ἐλιγώστευον καὶ ἡ γῆ δὲν ἐφαίνετο, οἱ δὲ δύο ταξιδιώται, ἠναγκάζοντο νὰ φρονέωσιν ἄρκτους καὶ φώκιαι, διὰ νὰ μὴ ἐξηδεύωσι τὰς προμηθείας των.

Ὁ Ἰούνας καὶ Ἰούλιος παρήλθον χωρὶς νὰ πλησιάσωσιν εἰς τὴν γῆν. Ἀγωνία ἤρχυτο νὰ κατακυβάνῃ τοὺς δύο γίλους, μήπως ἐχάσαν τὸν δρόμον των. Εὐτυχῶς ὄχι· διότι τὴν 24ην Ἰουλίου ἐφάνησαν εἰς τὸν ὀρίζοντα πολλὰ νῆσοι, αἱ ἵποισι περιγύρησαν αὐτούς. Τὴν 4ην Αὐγούστου ἐφάνησαν μίαν ἄρκτον· τὴν 6ην ἐπλησίασαν εἰς δύο νήσους κακαλιωμένας ἀπὸ πάγον καὶ τὴν 25ην ἀπεβιβάσθησαν εἰς τὴν γῆν, ἐκεῖ ἤρχισαν νὰ φρονέωσιν ἄρκτους, ἀλώπεκας καὶ θαλασσίους ἑλέφαντας, προτοιμαζόντες προμηθείας διὰ τὸν χειμῶνα.

Ἐκτίσαν μίαν καλύβην τριῶν μέτρων μήκους καὶ δύο πλάτους, μὲ πέτρας καὶ χυόνικα, τὴν ὁποίαν ἐκάλεσαν μὲ δέρματα τῶν θαλασσίων ἐλεφάντων, ἐπὶ δὲ τοῦ ἐδάφους ἐστρώσαν δέρματα ἄρκτων.

Ὁ Νάνσεν καὶ ὁ Ἰωάννης διαγέμισαν τρώγοντες κρέατα τῶν ἄρκτων. Τὰς προμηθείας, τὰς ὁποίας παρέλαβον ἀπὸ τὸ «Φρέμ» ἐρύλαττον διὰ τὴν ἐπιστροφήν των διὰ τὴν

ἀνοιξιν, ἐθερμαίνοντο δὲ καὶ ἐφωτίζοντο μετὰ τὸ λίπος τῶν θαλασσίων ἐλεφάντων.

Ὁ ἥλιος ἐξαφανισθεὶς τὴν 15τὴν Ὀκτωβρίου, ἀνεφάνη τὴν 29ην Φεβρουαρίου. Μετ' αὐτοῦ ἐπανήλθον καὶ αἱ ὄρκοι, αἱ ὁποῖαι ἐχρησίμευον διὰ τὴν τράπεζαν τῶν δύο συντροφῶν. Ὁ Νάνσεν καὶ ὁ Ἰωάνσεν, ἐπὶ τινὰς ἡμέρας τῆς ἀκτινέως κατεγίνοντο εἰς τὸ νὰ ἐπιδιορθώσωσι τὰ ἐνδύματά των, τὰ ὑποδήματα, τὰ χειρόκτια καὶ τὰς κλινοστρωμνάς των.

Τὴν 19ην Μαΐου ἐξεκίνησαν μετὰ τὰς λήμβους των καὶ διέπλευσαν νήσους καὶ διάφορα ρεύματα, δικτρέχοντες μεγίστους κινδύνους μέχρι τῆς 17ης Ἰουνίου, ὅπότε ὁ Νάνσεν ἤκουσεν ὑλακὰς κυνῶν. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἐνόμισεν ὅτι ἡπατήθη, μετ' ὀλίγον ὅμως ἐπανεληφθήσαν αἱ ὑλακαὶ συνδευθεῖσαι καὶ μετὰ δύο πυροβολισμοὺς ἀμφιβολία πλέον δὲν ὑπῆρχεν. Ὁ Νάνσεν ἐξύπνησε τὴν σύντροφόν του, ὁ ὁποῖος δὲν ἠθέλησε νὰ πιστεύσῃ κατ' ἀρχὰς, μετ' ὀλίγον ὅμως παρετήρησαν ἴχνη κυνῶν καὶ ἐβεβηκώθησαν πλέον ὅτι ἐκεῖ πλησίον ὑπάρχει ἄνθρωπος τις. Ἐπλησίασεν εἰς τὴν παρλίαν, ὅπου ἤκουσεν φωνὴν ἀνθρωπίνην· μετὰ τινὰς στιγμὰς ὁ Νάνσεν καὶ εἰς παλαιὸς σύντροφός του, ὁ Ἰωάνσεν, ἐνηγκαλίζοντο πλησίον τοῦ ἀκρωτηρίου «Φλώρα».

Ἀργότερον ὁ Κούκ, ὁ Πήρρ καὶ ὁ Ἀμοῦνδσεν ἐπεχείρησαν ἐπίσης ἐξερευνήσεις εἰς τοὺς Πόλους, δὲν ἠδυνήθησαν ὅμως ἀκόμη νὰ ἀνακαλύψωσι περισσότερα.

77. Ὁ κόλαξ.

Ἐκαθήμην μόνος μου εἰς τράπεζαν. Δὲν εἶχον γράψαι ἀκόμη τὸ πρῶτον τεμάχιον, ὅπότε μετὰ πλησιάζει ἐσπευσμένως εἰς κύριος. «Κύριε συμμαθητά μου, μοὶ λέγει, μόλις πρὸ ὀλίγου ἔμαθον, ὅτι εἰσθε ἐδῶ καὶ ἀμέσως ἐσπευσα νὰ σᾶς συναντήσω». Στραφεὶς δὲ πρὸς τὸν ξενοδόχον εἶπε· «Δὲν γνωρίζετε, κύριε, ποῖον ἔχετε φιλοξενεῖτε ἓνα θησαυρὸν εἰς τὸ ξενοδοχεῖόν σας· ὁ νέος καὶ εὐγενὴς αὗτος ἄνθρωπος ἀποτελεῖ τὸ ὄγδοον θαῦμα τοῦ κόσμου». Μετὰ τοὺς λόγους τούτους μετ' ἐνηγκαλισθῆ, λέγων· «Συγχωρήσατέ μοι διὰ τὸν μέγαν ἐνθουσιασμόν μου διότι δὲν εἶμαι κύριος τῆς χαρᾶς μου, τὴν ὁποῖαν μοὶ προξενεῖ ἡ παρουσία σας».

Ὁ θαυμαστής μου μοὶ ἐφάνη πολὺ τίμιος ἄνθρωπος, καὶ τὸν προσεκάλεσα νὰ μετὰ συντροφεύσῃ εἰς τὸ φαγητόν.

«Αἶ ! πολὺ εὐχαρίστως» ἐφώνησε, «θεωροῦμαι πολὺ εὐτυχὴς διότι συνητήθην μετὰ τὴν ἔξοχον φίλον μου καὶ θὰ προσπαθῶ νὰ ἐπωφεληθῶ ἀπὸ τῆς λαμπρᾶς αὐτῆς τύχης μου, ὅσον τὸ δυνατόν ἐπὶ περιττότερον χρόνον. Δὲν ἔχω μεγάλην ὄρεξιν», προσέθηκεν ἀλλὰ θὰ καθίσω εἰς τὴν τράπεζαν διὰ νὰ μὴ σᾶς δυσαρεστήσω καὶ θὰ φάγω ὀλίγον πρὸς χάριν σας».

Ἐνῶ δὲ εἶλε ταῦτα, ἔλαβεν θέσιν ἀπέναντί μου. Τῷ ἔπαρκεν μαχαλοπῆρουν. Ὁρμήσεν εἰς τὸ πρῶτον φαγητόν μετὰ τόσῃ ἀπληστίαν, ὥς νὰ μὴ ἔφαγεν ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας. Διέταξε καὶ δευτέραν μερίδα. Καὶ αὐτὴν μετὰ τὴν ἰδίαν ὄρεξιν κατεβρόχθιζε καὶ δὲν ἔπαυεν, ἐνῶ ἔτρωγε, νὰ σωρεύῃ ἐπαίνους ἐπ' αὐτῷ εἰς τοὺς ἐπαίνους διὰ τὸ ἥτομόν μου, τοὺς ἱππότεας ἤκουον μετὰ μεγάλην εὐχαρίστησιν. Συχνὰ ἐπινεν εἰς ὄψιν μου. Τόσον δὲ μετὰ εὐχαρίστησιν μετὰ τὰς κολακείας του.

ὥστε ὅταν εἶδον ὅτι καὶ τὸ δεύτερον φαγητὸν ἐτελείωνε, δαΐ-
ταξα τὸν ξενοδόχον νὰ φέρῃ ἰχθῦς, ἐὰν ἔχη. Μοὶ εἶπεν ὅτι
εἶχε μίαν ὠραίαν πέστροφαν, ἀλλ' ἡ τιμὴ της ἦτο ἕλινον
μεγάλη.

«Φέρετέ την», τῷ εἶπον, «μὴ ἀνησυχήσῃς». Ὁ ξενοδόχος δὲν
ἤργησε νὰ ἐκτελέσῃ τὴν παραγγελίαν μου. Εἰς τὴν ὥραν
τοῦ νέου τούτου φαγητοῦ, οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ παρασίτου
ἤστραψαν ἐκ χαρᾶς. Ἀφοῦ ἔφαγε καὶ ἔπινε ἔσταν ἡδύνατα,
μοὶ λέγει:

«Ἀγαπητέ μοι κύριε, εὐχαριστῶ πολὺ διὰ τὸ ὠραῖον δεί-
πνον, τὸ ὁποῖον μοὶ ἐπέματε καὶ ἐπιθυμῶ πρὶν σὺς ἀποχαι-
ρετήσω νὰ σὺς δώσω μίαν ἐνδιαφέρουσαν συμβουλὴν, ἀπὸ
τὴν ὁποῖαν μοὶ φαίνεται ὅτι ἔχετε ἀνάγκη. Νὰ προφυλά-
ξηθε εἰς τὸ ἔξῃς ἀπὸ τοῦς μεγάλους ἐπικίνδους. Μὴ δίδετε
πίστιν εἰς τοὺς ἀνθρώπους, τοὺς ὁποίους δὲν γνωρίζετε.
Ἴσως θὰ συναντήσητε ἄλλους, οἱ ὁποῖοι θὰ θελήσουν, ὅπως
ἐγώ, νὰ ἐμπαίξωσι τὴν εὐπιστίαν σας· μὴ γίνεσθε εὐήθε
καὶ μὴ πιστεύετε ποσὸς εἰς τοὺς λόγους των. Καὶ ἐπεὶ
ἐτελείωσα τοὺς λόγους τούτους ἐγέλαισε καὶ ἔφυγεν.

Τοῦ κόλακος τὰ χεῖλη
ἔκει πρὸς σ' ἐπαινοῦν,
ἔκει σὲ περιπαίζον
καὶ σὲ καταφρονοῦν.

Καὶ σ' ἐπαινᾷ πάντα
μέ τέλος, μέ σκοπόν,
γὰρ ν' ἀπολαύσῃ μόνον
ὀφείλειαν καὶ καρπὸν.

78. Δικαιοσύνη καὶ ἐλεημοσύνη.

Ἀνθρώπος τις ἔζη μὲ τὴν ἐργασίαν του, συντηρῶν τὴν
οἰκονομίαν του καὶ τὰ μικρά του παιδία. Καὶ ἐνόσφ μὲν
εὗρισκεν ἐργασίαν, κατώριθνε χωρὶς μέγαν κόπον νὰ τρέφῃ
τὴν οἰκογένειάν του.

Ὅτε ὁμως μετ' ὀλίγον ἔγινε δυστυχία εἰς τὸν τόπον
ἐκεῖνον καὶ αἱ ἐργασίαι ἔγιναν σπάνιαι ἢ καὶ ἐὰν εὗρί-
σκοντο δὲν ἐπληρῶνοντο καλῶς, ἡ ζωὴ ἔγινε πολὺ δύ-
σκολος καὶ πρὸ πάντων εἰς τοὺς πτωχοὺς ἐργάτας.

Ὁ ἀνθρώπος οὗτος καὶ ἡ οἰκογένειά του ἤρχισαν νὰ
ἀποφέρωσι πολὺ. Ἀφοῦ δὲ ἐξώδευσαν ὅλας τὰς μικρὰς
παν οἰκονομίας, ἔγινεν ἀνάγκη νὰ πωλήσωσιν ἕν πρὸς ἕν
ἅμα τὰ ἔπιπλά των, βαθμηδὸν δὲ καὶ τὰ φορέματά των.
Ἀφοῦ δὲ τοιοῦτοτρόπως ἐξώδευσαν ὅλα, ὅσα εἶχον, εὐ-
ρέθησαν κατὰ πρόσσωπον πρὸς τὴν πείναν. Ἡ πείνα δὲν
ἀσῆλθε μόνη εἰς τὴν οἰκίαν των, μετ' αὐτὴν τοὺς ἐπε-
σέφθη καὶ ἡ ἀσθένεια.

Ὁ πτωχὸς οὗτος εἶχε δύο γείτονας, ἀπὸ τοὺς ὁποίους
ὁ μὲν εἰς ἦτο πλούσιος, ὁ δὲ ἄλλος ὀλιγώτερον πλούσιος.
Μετέβη πρὸς τὸν πρῶτον καὶ τῷ εἶπε: «Στερούμεθα τῶν
πάντων ἐγώ, ἡ σύζυγος καὶ τὰ τέκνα μου· λυπηθῆτέ μας».

Ὁ πλούσιος τῷ ἀπήντησεν: «Εἰς τί δύναμαι νὰ σὲ
βοηθήσω; Ὅταν εἰργάζεσθαι εἰς τὴν ἀπηρεσίαν μου, μήπως
οὐ ἐκράτησά τι ἀπὸ τὸν μισθόν σου; Ποτὲ δὲν σὲ ἡδί-
κησα, οὔτε σέ, οὔτε ἄλλον τινά· αἱ χεῖρές μου εἶναι ἀθῶσαι
ἀπὸ πᾶσαν ἀδικίαν. Ἡ ἀθλιότης σας μὲ λυπεῖ, ἀλλ' εἰς
τοὺς τοιοῦτους κακοὺς καιροὺς ἔκαστος ὀφείλει νὰ σπεί-
νηται μόνον διὰ τὸν ἑαυτὸν του. Ποῖος γνωρίζει πόσον
καρὸν θὰ διαρκέσῃ ἡ δυστυχία αὐτή;»

Ὁ δυστυχὴς πατὴρ ἀπαγοητευμένος καὶ γεμᾶτος ἀπὸ ἀπελπισίαν ἐπέστρεψε συλλογισμένος εἰς τὴν οἰκίαν του, ὁπότε καὶ ὁδὸν συνήντησε τὸν ἄλλον γείτονά του.

Ὅστις ὅταν εἶδε τὸν πτωχὸν σκεπτικὸν καὶ λυπημένον τῷ λέγει. «Τί ἔχετε καὶ εἰσθε τόσον μελαγχολικός; Βλέπω δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμούς σας». Καὶ ὁ πατὴρ μὲ φωνὴν συγκινητικὴν τῷ ἐξέθηκε τὴν δυστυχίαν του. «Ὅταν ἐτελείωσεν «Διατί», τῷ λέγει, «στενοχωρεῖσθε τόσον διὰ τὴν δυστυχίαν σας αὐτήν»; Διατί δὲν ἤλθετε νὰ μοὶ πρὶ εἴπητε; Δὲν εἴμεθα ὅλοι ἀδελφοί; Ἡὼς δύναμαι νὰ ἀρῶ τὸν ἀδελφόν μου εἰς τοιαύτην στενοχωρίαν; Ἐλθετε νὰ σᾶς δώσω, ὅτι σᾶς χρειάζεται».

Ἡ δυστυχὴς οἰκογένεια μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ φίλου ἀνθρώπου ἐκείνου γείτονος ἀνεκοιμήσθη ἄρκετά, μέχρις ὅτου ἔγινεν ἱκανὴ μόνη της νὰ ἐπαρῇ εἰς τὰς ἀνάγκας της.

79. Τὸ ἴον.

Λέτε, δέτ' ἐκεῖ τὸ ἴον ὑποκάτω 'ς τὴν σκιά,
δέτε δροσερὸν τὸ ἴον λύσιν χύνει εὐωδιά.
Εἰς τὸ χῶμα τὴν ζωὴν του χρεωστεῖ καὶ τὴν δροσὴν
'ς τὸν Θεὸν τὴν ὑπαρξίν του κ' εἰς τὸ φῶς τὴν φορέσιν.
Λέτε, τί ὠραῖον ἴον, μὴ τὸ κόψητε, παιδιά,
πῶς στολίζει τὸ πεδίου, πῶς εὐφραίνει τὴν καρδιά!

80. Τυφλοὶ διόσημοι.

«Ἡ ἀπόλεια τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ σώματος ἐνδυναμώνει τοὺς ὀφθαλμούς τῆς ψυχῆς», λέγει μέγας τις ποιητής.

Ἡ ἰσχυρὰ θέλησις ὑπερνικᾷ ὅλας τὰς ἐκ τῆς τυφλότητος δυσχερείας καὶ ἐκτελεῖ τὴν προορισμὸν της.

Ἡ μνήμη τῶν τυφλῶν ἀποκτᾷ σχεδὸν τεραστίαν, ἀπίστευτον δύναμιν. Ἐλβετὶς κῆρη, τυφλὴ ἐκ γενετῆς, ἀπήγγελλεν ἐκ μνήμης τοὺς ψαλμούς τοῦ Δαυὶδ, ὁλόκληρον τὴν Καινὴν Διαθήκην, ὁμιλεῖ δὲ πέντε γλώσσας.

Ἡ μεγάλη Ἀγγλὶς ποιήτρια Ἐλισάβετ Βράουνινγκ συνέθεσε τὰ ποιήματά της εἰς διαρκὲς σκότος, εἰς τὸ ὅποιον ἦτο καταδικασμένη νὰ ζῇ, ὡς ἐκ τῆς ἀδυναμίας τῶν ὀφθαλμῶν της. Ὁ Ἀγγλὸς γλύπτης Βιδάλ, τυφλωθεὶς εἰς ἡλικίαν 22 ἐτῶν παρῆγε, διὰ τῆς ἀφῆς μόνων ὀδηγούμενος, ἀριστουργήματα. Ὁ βουγόμενος λέων τοῦ Βιδάλ, εἶναι ἐν ἐκ τῶν θαυμασιωτέρων ἔργων του. Ὁ Ἐλβετὸς Οὐμπέρ, ὁ ἐπιφανέστατος μελισσολόγος, τυφλωθεὶς νεώτατος, ἀνεκάλυψε πολλὰ ἀγνωστα ἀπὸ τὴν ζωὴν τῆς κυψέλης.

Πρὸ παντὸς χερδιστὰ κλειδοκυμβάλων, ἀνεδείχθησαν ἀπαράμιλλοι, καὶ εἶναι περιζήτητοι ὁσάνκις ἐξασκοῦν αὐτὸ τὸ ἐπὶγγελμα.

Ὁ μέγας Ἀγγλὸς ποιητής Μίλτων, ὁ Γάλλος βιολιστής καὶ συνθέτης Βεριό, ὁ Ἰάκωβος Ἀραγκώ, περιηγητής καὶ συγγραφεὺς, ὁ Γάλλος Μαυρίκιος Σιζεράν, συγγραφεὺς καὶ δημοσιογράφος ἐκ τῶν δοκιμιωτέρων, τυφλωθεὶς εἰς ἡλικίαν ὀκτὼ ἐτῶν, ὁ Ἰάπων Χαναβάν, ἀκμάσας περὶ τὰ τέλη τοῦ 18ου αἰῶνος, ὁ ὅποιος συνέγραψεν 635 τίμους ἀπὸ πολιτικῶν χρονικά, ὁ περιώνυμος θεολόγος Δίδυμος, ὁ Ἀγγλὸς μαθηματικὸς Σάουνδερσον, ἦσαν τυφλοὶ! Ὁ Σάουνδερσον μάλιστα, ὁ ἐκ γενετῆς σχεδὸν τυφλός, διότι ἀπώλεσε τὴν

ὄρασιν εἰς ἡλικίαν ἐνὸς ἔτους, ἐφθασεν εἰς τοιαύτην πε-
ριωπὴν μορφώσεως, ὥστε ἔγινε καθηγητὴς τῶν μαθηματι-
κῶν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Κανταβρυγίας καὶ χωρὶς νὰ
γνωρίσῃ πῶς τὸ φῶς, ἐδίδασκε τοὺς νόμους τῆς ὀπτικῆς
καὶ τὴν θεωρίαν τῆς ὁράσεως. Συνέγραψε τὸ μέγα ἔργον
περὶ Ἀλγέβρας.

Μεταξὺ τῶν τυρλῶν ποιητῶν, θέσιν ἐξέχουσιν κατέχει ὁ
Γάλλος Ἀβίς.

Ἐν τῶν ποιητικῶν του ἔργων μεταφρασθὲν ὑπάρχει
τὸ ἑξῆς:

Ἔλεγε τὸ τριαντάφυλλο μὲ λόγια πικραμμένα:

«Ἡ μοῖρα τί τὴν ἔδωκε τὴν ὁμορφίαν σὲ μένα,

Ἀρῶ στὸν κόσμον μιὰν αὐγὴν γεννιέμαι καὶ πεθαίνω;

Μὲ βρίσκει ἡ κόρη ποῦ περνᾷ στοὺς κήπους ἀνθισμένο,

Καὶ μὲ καρφύνει ἀλύπητα στὴν ἀσπρὴ τραχηλιά της·

Μὲ πλέκει ἡ ἄλλη λιγερὴ στολίδι στὰ μαλλιά της...

Κι' ὅποιος περάσῃ καὶ μὲ ἰδῇ νὰ ζῆσιν δὲν μ' ἀρνεῖται! ...»

Καὶ τὸ σκουλήκι τ' ἀκούσῃ κ' ἀπόκρισιν τοῦ δίνει:

«—Κι' ἂν ζήσης μόνον μιὰν αὐγὴν, τόση ζωὴ σοῦ φθάνει.

Τριαντάφυλλο ποῦ ζῇ πολὺ, τὴν ὁμορφίαν του χάνει.»

Πικρὴ ἀλήθεια: ὅτι περνᾷ, χάρις διπλὴ σκορπίζει.

Νὰ ἦταν αἰώνια ἡ ὁμορφιά, δὲ θ' ἄξιζε ὅ,τι ἄξιζει.

ΤΕΛΟΣ

 SISMAGGIO
MEDIO

SISMANOGGIO
MEGARO